

**ASEAN-Australia
Counter Trafficking**

**ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
ចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស
នៅក្នុងរដ្ឋសហជីកអេស៊ាន**

ម៉ារិកា ម៉ែកអាដាម

(Marika McAdam)

មាតិកា

អង្គការជាប់សំគាល់: កម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
(AICHR) 7

អង្គការជាប់សំគាល់ក្រុមការងារទទួលបន្ទុកឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនក្នុងក្របខណ្ឌអាស៊ាន
(SOMTC) 10

សេចក្តីសង្ខេប..... 12

    ប្រភពនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម..... 13

    ការបកស្រាយពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម 16

    ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម 18

    បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ 20

    បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ..... 21

    ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង..... 24

    អនុសាសន៍ចំពោះការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម..... 27

សេចក្តីផ្តើម..... 30

១. ប្រភពនៃគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម 36

    ១.១ គោលនយោបាយនិងច្បាប់អន្តរជាតិ 36

    ១.២. គោលនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងតំបន់..... 42

    ១.៣. គោលនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងប្រទេស 52

២. ច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន..... 63

    ២.១. ប្រទេសប្រ៊ុយណេ..... 66

    ២.២. ប្រទេសកម្ពុជា..... 68

    ២.៣. ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី..... 79

    ២.៤. ប្រទេសឡាវ..... 92

    ២.៥. ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី..... 102

    ២.៦. ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា..... 107

២.៧. ប្រទេសហ្វីលីពីន	110
២.៨. ប្រទេសសិង្ហបុរី	121
២.៩. ប្រទេសថៃ	129
២.១០. ប្រទេសវៀតណាម	144
៣. អនុសាសន៍	152
៣.១. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការស៊ើបអង្កេត	157
៣.២. ការចាប់ខ្លួន និងការចោទប្រកាន់	163
៣.៣ ការកាត់ទោស	165
៣.៤. ការការពារក្តីតាមផ្លូវច្បាប់	172
៣.៥. ការផ្តន្ទាទោស និងការកាត់ទោស	180
៣.៦ ក្រោយការជាប់ទោស	186
ឧបសម្ព័ន្ធ	191
ឧបសម្ព័ន្ធ ១ ៖ បទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌ	191
ឧបសម្ព័ន្ធ ២ ៖ ឧបករណ៍សម្របសម្រួលសម្រាប់កិច្ចពិភាក្សាតុមូល	209
ឧបសម្ព័ន្ធ ៣ ៖ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកចូលរួម	230
ឯកសារពិគ្រោះ	250

បញ្ជីឈ្មោះប្រអប់

- ប្រអប់ទី ១ ៖ និយមន័យនៃ “ការជួញដូរមនុស្ស”
- ប្រអប់ទី ២ ៖ របាយការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិក
- ប្រអប់ទី ៣ ៖ អនុស្សារណៈទ្វេភាគីរវាងបណ្តាញសមាជិកអាស៊ាន
- ប្រអប់ទី ៤ ៖ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សរបស់សហគមន៍អឺរ៉ុប បានកំណត់ពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ
- ប្រអប់ទី ៥ ៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរប្រឈមមុខនឹងការស្លាប់ ដោយសារការរត់ពន្ធគ្រឿងញៀន – Mary Jane Veloso
- ប្រអប់ទី ៦ ៖ ហានិភ័យនៃការដាក់ទោសប្រហារជីវិតចំពោះជនរងគ្រោះ ដែលជាជនជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន
- ប្រអប់ទី ៧ ៖ ករណីសិក្សាស្តីពីការអនុវត្តគ្មានសង្គតិភាពត្រឹមត្រូវនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- ប្រអប់ទី ៨ ៖ ការចុះបង្ក្រាប និង “ការជួយសង្គ្រោះ” ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ឱ្យបម្រើសេវាផ្លូវភេទ
- ប្រអប់ទី ៩ ៖ ក្របខណ្ឌសម្រាប់ការវិភាគអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងតាមប្រទេស
- ប្រអប់ទី ១០ ៖ គំរូបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
- ប្រអប់ទី ១១ ៖ តុលាការទទួលបន្ទុកកាត់ក្តីលើករណីជួញដូរមនុស្សតាមសហគមន៍នៅសហរដ្ឋអាមេរិក
- ប្រអប់ទី ១២ ៖ អនុសាសន៍ពីការអនុវត្តល្អៗសម្រាប់ការរៀបចំច្បាប់លើកលែងទោស
- ប្រអប់ទី ១៣ ៖ ច្បាប់លើកលែងទោសពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ដែលជួយគាំទ្រដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

បញ្ជីឈ្មោះដ្យាក្រាម

- ដ្យាក្រាមទី ១ ៖ ការផ្តន្ទាទោសពីបទព្រហ្មទណ្ឌ និងការមិនផ្តន្ទាទោសពីបទព្រហ្មទណ្ឌចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ
- ដ្យាក្រាមទី ២ ៖ វដ្តនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ
- ដ្យាក្រាមទី ៣ ៖ ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

បញ្ជីឈ្មោះតារាង

តារាងទី ១ ៖ គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា

តារាងទី ២ ៖ គំរូបែបបុព្វហេតុ

តារាងទី ៣ ៖ បទប្បញ្ញត្តិនៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងវិសាលភាពនៃកិច្ចការពារ

តារាងទី ៤ ៖ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីរបស់កម្ពុជាពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

“ខ្ញុំយល់ថា របាយការណ៍នេះពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ក្នុងការជួយគាំទ្រដល់ការរៀបចំការវិភាគ
ខាងផ្លូវច្បាប់របស់យើង ចំពោះការលំបាកក្នុងការអនុវត្ត ក៏ដូចជាការធានាឱ្យបានលើការអនុវត្តគោល
ការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ ឱ្យស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ។

ខ្ញុំពិតជាមានភាពត្រេកអរជាអនេក ដែលរបាយការណ៍នេះត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីធ្វើការ
ពិនិត្យមើលលើបញ្ហាប្រឈមនានាជុំវិញការអនុវត្តជាក់ស្តែង ក៏ដូចជាការប្រើប្រាស់គោលការណ៍នេះ
នៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ។ របាយការណ៍នេះបានបង្ហាញយ៉ាងលម្អិត ចំពោះបញ្ហាប្រឈមជាក់លាក់ដែល
បានកើតមានឡើងនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង និងបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍សម្រាប់អ្នកអនុវត្ត អ្នក
រៀបចំគោលនយោបាយនិងអ្នករៀបចំច្បាប់ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលទាំងនេះដើរតួយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការ
ធានាថា គោលការណ៍នេះត្រូវបានអនុវត្តឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់» ។

អ្នករាយការណ៍ពិសេសពីការដេញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ

សាស្ត្រាចារ្យ Siobhán Mullally

អារម្ភកថាវរបស់គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR)

ក្នុងឋានៈជាស្ថាប័នរួមដែលទទួលបន្ទុកជំរុញនិងការពារសិទ្ធិមនុស្ស គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) មានភារកិច្ចបញ្ជូនសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងសហគមន៍អាស៊ាន រួមទាំងវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងអំពើជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ។ គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) យកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីធានាឱ្យបានថាសិទ្ធិមនុស្សគឺជាចំណុចស្នូលនៃកិច្ចប្រឹងប្រែងទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស កាត់ទោសជនល្មើស និងការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស។

ថ្វីបើសុវត្ថិភាពរបស់ជនរងគ្រោះ និងគ្រួសាររបស់ពួកគេគឺជាការពិចារណាសំខាន់បំផុតក្តី ក៏ការកាត់បន្ថយលទ្ធភាពនៃការសងសឹកប្រឆាំងពួកគេគឺជាចំណុចសំខាន់នៅក្នុងការការពារសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះដែរ។ ការផ្តល់កិច្ចការពារជូនដល់ជនរងគ្រោះទាំងអស់ដែលគឺជាសាក្សីផងដែរ គឺមានសារៈសំខាន់ស្មើគ្នា។ ការប្របាច់បញ្ចូលគ្នានូវវិធានការការពារសាក្សី និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះជាមួយការគាំទ្រសមស្រប នឹងមិនត្រឹមតែបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានកិច្ចសហការរបស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ វាថែមទាំងជួយប្រទេសក្នុងការគោរពតាមកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិរបស់ប្រទេសទៀតផង។

ក្នុងសមត្ថកិច្ចខ្ញុំជាតំណាងនៃគណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) នៃប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី ខ្ញុំបានជួបប្រទះស្ថានភាព ដែលនៅក្នុងនោះ ឋានៈជាជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរត្រូវបានគេមើលរំលង ឬបដិសេធ ឬត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ឬរហូតដល់ជាឧក្រិដ្ឋជន ដែលរារាំងពួកគេពីការសន្យាអំពីកិច្ចការពារ។ ខ្ញុំបានទទួលរបាយការណ៍មួយចំនួនផងដែរ ដែលជនជួញដូរបានធ្វើឱ្យជនរងគ្រោះរងហានិភ័យនៃការជាប់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ និងនាំឱ្យពួកគេធ្វើសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋទាក់ទិននឹងទម្រង់ជាក់លាក់នៃការរកងប្រវ័ញ្ច។ ជាលទ្ធផលជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរមួយចំនួនត្រូវបានគេឃុំខ្លួន កាត់ទោស ផ្ដន្ទាទោស និងនិរទេស ដោយមិនទទួលបានការពិចារណាអំពីឋានៈជនរងគ្រោះរបស់ខ្លួន។

ក្នុងរាល់សេណារីយ៉ូទាំងអស់នេះ ការប៉ាន់ប្រមាណដ៏ម៉ត់ចត់លើការជួញដូរមនុស្សនៃជនរងគ្រោះ និងការស្តាប់យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់នូវសារទុក្ខរបស់ពួកគេ គឺមានសារៈសំខាន់ក្រៃលែង ហើយជនរងគ្រោះត្រូវបានការពារ និងមិនត្រូវបានកាត់ទោសឬដាក់ទណ្ឌកម្ម រំលោភសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការទទួលបានការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេ។ សិទ្ធិចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាបេះដូងនៃកិច្ចការពារសិទ្ធិមនុស្សនៃជនរងគ្រោះនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់អន្តរជាតិ តំបន់ និងជាតិ នៅ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងអំពើជួញដូរមនុស្ស។ តាមពិត សិទ្ធិនេះត្រូវទទួលបាននូវភាពលេចធ្លោកម្រិតខ្ពស់ ពីព្រោះវាទាក់ទងនឹងសិទ្ធិស្របច្បាប់មិនអាចប្រកែកបានរបស់ជនរងគ្រោះដែលត្រូវការការពារដោយច្បាប់។

នៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ ត្រូវបានធានានៅក្នុងអនុសញ្ញាអាស៊ានឆ្នាំ ២០១៥ ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP)។ មាត្រា ១៤(៧) នៃអនុសញ្ញានេះ តម្រូវឱ្យភាគីរដ្ឋ “ត្រូវពិចារណាចាត់ទុកជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរមនុស្ស ថាមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌ ឬខាងរដ្ឋបាលឡើយ”។ លើសពីនេះ មាត្រា ១៣ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍អាស៊ានឆ្នាំ ២០១២ ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស (AHRD) អះអាងយ៉ាងច្បាស់ថាពុំមានអ្នកណាម្នាក់ត្រូវទទួលរងអំពើជួញដូរមនុស្សឡើយ ហើយមាត្រា ២ ចែងពីគោលការណ៍មិនរើសអើងលើមូលដ្ឋាននៃពូជសាសន៍ យេឌីវ អាយុ ភាសា សាសនា យោបល់នយោបាយ ឬយោបល់ផ្សេងទៀត ប្រភពដើមជាតិឬសង្គម ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច កំណើត ពិការភាព ឬ ស្ថានភាពដទៃទៀត ដែលមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មសម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។

លើសពីនេះ មាត្រា ៣ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍អាស៊ានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស (AHRD) ចែងពីភាពស្មើគ្នារបស់បុគ្គលគ្រប់រូបនៅចំពោះមុខច្បាប់ដោយមិនមានការរើសអើង និងកិច្ចការពារស្មើភាពនៅចំពោះមុខច្បាប់។ មាត្រា ៥ ចែងពីសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការទទួលបាននូវ ‘ដំណោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងដែលអាចអនុវត្តបាន ចំពោះការរំលោភសិទ្ធិរបស់ពួកគេ’ និងសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការទទួលបានការកាត់ទោសប្រកបដោយយុត្តិធម៌ រួមទាំងការសន្មតអំពីភាពគ្មានទោស និងសិទ្ធិមានមេធាវីការពារ (មាត្រា ២០(១))។ បទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះ បញ្ជាក់ថាការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មគឺមានសារៈសំខាន់ក្រៃលែងចំពោះការផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរនូវកិច្ចការពារដែលពួកគេមានសិទ្ធិទទួលបានដោយស្របច្បាប់ ក៏ដូចជាការទប់ស្កាត់ការជួញដូរពួកគេជាថ្មីទៀត និងការគាំទ្រកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនជួញដូរ។

នៅថ្នាក់ជាតិ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ ក៏មានចែងផងដែរនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នៃរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស។ ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌនេះ គឺមានសារៈសំខាន់ដើម្បីគាំទ្រជនរងគ្រោះក្នុងការស្តារឡើងវិញនូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនិងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ពួកគេ និងក្នុងការអនុវត្តនិងការទទួលបានសិទ្ធិពួកគេ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំមានបេតិសោមនស្សសូមស្វាគមន៍ការសិក្សារបស់កម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) ស្តីពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មសម្រាប់

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សនៅក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ។ ខ្ញុំមើលឃើញថាការវិភាគ គំហើញ និងអនុសាសន៍ដែលឯកសារបោះពុម្ពនេះលើកឡើង មិនត្រឹមតែមានលក្ខណៈទាន់ពេលនិងជាយុទ្ធសាស្ត្រប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងប្រើភាសានៃសិទ្ធិមនុស្ស ដែលមានសង្គតិភាពជាមួយនឹងការងាររបស់គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) ក្នុងការបញ្ជ្រាបសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន និងបំពេញតាមតម្រូវការរបស់គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពប្រែប្រួលនៅក្នុងការដោះស្រាយអំពើជួញដូរមនុស្ស នៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ។

ខ្ញុំសូមអរគុណរបស់កម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) ចំពោះការតាំងចិត្តនៃកម្មវិធីក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ និងសង្ឃឹមថានឹងពង្រឹងកិច្ចសហការរបស់យើងក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម នៅពេលដែលយើងធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីរៀបចំ និងអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមនានាដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះ រួមជាមួយនឹងស្ថាប័នអាស៊ានតាមវិស័យ និងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ។

ហត្ថលេខាដោយ

លោកស្រី Yuyun Wahyuningrum

ប្រធានគណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR)

នៃសហគមន៍ប្រជាជាតិអាស៊ាន (អាស៊ាន)

អារម្ភកថាវរបស់ក្រុមការងារទទួលបន្ទុកឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនក្នុងក្រប ខណ្ឌអាស៊ាន (SOMTC)

សហគមន៍អាស៊ានកំពុងតែទទួលរងនូវការគំរាមកំហែងពីឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន ចំពោះសន្តិសុខរបស់ខ្លួន។ ការជួញដូរមនុស្ស ដែលមានលក្ខណៈជាឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន ទោះបីក្នុងទម្រង់ជាការលួងលោមបោកបញ្ឆោតតាមមេខ្យល់ ឬការប្រព្រឹត្តដោយខ្លួនឯងក៏ដោយ វាបានបង្កហានិភ័យយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់រដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន និងប្រជាជនរបស់ខ្លួន។ ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះជនល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើជួញដូរមនុស្សទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ច្រើនទៅវិញ ដោយសារវាជាឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលមានហានិភ័យទាបតិចតួចបំផុតចំពោះការចាប់ឃាត់ខ្លួន និងផ្ដន្ទាទោសតាមផ្លូវច្បាប់ និងផ្តល់នូវប្រាក់ចំណេញយ៉ាងសន្លឹកសន្លាប់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ដោយសារជនជួញដូរ ឬជនល្មើសមែងទទួលបាននិទណ្ឌភាព រឹងជនរងគ្រោះមែងក្លាយទៅជាជនត្រូវប្រឈមមុខនឹងផ្លូវច្បាប់ខាងរដ្ឋប្បវេណី រដ្ឋបាល និងព្រហ្មទណ្ឌ លើអំពើដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរខុសច្បាប់។

នៅទូទាំងថ្នាក់តំបន់ និងក្នុងប្រទេស ដែលប្រជាពលរដ្ឋអាស៊ានត្រូវបានជួញដូរ ជនរងគ្រោះអាចប្រឈមមុខនឹងការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការប្រើប្រាស់ឯកសារក្លែងបន្លំ ការឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ឬការស្នាក់នៅ ឬធ្វើការខុសច្បាប់។ ពួកគេអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យជួញដូរផ្លូវភេទ ឬវិស័យនេសាទ ឬវិស័យផ្សេងទៀត ដែលពួកគេត្រូវបានគេជួញដូរ។ ពួកគេអាចនឹងត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាជាជនជួញដូរ ក្នុងពេលដែលពួកគេមិនទាន់ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងផ្តល់ការការពារក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះ។ ក្នុងករណីដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋពិតមែន ពួកគេអាចនឹងទទួលបានការដាក់ទោសធ្ងន់ធ្ងរ បទឧក្រិដ្ឋដូចជាការផលិតគ្រឿងញៀន ឬការរត់ពន្ធគ្រឿងញៀន ឬការបង្កឱ្យមានការផ្ទុះប្រដាប់អាវុធ ឬប្រព្រឹត្តអំពើភេរវកម្ម ដែលអំពើទាំងនេះអាចបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ពន្ធនាគារ ឬពិន័យជាប្រាក់។ ចំណុចបារម្ភទាំងនេះបានក្រើនរំពួកដល់យើង ឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ និងចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ ដើម្បីធានាថាការឆ្លើយតបរបស់យើងចំពោះការជួញដូរមនុស្សមិនបានរំលោភបំពានលើសិទ្ធិរបស់បុគ្គលទាំងនោះ ដែលជាជនទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីការជួញដូរ ដែលជាញឹកញាប់ពួកគេជាជនងាយរងគ្រោះបំផុតក្នុងចំណោមពួកយើង។

យើងមានឧបករណ៍ជាច្រើននៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ដើម្បីផ្តល់កិច្ចការពារដល់ជនរងគ្រោះ ឱ្យចៀសផុតពីការផ្ដន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ។ ដោយយោងតាមអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) បណ្តារដ្ឋសមាជិកអាស៊ានត្រូវដោះស្រាយ ការពារ និងជួយជនរងគ្រោះ ដោយត្រូវគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេឱ្យបានពេញលេញ រួមទាំងចំណុចទាំងឡាយ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ផ្សេងទៀតដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ានផងដែរ។ អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) តម្រូវឱ្យបណ្តារដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទាំងអស់ ធ្វើការពិចារណាលើការមិនផ្តន្ទាទោសដល់ជនរងគ្រោះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តដែលទាក់ទងដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ។ ហេតុដូច្នេះហើយ សហគមន៍អាស៊ានបានប្តេជ្ញាចិត្តរួមគ្នា ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានេះ ដើម្បីធានាថាការឆ្លើយតបនឹងការប្រឆាំងការជួញដូររបស់ខ្លួន ចាំបាច់ត្រូវតែផ្អែកជាចម្បងលើសិទ្ធិមនុស្ស និងយកជនរងគ្រោះជាគោល។ ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ ចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់បំផុតក្នុងការប្តេជ្ញាចិត្តដ៏មុតមាំនេះ។

ក្រុមការងារទទួលបន្ទុកឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនក្នុងក្របខណ្ឌអាស៊ាន (SOMTC) សូមធ្វើការកោតសរសើរដល់កម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) ដែលបានផ្តួចផ្តើមរៀបចំធ្វើការសិក្សាដ៏មានសារៈសំខាន់ស្តីពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សនៅក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាននេះ បានទាន់ពេលវេលា។ ការរកឃើញដែលទទួលបានពីការពិគ្រោះយោបល់ដ៏ផុសផុលនៅក្នុងការសិក្សានេះ នឹងអាចជួយឱ្យយើងប្រើប្រាស់និងអនុវត្តចំណេះដឹង ជំនាញ និងបទពិសោធន៍ដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់នោះនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន។ អនុសាសន៍នៃការសិក្សានេះ ក៏បានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញស្របគ្នានឹងចក្ខុវិស័យរបស់យើង ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ តាមរយៈការជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ការចែករំលែកការយល់ដឹង និង ការប្តេជ្ញាចិត្តរួមគ្នាចំពោះការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។ យើងនឹងបន្តធ្វើការសហការជាមួយដៃគូនានានៅក្នុងតំបន់ដើម្បីអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំងនេះឱ្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ដែលវាជាផ្នែកនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងចូលរួមរបស់យើង ក្នុងការដោះស្រាយឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន ដើម្បីឈានទៅរកការផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ជាមួយការការពារដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស រួមទាំង ការការពារពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តផងដែរ។

ហត្ថលេខា

[តំណាងរបស់]

ក្រុមការងារទទួលបន្ទុកឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនក្របខណ្ឌអាស៊ាន (SOMTC)

សេចក្តីសង្ខេប

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មបានចែងថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សត្រូវទទួលបានការផ្តន្ទាទោស ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តិដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរដែលកើតមានឡើងចំពោះពួកគេនោះទេ។ គោលការណ៍នេះមិនមែនមានន័យថា ជាការផ្តល់អភ័យឯកសិទ្ធិ ឬផ្តល់និទណ្ឌភាពទាំងស្រុងនោះ ប៉ុន្តែ វាគឺជាឧបករណ៍ដ៏សំខាន់មួយក្នុងការជួយការពារជនរងគ្រោះ និងការឆ្លើយតបនឹងការផ្តន្ទាទោសនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផ្នែកលើសិទ្ធិមនុស្សចំពោះអំពើជួញដូរមនុស្ស។

ការសិក្សានេះបានធ្វើការស្វែងយល់ពីច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តជាក់ ស្តែងនានាដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅទូទាំងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ព្រមទាំងកំណត់ពីបញ្ហាប្រឈម និងឧបសគ្គជាក់ស្តែងនានា ដែលបានជួបប្រទះនៅក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ លទ្ធផលដែលបានរកឃើញ និងអនុសាសន៍របស់ការសិក្សានេះ នឹងជួយដល់អ្នករៀបចំច្បាប់ និងគោលនយោបាយក៏ដូចជាមន្ត្រីអនុវត្តផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងការបន្តបំពេញភារកិច្ចរបស់ពួកគេដើម្បីផ្តល់កិច្ចការពារ ការទប់ស្កាត់ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ក្នុងការបញ្ចប់ការជួញដូរមនុស្សនិងជួយដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ឱ្យស្របតាមសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេ។

លទ្ធផលនៃការសិក្សានេះត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈការប្រមូល និងពិនិត្យមើលឯកសារនានាដែលមានស្រាប់ប្រចាំក្នុងតំបន់អាស៊ាន និងប្រទេសផ្សេងទៀត អមដោយកិច្ចពិភាក្សាតុល្យចំនួន ១២ លើក ដែលបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ៦ (ប្រទេសហ្វីលីពីន កម្ពុជា វៀតណាម ឡាវ ថៃ និងឥណ្ឌូនេស៊ី) ដោយមានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ១៩៦ នាក់ ក្នុងនោះមានតំណាងមកពីក្រសួង ស្ថាប័នរដ្ឋ ចំនួន ១២២ នាក់ និងតំណាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចំនួន ៧៤ នាក់។ លើសពីនេះទៀត ការសិក្សានេះក៏ទទួលបានធាតុចូលបន្ថែមពីអ្នកជំនាញឯករាជ្យចំនួន ៤រូបផងដែរ តាមរយៈ ការសរសេរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬការសម្ភាសបែបស៊ីជម្រៅ¹ ។

¹ ការសិក្សានេះក៏ទទួលបានធាតុចូលនានាដែលមានការទាក់ទងនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មពីជននិពន្ធផងដែរ ដោយសារជននិពន្ធបានដើរតួជាសិក្ខាកាម និងជនសម្របសម្រួលនៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់មួយនិយាយពីការរាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដែលបានរៀបចំឡើងកាលពីថ្ងៃទី ៤-៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១ ដើម្បីដាក់ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់ជនរាយការណ៍ពិសេស ដែលមានចំណងជើងថា៖ *ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ របាយការណ៍របស់ជនរាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ រៀបចំដោយ Siobhán Mullaly, UN Doc. A/HRC/47/34* (ថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១)។ ជននិពន្ធក៏បានចូលរួមផងដែរ នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍តុល្យមួយដែលជាសម័យប្រជុំលើកទី ៤៧ នៃក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស កាលពីថ្ងៃទី ៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ១៣:០០ ដល់ ១៤:៣០ CET ដែលរៀបចំឡើងដោយ ICAT និង OHCHR ក្រោមចំណងជើងថា *ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់តុល្យស្តីពីការអនុវត្តគោល*

ប្រភពនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

គោលនយោបាយនិងច្បាប់អន្តរជាតិ៖ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនត្រូវបានចែងឱ្យបានច្បាស់នៅក្នុងពិធីសារបន្ថែមស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាប និងការផ្ដន្ទាទោសអំពើជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ) ឬអនុសញ្ញារបស់អង្គការ សហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រឆាំងឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន (UNTOC)នោះទេ។ ប៉ុន្តែ គោលការណ៍នេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងដឹងៗកាន់តែច្រើនឡើងៗថា ជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់បំផុតក្នុងការផ្តល់កិច្ចការពារ និងជំនួយដល់ជនរងគ្រោះ ដោយផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋាន ដែលមានចែងនៅក្នុងគោលការណ៍បានលើកឡើង និងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងការជួញដូរមនុស្សរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស។ ការដឹងៗនេះបានទទួលការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ដោយត្រូវបានលើកយកមកពិភាក្សាផងដែរ នៅក្នុងក្រុមការងារទទួលបន្ទុកការជួញដូរមនុស្ស² របាយការណ៍របស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស³ និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខនៃអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកដោះស្រាយវិវាទនានា ដែលអំពាវនាវឱ្យបណ្តារដ្ឋសមាជិក អាស៊ាន មិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ⁴ ។ ការប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ ក៏ត្រូវបានបញ្ជាក់អះអាងសារជាថ្មី នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍នយោបាយ ឆ្នាំ ២០២១ ស្តីពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពសកលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស⁵ ។ គោលការណ៍នេះក៏ត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់ផងដែរ នៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីការងារដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច ដែលចែងក្នុងមាត្រា ៤(២) នៃពិធីសារឆ្នាំ ២០១៤ នៃ អនុសញ្ញាលេខ ២៩ ស្តីពីការងារដោយបង្ខំ ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចចំពោះការមិនកាត់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេ ក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត ជា លទ្ធផលផ្ទាល់ ពីការងារដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច។ មាត្រា ៣១ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីឋានៈជនភៀសខ្លួន ឆ្នាំ១៩៥១ ក៏មានចែងផងដែរ ចំពោះជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ដែលស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន។ មាត្រានេះហាម

ការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ <https://aseanactpartnershiphub.com/resources/video-non-punishment-roundtable/>។ ជននិពន្ធពិតជាមានសេចក្តីត្រេកអរជាអនេក ដែលមានឱកាសចូលរួម ដើម្បីទទួលបានការយល់ដឹងពីគ្រប់ទិដ្ឋភាពក្នុងសកលលោក ។

² Non-punishment and non-prosecution of victims of trafficking in persons: administrative and judicial approaches to offences committed in the process of such trafficking: Background paper prepared by the Secretariat, Vienna 27 – 29 January 2010, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/4 (9 December 2010), para 10.

³ Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, para. 36; Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullen, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021)

⁴ See Security Council Resolution 2331 (2016); Security Council Resolution 2388 (2017).

⁵ 2021 Political Declaration on the Implementation of the United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons, UN Doc A/76/L.11, 9 November 2021 [13].

យាត់ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនភៀសខ្លួន ដោយសារការចូលខុសច្បាប់ ឬការដែលមានវត្តមានរបស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសដែលពួកគេកំពុងជ្រកកោន ។

គោលនយោបាយនិងច្បាប់តំបន់៖ នៅតំបន់អាស៊ី អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ឆ្នាំ២០១៥) បានចែងថា រដ្ឋភាគី (ដែលជាសមាជិកអាស៊ានទាំង ១០) ត្រូវធ្វើការពិចារណាលើការមិនផ្ដន្ទាទោសជនរងគ្រោះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តិដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងការជួញដូរដោយផ្ទាល់ (មាត្រា ១៤ (៧)) ។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅក្នុង ផែនការសកម្មភាពអាស៊ានស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ គណៈកម្មការអាស៊ានស្តីពីការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិស្ត្រី និងកុមារ (ACWC) គោលការណ៍ណែនាំអំពីការរំលោភយេនឌ័រ ដែលឆ្លើយតបនឹងស្ត្រីរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អ្នកអនុវត្តរបស់អាស៊ានស្តីពីការឆ្លើយតបនឹងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ២០០៧) ។ លើសពីនេះទៀត ទោះបីជាអនុស្សរណៈទ្វេភាគីមួយចំនួនរវាងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានបានចែងពីបទប្បញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក៏ដោយ ក៏វានៅតែមានកម្រិតក្នុងការផ្តល់កិច្ចការពារដល់ជនរងគ្រោះមួយចំនួន (ឧទាហរណ៍ស្ត្រី និងកុមារ) ឬផ្ដោតលើតែបទល្មើសដាក់លាក់ (ឧទាហរណ៍ បទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍) ។ នៅថ្នាក់អនុតំបន់កិច្ចសម្របសម្រួលគំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីមហាអនុតំបន់មេគង្គប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (COMMIT) ដែលបានចុះអនុស្សរណៈយោគយល់គ្នាស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ និងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងយន្តការបញ្ជូនបន្ត (២០១៦) បានចែងពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ។

នៅទ្វីបអាហ្វ្រិក គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងច្បាប់និងគោលនយោបាយរួមទាំងផែនការសកម្មភាព Ouagadougou ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេល ១០ ឆ្នាំ របស់ SADC ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និង កុមារ (ឆ្នាំ២០០៩-២០១៩) ។

នៅទ្វីបអាមេរិក ការសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍នៃកិច្ចប្រជុំស្តីពីការរៀបចំបណ្តារដ្ឋនៅអាមេរិក បានទទួលស្គាល់ពីគោលការណ៍នេះ ។ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឆ្នាំ ២០០០ ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានដាក់ការពិចារណាលើកម្រិតនៃការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្ដន្ទាទោស ធ្វើជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការវាយតម្លៃដូច្នោះទៀតនៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ខ្លួន ។

នៅទ្វីបអឺរ៉ុប ផែនការសកម្មភាពរបស់អង្គការសន្តិសុខ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅអឺរ៉ុប (OSCE) ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស បានផ្តល់អនុសាសន៍ដោយ “ធានាថាជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរ មិនត្រូវបានទទួលរងនូវដំណើរការនីតិវិធីតុលាការតែម្យ៉ាង ដោយសារតែពួកគេត្រូវ បានជួញដូរដោយផ្ទាល់នោះទេ” (សេចក្តីសម្រេចលេខ ៥៥៧/កំណែលើកទី ១)។ អនុសញ្ញារបស់ ក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុបប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ផ្តល់លទ្ធភាពក្នុងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ ចំពោះការចូលរួមរបស់ពួកគេក្នុងសកម្មភាពដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំ (មាត្រា ២៦)។ សេចក្តីបង្គាប់ របស់សហភាពអឺរ៉ុបលេខ ២០១១/៣៦/EU នៃសភាអឺរ៉ុប និងក្រុមប្រឹក្សា បានការពារជនរងគ្រោះពីការ កាត់ទោស ឬការដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលមានក្នុងបញ្ជីប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមិនទាន់ពេញ លេញ (បញ្ជីលេខ ១៤) ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តនៅក្នុងការជួញដូរដោយផ្ទាល់ (មាត្រា ៨) ។ សេចក្តីបង្គាប់នេះក៏ទទួលស្គាល់ផងដែរ ចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចដែលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុង ទម្រង់ជាការកេងប្រវ័ញ្ចដែលជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានជួញដូរ (បញ្ជីលេខ ១១)។ នៅខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបបានចេញសាលក្រមដ៏សំខាន់មួយ ក្នុងសំណុំរឿង V.C.L និង A.N. v ចក្រភពអង់គ្លេស ដែលបានរកឃើញថា ចក្រភពអង់គ្លេសបានបំពានលើអនុសញ្ញាអឺរ៉ុបស្តីពី កាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស (ប្រអប់ទី ៤)។

គោលនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងប្រទេស៖ ការអនុម័តលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ជាក់លាក់ ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជាការអនុវត្តដ៏ល្អ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយ ដើម្បីផ្តល់ ប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តដល់គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម⁶ ។ ក្នុងចំណោមរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទាំង១០ មានប្រទេសចំនួន ៧ ដែលបានចែងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការ ជួញដូរមនុស្ស។ នៅប៉េកអឺរ៉ុប ក្រុមអ្នកជំនាញលើសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (GRETA) បានសម្គាល់ឃើញថា នៅត្រឹមចុងឆ្នាំ ២០១៩ ក្នុងចំណោមរដ្ឋចំនួន ៤២ ដែលបានបញ្ចប់ការវាយតម្លៃ លើកទី២ មានតែ ១៧រដ្ឋ ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានអនុម័តបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម⁷។

រដ្ឋនីមួយៗប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា ដើម្បីរៀបចំការផ្សារភ្ជាប់គ្នារវាងការប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់ របស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូរដែលកើតមានឡើងចំពោះពួកគេនៅក្នុងច្បាប់ជាតិរបស់ពួកគេ។ រដ្ឋ ខ្លះកំណត់ថាទាល់តែជនរងគ្រោះនោះត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពជួញដូរ ចំណែករដ្ឋខ្លះ ទៀតតម្រូវថាទាល់តែសកម្មភាពនោះបង្កជាផលអវិជ្ជមានដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរ។ អ្នកជំនាញមួយ

⁶ Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 46.
⁷ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (10 - 11 September 2020), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/4, 28 September 2020, paragraph 34.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ចំនួនយល់ឃើញវិធីសាស្ត្រចុងក្រោយនេះជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អ ដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថាជាគំរូ “បែបបុព្វហេតុ” ព្រោះវាមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងងាយស្រួលក្នុងការបញ្ជាក់ ជាងគំរូ “បែបបង្ខិតបង្ខំ” ដែលតម្រូវឱ្យជនជួញដូរត្រូវបញ្ជាក់ពីមធ្យោបាយដែលប្រើប្រាស់ ក្នុងការបង្ខិតបង្ខំលើជនរងគ្រោះ។ វិធីសាស្ត្របែបបង្ខិតបង្ខំនេះក៏មិនត្រូវបានប្រើចំពោះករណីជនរងគ្រោះជាកុមារផងដែរ ដោយសារមធ្យោបាយសម្រាប់ការបញ្ជាក់ មិនត្រូវបានតម្រូវនោះទេ។ គំរូទាំងពីរត្រូវបានពន្យល់បន្ថែម នៅទំព័រ ៥៣។

មានប្រទេសចំនួន ៥ ក្នុងចំណោមប្រទេសអាស៊ានទាំង៧ ដែលមានចែងគោលការណ៍ស្តីពី ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់របស់ពួកគេ បានអនុម័តឱ្យប្រើប្រាស់គំរូបែបបុព្វហេតុ (ប្រិយណេ ឡាវ ម៉ាឡេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា និងហ្វីលីពីន)។ មានតែច្បាប់របស់ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីប៉ុណ្ណោះ ដែលប្រើវិធីសាស្ត្របែបបង្ខិតបង្ខំ ដោយតម្រូវឱ្យជនជួញដូរបង្ខិតបង្ខំជនរងគ្រោះ។ ចំណែកឯ ប្រទេសថៃប្រើវិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀត ដោយទាមទារឱ្យមានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដើម្បីកាត់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសជាក់លាក់។ រីឯ ច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម និង សិង្ហបុរី មិនមានចែងជាក់លាក់ពីបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។ នៅក្នុងប្រទេសភាគច្រើន ក្នុងតំបន់ វិសាលភាពលើកិច្ចការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម អនុវត្តបានចំពោះតែបញ្ជីបទល្មើសមួយចំនួន ប៉ុណ្ណោះ ដូចជាករណីអន្តោប្រវេសន៍ និងករណីទាក់ទងនឹងឯកសារ (ប្រិយណេ ម៉ាឡេស៊ី) ករណី អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ និងពេស្យាបារ (ឡាវ); ករណីអន្តោប្រវេសន៍ ពេស្យាបារ ឯកសារ ឬ ទាក់ទង នឹងការងារ (ប្រទេសថៃ); ឬករណីជួញដូរមនុស្ស (មីយ៉ាន់ម៉ា)។ នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី និងហ្វីលីពីន ការការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្មមិនត្រូវបានកំណត់ចំពោះបទល្មើសណាមួយជាក់លាក់នោះទេ។ ស្របពេលនឹងបទប្បញ្ញត្តិនានាដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ត្រូវបានចាត់ទុកថា បានរួមចំណែកដល់ការ យល់ដឹងជាទូទៅអំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គេក៏បានមើលឃើញពីការអនុវត្តជាគំរូជាក់ស្តែងមួយចំនួន នូវបទប្បញ្ញត្តិទាំងនោះផងដែរ។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការផ្សារភ្ជាប់រវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ របៀបក្នុងការផ្សារភ្ជាប់រវាង សកម្មភាពល្មើសច្បាប់របស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូរដែលកើតលើពួកគេ ត្រូវបានយល់ឃើញខុសៗ គ្នា រវាងប្រទេសនីមួយៗ និងក្នុងចំណោមជនរងគ្រោះខ្លួនឯង។ មានការចោទសួរថា តើពេលណាដែល ជនរងគ្រោះគួរ និងមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ហើយថាតើនៅពេលដែលបុគ្គលនោះឈប់ក្លាយជាជន រងគ្រោះ ក្នុងគោលបំណងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ផ្អែកតាមការ សិក្សានៅតាមបណ្តាប្រទេសទាំងអស់ មានចំណុចជាច្រើនដែលនៅមានភាពចម្រូងចម្រាសគ្នា។ ជា

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ទូទៅ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ការការពារគួរតែបញ្ឈប់ នៅពេលដែលបុគ្គលនោះរំលងស្ថិតនៅក្រោម ឥទ្ធិពលនៃកិច្ចអន្តរាគមន៍ដែលមានជម្រើសក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬអត់។ សូម្បីតែនៅក្នុងយុត្តាធិការ ដែល អនុវត្តតាមគំរូបែបបុព្វហេតុក៏ដោយ ទស្សនៈទូទៅគឺថាមនុស្សម្នាក់មិនគួរត្រូវបានកាត់ទោស ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តនោះទេ ប៉ុន្តែ បុគ្គលនោះគួរតែត្រូវបានកាត់ទោស ប្រសិនបើពួកគេប្រព្រឹត្តដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ ចំពោះបញ្ហានេះ វាត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ឃើញថា “ការបង្ខំ” និង “ការគំរាមកំហែង” មិនអាចគ្របដណ្តប់នូវរាល់កលល្អិតបែបចិត្តសាស្ត្រ ដែលជនជួញដូរប្រើដើម្បី បញ្ឆោតជនរងគ្រោះនោះទេ មានន័យថាការបង្ខំតបង្ខំគួរតែត្រូវបានបកស្រាយឱ្យបានទូលំទូលាយ ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើគ្រប់ “មធ្យោបាយ” ដែលជនជួញដូរប្រើប្រាស់។

ទស្សនៈផ្សេងគ្នាលើវិសាលភាពនៃការការពារ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួន បាន សម្តែងការព្រួយបារម្ភអំពីបទប្បញ្ញត្តិដែលគ្របដណ្តប់លើបទល្មើសមួយចំនួន (ដែលភាគច្រើន ផ្តោតលើតែបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ និងអំពើពេស្យាចារជាចម្បង) ហើយបានជំរុញការពិភាក្សាឱ្យមានការ កែប្រែ ដើម្បីគ្របដណ្តប់រាល់បទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេល នៃការជួញដូរ។ អ្នកផ្សេងទៀតបានសម្តែងការមិនពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះវិធីសាស្ត្រដែលបាន ពង្រីក ដោយមើលឃើញថា ទំនាញនៃបទល្មើសគួរតែពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃនេះ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរ ទាំងនោះយល់ថា ជនរងគ្រោះ-ជនល្មើសគួរតែត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ជាពិសេស បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន។ មានមតិខុសគ្នាទៅលើស្ថានភាពដែលជនរងគ្រោះគឺជាជនល្មើស ជួញដូរខ្លួនឯង និងចំណុចដែលជនរងគ្រោះក្លាយជាជនជួញដូរគួរត្រូវបានកាត់ទោស។ ទស្សនៈជា ច្រើនយល់ឃើញថា គោលបំណងនៃការការពារគឺដើម្បីលើកទឹកចិត្តជនរងគ្រោះឱ្យផ្តល់កិច្ចសហការ ហើយជនដែលមិនផ្តល់កិច្ចសហការក៏គួរតែលើកលែងពីការផ្តន្ទាទោស។

ការទាមទារឱ្យមានការណែនាំដើម្បីធ្វើការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិន ដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ គ្មានភ័ស្តុតាងណាត្រូវបានរកឃើញ ដែលបញ្ជាក់ថា ឯកសារណែនាំ ឬគោល នយោបាយដែលមានស្រាប់ក្នុងតំបន់ ឬក្នុងប្រទេស ត្រូវបានប្រើដើម្បីគាំទ្រដល់ការបកស្រាយ និងការ អនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។ ប៉ុន្តែ បែរជាមានការគាំទ្រយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ដែលបានបង្ហាញពីតម្រូវការឱ្យមានការណែនាំ ដែលគួរតែត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីជួយសម្រួល ឱ្យមានការយល់ដឹងដូចគ្នាចំពោះគោលការណ៍នេះ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់ថា ការណែនាំ នេះគួរតែផ្តល់ឱ្យអ្នកអនុវត្តគ្រប់រូបនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ រួមទាំងអ្នកនៅតំបន់ដាច់ ស្រយាល ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពរវាងថ្នាក់កណ្តាល ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់ខេត្តឱ្យមាន ភាពដូចគ្នា។ ការណែនាំនេះនឹងជួយធ្វើឱ្យមានសង្គតិភាពរវាងលិខិតុបករណ៍នានា និងជួយដល់មន្ត្រី ជួរមុខ (ប៉ូលីស មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ និងអធិការការងារ) អនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មតាំងពី

ដើមដំបូង ដើម្បីការពារជនល្មើសចាប់តាំងពីពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ គឺកម្រិតបានអនុវត្ត

នៅក្នុងភាពជាក់ស្តែង៖ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយ ថា ជាធាតុផ្សំនៃការឆ្លើយតបដែលផ្ដោតលើជនរងគ្រោះចំពោះការជួញដូរមនុស្ស ប៉ុន្តែ វាមិនត្រូវបាន អនុវត្តជាប់លាប់នៅក្នុងភាពជាក់ស្តែង។ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះ-ជនល្មើសមិនត្រូវបានកាត់ទោស វាពិបាកនឹងកំណត់ជាក់លាក់ថា ករណីនោះជាបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងប្រទេសនោះ ឬ ថាវាជាបទប្បញ្ញត្តិក្នុងការការពារក្តីពីបទចោទប្រកាន់ដែលបានកើតឡើង។ ប៉ុន្តែ ទោះបីនៅក្នុងយុត្តាធិការ ដែលបទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះបញ្ជីបទល្មើសពេញលេញក៏ដោយ ក៏មាន ឧទាហរណ៍ដែលបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះដែល មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេ ប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលជួញដូរ រាប់បញ្ចូលលើសពីការចែងក្នុងច្បាប់។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបាន អះអាងថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ (ដែលបានកំណត់ អត្តសញ្ញាណ) មិនធ្លាប់ត្រូវបានកាត់ ទោសនោះទេ ដោយលើកឡើងពីឧទាហរណ៍នៃស្ថានភាពជនរងគ្រោះ និងស្ថានភាពជនល្មើស ក្នុងការ កំណត់ពីរបៀបដែលបុគ្គលត្រូវបានដោះស្រាយ ផ្ទុយទៅវិញ មិនមែនជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការអនុវត្ត ច្បាប់ជាក់លាក់នោះទេ។ ជនផ្សេងទៀតបានផ្តល់ឧទាហរណ៍មួយចំនួននៃជនរងគ្រោះដែលត្រូវបាន កាត់ទោសចំពោះសកម្មភាពទាក់ទងនឹងការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ។

តួនាទីរបស់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពន្យល់ថា អ្នក អនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌមានធនានុសិទ្ធិខ្លាំង នៅក្នុងការសម្រេចថាតើត្រូវដាក់ ឬបន្តការចោទប្រកាន់ ដោយមានឧបសគ្គគួរឱ្យកត់សម្គាល់មួយចំនួនប្រឆាំងនឹងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអាចនឹងមិនទាន់យល់ដឹងច្បាស់ពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គោល បំណង និងតួនាទីរបស់គោលការណ៍នេះនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ នេះជាការពិត មិនត្រឹមតែនៅ ក្នុងតំបន់អាស៊ានប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ វាក៏កើតមាននៅកន្លែងផ្សេងទៀតដែរ^{១៥}។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការ

^{១៥} ជាឧទាហរណ៍ GRETA បានកត់សម្គាល់ឃើញថា មានកង្វះការយល់ដឹង នៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាជំនាន់តឹងនៅក្នុង រដ្ឋជាសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុប ដោយសារខ្វះខាតការបណ្តុះបណ្តាលលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះជាទូទៅ។ សូមមើល Ryszard Piotrowicz, “មាត្រា ២៦, បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម” នៅក្នុង Julia Planitzer និង Helmut Sax (eds.) ការអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុបស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការ ជួញដូរមនុស្ស (Edward Elgar, ២០២០) ៣១៨ ដោយយោងទៅលើរបាយការណ៍ GRETA ផ្សេងៗជាច្រើន។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

កសាងសមត្ថភាពលើការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរជាទូទៅ និងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានចាត់ទុកថា មិនទាន់មានភាពស្មើគ្នានៅឡើយ។ មិនមែនគ្រប់ជនពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរនោះទេ ហើយជាពិសេសជននៅ តាមបណ្តាខេត្ត តំបន់ជនបទ ឬតំបន់ដាច់ស្រយាល ប្រហែលជាមិនទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ដែលពួកគេត្រូវការនោះទេ។ នេះជាការពិតនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន និងតំបន់ផ្សេងទៀតផងដែរ។⁹

អ្នកឆ្លើយសំណួរពន្យល់ថា អ្នកអនុវត្តទំនងជាមានភាពងាយស្រួលក្នុងការដាក់បទចោទ ប្រកាន់ផ្នែកតាមក្រុមព្រហ្មទណ្ឌបន្ទាប់មក មិនដាក់បទចោទប្រកាន់នោះ ដោយផ្អែកលើច្បាប់ស្តីពី ការ ប្រឆាំងនឹងការជួញដូរនោះទេ។ បញ្ហាប្រឈមមួយទៀតដែលបានលើកឡើង គឺថាការមិនកាត់ទោស ជនល្មើស គឺផ្ទុយនឹងមុខងាររបស់ជនអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដែលត្រូវទីព្រះរាជអាជ្ញា គឺត្រូវចោទ ប្រកាន់។ ចំណុចដូចគ្នានេះត្រូវបានលើកឡើងផងដែរ ទាក់ទងនឹងមន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ដែលមានការ ទទួលខុសត្រូវចម្បងក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនដែលប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ មិន មែនជាជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរនោះទេ។ ហេតុនេះ នៅពេលដែលបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ ទណ្ឌកម្មត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ វាទាមទារឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយាពីអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងការសម្រេចថាបុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះ ជាជាងជាជនល្មើស¹⁰ ។ បញ្ហាប្រឈមដែល ពាក់ព័ន្ធកើតឡើងពីការអនុវត្ត ដែលត្រូវបានវាស់វែងដោយការដាក់ទណ្ឌកម្មជាជាងការជៀសវាង។ ដូច្នេះ វាចាំបាច់ត្រូវគិតពីរបៀបក្នុងការលើកទឹកចិត្តអ្នកអនុវត្ត ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងជៀសវាងការចោទប្រកាន់ពួកគេអំពីការធ្វេសប្រហែសក្នុងការបំពេញភារកិច្ច ដែលពួកគេជ្រើស រើសមិនបន្តការចោទប្រកាន់។

នៅពេលដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានអនុវត្តក្នុងភាព

ជាក់ស្តែង៖ តាមទ្រឹស្តី គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការ យុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ប៉ុន្តែ ទ្រឹស្តីនេះមានការពិបាកក្នុងការអនុវត្តក្នុងភាពជាក់ស្តែង។ មានសំណួរចោទ សួរអំពីទំនាក់ទំនងរវាងដំណើរការដែលត្រូវធ្វើឡើងស្របពេលគ្នា រវាងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរង គ្រោះ និងការស៊ើបអង្កេតជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស។ វាត្រូវបានឯកភាពជាទូទៅថា គោលការណ៍នេះ គួរតែអនុវត្តនៅដំណាក់កាលដំបូងបំផុត ដែលជនល្មើសត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះដោយ អំពើជួញដូរ ដោយមិនត្រូវបានដាក់លក្ខខណ្ឌនៅក្នុងដំណើរការកំណត់ស្ថានភាពជនរងគ្រោះជាផ្លូវការ

⁹ Michelle Koinange ជនសម្របសម្រួលសម្ព័ន្ធ បញ្ឈប់ការជួញដូរ ប្រទេសកេនយ៉ា ថ្លែងអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍មួយនៃកិច្ចប្រជុំលើកទី ៤៧ នៃក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស កាលពីថ្ងៃទី ៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២១ ម៉ោង ១៣:០០ - ១៤: ៣០ CET។ កំណត់ត្រារបស់ជននិពន្ធនៅលើឯកសារ។

¹⁰ Anne T. Gallagher, *The International Law of Human Trafficking* (Cambridge, 2010) 502

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ឬមិនត្រូវដាក់ការចោទប្រកាន់ រួមទាំងការចោទប្រកាន់របស់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលសម្រេចចោទជននោះ ជាជនល្មើសជួញដូរមនុស្សនោះទេ។ ការមិនបានផ្តល់ការការពារតាំងពីដំបូង វាពិតជាលំបាកខ្លាំង ណាស់ក្នុងការនាំជនណាម្នាក់ចេញពីប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ នៅពេលដែលពួកគេត្រូវបានចោទថា ជាជនល្មើស ទោះបីជាអ្នកអនុវត្តបានមើលឃើញនូវឱកាសមួយចំនួនក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ក្នុង ការបន្ធូរបន្ថយទោសជាមធ្យោបាយចុងក្រោយ នៅពេលដែលជនល្មើសត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរង គ្រោះ ប៉ុន្តែ ជននោះនៅតែត្រូវបានកាត់ទោស។

នៅពេលដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនគួរអនុវត្តក្នុងភាពជាក់

ស្តែង៖ មានការព្រួយបារម្ភមួយចំនួនត្រូវបានលើកឡើងថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចត្រូវ បានប្រើប្រាស់ក្នុងន័យខុស ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាំងស្រុង ដែល មិនទាក់ទងនឹងការជួញដូរលើពួកគេ ឬត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុស ដើម្បីការពារមនុស្សដែលមិនមែនជាជន រងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនក៏បានបញ្ចេញទស្សនៈថា គោលការណ៍នេះគួរ តែត្រូវបានបង្ការចំពោះការប្រើប្រាស់ខុស ក្នុងការការពារជនរងគ្រោះដែលប្រព្រឹត្តល្មើសម្តងហើយម្តង ទៀត។ កង្វល់ទាំងនេះសំដៅចំពោះភាពចាំបាច់ដ៏ចម្បងក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាពខាងការប្រឆាំងនឹង ការជួញដូរ ដល់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងការយល់ដឹងអំពីអន្តរកម្មនៃធាតុផ្សំរបស់វា។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

ការអនុវត្តមិនស្មើគ្នាចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង

ទ្វេភាគី៖ កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីជាច្រើននៅក្នុងតំបន់អាស៊ានបានលើកឡើងយ៉ាងច្បាស់ អំពីការមិន ដាក់ទណ្ឌកម្ម ប៉ុន្តែ គ្មានឧទាហរណ៍ណាមួយត្រូវបានរកឃើញថាត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងភាពជាក់ ស្តែង នោះទេ។ សារៈសំខាន់នៃការយល់ដឹងប្រកបដោយសុខដុមរមនា រវាងប្រទេសដើមកំណើត និង ប្រទេសគោលដៅត្រូវបានសម្គាល់ថា ជាគន្លឹះ។ គួរកត់សម្គាល់ថា រដ្ឋនីមួយៗចាំបាច់ត្រូវឯកភាពនិង ទទួលស្គាល់ជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនរងគ្រោះពីកន្លែងផ្សេងៗ។ មានការ ព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើង ចំពោះចំណុចខ្លះចន្លោះក្នុងការផ្តល់ការការពារនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ទ្វេភាគី ដែលជារឿយៗការអនុវត្តធ្វើឡើងចំពោះតែបទល្មើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ (អន្តោប្រវេសន៍ និង អំពើពេស្យាបាវ) និងចំពោះតែប្រភេទជនរងគ្រោះខ្លះតែប៉ុណ្ណោះ (ស្ត្រី និងកុមារ) ដែលជាចំណុច រើសអើងក្នុងការអនុវត្តនូវគោលការណ៍នេះ។ មានសំណួរលើកឡើងផងដែរ អំពីភាពជាក់ស្តែងក្នុងការ អនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មដែលមាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ក្នុងករណីដែលមិន មានបទប្បញ្ញត្តិស្រដៀងគ្នានៅក្នុងច្បាប់ក្នុងប្រទេស។

បញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែងក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ៖

អ្នកឆ្លើយសំណួរ បានលើកឧទាហរណ៍អំពីបញ្ហាប្រឈមក្នុងនីតិវិធីច្បាប់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានកាត់ទោសដោយការជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសមួយ ទៅផ្តល់សក្ខីកម្មចំពោះជនល្មើសជួញ ដូរនៅក្នុងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត ដែលនាំឱ្យការកាត់ទោសត្រូវចំណាយរយៈពេលយូរ (សូមមើល ប្រអប់ទី ៥) និងការបញ្ជូនជនរងគ្រោះពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយទៀត ដើម្បីជៀសវាងការកាត់ ទោសពួកគេ ។ បញ្ហាប្រឈមក្នុងនីតិវិធីច្បាប់នេះត្រូវបានសម្គាល់ឃើញ នៅក្នុងសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធនឹង ការជួញដូរមនុស្សឆ្លងដែនដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ រួមទាំងនៅខាងក្រៅតំបន់អាស៊ានផងដែរ ។ ការធ្វើអាជីវកម្មកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងបរិបទដែនសមុទ្រត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា ជាបញ្ហាប្រឈមផ្លូវច្បាប់ដែល មានលក្ខណៈស្មុគស្មាញបំផុត ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងកម្រិតអ្នកអនុវត្ត និងអ្នកអនុវត្ត ទាំងនៅក្នុង តំបន់អាស៊ាន ទាំងតំបន់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានបញ្ជាក់ថា ជាមធ្យោបាយដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុតក្នុងការ ជម្នះឧបសគ្គ ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងការគាំទ្រពីភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដូចជា កម្មវិធីអាស៊ាន -អូស្ត្រាលី ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកគ្រឿងញៀន និង ឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC) ដែលផ្តល់ការគាំទ្រលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងពាំនាំនូវការអនុវត្តល្អ ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ៖

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ចំពោះការមិន ដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះឱ្យ បានទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពមានសារៈសំខាន់ណាស់ ចំពោះការការពារពួកគេពី ការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរ ។ ការសិក្សានេះបានបញ្ជាក់អះអាងថា ការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះជាមូលហេតុដ៏ ចម្បង ដែលមនុស្សជាច្រើនត្រូវបានផ្ទេរទោស ។ វាត្រូវបានទទួលយកយ៉ាងទូលំទូលាយថា ជនរង គ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបែបនេះ មិនគួរត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែល ពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួញដូរនោះទេ ។ បរិបទនេះអាចកំណត់ថា តើការចោទប្រកាន់ ត្រូវបានបន្ត ឬអត់ ។ នៅពេលដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះ និងជាជនល្មើសក្នុង ពេលដំណាលគ្នា ការចោទប្រកាន់ប្រហែលជាមិនត្រូវបានដាក់សម្រាប់បទល្មើសតូចតាចនោះទេ ប៉ុន្តែ វាប្រហែលជាមិនទំនងដែលថា បុគ្គលដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសនឹងត្រូវបានកំណត់ អត្ត

សញ្ញាណជាជនរងគ្រោះនោះទេ¹¹ ។ ការទទួលស្គាល់ពីឋានៈជនរងគ្រោះរបស់បុគ្គលម្នាក់អាចនឹងត្រូវបានចងក្លាប់ទៅនឹងឆន្ទៈរបស់ពួកគេក្នុងការសហការជាមួយប៉ូលីសផងដែរ¹² ។

បរិបទមួយចំនួន រួមទាំង “ការចុះបង្ក្រាប” គឺធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ៖ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណខុសអាចមានកើតឡើង នៅក្នុងពេលមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ចុះប្រតិបត្តិការនៅនឹងកន្លែង ដែលមនុស្សដែលត្រូវគេជួញដូរកំពុងរស់នៅ និងធ្វើការ ឬនៅពេលដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ទៅរកជំនួយពីប៉ូលីស ប៉ុន្តែ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាប្រព្រឹត្តបទល្មើសឧក្រិដ្ឋទៅវិញ¹³ ។ ការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះក្នុងអំឡុងពេល ‘ការចុះបង្ក្រាប’ ដែលធ្វើឡើងនៅទីកន្លែងប្រកបអាជីវកម្មផ្លូវភេទ ត្រូវបានកត់សម្គាល់។ ជនរងគ្រោះក៏ទំនងជាមិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅក្នុងដំណើរការគ្រប់គ្រងអន្តោប្រវេសន៍ផងដែរ ដែលមន្ត្រីអាជ្ញាធរចាត់ទុកជនរងគ្រោះថាជាជនទេសន្តរប្រវេសន៍មិនច្បាស់លាស់ ហើយបានចោទប្រកាន់ពួកគេពីបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍និងបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ ដោយមិនបានទទួលស្គាល់ថាពួកគេអាចជាជនរងគ្រោះនោះទេ។ ហានិភ័យ គឺកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងបរិបទ ដែលមានគោលនយោបាយអិកាតចំពោះជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដែលគ្មានឯកសារត្រឹមត្រូវ ដែលអាចជះឥទ្ធិពលដល់វិធីសាស្ត្រដែលមន្ត្រីជួរមុខត្រូវអនុវត្ត¹⁴ ។ ការច្របាច់បញ្ចូលគ្នានូវបទប្បញ្ញត្តិប្រឆាំងនឹងការជួញដូរជាមួយនឹងការធ្វើ ទេសន្តរប្រវេសន៍ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ដែលនាំឱ្យមនុស្សដែលត្រូវគេជួញដូរត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងនិរទេសថាជាជនទេសន្តរប្រវេសន៍មិនច្បាស់លាស់¹⁵ ។

ជនរងគ្រោះទំនងជាមិនត្រូវបានបញ្ជូនអត្តសញ្ញាណ នៅពេលពួកគេចូលក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងនាមជាជនល្មើស៖ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងនាមជាជនល្មើស គេមានការលំបាកក្នុងការបង្វែរពួកគេចូលទៅក្នុងបណ្តាញការពារ ហើយរឹតតែមិនអាចការពារពួកគេពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលពួកគេបានទទួលរងរួចហើយនោះ។ មានការព្រួយបារម្ភបានលើកឡើងនៅទូទាំងប្រទេសដែលត្រូវបានការសិក្សាថា មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តី និងចៅក្រមជំនុំជម្រះ អាចខ្វះជំនាញចាំបាច់ក្នុងការកំណត់

¹¹ Carolina Villacampa and Núria Torres, Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system, *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3–18, at 12.
¹² Carolina Villacampa and Núria Torres, Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system, *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3–18, at 8.
¹³ See for instance, *Undeserving victims? A community report on migrant sex worker victims of crime in Europe* (ICRSE, 2020) 27-29
¹⁴ *Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children*, Maria Grazia Giammarinaro, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, 35.
¹⁵ Marija Jovanović, International Law and Regional Norm Smuggling: How the EU and ASEAN Redefined the Global Regime on Human Trafficking, *The American Journal of International Law*, 2021, Vol. XX, 1, 19

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ថាជនល្មើសដែលនៅចំពោះមុខពួកគេអាចជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ការធ្វេសប្រហែសមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់ ក្រៅពីបរិបទនៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ គួរត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ក្នុងនោះ ក៏មានប្រភេទយេនឌ័រដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វេសប្រហែសក្នុងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះជាបុរស និងការមាក់ងាយលើស្ត្រីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារផ្លូវភេទ។

វិធានការចាំបាច់ជាបន្ទាន់ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដែលបានក

ឃើញ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការក្នុងការជំរុញអ្នកអនុវត្តនៅគ្រប់កម្រិតនៃការឆ្លើយតបផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ រួមទាំងដោយការពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីនិយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្ស និងអន្តរកម្មនៃធាតុផ្សំរបស់វាសម្រាប់ទាំងមនុស្សពេញវ័យ និងកុមារ។ គួរកត់សម្គាល់ថា ការយល់ដឹងអំពីការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយលម្អិត និងការមិនយល់ព្រមដែលបានប្រើប្រាស់ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាគន្លឹះនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ដំណើរការត្រួតពិនិត្យដ៏ម៉ត់ចត់ ចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តនៅដំណាក់កាលដំបូង ដែលសូចនាករនៃការជួញដូរត្រូវបានកំណត់។ ការប្រើប្រាស់នីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ (SOP) ប្រកបដោយភាពសកម្ម ជនបកប្រែដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងវិធីសាស្ត្រពហុភាគីពាក់ព័ន្ធ ដែលមាន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចូលរួម ដើម្បីពង្រឹងដំណើរការពិនិត្យក៏ត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ផងដែរ ដែលចាំបាច់សម្រាប់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ ក្នុងចំណោមពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ខុសច្បាប់។ អ្នកអនុវត្តបានសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តការសន្មតជាមុន ថាបុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះ មុនពេលសេចក្តីសម្រេចពេញលេញអាចត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីបង្ការការកាត់ទោស។ អាយុអាចជាភាពខុសគ្នារវាងបុគ្គលដែលត្រូវបានកាត់ទោសជាជនល្មើស ឬត្រូវបានការពារជាជនរងគ្រោះ។ ដូច្នោះហើយ ការសន្មតរបស់មនុស្សមួយចំនួនតូចចំពោះអាយុ ត្រូវបានបង្ហាញថា គឺជាការអនុវត្តល្អដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ ក្នុងការការពារកុមារពីការផ្ដន្ទាទោស។

គន្លឹះក្នុងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការការពារជនរងគ្រោះចំពោះការ

កំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ៖ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះមិនត្រឹមតែមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក៏ជួយកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះផងដែរ។ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើស ពួកគេត្រូវបានរារាំងពីការស្វែងរកជំនួយពី ឬទំនាក់ទំនងជាមួយប៉ូលីស។ ផ្ទុយទៅវិញ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុក និងការពារថាជាជនរងគ្រោះ មិនមែនជាជនល្មើស ហើយត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការមិនទទួលទណ្ឌកម្មចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងដំណើរការនៃការជួញដូរ ពួកគេទំនងជាសហការជាមួយអាជ្ញាធរ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការកំណត់អត្តសញ្ញាណកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ ការពិតទាំងនេះបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិចំពោះការការពារ និង

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ជួយជនរងគ្រោះ។ ទាក់ទងនឹងការពិតទាំងនេះ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានកត់សម្គាល់ថា បញ្ហាប្រឈម ចម្បងចំពោះការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ គឺជនរងគ្រោះជាច្រើនប្រហែលជាមិនចង់ឱ្យគេ កំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនថាជាជនរងគ្រោះនោះទេ ព្រោះពួកគេមិនចង់សហការជាមួយអាជ្ញាធរ ឬត្រូវ បញ្ជូនទៅស្នាក់នៅក្នុងមណ្ឌលនោះទេ។ នៅពេលដែលចំណូលចិត្តរបស់ជនរងគ្រោះត្រូវបានបាត់ទុក ថាជាជនល្មើសជាជាងជនរងគ្រោះ វាមានតម្រូវការបន្ទាន់ច្បាស់លាស់ក្នុងការវាយតម្លៃលើគំរូក្នុងការ ផ្តល់ការការពារ និងជំនួយ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ជនរងគ្រោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសលើមធ្យោបាយស្មើស្មាច្រើននៅក្នុងការអនុវត្ត ជាក់ស្តែង៖ ការសិក្សានេះបានបញ្ជាក់ថា បទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ និងអំពើពេស្យាចារ គឺជាបទល្មើសដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានចាប់ខ្លួន ចោទប្រកាន់ កាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងតំបន់ អាស៊ាន និងប្រទេសផ្សេងទៀត។ ជនរងគ្រោះក៏ត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋដែលបានជួញដូរពួក គេ រួមទាំងបទល្មើសទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀនផងដែរ។ ពួកគេត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសដែលពួក គេបានប្រព្រឹត្តក្នុងដំណើរការព្យាយាមគេចពីស្ថានការណ៍របស់ពួកគេ រួមទាំងការវាយដំ ឬការធ្វើ មនុស្សឃាត។ ហើយនៅពេលដែលជនរងគ្រោះទទួលបានទិដ្ឋភាពក្នុងគោលបំណងដើម្បីគេចពីជន រងគ្រោះ ពួកគេត្រូវបានកាត់ទោសពីបទជួញដូរមនុស្ស¹⁶ ។ ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយ អំពើជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទត្រូវបានលើកឡើងថាជាកង្វល់សំខាន់ នៅក្នុងប្រទេសជាច្រើន រាប់បញ្ចូលទាំងបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ បទល្មើសឯកសារ និងការងារខុសច្បាប់ ការនេសាទខុសច្បាប់ ដោយមិនបានរាយការណ៍ ឬមិនមានការគ្រប់គ្រងច្បាស់លាស់ (IUU)។ អ្នកឆ្លើយសំណួរក៏បានចង្អុល បញ្ជាក់ផងដែរ ចំពោះបញ្ហាប្រឈមបានដែលលើកឡើងនៅក្នុងករណី ជនរងគ្រោះដែលត្រូវគេជួញដូរ ក្នុងបទល្មើសទាក់ទងនឹងកេរ្តិ៍មរតក រួមទាំងស្ត្រី និងកុមារដែលត្រូវគេបង្ខំឱ្យរៀបការជាមួយកេរ្តិ៍មរតក ដែល បន្ទាប់មកក៏បានក្លាយជាកេរ្តិ៍មរតកខ្លួនឯង¹⁷។

ការអនុវត្តផ្ទុយពីច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ក្នុងការដាក់ទោស លើស្ត្រីដែលប្រកបអាជីវកម្មផ្លូវភេទ៖ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា ច្បាប់ស្តីពីការ ប្រឆាំងនឹងការជួញដូរត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុស ក្នុងការកាត់ទោសស្ត្រីក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ រាប់បញ្ចូល ទាំង ប៉ុន្តែ មិនកំណត់តែជនសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងចំណោមពួកគេប៉ុណ្ណោះ

¹⁶ For a breakdown of typologies of offence as status offences, consequential offences, liberation offences, see Andreas Schloenhardt & Rebekkah Markey-Towler, “Non-Criminalisation of Victims of Trafficking in Persons – Principles, Promises, and Perspectives”, *Groningen Journal of International Law*, vol 4(1) (2016), 10-38 at 13-15.

¹⁷ For a comprehensive list of offences that victims have been criminalized for, see Annex 1.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ទេ តែក៏សម្រាប់បទល្មើសជួញដូរដែលបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មពីការដាក់ពិន័យរហូតដល់ការឃុំខ្លួន ឬការនិរទេស ឬសូម្បីតែការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយនៅក្នុងបរិបទមួយចំនួន។ ការផ្តល់យោបល់ត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ក្នុងការកាត់បន្ថយហានិភ័យលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងជនងាយរងគ្រោះផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានកាត់ទោស ក្នុងគោលបំណងបង្វែរផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យឆ្ងាយពីជនប្រកបរបររកស៊ីផ្លូវភេទ ជំនួសមកវិញនូវការយកចិត្តទុកដាក់លើការកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរ និងឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរផ្សេងទៀត។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មពលរដ្ឋនៅក្រៅប្រទេស រួមទាំងនៅប្រទេសដែលមិនស្ថិតក្នុងតំបន់អាស៊ាន៖ ពលរដ្ឋក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន រួមទាំងកុមារ ត្រូវបានកាត់ទោសនៅក្រៅប្រទេស បន្ទាប់ពីត្រូវបានជួញដូរឱ្យរៀបការដោយបង្ខំ ឧក្រិដ្ឋកម្មដោយបង្ខំ ឧស្សាហកម្មក្នុងអាជីវកម្មនេសាទ អាជីវកម្មកម្សាន្ត អាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត។ ហានិភ័យនេះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងយុត្តាធិការ ដែលការធ្វើចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ត្រូវបានដាក់ជាបទឧក្រិដ្ឋ ហើយជនចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ត្រូវបានមាក់ងាយ ជាមួយនឹងផលវិបាកនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដោយអចេតនាចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនប្រក្រតី។ នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សា ការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មទាំងក្នុងតំបន់អាស៊ាន និងក្រៅតំបន់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដោយទាមទារឱ្យមានការយល់ដឹងរួមគ្នាតែមួយ ចំពោះថាតើជនណាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ហើយនៅពេលណាគួរតែអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើកុមារ៖ មានឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងដែលកុមារត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងដំណើរការនៃការជួញដូរដែលកើតមានចំពោះពួកគេដោយរាប់បញ្ចូលទាំង ការជួញដូរកុមារផ្សេងទៀតផងដែរ។ ការកាត់ទោសបែបនេះអាចបណ្តាលមកពីការកំណត់ អត្តសញ្ញាណកុមារមិនបានត្រឹមត្រូវ ដោយចាត់ទុកពួកគេថាជាមនុស្សពេញវ័យ និងការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាបន្តថាពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ នៅទីនេះមានការលើកឡើងបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តការសន្មតរបស់ជនផ្តល់ចម្លើយមួយចំនួនតូចនៅក្នុងដំណើរការពិនិត្យ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណ។ ហើយក៏មានការព្រួយបារម្ភមួយចំនួនផងដែរដែលបានលើកឡើងពី ក្នុងករណីមួយចំនួន ដែលជនល្មើសជាជនរងគ្រោះកុមារ អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជា “កុមារដែលមានទំនាស់នឹងច្បាប់” ជាជាងថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលផ្ទុយនឹងឧត្តមប្រយោជន៍របស់ពួកគេ។ ចំណុចដែលអាចត្រូវបានគេលើកឡើង គឺជាអាយុដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវខាងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌដែលអាចមានការពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រព្រឹត្តរបស់ជនល្មើសជាកុមារ និងការដាក់ទណ្ឌកម្មដែលអាចកើតមានចំពោះជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរ។

ការប្រើប្រាស់ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ ដោយជនល្មើសជួញដូរ

មនុស្ស៖ ជនល្មើសជួញដូរមនុស្សអាចប្រើប្រាស់ការពាក់ព័ន្ធរបស់ជនរងគ្រោះជាប្រយោជន៍ក្នុងបទឧក្រិដ្ឋ (ដូចជា បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន) ដើម្បីរេហានិក័យលើការផ្ដន្ទាទោសឱ្យឆ្ងាយពីខ្លួននិងទម្លាក់ទៅឱ្យជនរងគ្រោះ។ ពួកគេក៏អាចប្រើការគំរាមកំហែងសម្រាប់ការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹងការងារ ជាយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីគ្រប់គ្រងលើជនរងគ្រោះ ផងដែរ។ នៅពេលដែលមន្ត្រីអាជ្ញាធរចាត់ទុកជនរងគ្រោះដូចជាជនល្មើសដែរនោះ ជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស នឹងបង្ហាញពីភាពត្រឹមត្រូវ។ ជនរងគ្រោះប្រវែញថែមទាំងអាចប្រើបទបរិហារកេរ្តិ៍ ឬការប្រមាថមើលងាយ ដើម្បីបំបិទមាត់ការរិះគន់ផងដែរ។ នៅក្នុងករណីបែបនេះ វាបង្កឱ្យមានអតុល្យភាពអំណាចដែលជនល្មើសជួញដូរ និងនិយោជកដែលរកងប្រវែញ មានធនធានច្រើនជាងជនរងគ្រោះ ដើម្បីចាត់វិធានការតាមផ្លូវច្បាប់តបតនឹងជនរងគ្រោះ ដែលជនរងគ្រោះអាចមានការពឹងផ្អែកលើធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានផ្សេងទៀតរបស់ជនល្មើស។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មពីមន្ត្រីរដ្ឋ ដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ឬបង្កភាពងាយស្រួល

ស្រួល៖ ក្នុងករណីខ្លះ ការប្រើប្រាស់ ឬការគំរាមកំហែងក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាឧបករណ៍ដែលមន្ត្រីរដ្ឋអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ហេតុផលនៃអំពើពុករលួយ ឬបង្កភាពងាយស្រួល។ ដោយប្រើក្នុងទម្រង់សម្រាប់ប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ គេសម្គាល់ឃើញថា មន្ត្រីបានគំរាមកំហែងដល់ជនរងគ្រោះដោយប្រាប់ថានឹងត្រូវបានផ្ដន្ទាទោស ប្រសិនបើពួកគេមិនផ្តល់សំណូក (ឧទាហរណ៍ ការឆ្លងដែនខុសច្បាប់ ឬបន្តធ្វើការងារក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ) ឬក៏ផ្តល់សេវាផ្លូវភេទ។ ដោយប្រើក្នុងទម្រង់សម្រាប់បង្កភាពងាយស្រួល ការគំរាមកំហែង ឬការប្រើប្រាស់ក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជាឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយ ដែលត្រូវបានគេសម្គាល់ឃើញប្រើដើម្បីទាញជាប្រយោជន៍។ ការឃុំខ្លួនជនរងគ្រោះដើម្បីជៀសវាងការចំណាយ និងការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីបញ្ជូនជនរងគ្រោះនោះពីប្រទេសដើមរបស់ពួកគេ ដើម្បីធ្វើសក្ខីកម្មក្នុងនាមជាសាក្សីប្រឆាំងនឹងជនជួញដូរ។

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់ក្នុងការកាត់

ទោសចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពិភាក្សាអំពីហានិភ័យរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀនរាប់ចាប់ពីបទល្មើសតូចតាចរហូតដល់បទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរដែលអាចឈានទៅដល់ការដាក់ទោសធ្ងន់ធ្ងរ។ មានការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីវិធីសាស្ត្រក្នុងការទទួលខុសត្រូវដ៏តឹងរឹង ដែលធ្វើឡើងចំពោះបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀននៅក្នុងតំបន់ និងផលប៉ះពាល់ដ៏អាក្រក់ដែលជា 'សង្គ្រាមលើគ្រឿងញៀន' មានលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវគេជួញដូរ។ នៅទីនេះ គេបានកត់សម្គាល់ថា ទោះបីជាអ្នក អនុវត្តមួយចំនួនជាបុគ្គល មានឆន្ទៈក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះក៏ដោយ ក៏វាមិនអាចទៅ

រួចក្នុងការបញ្ចុះបញ្ចូលដល់គ្រប់អ្នកអនុវត្តទាំងអស់ នៅក្នុងដំណើរការតុលាការឱ្យធ្វើដូចគ្នាបានដែរ។ ក្នុងភាពជាក់ស្តែង ជនរងគ្រោះដែលត្រូវគេជួញដូរក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន អាចប្រឈមនឹងហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរបំផុត។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយ និងទោសប្រហារជីវិត

ជនរងគ្រោះអាចប្រឈមមុខនឹងការផ្ដន្ទាទោសធ្ងន់ធ្ងរចំពោះសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋ ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ។ ទាំងនេះអាចរាប់ចាប់ពីការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ រហូតដល់ការដាក់ទណ្ឌកម្មជាធរមានដែលពួកគេត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ចថា ជាមេក្លោងគ្រឿងញៀន។ ពាក់កណ្តាលនៃរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអនុវត្តទោសប្រហារជីវិតចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធគ្រឿងញៀន។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ បច្ចុប្បន្នកំពុងប្រឈមមុខនឹងការកាត់ទោសប្រហារជីវិត បន្ទាប់ពីមានការកាត់ទោសប្រហារជីវិត រួមទាំង Mary Jane Veloso ត្រូវបានពិភាក្សាក្នុងអំឡុងពេលពិភាក្សាតុមូល (សូមមើលប្រអប់ទី ៥)។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានលើកឡើងថា ករណីនេះបង្ហាញពីតម្រូវការជាបន្ទាន់ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ។

អនុសាសន៍ចំពោះការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

អនុសាសន៍ទាំង ២៦ ខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានកំណត់ ដើម្បីចូលរួមពង្រឹងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោសនៅក្នុងច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ សេចក្តីណែនាំត្រូវបានផ្តល់ជូនសម្រាប់អនុសាសន៍នីមួយៗនៅក្នុងផ្នែកទី ៣ នៃការសិក្សានេះ។

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការស៊ើបអង្កេត

- ១. កសាងសមត្ថភាពមន្ត្រីជំនាញ ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងចំណោមជនល្មើសដែលពួកគេបានជួប
- ២. ពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីការអនុវត្តច្បាប់លើវិធីសាស្ត្រត្រួតពិនិត្យ ដែលជនល្មើសជួញដូរប្រើ និងផលប៉ះពាល់របស់វាលើជនរងគ្រោះ
- ៣. ធ្វើការជំនះលើការយល់ខុស និងការសន្មត់លើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរថា “ពិតប្រាកដ” ឬ “ភាពសមនឹងទទួលបាន”

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

- ៤. ធានាថា ជនល្មើសដែលសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅពិនិត្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផល។
- ៥. ស៊ើបអង្កេតយ៉ាងសកម្មពីទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះ-ពិរុទ្ធជន និងការប្រព្រឹត្តរបស់ជនសង្ស័យថាជនល្មើសជួញដូរ

ការចាប់ខ្លួន និងការចោទប្រកាស

- ៦. ធានាថា មន្ត្រីជួរមុខយល់ពីផលប៉ះពាល់នៃការចាប់ខ្លួនជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងការឆ្លើយតបផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរ
- ៧. ធានាថា មន្ត្រីជួរមុខបានយល់ និងដឹងច្បាស់ពីរបៀបអនុវត្តធនានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន
- ៨. ជំរុញលើកទឹកចិត្តអ្នកអនុវត្តច្បាប់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
- ៩. ធានា មន្ត្រីជួរមុខ មានការយល់ដឹង និងចេះពីរបៀបអនុវត្តធនានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន

ការកាត់ទោស

- ១០. ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យក្នុងការកាត់ទោសមិនត្រឹមត្រូវលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ
- ១១. ត្រូវត្រូវធានាថា រាល់សេចក្តីសម្រេចណាមួយដើម្បី កាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ គឺធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ ហើយដំណើរការនេះត្រូវបានពន្យល់យ៉ាងច្បាស់លាស់
- ១២. បញ្ជាក់ពីទំនាក់ទំនងរវាងស្ថានភាពជនរងគ្រោះ និងការមិនកាត់ទោស
- ១៣. ត្រូវធានា ព្រះរាជអាជ្ញាមានការយល់ដឹង និងចេះពីរបៀបអនុវត្តធនានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន
- ១៤. ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ជាពិសេសជនដែលមានជំនាញក្នុងការកាត់ទោសលើបទល្មើស ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរបានប្រព្រឹត្តជាទូទៅ
- ១៥. ពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីការមិនអាចយកជាការបាន នៃការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការជួញដូរមនុស្ស ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការការពារក្តីតាមផ្លូវច្បាប់

- ១៦. រៀបចំសេចក្តីព្រាង ឬធ្វើវិសោធនកម្មបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពដល់ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយចែងពីគ្រប់ជនរងគ្រោះទាំងអស់ចំពោះបទល្មើសគ្រប់ប្រភេទ
- ១៧. ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំដល់អ្នកអនុវត្តពីរបៀបបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូរលើពួកគេ
- ១៨. ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំដល់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌស្តីពីការអនុវត្តការការពារក្តីទូទៅ សម្រាប់ជនរងគ្រោះដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ
- ១៩. ធានាថាបន្ទុកភ័ស្តុតាងស្ថិតនៅលើរដ្ឋ មិនមែនលើជនរងគ្រោះទេ
- ២០. បង្ការក្នុងការប្រើប្រាស់ខុសនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការផ្តន្ទាទោស និងការកាត់ទោស

- ២១. ជំរុញសមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការឱ្យមានភាពរសើប ចំពោះគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងតួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងការអនុវត្តវា
- ២២. ជៀសវាង ឬបន្ធូរបន្ថយទោសចំពោះជនជាប់ចោទដោយបទជួញដូរ
- ២៣. ពិចារណាលើយុត្តិធម៌ស្តារឡើងវិញ ជាជាងយុត្តិធម៌សងសឹកចំពោះជនរងគ្រោះ-ជនល្មើស
- ២៤. ការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរពីការជាប់ទោសទណ្ឌផ្នែករាងកាយ និងទោសប្រហារជីវិត

ការដោះស្រាយក្រោយការផ្តន្ទាទោស

- ២៥. ស្វែងរកឱកាសនៅក្នុងផ្លូវច្បាប់ ដើម្បីលុបបំបាត់កំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

២៦. កំណត់ និងដោះស្រាយនូវឧបសគ្គនានា ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស
មុខនៅពេលដែលការកាត់ទោសត្រូវបានលុបចោល។

សេចក្តីផ្តើម

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនផ្ដន្ទាទោសបានកំណត់ថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនគួរត្រូវបានកាត់ទោស ឬដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាផលនៃការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេទេ។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងអនុសញ្ញាអាស៊ាន ឆ្នាំ ២០១៥ ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទាំង១០។ មាត្រា ១៤(៧) បានចែងឱ្យរដ្ឋនីមួយៗពិចារណាមិនចាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឱ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ចំពោះអំពើដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តនៅក្នុងការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេដោយផ្ទាល់។ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនផ្តល់អភ័យឯកសិទ្ធិទាំងស្រុងចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដោយមានចេតនាជាមុនខាងបទឧក្រិដ្ឋនោះទេ¹⁸។ ផ្ទុយទៅវិញ គោលការណ៍នេះគឺជាឧបករណ៍មួយ ដើម្បីធានាថាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនត្រូវបានទទួលរងនូវការចាប់ខ្លួន ការចោទប្រកាន់ ការឃុំខ្លួន ការកាត់ទោស ការដាក់ពិន័យ ឬការដាក់ទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀត ចំពោះការប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់ដែលពួកគេអាចមានជាប់ពាក់ព័ន្ធ¹⁹។

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជាធាតុស្នូលដ៏សំខាន់នៅក្នុងវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សចំពោះការជួញដូរ ដោយធានាថាសិទ្ធិជនរងគ្រោះត្រូវបានការពារយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ រាប់បញ្ចូលទាំងការធានានូវសិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌ និងការការពារពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត និងការរងគ្រោះផ្សេងៗទៀត²⁰ ។ ក្នុងន័យនេះ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជាចំណុចគន្លឹះដ៏សំខាន់នៅក្នុងវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើវិបត្តិផ្លូវចិត្ត និងយកជនរងគ្រោះជាគោល។ វាក៏រឹតតែមានសារៈសំខាន់ផងដែរ ចំពោះវិធានការខាងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស²¹ ។ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ដែល

¹⁸ *Commentary to the Recommended Principles and Guidelines on Human Trafficking and Human Rights* (OHCHR), p.133
¹⁹ See inter alia, *Non-punishment of victims of trafficking: Issue Brief No. 8* (Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons, 2020); *Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking*” (OSCE Office of the Special Representative and Coordinator for Combating Trafficking in Human Beings, Vienna, 2013), para. 10; Ryszard Piotrowicz, “Article 26, Non-punishment provision” in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020) p.310
²⁰ *Human Trafficking: Joint UN Commentary on the EU Directive – A Human Rights-Based Approach* (OHCHR, UNHCR, UNICEF, UNODC, UN Women and ILO, 2011) 35; United Nations Office on Drugs and Crime, *Legislative Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime* (United Nations, Vienna, 2020) 48.
²¹ UN Conference of the Parties to the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Working Group on Trafficking in Persons, *Non-Punishment and Non-Prosecution of Victims of Trafficking in*

ពួកគេបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងការជួញដូរ ពួកគេនឹងមិនជឿទុកចិត្តលើមន្ត្រីអាជ្ញាធរទៀតទេ ហើយចំណុចនោះបណ្តាលឱ្យពួកគេមិនផ្តល់កិច្ចសហការ²² ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នេះគ្រាន់តែជាហេតុផលបន្ទាប់បន្សំ ដើម្បីមិនអាចដាក់ទោសជនរងគ្រោះ ប៉ុន្តែ មូលហេតុដ៏ចម្បងនោះគឺដោយសារតែពួកគេមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះបទព្រហ្មទណ្ឌនោះទេ²³ ។

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម បានទទួលការចាប់អារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងឡើង ក្នុង រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ²⁴ ។ អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស បានយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះបញ្ហានេះ។ ក្រុមសម្របសម្រួលអន្តរជាតិការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (ICAT) បានរៀបចំសេចក្តីសង្ខេបពីប្រធានបទ នេះ²⁵ ។ ការសិក្សាស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជាការសិក្សាដ៏មានសារៈសំខាន់ ដែលត្រូវបានចេញផ្សាយដោយអង្គការសម្រាប់សន្តិសុខ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅអឺរ៉ុប (OSCE) ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣²⁶ ។ ក្រុមប្រឹក្សានៃក្រុមអ្នកជំនាញការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សរបស់អឺរ៉ុប (GRETA) បានពិចារណាលើការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រទេសរបស់ខ្លួន ក៏ដូចជា ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានដាក់នៅក្នុងរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួនអំពីការជួញដូរមនុស្ស។ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចដ៏សំខាន់មួយនៅឆ្នាំ ២០២១ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបបានបញ្ជាក់ថា រដ្ឋាភិបាលមិនគួរកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ²⁷ ។

ការសិក្សានាពេលនេះ គឺជាការសិក្សាលើកដំបូង ដែលឆ្លើយតបនឹងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងរដ្ឋជាសមាជិកអាស៊ាន។ ការសិក្សានេះមានគោលបំណងជួយដល់អ្នករៀបចំច្បាប់ អ្នករៀបចំគោលនយោបាយនិងអ្នកអនុវត្តខាងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីពង្រឹងចំណេះដឹង

Persons: Administrative and Judicial approaches to Offences Committed in the Process of Such Trafficking, UN Doc CTOC/COP/WG.4/2010/4 (9 December 2009) 2–3, paras 5–6.

²² *Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro*, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, para. 29.

²³ Ryszard Piotrowicz, “Article 26, Non-punishment provision” in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020) p.317

²⁴ *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021); *The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims*, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020.

²⁵ *Non-punishment of victims of trafficking: Issue Brief No. 8* (Inter-Agency Coordination Group against Trafficking in Persons, 2020)

²⁶ *Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking*” (OSCE Office of the Special Representative and Coordinator for Combating Trafficking in Human Beings, Vienna, 2013)

²⁷ *V.C.L and A.N. v The United Kingdom* [Application nos. 77587/12 and 74603/12], European Court of Human Rights, 16 February 2021

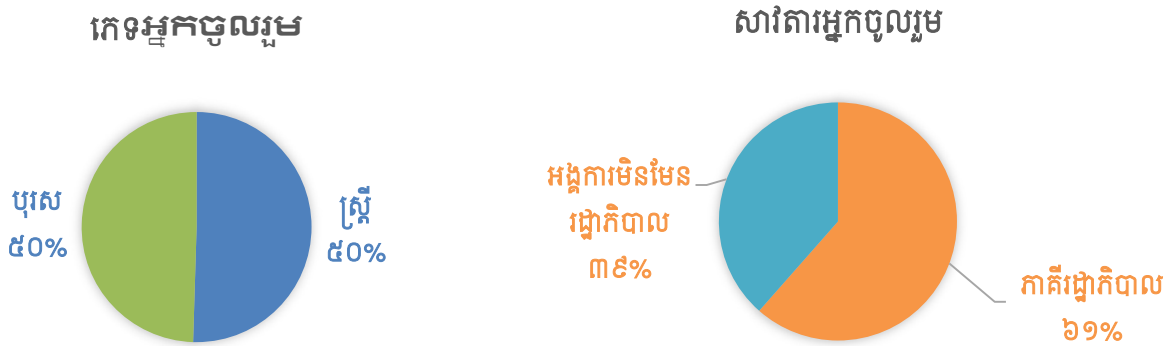

ជាមូលដ្ឋាន និងគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេ ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍នេះនៅក្នុង ការងារជាក់ស្តែង ។ ការសិក្សានេះមាន ៣ផ្នែកធំៗ រួមមាន ៖

- ផ្នែកទី ១ រៀបរាប់អំពីប្រភពនៃគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ និង គោលនយោបាយ
- ផ្នែកទី ២ សិក្សាពីរបៀបដែលរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានបានអនុវត្តគោលការណ៍នេះនៅក្នុង ច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- ផ្នែកទី ៣ ផ្តល់នូវអនុសាសន៍ និងការណែនាំ សម្រាប់ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិន ដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទាំងមូល ។

វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សា៖ ការសិក្សានេះត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈការពិនិត្យមើលឡើង វិញនូវឯកសារនានាដែលមាននៅតំបន់អាស៊ាន និងប្រទេសផ្សេងទៀត ព្រមទាំងកិច្ចពិភាក្សាតុមូល ចំនួន ១២លើក ដែលបានប្រារព្ធធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ៦ (ហ្វីលីពីន កម្ពុជា វៀតណាម ឡាវ ថៃ និងឥណ្ឌូនេស៊ី) ដោយប្រើនូវឧបករណ៍សម្របសម្រួលដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ការសិក្សា នេះ ស្របទៅតាមបរិបទប្រទេសនីមួយៗ (សូមមើលក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២) ។ កិច្ចពិភាក្សាតុមូលនេះមាន អ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ១៩៦ រូប ដែលមកពីខាងរដ្ឋាភិបាលចំនួន ១២២ រូប និងតំណាងអង្គការមិន មែនរដ្ឋាភិបាលចំនួន ៧៤ រូប។ លើសពីនេះ ក៏មានអ្នកជំនាញការចំនួន ៤រូប បានចូលរួមផ្តល់ធាតុ ចូលជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬតាមរយៈកិច្ចពិភាក្សាបែបស៊ីជម្រៅ។ ការសិក្សានេះក៏ទទួលបានធាតុ ចូលបន្ថែមពីអ្នកនិពន្ធ ដែលបានចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលរៀបចំទាក់ទងនឹងគោលការណ៍ស្តីពី ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មផងដែរ²⁸ ។

²⁸ ការសិក្សានេះក៏ទទួលបានធាតុចូលនានាដែលមានការទាក់ទងនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មពីជននិពន្ធផងដែរ ដោយសារជន និពន្ធបានដើរតួជាសិក្ខាកាម និងជនសម្របសម្រួលនៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់មួយនិយាយពីការរាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការ ជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដែលបានរៀបចំឡើងកាលពីថ្ងៃទី ៤-៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១ ដើម្បីដាក់ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ របស់ជនរាយការណ៍ពិសេស ដែលមានចំណងជើងថា៖ *ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ របាយការណ៍របស់ជនរាយ ការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ រៀបចំដោយ Siobhán Mullaly, UN Doc. A/HRC/47/34 (ថ្ងៃទី១៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០២១)។* ជននិពន្ធក៏បានចូលរួមផងដែរ នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍តុមូលមួយដែលជាសម័យប្រជុំលើកទី ៤៧ នៃក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិ មនុស្ស កាលពីថ្ងៃទី ៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២១ វេលាម៉ោង ១៣:០០ ដល់ ១៤:៣០ CET ដែលរៀបចំឡើងដោយ ICAT និង OHCHR ក្រោមចំណងជើងថា *ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់តុមូលស្តីពីការអនុវត្តគោល ការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ* <https://aseanactpartnershiphub.com/resources/video-non-punishment-roundtable/>។ ជននិពន្ធពិតជាមានសេចក្តីត្រេកអរជាអនេក ដែលមានឱកាសចូលរួម ដើម្បីទទួលបានការយល់ដឹងពីគ្រប់ ទិដ្ឋភាពក្នុងសកលលោក។

ផែនការណ៍នៃការសិក្សា៖ មានការខ្វះខាតយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងយុត្តិសាស្ត្រលើការបកស្រាយ និងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន។ ជាពិសេស ការមិនអាចទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ពីប្រទេសផ្សេងៗដែលមិនបានរៀបចំកិច្ចពិភាក្សាតុមូល។ ផែនការណ៍សម្រាប់ការសិក្សាដែលកើតឡើងជាក់ស្តែងមួយទៀតនោះ គឺទាក់ទងនឹងអ្នកស្រាវជ្រាវពុំអាចមានលទ្ធភាពជួបពិគ្រោះយោបល់ដោយផ្ទាល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដោយសារការរឹតបន្តឹងលើការធ្វើដំណើរទាក់ទងនឹងជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ ដែលអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ។ ការពិភាក្សាតាមអនឡាញច្រើនតែមិនអាចមើលឃើញនូវភាពស្មោះត្រង់ និងមិនមានភាពងាយស្រួលក្នុងការជួបជាលក្ខណៈបុគ្គល ទោះបីជាជនចូលរួមបង្ហាញពីឆន្ទៈ និងការចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាតាមអនឡាញយ៉ាងផុសផុលយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ផែនការណ៍បន្ថែមមួយទៀតគឺទាក់ទងនឹងលក្ខណៈនៃគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងរបៀបនៃការអនុវត្តគោលការណ៍នេះនៅក្នុងភាពជាក់ស្តែង។ ទិន្នន័យមិនត្រូវបានប្រមូលទេ ហើយការកត់ត្រាក៏មិនត្រូវបានធ្វើឡើងដែរ នៅពេលដែលអ្នកស៊ើបអង្កេតអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងការសិទ្ធិចោទប្រកាន់ ឬព្រះរាជអាជ្ញាអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការសិទ្ធិបន្តដាក់ការចោទប្រកាន់²⁹។ ចន្លោះប្រហោងដ៏ធំបំផុតនៃការសិក្សានេះ អាចប្រហែលទាក់ទងនឹងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលនៅមិនទាន់បានកំណត់ពីអត្តសញ្ញាណ។ ចំនួនជនរងគ្រោះដែលជាប់ឃុំឃាំងដោយការជួញដូរមនុស្ស នៅទូទាំងតំបន់អាស៊ាន និងអាចមាននៅកន្លែងផ្សេងទៀត ដែលយើងនៅមិនទាន់ដឹងច្បាស់នៅឡើយទេ។

កំណត់សម្គាល់លើវាក្យសព្ទ៖ 'ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម' អាចត្រូវបានគេយល់ក្នុងលក្ខណៈទូលំទូលាយ ឬដោយចង្អៀត។ នៅពេលដែលវាត្រូវបានគេយល់លក្ខណៈទូលាយ វាអាចអនុវត្តចំពោះ

²⁹ Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 38.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោសគ្រប់បែបយ៉ាង រួមទាំងការឃុំខ្លួន និងការនិរទេស ព្រមទាំងការព្យាបាលតាមវិធីដែលអាចស្មើនឹង 'ការដាក់ទណ្ឌកម្ម' រាប់បញ្ចូលទាំងការផ្តល់សេវាកម្មការពារ និងជំនួយដែលគេមិនចង់បាន³⁰ ។ សម្រាប់គោលបំណងនៃការសិក្សានេះ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានបកស្រាយយ៉ាងចង្អៀត ដោយសំដៅទៅលើការការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ពីការផ្តន្ទាទោសដោយប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ តាមរយៈការចាប់ខ្លួន ការកាត់ទោស ការផ្តន្ទាទោស និងការជាប់ទោស។

កំណត់សម្គាល់លើវិសាលភាព:

នៅជុំវិញពិភពលោក ជាពិសេសនៅក្នុងក្របខណ្ឌការពារសិទ្ធិមនុស្ស សង្គម និងសិទ្ធិការងារដែលពុំទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ភាពអយុត្តិធម៌ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវបានកើតមានឡើងក្នុងទម្រង់ជា 'ការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ'។ ការអនុវត្តមិនបានត្រឹមត្រូវលើក្របខណ្ឌយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ បានធ្វើឱ្យ "ជនល្មើស" និង "ជនរងគ្រោះ" ទទួលបានលទ្ធផលមិនដូចគ្នា ដែលបណ្តាលឱ្យមានការមាក់ងាយ និងក្លាយជាបទឧក្រិដ្ឋកម្មលើពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ និងក្រុមជនងាយរងគ្រោះផ្សេងទៀត។ ចំណុចនេះអាចត្រូវបានកត់សម្គាល់ តាមរយៈការកើតចេញពីការចុះបង្ក្រាបនៅកន្លែងធ្វើការ ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានមនុស្សត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រាក់ណាត់ អត្តសញ្ញាណមិនត្រឹមត្រូវ ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរប្រឆាំងនឹងឆន្ទៈរបស់ពួកគេ ខណៈដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋជា 'ពេស្យាចារ' 'កម្មករខុសច្បាប់' ចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ ឬអាចជាជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស (សូមមើលប្រអប់ទី ៨)³¹ ។ ភាពអយុត្តិធម៌ទាំងនេះគួរត្រូវបានលើកមកដោះស្រាយជាបន្ទាន់ ដែលជាផ្នែកមួយនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រឆាំងការជួញដូរ ដែលយកជនរងគ្រោះជាគោល និងផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្ស ប៉ុន្តែចំណុចនេះមិនបានស្ថិតក្នុងវិសាលភាពនៃការសិក្សានេះទេ ដោយវាមិនបានឆ្លើយតបនឹងបទឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់មនុស្សដែលមិនមែនជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ។ ប៉ុន្តែ ការសិក្សានេះនឹងពិនិត្យមើលទៅលើការដាក់ទោសលើជនដែលរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ដូចដែលបានកំណត់ក្នុងមាត្រា៣ នៃពិធីសារស្តីពីការទប់ស្កាត់ បង្ក្រាប និងផ្តន្ទាទោសលើអំពើជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដែលបំពេញបន្ថែមលើអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រឆាំងបទឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន (ពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ) និងមាត្រា ២ នៃអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) ។

³⁰ Some of the forms of 'punishment' that victims of trafficking endure, where the subject of the study McAdam, M., *Freedom of movement of persons identified as victims of human trafficking: An analysis of law, policy and practice in the ASEAN region* (ASEAN-ACT, 2021)

³¹ See *inter alia*, *Sex Workers organising for change: Self-representation, community mobilisation, and working conditions* (Global Alliance Against Trafficking Traffic in Women (GAATW, 2018); *A Brief Guide on Collateral Damages of Anti-Trafficking Laws and Measures on Sex Workers* (International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, 2019); *From vulnerability to resilience: sex workers organising to end exploitation* (International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, May 2021); *Collateral Damage: The Impact of Anti-Trafficking Measures on Human Rights around the World* (GAATW, 2007).

ប្រអប់ទី ១៖ និយមន័យនៃពាក្យ “ការជួញដូរមនុស្ស”

(ក) “ការជួញដូរមនុស្ស” មានន័យថា ជាការជ្រើសរើស ការដឹកជញ្ជូន ដោយប្រើមធ្យោបាយគំរាមកំហែង ឬការប្រើកម្លាំង ឬការបង្ខិតបង្ខំតាមរូបភាពផ្សេងៗ ដូចជា ការចាប់ពង្រីក ការក្លែងបន្លំ ការបោកបញ្ឆោត ការរំលោភលើអំណាច ឬតួនាទី ទៅលើជនដែលងាយទទួលរងគ្រោះ ឬការផ្តល់ ឬការទទួលជាលុយកាក់ ឬផលកម្រៃផ្សេងៗ ដើម្បីឱ្យមានការយល់ព្រមពីជនម្នាក់ដែលមានអំណាចគ្រប់គ្រងលើជនម្នាក់ទៀត ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធ្វើការកេងប្រវ័ញ្ច ។ ការកេងប្រវ័ញ្ចត្រូវរាប់បញ្ចូលជាអប្បបរមា នូវការធ្វើការកេងប្រវ័ញ្ចពេស្យាចារលើជនដទៃ ឬ ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទតាមរូបភាពផ្សេងទៀត ដូចជា ពលកម្ម ឬសេវាកម្មដោយបង្ខំ ទាសភាព ឬការអនុវត្តដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងទាសភាពភាពជាជនបម្រើជាចម្លើ ឬការដកយកសរីរាង្គ ជាដើម។ ការផ្ទេរ ការផ្តល់កន្លែងលាក់ខ្លួន ឬការទទួលយកមនុស្ស(ខ) ការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សចំពោះអាជីវកម្ម ដែលបានធ្វើឡើងដោយចេតនា ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ (ក) នៃមាត្រានេះ នឹងមិនអាចយកជាការបានឡើយ ប្រសិនបើមធ្យោបាយណាមួយដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ (ក) ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់។

(គ) ការជ្រើសរើស ការដឹកជញ្ជូន ការផ្ទេរ ការផ្តល់កន្លែងលាក់ខ្លួន ឬការទទួលយកកុមារ ក្នុងគោលបំណងធ្វើអាជីវកម្ម ត្រូវចាត់ទុកថាជា “ការជួញដូរមនុស្ស” ទោះបីជាអំពើនេះមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងមធ្យោបាយណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ (ក) នៃមាត្រានេះក៏ដោយ។

(ឃ) “កុមារ” មានន័យថា ជាជនណាម្នាក់ ដែលមានអាយុក្រោម ១៨ឆ្នាំ។

មាត្រា ៣ ពិធីសារស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាប និងការផ្តន្ទាទោសលើអំពើជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដែលបំពេញបន្ថែមលើអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រឆាំងបទឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន (ពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ); មាត្រា ២ នៃអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) ។

១. ប្រភពនៃគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

១.១ គោលនយោបាយនិងច្បាប់អន្តរជាតិ

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនត្រូវបានចែងឱ្យបានច្បាស់លាស់ នៅក្នុងពិធីសារស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាប និងការផ្តន្ទាទោសលើអំពើជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ពិធីស្តីពីការជួញដូរ) ឬអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រឆាំងបទឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន

(UNTOC) នោះទេ ។ ប៉ុន្តែ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានស្តែងចេញ ឱ្យឃើញថា ជាសមាសធាតុស្នូលដ៏សំខាន់ សម្រាប់រដ្ឋនៅក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចការពារដល់ជនរង គ្រោះ³² ។

គោលការណ៍នេះត្រូវបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងលិខិតតូបករណ៍នានាដែលមិនមានទម្ងន់ ខាងផ្លូវច្បាប់ ដែលរួមមានគោលការណ៍ណែនាំនានា និងឯកសារណែនាំស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងការជួញ ដូរមនុស្ស របស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស(UN Doc. E/2002/68/Add.1) ដែលមានចែងក្នុងគោលការណ៍ទី ៧ ថា ៖

ជនដែលត្រូវគេជួញដូរ មិនត្រូវទទួលការឃុំខ្លួន ចោទប្រកាន់ ឬកាត់ទោសពីការប្រព្រឹត្តខុស ច្បាប់ចំពោះការចូល ឬស្នាក់នៅក្នុងប្រទេសឆ្លងកាត់ និងប្រទេសគោលដៅ ឬចំពោះការជាប់ ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ដែលការជាប់ពាក់ព័ន្ធនោះបានបង្កជាផលវិបាក ដោយផ្ទាល់ដល់ស្ថានភាពរបស់ពួកគេដែលជាជនត្រូវបានគេជួញដូរ ។

កិច្ចពិភាក្សាដ៏សំខាន់ៗត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅកម្រិតអន្តរជាតិ ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង និង ការអនុវត្តនូវគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលក្នុងនោះក្រុមការងារទទួលបន្ទុកការជួញដូរ មនុស្ស ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តពិធីសារស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ។ នៅ ក្នុងសម័យប្រជុំលើកដំបូងក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ក្រុមការងារនេះបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ដល់រដ្ឋភាគី ដូច ខាងក្រោម ៖

(ក) គួរតែរៀបចំបង្កើតឱ្យមាននីតិវិធីសមស្រប ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃការជួញដូរ មនុស្ស និងផ្តល់ការគាំទ្រដល់ជនរងគ្រោះ និង (ខ) ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេស របស់រដ្ឋភាគីនីមួយៗ គួរពិចារណាមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬកាត់ទោសជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្ត ដែលបានបង្កជាផលវិបាកដោយផ្ទាល់ ដល់ស្ថានភាពរបស់ពួកគេក្នុងនាមជាជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ឬដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យ ប្រព្រឹត្តអំពើខុសច្បាប់នោះ³³ ។

នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១០ ក្រុមការងារនេះបានបង្ហាញពី “ទស្សនៈខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង” ដែលថា “មិន អាចឈានដល់ការព្រមព្រៀងលើអនុសាសន៍បន្ថែមស្តីពីការមិនផ្តន្ទាទោស ចំពោះអ្វីដែលបានព្រម

³² Non-punishment and non-prosecution of victims of trafficking in persons: administrative and judicial approaches to offences committed in the process of such trafficking: Background paper prepared by the Secretariat, Vienna 27 – 29 January 2010, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/4 (9 December 2010), para 10.
³³ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (14–15 April 2009), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2009/2, 21 April 2009, para 12.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ព្រៀងគ្នាកាលពីនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកដំបូងរបស់ខ្លួន”³⁴ ។ គណៈប្រតិភូមួយចំនួនមិនបានគាំទ្រលើសេចក្តីសម្រេចក្នុងការបញ្ជាក់ឡើងវិញ នូវអនុសាសន៍នោះថា ជាលទ្ធផលនៃកិច្ចប្រជុំលើកទី២នេះទេ ប៉ុន្តែ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អនុសាសន៍នោះត្រូវបានបញ្ជាក់សារជាថ្មីនៅក្នុងរបាយការណ៍ ដោយបានភ្ជាប់មកជាមួយនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថា បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មដែលជាច្បាប់ សេចក្តីណែនាំ បុព្វកថា ឬលិខិតូបករណ៍ផ្សេងទៀតក្នុងប្រទេសនីមួយៗ ត្រូវតែបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់³⁵ ។ បញ្ហានេះមិនត្រូវបានលើកយកមកពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារទៀតទេ រហូតដល់សម័យប្រជុំលើកទី៨ ទើបមានកិច្ចពិភាក្សា ដោយបានផ្តល់នូវអនុសាសន៍ឱ្យរដ្ឋភាគី ដូចខាងក្រោម ៖

ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់រដ្ឋភាគីនីមួយៗ និងជាឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា គួរពិចារណាមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬកាត់ទោសជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្ត ដែលបានបង្កជាផលវិបាកដោយផ្ទាល់ដល់ស្ថានភាពរបស់ពួកគេក្នុងនាមជាជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ឬដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តអំពើខុសច្បាប់នោះ³⁶ ។

អនុសាសន៍នេះបានចង្អុលបង្ហាញពីសេចក្តីយោងថ្មីមួយទៀតទៅលើ “ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា” ដែលមិនត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍កាលពីលើកមុន ។ អនុសាសន៍នេះក៏បានចែងទាំងពីរវិធីសាស្ត្របែបបុព្វហេតុ និងបែបបង្ខិតបង្ខំ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងការប្រព្រឹត្តល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូររបស់ពួកគេ (ដើម្បីព័ត៌មានបន្ថែមអំពីគំរូទាំងពីរ សូមមើលទំព័រ ៥៣) ។ គំរូចុងក្រោយនេះ ត្រូវបានលើកឡើងជាពិសេសនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ៩ ដែលក្រុមការងារបានផ្តល់អនុសាសន៍ថា សន្និសីទបណ្តាភាគីនានាត្រូវពិចារណាចំណុចនេះថាជាបញ្ហាអទិភាព ដោយផ្ដោតលើ “សេចក្តីណែនាំស្តីពីការដាក់ចេញនូវការឆ្លើយតបនឹងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌសមស្រប ចំពោះជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ³⁷ ។

³⁴ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (27-29 January 2010), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/6, 16 February 2010, para 109.

³⁵ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (27-29 January 2010), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/6, 16 February 2010, paragraphs 50, 51.

³⁶ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (14-15 April 2009), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2009/2, 21 April 2009, para 12.

³⁷ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (9 to 11 September 2019), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2018/3, 25 September 2019, para 4, recommendation 17(b).

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ប្រធានបទស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជារបៀបវារៈដាក់លាក់មួយសម្រាប់សម័យប្រជុំលើកទី១០ របស់ក្រុមការងារនេះក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ។ ឯកសារដែលបានរៀបចំដោយលេខាធិការដ្ឋាន ដើម្បីគាំទ្រ ដល់កិច្ចពិភាក្សាទាំងនោះបានកត់សម្គាល់ថា ទោះបីជាមានការខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងច្រើន ក្នុងការ អនុវត្តគោលការណ៍នេះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៅមិនទាន់បានដូចគ្នាដែរ³⁸ ។ នៅក្នុង អំឡុងពេលនៃកិច្ចពិភាក្សា គណៈប្រតិភូជាច្រើនបានលើកឡើងពីបញ្ហាប្រឈមនានាថាជនរងគ្រោះ ត្រូវបានគេបង្ខំ ។ បញ្ហាមួយចំនួនទៀតក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរ ដូចជាភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងវិធី សាស្ត្រដែលប្រើដោយប្រទេសនីមួយៗ ក៏ដូចជាសារៈសំខាន់នៃការរក្សាទុកនូវកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌ របស់ជនរងគ្រោះ ដែលជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវបឋមសម្រាប់ការស្តារនីតិសម្បទា និងការធ្វើសមាហរណកម្ម ពួកគេឡើងវិញ ព្រមទាំងតម្រូវការក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ពីដំណាក់កាលដំបូងក្នុងការស៊ើបអង្កេត ដើម្បីរៀបចំដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ³⁹ ។

លើសពីនេះទៀត សេចក្តីសម្រេចក្នុងឆ្នាំ ២០២០ របស់សន្និសីទបណ្តាភាគីនៃអនុសញ្ញារបស់ អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រឆាំងនឹងបទឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន បានចែងថា ៖

ដោយយោងតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន រដ្ឋនីមួយៗគួរតែពិចារណាមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬ មិនផ្តន្ទាទោសជនដែលត្រូវបានគេជញ្ជូនដោយមិនសមស្រប ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ដែលពួក គេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តដែលជាលទ្ធផលនៃការជញ្ជូនដែលកើតឡើងលើពួកគេនិងតាមដែល អាចធ្វើទៅបាន គួរតែផ្តល់លទ្ធភាពទទួលបានសំណង ប្រសិនបើពួកគេត្រូវបានដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់នោះ ហើយគួរតែរៀបចំបង្កើតច្បាប់ គោលការណ៍ណែនាំ ឬ គោលនយោបាយនានាដែលសមស្របសម្រាប់ប្រទេសខ្លួនដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងនេះ ។⁴⁰

ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខក៏បានអំពាវនាវឱ្យបណ្តារដ្ឋនីមួយៗ កុំដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយ អំពើជញ្ជូនដូចផងដែរ⁴¹ ។ គណៈកម្មាធិការទទួលបន្ទុកការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំង នឹងនារីភេទ និងកុមារ បានអំពាវនាវឱ្យមានការអនុវត្តនូវគោលការណ៍នេះចំពោះគ្រប់ជនរងគ្រោះទាំង

³⁸ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 2.
³⁹ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (10 - 11 September 2020), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/4, 28 September 2020, paragraphs 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16.
⁴⁰ CTOC/COP/2020/L.6/Rev.1, para. 13, letter g
⁴¹ See Security Council Resolution 2331 (2016); Security Council Resolution 2388 (2017).

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

អស់ ដោយមិនមានការរើសអើងឡើយ⁴²។ ជាងនេះទៅទៀត យោងតាមសេចក្តីសម្រេចលេខ ៤៤/៤ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស លោកស្រី Siobhán Mullaly ជាអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស បានដាក់ជូនរបាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តលើការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ទៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ៤៧ របស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស ដោយពិពណ៌នាថា ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃកាតព្វកិច្ចរបស់បណ្តារដ្ឋនានា ក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ⁴³ ។ *សេចក្តីថ្លែងការណ៍នយោបាយឆ្នាំ ២០២១ ស្តីពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាសកលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស* ក៏បានបញ្ជាក់អះអាងម្តងទៀត ពីការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការជួញដូរដែលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ រដ្ឋប្បវេណី រដ្ឋបាល និងអន្តោប្រវេសន៍ ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្ខំឱ្យចូលរួមប្រព្រឹត្តិដែលបង្កនូវផលវិបាកដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ⁴⁴ ។

យោងតាមមាត្រា ៤(២) ស្តីពីការងារដោយបង្ខំ និងដោយកាតព្វកិច្ច នៃពិធីសាររបស់ អនុសញ្ញាលេខ២៩ ស្តីពីការងារដោយបង្ខំ ឆ្នាំ ២០១៤ បានចែងថា៖

យោងតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន រដ្ឋសមាជិកនីមួយៗត្រូវចាត់វិធានការចាំបាច់នានា ដើម្បីធានាថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិ មិនផ្តន្ទាទោស ឬដាក់ទោសទណ្ឌលើជនរងគ្រោះ ដោយសារការងារដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យចូលរួមប្រព្រឹត្តិ ដែលបង្កជាផលវិបាកដោយផ្ទាល់ពីការងារដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច ។

ពាក្យបច្ចេកទេស “អំពើខុសច្បាប់” ដែលប្រើនៅទីនេះមានន័យថា ការការពារអាចមានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់លើសកម្មភាពនានា ដែលមិនត្រឹមតែសំដៅលើការរំលោភបំពានខាងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌប៉ុណ្ណោះនោះទេ ប៉ុន្តែ ក៏សំដៅលើច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ ឬច្បាប់ផ្សេងទៀតផងដែរ។ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក៏បានចែងផងដែរ នៅក្នុងមាត្រា ៣១ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីឋានៈនៃជនភៀសខ្លួន ឆ្នាំ ១៩៥១ ដោយហាមឃាត់ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនភៀសខ្លួន ដោយសារការចូល

⁴² See: Committee on the Elimination of Discrimination against Women, General Recommendation No. 38 (2020) on trafficking in women and girls in the context of global migration, para. 98.
⁴³ *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021). The author of the present study was an expert participant and facilitator at the consultation workshop held on 4 and 5 of February 2021 to gather input into this report.
⁴⁴ 2021 Political Declaration on the Implementation of the United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons, UN Doc A/76/L.11, 9 November 2021 [13].

ឬមានវត្តមានដោយខុសច្បាប់ក្នុងប្រទេសមួយ។ បទប្បញ្ញត្តិនេះអាចមានការពាក់ព័ន្ធនឹងជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរ ដែលប្រើសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន ។

ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើកុមារនៅក្នុងគោលនយោបាយនិងច្បាប់អន្តរជាតិ

គោលការណ៍ណែនាំ និងសេចក្តីណែនាំស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងការជួញដូរមនុស្ស របស់ ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ផ្តល់ការការពារយ៉ាង ច្បាស់លាស់ ប្រឆាំងនឹងការផ្តន្ទាទោសចំពោះកុមារ ផ្អែកតាមគោលការណ៍ណែនាំទី ៨.៣ “ធានាថា កុមារដែលជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មិនត្រូវបានទទួលរងនូវនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ឬការដាក់ ទោសចំពោះបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេ ក្នុងនាមជាជនដែលត្រូវគេជួញដូរនោះ ទេ”។ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើកុមារត្រូវបានផ្តល់ការការពារបន្ថែមទៀត ដោយគោលការណ៍ណែនាំ លេខ២.១ របស់អង្គការយូនីសេហ្វ ដែលបានចែងថា ៖

ការចូលរួមរបស់ជនរងគ្រោះជាកុមារនៅក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្ម មិនគួរធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ ស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាកុមារ និងជាជនរងគ្រោះ ព្រមទាំងសិទ្ធិនានារបស់គាត់ចំពោះការ ការពារពិសេសនោះទេ⁴⁵ ។

ទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើកុមាររងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មាត្រា ៣៧ (ខ) នៃ អនុ សញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ (CRC) បានចែងថា “ការចាប់ខ្លួន ការឃុំខ្លួន ឬការដាក់ពន្ធនាគារកុមារ ត្រូវធ្វើ ស្របតាមច្បាប់ និងត្រូវប្រើសម្រាប់តែវិធានការចុងក្រោយ និងសម្រាប់រយៈពេលខ្លីបំផុតប៉ុណ្ណោះ”⁴⁶ ។ ដូច្នេះហើយ ការដាក់ទោសទណ្ឌលើកុមារ ដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទោសទណ្ឌនេះ ចាត់ទុកថាវាលោកបំពានលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ⁴⁷ ។

គណៈកម្មាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិកុមារ បានចែងថា ក្នុងការរៀបចំ គោលនយោបាយស្តីពីកុមារដែលមិនមានជនអាណាព្យាបាល ឬនៅដោយឡែកតែឯង រួមទាំងកុមារ ដែលរងគ្រោះដោយការជួញដូរ “... រដ្ឋគួរតែធានាថា កុមារទាំងនោះមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទ

⁴⁵ Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking (Unicef, 2006) 10
⁴⁶ មាត្រា ៣៧(ខ) អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលអនុម័ត និងបើកឱ្យមានការចុះហត្ថលេខា ផ្តល់សច្ចាប័ន និងចូលជា ធរមានដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៤៤/២៥ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៨៩ ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩០ ស្របតាមមាត្រា ៤៩ ។
⁴⁷ នៅពេលដែលកុមារត្រូវចូលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ នោះមាត្រា ៤០ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារនឹងត្រូវ អនុវត្តជាធរមាន ដើម្បីធានាថា កុមារដែលជាប់សង្ស័យ ជាប់ចោទ ឬដែលគេស្គាល់ថា បានល្មើសច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ មាន សិទ្ធិទទួលបាននូវការប្រព្រឹត្តកម្មលើខ្លួន ក្នុងលក្ខណៈមួយដែលគិតពីអាយុរបស់កុមារ និងស្របតាមសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ឧក្រិដ្ឋចំពោះហេតុផលនៃការចូល ឬមានវត្តមានដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសនោះឡើយ⁴⁸។ សេចក្តីសន្និដ្ឋានលើការសង្កេតរបស់គណៈកម្មាធិការទាំង២ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ និងពិធីសារបន្ថែមស្តីពីការជួញដូរកុមារ ការធ្វើពេស្យាកម្មកុមារ និងរូបភាពអាសអាភាសកុមារ ក៏ដូចជានៅក្នុងអនុសាសន៍ដែលដាក់ចេញដោយគណៈកម្មាធិការនេះ បានលើកឡើងថា កុមារដែលត្រូវគេជួញដូរ មិនគួរស្ថិតនៅក្រោមការដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ⁴⁹ ។ អង្គការយូនីសេហ្វ និងសហភាពអន្តរសភា បានចែងថា ច្បាប់ចាំបាច់ត្រូវតែបញ្ចូលនូវបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់ ដែលធានាថាកុមារនឹងមិនប្រឈមមុខនឹងការដាក់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរនៅក្នុងឧស្សាហកម្មខុសច្បាប់ និងមិនត្រូវទទួលរងការជាប់ឃុំ ការឃាត់ខ្លួន ឬការដាក់ទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀត⁵⁰។

១.២. គោលនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងថ្នាក់តំបន់

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងលិខិតតូបឧបករណ៍ច្បាប់ និងគោលនយោបាយនៅក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិក អាមេរិក អឺរ៉ុប និងអាស៊ី រាប់ទាំងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ានផងដែរ។

តំបន់អាស៊ី

អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ឆ្នាំ ២០១៥ ដែលត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទាំង១០ បានសង្កត់យ៉ាងធ្ងន់លើគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៤(៧) ថា ៖

ដោយយោងតាមច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងគោលនយោបាយនានា របស់ប្រទេសខ្លួន និងផ្អែកតាមករណីជាក់ស្តែង រដ្ឋភាគីនីមួយៗត្រូវពិចារណាមិនចាប់ផ្តន្ទាទោសដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ឱ្យទទួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្តិ ប្រសិនបើអំពើនោះមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរដែលបានកើតឡើងពួកគាត់។

⁴⁸ CRC General Comment 6, paragraph 62.
⁴⁹ Benyam Dawit Mezmur, Member of the UN Committee on the Rights of the Child, and Professor of Law, Dullah Omar Institute, University of the Western Cape speaking on the principle of non-punishment of victims of trafficking in persons, being a side event to the 47th Session of the Human Rights Council 30 June 2021, 13:00 – 14:30 CET. Author’s notes on file.
⁵⁰ *Combating Child Trafficking: Handbook for Parliamentarians No. 9* (Inter-Parliamentary Union and UNICEF, 2005) 34

បទប្បញ្ញត្តិនេះត្រូវបានស្តែងចេញយ៉ាងច្បាស់ពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ អតីតអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស បានគូសបញ្ជាក់ពីពាក្យថា 'មិនចាប់' ជនរងគ្រោះ 'ទទួលខុសត្រូវ' ដោយបញ្ជាក់ថា 'ពាក្យនេះ] ច្បាស់ណាស់ មិនរាប់បញ្ចូលនូវលទ្ធភាព ក្នុងការបកស្រាយការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលជាការបន្តបន្ថយទោសដែលបានអនុវត្ត⁵¹ ។ ពាក្យ 'នៅក្នុងករណីសមស្រប' និងតម្រូវការដែលរដ្ឋ 'ពិចារណា' ត្រូវបានគេបកស្រាយថាមិនមានន័យថារដ្ឋមានការសម្រេចចិត្តថាតើត្រូវអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ប៉ុន្តែ ផ្ទុយទៅវិញវាមានភាពបត់បែនអំពីរបៀបដែលពួកគេសម្រេចស្របតាមក្របខ័ណ្ឌក្នុងស្រុករបស់ពួកគេ។⁵²

ការបំពេញបន្ថែមក្នុងការអនុវត្តលើអនុសញ្ញាអាស៊ាននេះ បានបញ្ជាក់ពីភាពច្បាស់លាស់ចំពោះគោលការណ៍នេះ។ ផែនការសកម្មភាពអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ បានចែងនៅកថាខណ្ឌ B(d) ថា ៖

ដោយយោងតាមច្បាប់ បទបញ្ជា បទប្បញ្ញត្តិ និងគោលនយោបាយក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន និងក្នុងករណីសមស្រប រដ្ឋនីមួយៗត្រូវពិចារណាមិនចាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សឱ្យទទួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តប្រសិនបើអំពើនោះមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរ។

គណៈកម្មការអាស៊ានស្តីពីការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិស្ត្រី និងកុមារ (ACWC) ដែលរៀបចំ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរំលោភយេនឌ័រក្នុងការឆ្លើយតបនឹងជនរងគ្រោះជាស្ត្រីដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ក៏បានចែងផងដែរ (នៅផ្នែកទី III ៣.៦.១) ថា ៖

ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានឃុំខ្លួន ចោទប្រកាន់ ឬកាត់ទោស ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយ ដែលពួកគេអាចប្រព្រឹត្ត ដែលជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់ និងភ្លាមៗដែលកើតចេញពីការជួញដូរលើពួកគេ។

គោលការណ៍ណែនាំអាស៊ានសម្រាប់អ្នកអនុវត្ត ស្តីពីការឆ្លើយតបនឹងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ២០០៧) បានចែងនៅផ្នែកទី ១ C2 ថា ៖

⁵¹ *The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims*, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020, 5 at [14]
⁵² See, in the context of the non-punishment provision in the European Council Convention against Trafficking in Human Beings, Ryszard Piotrowicz, “Article 26, Non-punishment provision” in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020) p.317.

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនគួរត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬ កាត់ទោស ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត ដែលជាផលវិបាកដោយផ្ទាល់ដែលកើត ចេញពីឋានៈរបស់ពួកគេក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ ។

ប្រអប់ទី ៣ ៖ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់ទ្វេភាគីរវាងបណ្តារដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន

មានកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីជាច្រើន រួមទាំងអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) រវាងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ដែលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ ដោយរាប់ទាំងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ កិច្ចព្រមព្រៀងខ្លះអនុវត្តចំពោះតែបទល្មើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ឬចំពោះតែជនរងគ្រោះមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនផ្តោតចំពោះជនរងគ្រោះផ្សេងទៀតនោះទេ ដែលជារឿយៗ បុរសដែលជាជនពេញវ័យមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលនោះទេ។

តារាងដែលបានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងឆ្នាំ	ដែលកំណត់ក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
ប្រទេសកម្ពុជា និង វៀតណាម (ឆ្នាំ ២០០៥)	អនុវត្តចំពោះស្ត្រី និងកុមារតែប៉ុណ្ណោះ
ប្រទេសថៃ និង វៀតណាម (ឆ្នាំ ២០០៨)	អនុវត្តចំពោះស្ត្រី និងកុមារតែប៉ុណ្ណោះ
ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និង ថៃ (ឆ្នាំ ២០០៩)	
ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និង ចិន (ឆ្នាំ ២០០៩)	
ប្រទេសឡាវ និង វៀតណាម (ឆ្នាំ ២០១០)	
ប្រទេសឡាវ និង ចិន (ឆ្នាំ ២០១៤)	អនុវត្តចំពោះតែការចូល ឬចេញដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀត ដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរប៉ុណ្ណោះ
ប្រទេសកម្ពុជា និង ថៃ (ឆ្នាំ ២០១៤)	អនុវត្តចំពោះស្ត្រី និងកុមារតែប៉ុណ្ណោះ
ប្រទេសឡាវ និង ថៃ (ឆ្នាំ ២០១៧)	មិនផ្តោតលើការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាក់លាក់នោះទេ ប៉ុន្តែ សំដៅដល់ការផ្តល់យុត្តិធម៌ និងការការពារដល់ជនរងគ្រោះបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណើរការកាត់កិច្ច
ប្រទេសឡាវ និង វៀតណាម (ឆ្នាំ ២០២០)	អនុវត្តចំពោះជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ និងបទល្មើសពាក់ព័ន្ធតែប៉ុណ្ណោះ

នៅថ្នាក់អនុតំបន់ គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) មានប្រទេសកម្ពុជា ចិន ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ និងវៀតណាម។ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់របស់គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ស្តីពី

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ ដែលបានធ្វើដោយប្រទេសហត្ថលេខីនៅកថាខណ្ឌទី ១៦ ដោយ 'ធានា'ថា ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់ថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មិនត្រូវបានឃុំខ្លួនពីការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ដោយមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ឡើយ⁵³ ។

គោលការណ៍ណែនាំរបស់គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ស្តីពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងយន្តការបញ្ជូនបន្ត៖ គោលការណ៍ណែនាំទូទៅសម្រាប់មហាអនុតំបន់មេគង្គ (ឆ្នាំ ២០១៦) ចែងថា ៖

ជនដែលត្រូវគេជួញដូរមិនត្រូវបានកាត់ទោស ឬជាប់ឃុំឃាំង ទោះក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ ចំពោះការបំពានច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ ឬចំពោះសកម្មភាពណាមួយ ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្ត ដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃស្ថានភាពរបស់ពួកគេក្នុងនាមជាជនត្រូវគេជួញដូរ ។

សមាគមអាស៊ីខាងត្បូងសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ (SAARC) នៃអនុសញ្ញាស្តីពីការទប់ស្កាត់ និងការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងកុមារសម្រាប់អំពើពេស្យាបាវ (ឆ្នាំ២០០២) មិនមានចែងពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ ។

ទ្វីបអាហ្វ្រិក

គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់គណៈកម្មការសហភាពអាហ្វ្រិកប្រឆាំងនឹងយុទ្ធនាការជួញដូរ (AU.COMMIT) បានសម្រេចជោគជ័យលើផែនការសកម្មភាព Ouagadougou ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដូចដែលបានអនុម័តដោយសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋ មន្ត្រីស្តីពីការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ និងការអភិវឌ្ឍន៍ (ចុះថ្ងៃទី ២២-២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៦) ដោយបានអំពាវនាវឱ្យរដ្ឋនានា 'ដាក់ចេញនូវវិធានការជាក់លាក់ ដើម្បីបញ្ចៀសឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ' ។ នៅថ្នាក់អនុតំបន់ ផែនការសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេល ១០ឆ្នាំ ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ឆ្នាំ២០០៩ -២០១៩) នៃសហគមន៍អភិវឌ្ឍន៍អាហ្វ្រិកខាងត្បូង (SADC) បានចែងយ៉ាងច្បាស់ នៅចំណុច ៣.១.៦ ថា 'ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ចំពោះសកម្មភាពដែលពួកគេជាប់ពាក់ព័ន្ធដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីស្ថានភាពរបស់ពួកគេដែលជាជនត្រូវគេជួញដូរ' ។ គ្មានវិធានការជាក់លាក់ណាមួយទាក់ទងនឹងការមិនដាក់

⁵³ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់របស់គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី ២៩ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៤ ដោយតំណាងរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សាធារណៈរដ្ឋប្រជាមានិតចិន សាធារណៈរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ សហភាពនៃមីយ៉ាន់ម៉ា ព្រះរាជាណាចក្រថៃ និងសាធារណៈរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ។

ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងអនុតំបន់អាហ្វ្រិកខាងលិចនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាស ECOWAS (ឆ្នាំ២០០១) និង ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ឆ្នាំ២០០២-២០០៣) នោះទេ ក្រៅពីការការពារជនរងគ្រោះពីការក្លាយជាជនរងគ្រោះបន្ថែមទៀតប៉ុណ្ណោះ។

អាមេរិក

អង្គការរដ្ឋអាមេរិក (OAS) បានទទួលស្គាល់គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុង កិច្ចប្រជុំលើកដំបូងរបស់អាជ្ញាធរជាតិប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស។ នៅក្នុងការសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ របស់ខ្លួន អាជ្ញាធរជាតិបានអំពាវនាវឱ្យរដ្ឋសមាជិកធានាថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនត្រូវបាន កាត់ទោសចំពោះការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូររបស់ ពួកគេឡើយ⁵⁴ ។ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ទាំងនោះត្រូវបានបញ្ជាក់នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទី២ កាលពីថ្ងៃទី២៥ ដល់ថ្ងៃទី២៧ ឆ្នាំ២០០៩។ លើសពីនេះ ធាតុចូលរបស់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្តីពី ការកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មជួញដូរមនុស្ស ការគ្រប់គ្រងយុត្តិធម៌ និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កិច្ច សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងការពង្រឹងស្ថាប័ន បាននាំឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលនូវអនុសាសន៍ ដើម្បី បញ្ចៀសការឃុំខ្លួន ការកាត់ទោស និងការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះ “ក្នុងកម្រិតដែលការចូលរួមនោះ បង្ក ជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរពួកគេ និងក្នុងកម្រិតដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានគេបង្ខំ ឬគំរាមឱ្យ ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនោះ”⁵⁵ ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទី៣ ការសន្និដ្ឋានត្រូវបានសម្រេចថា ជំហាន នីមួយៗមានភាពចាំបាច់ណាស់នៅក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការ ដើម្បីធានាថាជន រងគ្រោះ “មិនត្រូវបានទទួលទោសឧក្រិដ្ឋ ឬក្លាយជាជនរងគ្រោះសារជាថ្មី និងគិតគូរជាប់គ្រប់ពេល វេលានូវវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្ស ដែលប្រកាន់ភ្ជាប់យកចំពោះភាពខុសគ្នាលើយេនឌ័រ អាយុ ជាតិ ពន្ធុ ពូជសាសន៍ ចំណង់ផ្លូវភេទ និងជំនាញ”⁵⁶ ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទី ៤ នៃអាជ្ញាធរជាតិប្រឆាំងការ ជួញដូរមនុស្ស រដ្ឋ OAS បានអនុម័តលើសេចក្តីប្រកាសអន្តរអាមេរិកស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ មនុស្សឬ ‘សេចក្តីប្រកាសនៃ Brasilia’ ដែលប្រកាសពីសារៈសំខាន់នៃ ‘វិធីសាស្ត្រដែលមិនផ្លាស់ប្តូរក្នុង ការគោរព និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សរបស់ [ជនរងគ្រោះ]’⁵⁷ ។

⁵⁴ First Meeting of National Authorities on Trafficking in Persons, Porlamar, Island Margarita, Bolivarian Republic of Venezuela – 14 to 17 March 2006, Conclusions and Recommendations RTP/doc.16/06 rev. 1 corr. 1, 26 April 2016, Topic IV Protection and Assistance for Victims of Trafficking in Persons, point 7.
⁵⁵ Second Meeting of National Authorities on Trafficking in Persons, Buenos Aires, Argentina – 25 – 27 March 2009, Conclusions and Recommendations RTP-II/doc.5/09 rev. 10, 18 September 2009, point 21.
⁵⁶ Third Meeting of National Authorities on Trafficking in Persons, Guatemala City, Guatemala – 15-16 October 2012, Conclusions, RTP-III/doc.7/12, 16 October 2012, point 4c.
⁵⁷ Inter-American Declaration against Trafficking in Persons, “Declaration of Brasilia”, Fourth Meeting of National Authorities on Trafficking in Persons, Brasilia, Brazil – 5 December 2014, RTP-IV/doc.5/14 rev. 1, paragraph 4.

ប្រអប់ទី ២៖ របាយការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើការជួញដូរមនុស្សនៅ សហរដ្ឋអាមេរិក

ច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក មានភាពពាក់ព័ន្ធគ្នាយ៉ាងខ្លាំងលើការយល់ដឹង និង របៀបក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាសកល។ 'ស្តង់ដារអប្បបរមាស្តីពីការលុបបំបាត់ ការជួញដូរមនុស្ស' ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូររបស់សហរដ្ឋអាមេ រិកឆ្នាំ ២០០០ បានកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដើម្បីវាយតម្លៃរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ក្នុងគោលបំណងរៀបចំ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ដែលចេញផ្សាយដោយក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក⁵⁸ ។ ទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ សូចនាករទី២ដែលបានបញ្ជាក់ពី 'កិច្ចខិតខំប្រឹង ប្រែងដ៏សកម្ម និងប្រកបដោយចីរភាព' ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងរបាយការណ៍នោះ ទាក់ទងនឹង ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ថាតើរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសនេះ 'ធានា ជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានជាប់ពន្ធនាគារ ដាក់ពិន័យ ឬដាក់ទោសទណ្ឌដោយមិនសមស្រប ចំពោះតែអំពើខុសច្បាប់ ដែលបង្កជាលទ្ធផលដោយ ផ្ទាល់ពីការជួញដូរ រាប់បញ្ចូលទាំងការបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ និងមន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ ទាក់ទងនឹងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការយកចិត្តទុកដាក់លើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ តាម រយៈការប្រើវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើតម្រូវការរបស់ជនរងគ្រោះជាគោល'⁵⁹ ។

អឺរ៉ុប

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស របស់អង្គការសម្រាប់ សន្តិ សុខ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅអឺរ៉ុប (OSCE) ផ្តល់អនុសាសន៍ ដើម្បីធានា ជនរងគ្រោះដោយអំពើ ជួញដូរមិនត្រូវបានទទួលរងនូវដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដោយសារតែលទ្ធផលផ្ទាល់ដែលពួកគេ ត្រូវបានជួញដូរនោះទេ' (សេចក្តីសម្រេច ៥៥៧/Rev.1)

មាត្រា ២៦ នៃអនុសញ្ញាក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុបឆ្នាំ ២០០៥ ស្តីពីវិធានការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ មនុស្ស បានចែងថា៖

⁵⁸ Trafficking Victims Protection Act of 2000, Div. A of Pub. L. No. 106-386 § 108, as amended.
⁵⁹ Minimum Standards for the elimination of trafficking in persons set out in *Trafficking Victims Protection Act* of 2000, Div. A of Pub. L. No. 106-386 § 108, paragraph 2, as amended.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន ភាគីនីមួយៗត្រូវផ្តល់
លទ្ធភាពនៃការមិនដាក់ទោសទណ្ឌលើជនរងគ្រោះ ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេក្នុង
សកម្មភាពខុសច្បាប់ ក្នុងកម្រិតដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើ។

ពាក្យថា 'ផ្តល់លទ្ធភាព' ត្រូវបានបកស្រាយថា មិនមែនជាការផ្តល់ធនានុសិទ្ធិដល់រដ្ឋ ថាតើត្រូវ
អនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ ប៉ុន្តែ ជាធនានុសិទ្ធិចំពោះរបៀបពេញកាតព្វកិច្ចនេះ⁶⁰
។ វាមិនបានចែងច្បាស់លាស់ពីអត្ថន័យលម្អិតនៃពាក្យថា 'បង្ខំ' និង ថាតើវាអាចរាប់បញ្ចូល ការបោក
ប្រាស់ ឬការរំលោភអំណាច ឬទឹកនៃភាពងាយរងគ្រោះ។ ដែនកំណត់នៃវិសាលភាពចំពោះពាក្យ ' មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម' តាមទ្រឹស្តី វាអាចអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋ ធ្វើការឃុំខ្លួន និងទោស ឬចាប់ខ្លួន និងកាត់ទោសជន
រងគ្រោះ រាប់ទាំង ការរំលោភលើច្បាប់ការងារ និងអន្តោប្រវេសន៍ផងដែរ⁶¹ ។

សេចក្តីបង្គាប់របស់សហភាពអឺរ៉ុប (EU) លេខ ២០១១/៣៦/EU នៃសភាអឺរ៉ុប និងក្រុមប្រឹក្សា
ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១ ស្តីពីការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងការ
ការពារជនរងគ្រោះ ព្រមទាំងការជំនួសនូវសេចក្តីសម្រេចស្តីពីក្របខណ្ឌក្រុមប្រឹក្សា លេខ២០០២/
៦២៩/JHA (OJ L ១០១, ១ ១៥.៤.២០១១) (មាត្រា ៨ និង វាក្យខណ្ឌ ១៤) វាក្យខណ្ឌ ១៤ បាន
រៀបរាប់ថា ៖

ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់រដ្ឋសមាជិកនីមួយៗ ជនរង
គ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស គួរតែត្រូវបានការពារពីការកាត់ទោស ឬការដាក់ទណ្ឌកម្ម
ចំពោះសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយ ដូចជា ការប្រើប្រាស់ឯកសារមិនពិត ឬបទល្មើសក្រោម
ច្បាប់ស្តីពីពេស្យាចារ ឬអន្តោប្រវេសន៍ ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់ក្នុងការ
ជួញដូរលើពួកគេ។ គោលបំណងនៃការការពារនេះ គឺដើម្បីការពារសិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនរង
គ្រោះ បញ្ចៀសពួកគេពីការក្លាយជាជនរងគ្រោះម្តងទៀត និងលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យដើរតួជា
សាក្សីក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងជនល្មើស។ ការការពារនេះមិនគួរលើកលែង
ការកាត់ទោស ឬការផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើស ដែលបុគ្គលណាបានប្រព្រឹត្ត ឬចូលរួមដោយ
ស្ម័គ្រចិត្តនោះទេ។

មាត្រា ៨ ស្តីពី “ការមិនកាត់ទោស ឬការមិនអនុវត្តទោសទណ្ឌចំពោះជនរងគ្រោះ” ចែងថា ៖

⁶⁰ Ryszard Piotrowicz, “Article 26, Non-punishment provision” in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020) p.317; Ryszard Piotrowicz and Liliana Sorrentino, “What’s on your mind? Towards growing recognition of the non-punishment principle with regard to victims of trafficking?” *La Strada Newsletter*, Issue 44, April 2017, 10.
⁶¹ Anne T. Gallagher, *The International Law of Human Trafficking* (Cambridge, 2010) 117-118, 127.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

រដ្ឋសមាជិកទាំងអស់ ត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន ចាត់វិធានការចាំបាច់នានា ដើម្បីធានាថាអាជ្ញាធរជាតិមានសមត្ថកិច្ច មានសិទ្ធិមិនកាត់ទោស ឬដាក់ទោសទណ្ឌលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត ដោយសារការបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់នៅក្នុងអំពើណាមួយ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សេចក្តីបង្គាប់របស់សហភាពអឺរ៉ុប (EU) លេខ២០១១/៣៦/EU បានគ្របដណ្តប់អត្ថន័យច្រើនជាងអនុសញ្ញាអឺរ៉ុប ដោយបានបញ្ជាក់ថា អាជ្ញាធរត្រូវតែមានសិទ្ធិ 'មិនកាត់ទោស ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម' ដែលផ្ទុយពីច្បាប់ក្រោយនេះដែលនិយាយតែ 'ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម'។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត ភាពខុសគ្នារវាងទណ្ឌកម្មខាងរដ្ឋបាល និងព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវបានចាត់ទុកថា មិនពាក់ព័ន្ធក្នុងបរិបទនៃមាត្រា ៨ នៃសេចក្តីបង្គាប់នេះ⁶² ។ វាក្យខណ្ឌ១១ នៃសេចក្តីបង្គាប់របស់ EU ក៏ទទួលស្គាល់ពីការកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្ម ក្នុងទម្រង់ជាការកេងប្រវ័ញ្ច រាប់បញ្ចូលទាំង (ប៉ុន្តែមិនកំណត់ចំពោះ) ការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់បុគ្គលម្នាក់ក្នុងការប្រព្រឹត្ត *ការរើសអើង* ការលួចកាបូប ការលួចរបស់ក្នុងហាង ការជួញដូរគ្រឿងញៀន និងសកម្មភាពស្រដៀងគ្នាផ្សេងទៀត ដែលប្រឈមនឹងការផាកពិន័យ និងបង់សំណងជាហិរញ្ញវត្ថុ ។

ប្រអប់ទី ៤៖ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សរបស់សហគមន៍អឺរ៉ុប បានកំណត់ពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

នៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប (ECtHR) សាលក្រមរបស់ V.C.L និង A.N. v ចក្រភពអង់គ្លេស ក្រមវិធីលេខ ៧៧៥៨៧/១២ និង ៧៤៦០៣/១២ តុលាការបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ។

ចក្រភពអង់គ្លេសបានកាត់ទោស ដាក់ទោស និងផ្តន្ទាទោសចំពោះអនីតិជនរៀតណាម ២រូបពីបទពាក់ព័ន្ធក្នុងការផលិតគ្រឿងញៀន ទោះបីជាពួកគេត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយមន្ត្រីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដោយ។ សេចក្តីសម្រេចចិត្តនេះត្រូវបានសន្មតថា អាជ្ញាធរចក្រភពអង់គ្លេសមានការរើសអើងលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃបទល្មើសដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងករណីនេះជាបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងកញ្ចា ដែលផ្ទុយពីបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ

⁶² Human Trafficking: Joint UN Commentary on the EU Directive – A Human Rights-Based Approach (OHCHR, UNHCR, UNICEF, UNODC, UN Women and ILO, 2011) 37

ដែលជនដែលត្រូវគេជួញដូរ ត្រូវបានបញ្ចៀសពីការផ្តន្ទាទោសពីលើកម្មន៍⁶³ ។ ECtHR បានរកឃើញថា ចក្រភពអង់គ្លេសបានរំលោភលើកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួននៅក្នុងមាត្រាទី ៤ នៃអនុសញ្ញាអឺរ៉ុបស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ដែលហាមឃាត់ការធ្វើទាសភាព និងពលកម្មដោយបង្ខំ (រួមទាំងការជួញដូរមនុស្ស) និងមាត្រា ៦ ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ ក្នុងការប្រគល់សេចក្តីសម្រេចនេះ ECtHR បានលើកឡើងនូវចំណុចមួយចំនួនអំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

តុលាការបានកត់សម្គាល់ថា មិនមានការហាមឃាត់ជាទូទៅលើការកាត់ទោសលើការជួញដូរនៅក្នុងលិខិតតុបករណ៍អន្តរជាតិ ឬថ្នាក់តំបន់នោះទេ ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានគេបង្ខំរដ្ឋមួយមានសិទ្ធិ ទោះបីមិនមានកាតព្វកិច្ច មិនត្រូវកាត់ទោសក៏ដោយ⁶⁴ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តុលាការបានពិចារណាថា ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះ ឬជនសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ អាចមានភាពផ្ទុយគ្នាជាមួយនឹងកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋ ក្នុងការចាត់វិធានការប្រតិបត្តិការដើម្បីការពារពួកគេ ដែលពួកគេដឹង ឬគួរតែដឹងអំពីកាលៈទេសៈដែលបណ្តាលឱ្យមានការសង្ស័យដែលអាចជឿទុកចិត្តបានថាបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានគេជួញដូរ។ ត្រង់ចំណុចនេះ តុលាការបានបញ្ចេញទស្សនៈថា រដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ និងសម្រួលដល់ការស្តារពួកគេឡើងវិញ ចំណែកការកាត់ទោសនឹងអាចធ្វើឱ្យមានរបួសប៉ះពាល់ដល់ការស្តារពួកគេឡើងវិញ និងអាចធ្វើឱ្យពួកគេងាយរងគ្រោះពីការជួញដូរឡើងវិញម្តងទៀត។ ក្នុងន័យនេះ ដំណើរការព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថា ជាបទពិសោធន៍ដ៏អាក្រក់ ការផ្តន្ទាទោសជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មពួកគេ និងការដាក់ពន្ធនាគារជាឧបសគ្គដល់លទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានការគាំទ្រ និងសេវាកម្មនានា⁶⁵ ។

តុលាការក៏បានពន្យល់ដែរថា ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ គឺជាកត្តាសំខាន់បំផុតក្នុងការការពារពួកគេពីការផ្តន្ទាទោស។ អាស្រ័យហេតុនេះ នៅពេលដែលកាលៈទេសៈបង្កឱ្យមានការសង្ស័យដែលអាចជឿទុកចិត្តបានថា បុគ្គលដែលសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ អាចត្រូវបានគេជួញដូរ ពួកគេគួរតែត្រូវបានវាយតម្លៃភ្លាមៗដោយបុគ្គលដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល

⁶³ Parosha Chandran, Barrister and Professor of Practice in Modern Slavery Law in The Dickson Poon School of Law, King's College London, referring to the case of R v O [2008] EWCA Crim 2835, speaking on the principle of non-punishment of victims of trafficking in persons, at a side event to the 47th Session of the Human Rights Council 30 June 2021, 13:00 – 14:30 CET. Author’s notes on file.
⁶⁴ *V.C.L and A.N. v The United Kingdom* [Application nos. 77587/12 and 74603/12], European Court of Human Rights, 16 February 2021, para 158.
⁶⁵ *V.C.L and A.N. v The United Kingdom* [Application nos. 77587/12 and 74603/12], European Court of Human Rights, 16 February 2021, paras 158-159.

និងមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីកំណត់ថាតើបុគ្គលនោះត្រូវបានទទួលរងនូវការជួញដូរមនុស្សដែរឬទេ ។ កំណត់ក្នុងឧបករណ៍អន្តរជាតិ និងតំបន់ ។

លើសពីនេះ តុលាការបានកត់សម្គាល់ថា ការសម្រេចចិត្តណាមួយថាតើត្រូវកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែរឬទេ គួរតែត្រូវបានធ្វើឡើងនៅពេលដែលការវាយតម្លៃអំពីការជួញដូរត្រូវបានធ្វើឡើងដោយជនដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ។ នៅទីនេះ ភាពងាយរងគ្រោះពិសេសរបស់កុមារត្រូវបានកត់សម្គាល់ ។ នៅពេលដែលការវាយតម្លៃត្រូវបានធ្វើឡើងដោយបុគ្គលដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ការសម្រេចចិត្តរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាជាបន្តបន្ទាប់ត្រូវយកមកពិចារណាលើការវាយតម្លៃនេះ ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចមិនត្រូវបានចងក្លាប់ដោយការរកឃើញនៃការវាយតម្លៃនោះ ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវមានហេតុផលច្បាស់លាស់សម្រាប់ការចាកចេញពីពួកគេ ដែលស្របតាមនិយមន័យនៃការជួញដូរ របស់អន្តរជាតិ និងថ្នាក់តំបន់⁶⁶ ។

ECtHR បានរកឃើញថា ចក្រភពអង់គ្លេសបានរំលោភលើកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនទាំង២ នៃមាត្រា ៤ នៃអនុសញ្ញាអឺរ៉ុបស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សទាក់ទងនឹងពលកម្មដោយបង្ខំ និងមាត្រា ៦ ស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានការកាត់ក្តីដោយយុត្តិធម៌ ព្រមទាំងបានរិះគន់ចក្រភពអង់គ្លេសចំពោះការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលផ្ទុយទៅនឹងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួន នៅក្នុងសេចក្តីណែនាំស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូររបស់សហភាពអឺរ៉ុប និងពិធីសារស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ។

១.៣. គោលនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងប្រទេស

ការអនុវត្តល្អដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ចំពោះការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្តដាក់ស្តង់ គឺការអនុម័តនូវបទប្បញ្ញត្តិដាក់លាក់នៅក្នុងច្បាប់ក្នុងប្រទេស⁶⁷ ។ ប្រទេសនីមួយៗបានចែងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទៅតាមរបៀបរៀងៗខ្លួន ដោយស្របតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ជាតិរបស់ពួកគេ ។ ប្រទេសខ្លះមានគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោសដាក់លាក់ នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ឬនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ (ឬក្រមព្រហ្មទណ្ឌ) របស់ពួកគេ ។ ការអនុវត្តល្អបំផុត គឺការមិនកំណត់ក្នុងការការពារចំពោះបទល្មើសដាក់លាក់នោះទេ ប៉ុន្តែ ត្រូវធានាថា វាអនុវត្ត

⁶⁶ *V.C.L and A.N. v The United Kingdom* [Application nos. 77587/12 and 74603/12], European Court of Human Rights, 16 February 2021, paras 160-162.
⁶⁷ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 46.

ចំពោះទាំងបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ និងស្រាល ទោះបីជាច្បាប់របស់រដ្ឋជាច្រើនបានផ្តល់ការការពារចំពោះតែ បទល្មើសជាក់លាក់មួយចំនួនក៏ដោយ⁶⁸ ។

ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មបាន ទំនាក់ទំនងរវាងការប្រព្រឹត្តល្មើស និង ការជួញដូររបស់ជនរងគ្រោះត្រូវតែបង្កើតឡើង ។ រដ្ឋបានអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា ចំពោះទំនាក់ទំនង រវាងការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូររបស់ពួកគេនៅក្នុងច្បាប់ជាតិរបស់ពួកគេ ។

គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា	គំរូបែបបុព្វហេតុ
អំពើដែលកើតឡើង ត្រូវបានអនុវត្ត ក្រោមការបង្ខិតបង្ខំ/បង្គាប់បញ្ជាដាច់ ខាត ។	អំពើដែលកើតឡើង ជាលទ្ធផល ផ្ទាល់នៃការជួញដូរមនុស្ស ។

គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា: គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា (ហៅម្យ៉ាងទៀតថា គំរូបែបបញ្ជា) មានមូលដ្ឋាននៅក្នុងជំនឿថា បុគ្គលម្នាក់មិនគួរទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនមិន បានប្រព្រឹត្តដោយស្ម័គ្រចិត្តនោះទេ ។ ដូច្នោះ ជនដែលត្រូវគេជួញដូរមិនត្រូវទទួលទោសចំពោះបទ ឧក្រិដ្ឋ ក្នុងករណីដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួញដូរនោះទេ ។ គ្មានអ្វីគួរឱ្យ ភ្ញាក់ផ្អើលនោះទេ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មទំនងជាអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះ ដែលជនជួញដូរ ប្រើគ្រប់មធ្យោបាយធ្ងន់ធ្ងរលើពួកគេ (ដូចជា ការបង្ខំ) ជាងករណីដែលជនជួញដូរប្រើមធ្យោបាយ ស្រាលៗ (ដូចជា ការបំពានលើទីតាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ)⁶⁹ ។ ដូច្នោះ គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជាមានដែន កំណត់ខ្លាំងក្នុងការអនុវត្ត ដោយសារការបង្ខិតបង្ខំត្រូវបានយល់ដោយចង្អៀត ចំពោះតែការគ្រប ដ ណ្តប់លើរឿងគំរាមកំហែង ឬការប្រើប្រាស់កម្លាំងប៉ុណ្ណោះ⁷⁰ ។ ហេតុនេះ ការអនុវត្តល្អ គឺត្រូវយល់ឱ្យ

⁶⁸ For instance, in many states in the United States, non-punishment provisions only relate to prostitution-related offence, providing limited protection to victims of sexual forms of exploitation and none to victims of trafficking for non-sexual forms of exploitation. Zornosa, Francisco, Protecting Victims from Punishment and Promoting their Rehabilitation: The Need for an Affirmative Defense, *Washington and Lee Journal of Civil Rights and Social Justice*, 2016, Vol 22, Issue 1, 177-203 at 195-196.

⁶⁹ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 66-88.

⁷⁰ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 65, 109.

បានទូលំទូលាយពីការបង្ខិតបង្ខំ ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើគ្រប់ 'មធ្យោបាយ' ទាំងអស់ ដែលជនល្មើសជួញដូរអាចបង្ខំជនរងគ្រោះ យោងតាមនិយមន័យអន្តរជាតិស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ។

តារាងទី ១: គំរូបែបបទបង្គាប់បញ្ជា

	ការបង្ខិតបង្ខំ (បង្គាប់បញ្ជា)
កម្រិតកំសុតាង	ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តនោះទេ ។ ការបង្ខិតបង្ខំមិនត្រូវបានបញ្ជាក់ក្នុងស្តង់ដារខ្ពស់ដូចគ្នានឹងការការពារដោយបង្គាប់បែបប្រពៃណីនោះទេ ប៉ុន្តែ តាមរយៈ 'មធ្យោបាយ' ណាមួយដែលមានចែងក្នុងពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ មនុស្សដែលមានលក្ខណៈសមហេតុផលក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នាជាមួយជនជាប់ចោទ និងមិនមានជម្រើសពិតប្រាកដក្នុងការអនុវត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនោះទេ ។
ឧទាហរណ៍ក្នុងតំបន់ (ក្រៅពីអាស៊ាន)	ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ខ្លួន ភាគីនីមួយៗត្រូវផ្តល់លទ្ធភាពនៃការមិនដាក់ទោសទណ្ឌលើជនរងគ្រោះ ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ក្នុងកម្រិតដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើដូច្នោះ ។ (មាត្រា ២៦ អនុសញ្ញាក្រុមប្រឹក្សាអឺរ៉ុប ស្តីពីវិធានការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស)
ឧទាហរណ៍ក្នុងប្រទេស (អាស៊ាន)	ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ជនរងគ្រោះដែលប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋក្រោមការបង្ខិតបង្ខំដោយជនល្មើស លើបទល្មើសអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវទទួលទោសព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ។ (មាត្រា ១៨) ច្បាប់លេខ ២១ ស្តីពីការលុបបំបាត់បទល្មើសជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០០៧)

<p>ឧទាហរណ៍ក្នុង បណ្តាប្រទេស មួយចំនួន (មិន មែនអាស៊ាន)</p>	<p>ប្រទេសហៃទី</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ នឹងត្រូវបានលើកលែងពីការកាត់ទោសទាំងអស់ ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ ដែលប្រព្រឹត្តខណៈពេលដែលពួកគេ ស្ថិតនៅក្រោមការបង្ខិតបង្ខំពីជនល្មើសជាក់ស្តែងនៃបទល្មើស ដែលមានចែងក្នុង ច្បាប់បច្ចុប្បន្ន។</p> <p>(មាត្រា ២២.២ ច្បាប់ស្តីពីប្រឆាំងការជួញដូរ)</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទមនុស្សឃាត ក្រោមលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា ដែលមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌមុន អាចមានសិទ្ធិក្នុងការ បញ្ចប់គ្រប់កាលៈទេសៈ។</p> <p>(មាត្រា ២២.៣ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរ)</p> <p>ប្រទេសម៉ូស្កូប៊ី</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មិនមានទំនួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌចំពោះ សកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ដែលមាននៅក្នុងច្បាប់នេះ ឬច្បាប់ផ្សេង ទៀតដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំនោះទេ ការយល់ព្រមរបស់ពួកគេគឺមិនអាចយក ជាការបានទេ។</p> <p>(មាត្រា ២០(៣) ច្បាប់លេខ ៦/២០០៨)</p> <p>ចក្រភពអង់គ្លេស</p> <p>(១) បុគ្គលម្នាក់មិនមានទោសក្នុងបទល្មើសទេ ប្រសិនបើ៖</p> <p>(ក) ជននោះមានអាយុ ១៨ ឆ្នាំ ឬលើសពីនេះ នៅពេលដែលជននោះប្រព្រឹត្តអំពើ ដែលបង្កើតជាបទល្មើស។</p>
---	---

	<p>(ខ) បុគ្គលនោះប្រព្រឹត្តអំពើនោះ ព្រោះបុគ្គលនោះត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើ។</p> <p>(គ) ការបង្ខិតបង្ខំ ដែលបណ្តាលមកពីទាសភាព ឬការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ និង</p> <p>(ឃ) បុគ្គលដែលមានលក្ខណៈសមហេតុផលក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានឹងបុគ្គលនោះ ហើយមានលក្ខណៈពាក់ព័ន្ធដូចបុគ្គលនោះ នឹងមិនមានជម្រើសពិតប្រាកដក្នុងការធ្វើសកម្មភាពនោះឡើយ។</p> <p>(២) មនុស្សម្នាក់អាចត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើអ្វីមួយ ដោយមនុស្សម្នាក់ទៀត ឬដោយ កាលៈទេសៈរបស់បុគ្គលនោះ។</p> <p>(៣) ការបង្ខិតបង្ខំដែលបណ្តាលមកពីទាសភាព ឬការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ លុះត្រាតែ៖</p> <p>(ក) វាគឺជា ឬជាផ្នែកមួយនៃការប្រព្រឹត្តិដែលបង្កើតជាបទល្មើសមួយក្នុងផ្នែកទី ១ ឬការប្រព្រឹត្តិដែលបង្កើតជាការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ ឬ</p> <p>(ខ) វាជាផលវិបាកផ្ទាល់របស់បុគ្គលម្នាក់ ឬធ្លាប់ជាជនរងគ្រោះនៃទាសភាព ឬជាជនរងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ។</p> <p>(៤) បុគ្គលម្នាក់មិនមានទោសក្នុងបទល្មើសទេ ប្រសិនបើ៖</p> <p>(ក) ជននោះមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ នៅពេលដែលជននោះប្រព្រឹត្តិអំពើដែលបង្កើតជាបទល្មើស។</p> <p>(ខ) បុគ្គលនោះប្រព្រឹត្តិអំពើនោះជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃបុគ្គលនោះ ឬធ្លាប់ជាជនរងគ្រោះនៃទាសភាព ឬជាជនរងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ និង</p> <p>(គ) បុគ្គលដែលមានលក្ខណៈសមហេតុផលក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានឹងបុគ្គលនោះ ហើយមានលក្ខណៈពាក់ព័ន្ធរបស់បុគ្គលនោះ នឹងធ្វើអំពើនោះ។</p> <p>(៥) គោលបំណងនៃផ្នែកនេះ រួមមាន៖</p> <p>“លក្ខណៈពាក់ព័ន្ធ” មានន័យថា អាយុ ភេទ និងជំងឺផ្លូវកាយ ឬផ្លូវចិត្ត ឬពិការភាព។</p>
--	---

	<p>“ការកេងប្រវ័ញ្ចពាក់ព័ន្ធ” គឺជាការកេងប្រវ័ញ្ច (ក្នុងន័យនៃផ្នែកទី ៣) ដែលបណ្តាលមកពីជនកេងប្រវ័ញ្ច ឬធ្លាប់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស។</p> <p>(៦) នៅក្នុងផ្នែកនេះ សំដៅលើទង្វើមួយ រួមមានការលុបចោល។</p> <p>(ផ្នែកទី ៤៥ ច្បាប់ស្តីពីទាសភាពសម័យទំនើប ឆ្នាំ២០១៥)</p>
--	--

គំរូបែបបុព្វហេតុ: យោងតាមគំរូបែបបុព្វហេតុ ជនដែលត្រូវគេជួញដូរមិនត្រូវទទួលទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរនោះទេ។ ការជាប់ពាក់ព័ន្ធរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ មិនតម្រូវឱ្យមានការប្រើប្រាស់ការបង្ខិតបង្ខំ ការបង្គាប់ ឬការបញ្ជា ឬការបង្ខំនោះទេ ប៉ុន្តែ តម្រូវថា បទល្មើស គឺជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរ។ ការផ្សារភ្ជាប់គ្នារវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ នឹងបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ ជាពិសេស ឧក្រិដ្ឋកម្មផ្ទាល់ គឺជាការបង្ហាញពីគោលបំណងកេងប្រវ័ញ្ចនៃការជួញដូរ ដូចជានៅពេលដែលជនណាម្នាក់ត្រូវបានគេជួញដូរ ធ្លាក់ទៅជាបទឧក្រិដ្ឋកម្ម។ ហេតុនេះហើយ ទើបគំរូបែបបុព្វទទួលបានការពេញចិត្តពីជនពាក់ព័ន្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ជាងគំរូបែបបង្គាប់បញ្ជារួមទាំងអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរផងដែរ⁷¹ ។ វិធីសាស្ត្រទាំង២ មិនបានបង្ហាញពីបញ្ហាប្រឈមដូចគ្នានៅក្នុងការអនុវត្ត ហេតុនេះ គំរូបែបបុព្វហេតុត្រូវបានចាត់ទុកថា មានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការបង្ហាញ និងប្រើប្រាស់ក្នុងការអនុវត្ត ជាងគំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា/បង្ខំ⁷²។ ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងអនីតិជន គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជាត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា នៅក្នុងការអនុវត្ត វាមិនសមហេតុផល ដែលមានន័យថា មិនចាំបាច់ត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ពួកគេត្រូវបានជួញដូរនោះទេ⁷³។ គំរូបែបបុព្វហេតុ ត្រូវបានអនុវត្តក្នុងភាពជាក់ស្តែងទូលំទូលាយជាងគំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា ដែលតម្រូវឱ្យមានភស្តុតាងជាក់លាក់ដើម្បីបង្ហាញថាការបំពានរបស់ជនរងគ្រោះគឺជាលទ្ធផលនៃការបង្ខិតបង្ខំពីជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស⁷⁴។

⁷¹ Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, para. 36; Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021) para. 52.

⁷² The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020, 5 at [14]; Trafficking in persons, especially women and children, Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, UN Doc. A/HRC/44/45 (6 April 2020) [23]

⁷³ United Nations Office on Drugs and Crime, Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis (United Nations, Vienna, 2020) 87.

⁷⁴ Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the

តារាងទី ២៖ គំរូបែបបទបុព្វហេតុ

	បុព្វហេតុ (ទំនាក់ទំនង)
<p>កម្រិតកំសុតាង</p>	<p>ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានគេផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរខ្លួនពួកគេឡើយ ។</p>
<p>ឧទាហរណ៍ក្នុងតំបន់</p>	<p>ដោយយោងតាមច្បាប់ បទបញ្ជា លិខិតបទដ្ឋានគិតយុត្តិ និងគោលនយោបាយក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន និងស្របតាមករណីនីមួយៗ រដ្ឋភាគីនីមួយៗត្រូវពិចារណាមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សលើបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានចូលរួមប្រព្រឹត្ត ប្រសិនបើអំពើនោះពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរដែលកើតលើពួកគេ (មាត្រា ១៤(៧) ACTIP) ។</p>
<p>ឧទាហរណ៍ក្នុងប្រទេស (អាស៊ាន)</p>	<p>ប្រទេសប្រ៊ុយណេ</p> <p>ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលទាក់ទងនឹង ៖</p> <ul style="list-style-type: none"> (ក) ការចូលដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេទៅក្នុងប្រ៊ុយណេ (ខ) រយៈពេលនៃការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសប្រ៊ុយណេ ឬ (គ) ការផ្តល់ឱ្យ ឬការកាន់កាប់នូវឯកសារធ្វើដំណើរ ឬឯកសារអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួនក្លែងក្លាយ ក្នុងគោលបំណងចូលក្នុងប្រទេសប្រ៊ុយណេ ដែលទង្វើបែបនេះ គឺជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរមនុស្សដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ចំពោះការប្រព្រឹត្តនោះ ។

Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 61-62.

(មាត្រា ៤៧ បទបញ្ជាស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សនៃប្រទេសហ្វីលីពីន (ឆ្នាំ ២០១៩))

ប្រទេសឡាវ

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមានសិទ្ធិដូចខាងក្រោម៖ [...]៧។ ត្រូវបានរួចផុតពីការជាប់ទោសចំពោះបទព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនត្រូវបានចាប់ឃុំខ្លួនពីបទពេស្យាបារ និងអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់។

(មាត្រា ៣៩ ច្បាប់លេខ ២១ ស្តីពីការលុបបំបាត់បទល្មើសជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០០៧)

ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី

ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលទាក់ទងនឹង៖

- (ក) ការចូលដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេទៅក្នុងប្រទេសគោលដៅ ឬប្រទេសដែលត្រូវឆ្លងកាត់។
- (ខ) រយៈពេលនៃការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសគោលដៅ ឬប្រទេសដែលត្រូវឆ្លងកាត់ ឬ
- (គ) ការផ្តល់ឱ្យ ឬការកាន់កាប់នូវឯកសារធ្វើដំណើរ ឬឯកសារអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួនក្លែងក្លាយ ក្នុងគោលបំណងចូលក្នុងប្រទេសគោលដៅ ឬប្រទេសដែលត្រូវឆ្លងកាត់ ដែលទង្វើបែបនេះ គឺជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរមនុស្សដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ចំពោះការប្រព្រឹត្តនោះ។

(ផ្នែកទី ២៥ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការរត់ពន្ធជនទេសន្តប្រវេសន៍ ឆ្នាំ ២០០៧)

	<p>ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា</p> <p>ស្ថាប័នកណ្តាល៖ (ក) មិនត្រូវចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេជួញដូរចំពោះបទល្មើសណាមួយនៅក្រោមច្បាប់នេះទេ។ (ខ) ត្រូវកំណត់ថាតើវាសមស្រប ឬអត់ ក្នុងការចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេជួញដូរចំពោះបទល្មើសផ្សេងទៀត ដែលបានបង្កឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស។</p> <p>(ផ្នែកទី ១៣ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០០៥)</p> <p>ប្រទេសហ្វីលីពីន</p> <p>ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរនឹងត្រូវទទួលស្គាល់ថា ជាជនរងគ្រោះនៃអំពើ ឬអំពើជួញដូរ ហេតុដូច្នោះហើយ ពួកគេមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ដែលទាក់ទងដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរនោះឡើយ [...] ឬដោយអនុវត្តតាមច្បាប់ដែលធ្វើឡើងដោយជនជួញដូរដែលពាក់ព័ន្ធនោះ។</p> <p>ក្នុងន័យនេះ ការយល់ព្រមពីជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរចំពោះអាជីវកម្មដោយចេតនា ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ នឹងមិនអាចយកជាការបាន ឡើយ។</p> <p>(ផ្នែកទី ១៧ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (RA លេខ ៩២០៨) ឆ្នាំ ២០០៣)</p>
<p>ឧទាហរណ៍ក្នុងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន (មិនមែនក្នុងអាស៊ាន)</p>	<p>ប្រទេសអាហ្សង់ទីន</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះការប្រព្រឹត្តបទល្មើសណាមួយ ដែលបង្កឡើងដោយផ្ទាល់ពីអំពើជួញដូរមនុស្សឡើយដែលកើតលើពួកគេឡើយ។</p>

(មាត្រា ៥ ច្បាប់លេខ ២៦.៣៦៤ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបឧក្រិដ្ឋកម្ម នៃការជួញដូរមនុស្ស និងការជួយដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ឆ្នាំ ២០០៨)

ប្រទេសអេហ្ស៊ីប

ជនរងគ្រោះមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះ ឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការជួញដូរមនុស្សឡើយ ដរាបណាឧក្រិដ្ឋកម្មបានកើតឡើង ឬ ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងជនរងគ្រោះ ។

(មាត្រា ២១ ច្បាប់លេខ (៦៤) ឆ្នាំ ២០១០ ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការ ជួញដូរមនុស្ស)

ប្រទេសកេនយ៉ា

ទោះបីជាមានបទប្បញ្ញត្តិចែងក្នុងច្បាប់ផ្សេងទៀតក៏ដោយ ក៏ជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះបទ ល្មើសដែលទាក់ទងនឹងការរស់នៅក្នុងប្រទេសកេនយ៉ាដោយខុសច្បាប់ ឬ ចំពោះអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលបង្កឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរនោះ ទេ ។

(ផ្នែកទី១៤ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស)

ប្រទេសម៉ាឡាឡាក់

បុគ្គលណាដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ទទួលស្គាល់ពីមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ ឬមន្ត្រី ការពារច្បាប់ថា ជាជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ដោយយោងតាមច្បាប់នេះ មិនត្រូវបានកាត់ទោសតាមដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ទោះបីមាន ការជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹង ឬបង្កជាផលវិបាកដោយផ្ទាល់ដល់ ស្ថានភាពរបស់ជននោះ ក្នុងនាមជាជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ។

(ផ្នែកទី ៤២ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ២០១៥)

ប្រទេសកាតា

ជនរងគ្រោះមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណីនៃចំពោះ ឧក្រិដ្ឋកម្មជួញដូរមនុស្សនោះទេ នៅពេលដែលឧក្រិដ្ឋកម្មនោះត្រូវបានផ្តួច ផ្តើមឡើង ឬជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ជាមួយជននោះ ដែលជាជនរងគ្រោះ ។

(មាត្រា ៤ ច្បាប់កាតា លេខ ១៥ ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ មនុស្ស ក្នុងឆ្នាំ ២០១១)

ប្រទេសរូម៉ានី

ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ដែលជាជនដែលត្រូវបានគេធ្វើអាជីវកម្មលើ ខ្លួន បានប្រព្រឹត្តអំពើពេស្យាបាវ សុំទាន ឆ្លងដែនដោយខុសច្បាប់ ឬផ្តល់សេរីភ័ក្តិ ជាលិកា ឬកោសិកាពីដើមកំណើតមនុស្ស មិនត្រូវទទួលទោសទណ្ឌឡើយ ។

(មាត្រា ២០ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (ដែលបានធ្វើវិសោធន កម្មក្នុងឆ្នាំ ២០១០))

សហរដ្ឋអាមេរិក

ការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ដោយសារការប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់ដែល ទាក់ទងនឹងឯកសារ ក្នុងការប្រព្រឹត្តការជួញដូរ ភាពជាទាសករ ទាសភាព ការបម្រើជាចម្លែង ឬការងារដោយបង្ខំ “មិនអនុវត្តចំពោះការប្រព្រឹត្តរបស់ បុគ្គលដែលជា ឬធ្លាប់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងសភាពធ្ងន់ធ្ងរ [...] ប្រសិនបើការប្រព្រឹត្តនោះបណ្តាលមកពី ឬកើតឡើងដោយថាហេតុ ដោយការជួញដូរនោះ” ។

	<p>“[...] ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងសភាពធ្ងន់ធ្ងរ មិនត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយមិនត្រឹមត្រូវ ទទួលបាននិយ័ត្តិប្រាក់ ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម ចំពោះតែអំពើខុសច្បាប់ ដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់នៅក្នុងការជួញដូរនោះទេ។”</p> <p>(ផ្នែកទី ១៥៩២ ច្បាប់ស្តីពីការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ឆ្នាំ ២០០០(TVPA))</p>
--	---

ដោយមិនគិតថា តើគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងរបៀបដែលគោលការណ៍នេះត្រូវបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ ការអនុវត្តនូវគោលការណ៍មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់បណ្តារដ្ឋទាំងអស់ ព្រោះវាគឺជាផ្នែកមួយនៃកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋទាំងនោះ ក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ។ រដ្ឋអាចបំពានលើកាតព្វកិច្ចនេះ ដោយការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលទទួលបានពីបទឧក្រិដ្ឋជាបន្តបន្ទាប់ ឬដោយការមិនបានផ្សារភ្ជាប់ពីស្ថានទម្ងន់នៃការពិត ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ចំពោះភាពជាជនរងគ្រោះរបស់បុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តថា តើត្រូវកាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោសពួកគេឬអត់⁷⁵ ។

២. ច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន

ផ្នែកនេះនឹងសិក្សាស្វែងយល់ពីរបៀបដែលគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយនៅក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន និងរបៀបដែលគោលការណ៍ទាំងនោះបានអនុវត្តជាក់ស្តែង។ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងច្បាប់របស់ប្រទេសទាំង ៧ ក្នុងចំណោមប្រទេសសមាជិកអាស៊ានទាំង ១០ រួមមាន ប្រ៊ុយណេ ឥណ្ឌូនេស៊ី ឡាវ ម៉ាឡេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា ហ្វីលីពីន និងថៃ។

⁷⁵ Ryszard Piotrowicz, “Article 26, Non-punishment provision” in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020) 319

តារាងទី ៣៖ បទប្បញ្ញត្តិដែលមានលក្ខណៈប្រយោជន៍ និងវិសាលភាពនៃការការពារ

ប្រទេស	បទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់ដែលបែងចែកក្នុងច្បាប់	ដែលកំណត់ចំពោះវិសាលភាពនៃការការពារ	គំរូ	
			បែបបទព្រហ្មទណ្ឌ	បែបបទបណ្តឹង
ប្រ៊ុយណេ	មាត្រា ៤៧ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សនៃប្រទេសប្រ៊ុយណេ (ឆ្នាំ ២០១៩)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះការចូលដោយខុសច្បាប់ ការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ និងបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារតែប៉ុណ្ណោះ។	✓	
កម្ពុជា	គ្មាន	គ្មានព័ត៌មានបញ្ជាក់	គ្មានព័ត៌មានបញ្ជាក់	គ្មានព័ត៌មានបញ្ជាក់
ឥណ្ឌូនេស៊ី	មាត្រា ១៨ ច្បាប់លេខ ២១ ស្តីពីការលុបបំបាត់បទឧក្រិដ្ឋកម្មលើការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០០៧	អត់មាន		✓
ឡាវ	មាត្រា ៣៩ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ ២០១៥)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះបទល្មើសពេស្យាចារ និងអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។	✓	
	មាត្រា ២៥ ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការការពារស្ត្រី (ឆ្នាំ ២០០៤)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះស្ត្រី និងកុមារតែប៉ុណ្ណោះ ព្រមទាំងអនុវត្តចំពោះការជួញដូរលើស្ត្រី និងកុមារ អំពើពេស្យាចារ និងអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។	✓	

ម៉ាឡេស៊ី	មាត្រា ២៥ ច្បាប់ស្តីពី ការប្រឆាំងនឹងការជួញ ដូរមនុស្ស និងការ ប្រឆាំងនឹងការរត់ពន្ធ ជនទេសន្តប្រវេសន៍ (ឆ្នាំ ២០០៧)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ ការចូលដោយខុសច្បាប់ ការ ស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ និង បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯក សារតែប៉ុណ្ណោះ។	✓	
មីយ៉ាន់ម៉ា	មាត្រា ១៣ ច្បាប់ស្តីពី ការប្រឆាំងនឹងការជួញ ដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ ២០០៥)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ បទល្មើសដែលមានចែងក្នុង ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការ ជួញដូរមនុស្សតែប៉ុណ្ណោះ (ឆ្នាំ ២០០៥)។	✓	
ហ្វីលីពីន	មាត្រា ១៧ ច្បាប់លេខ ៩២០៨ (ឆ្នាំ ២០០៣) ដែលបានធ្វើ វិសោធនកម្មដោយ RA ១០៣៦៤ (ឆ្នាំ ២០១២) (ច្បាប់ស្តីពី ការប្រឆាំងការជួញដូរ)	គ្មាន	✓	
សិង្ហបុរី	គ្មាន	N/A	N/A	N/A
ថៃ	ផ្នែកទី ៤១ នៃច្បាប់ស្តី ពីការប្រឆាំងនឹងការ ជួញដូរមនុស្សរបស់ ប្រទេសថៃ ព.ស ២៥៥១ (ឆ្នាំ ២០០៨)	មាន ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះ ការចូល ឬការស្នាក់នៅដោយ ខុសច្បាប់ ការផ្តល់ព័ត៌មាន មិនពិត បទល្មើសទាក់ទង នឹងឯកសារ បទល្មើស ទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ បទ ល្មើសទាក់ទងនឹងការងារតែ ប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីយ៉ាង ណាក៏ដោយ ការអនុញ្ញាត ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីរដ្ឋម ន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ អាច		

		ឈានទៅកាន់តិរីជីព្រហ្ម ទណ្ឌសម្រាប់ជនដែលត្រូវ បានគេជួញដូរចំពោះបទ ល្មើសទាំងនោះ។		
រៀតណាម	គ្មាន	គ្មានព័ត៌មានបញ្ជាក់	គ្មាន ព័ត៌មាន បញ្ជាក់	គ្មាន ព័ត៌មាន បញ្ជាក់

ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍នេះទៅនឹងស្ថានភាពជីវិតពិត ជនអនុវត្តត្រូវប្រឈមមុខនឹងសំណួរសុគតស្នាញអំពីវិសាលភាព និងឥទ្ធិពលរបស់វា។ ជាឧទាហរណ៍ តើគោលការណ៍នេះត្រូវអនុវត្តនៅពេលណា និងមិនត្រូវអនុវត្តនៅពេលណា? តើទំនាក់ទំនងរវាងការប្រព្រឹត្តល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះនិងការជួញដូរលើពួកគេមានសភាពយ៉ាងដូចម្តេច? តើការការពារពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មគ្រប់ប្រភេទ ឬឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួន ហើយអនុវត្តក្នុងកាលៈទេសៈបែបណា? តើពិរុទ្ធភាពព្រហ្មទណ្ឌរបស់បុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានលុបចោលឬគ្រាន់តែកាត់បន្ថយ ដោយហេតុថាគាត់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ? ភាពសុគតស្នាញនៃចម្លើយឆ្លើយតបចំពោះសំណួរទាំងនេះ បានពន្យល់ពីមូលហេតុដែលគោលការណ៍នេះត្រូវបានអនុវត្តមិនជាប់លាប់ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ទោះបីជាវាត្រូវបានទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងច្បាប់ក៏ដោយ។

២.១. ប្រទេសប៊្រិយណេ

អាជ្ញាធរនៃប្រទេសប៊្រិយណេ បានជ្រើសរើសមិនចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាតុល្យសម្រាប់គោលបំណងនៃការសិក្សានេះ មានន័យថាព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ប្រទេសនេះ អាចទទួលបានតាមរយៈព័ត៌មានដែលមានបង្ហាញជាសាធារណៈតែប៉ុណ្ណោះ។ ការទទួលបានព័ត៌មានដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍នេះនៅមានកម្រិត។

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចែងជាងគ្រប់គ្រងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស៖ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៤៧ នៃបទបញ្ញត្តិស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សរបស់ប៊្រិយណេ (ឆ្នាំ ២០១៩) ដោយបញ្ជាក់ថា ជនដែលត្រូវបានជួញដូរ មិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការផ្តន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលទាក់ទងនឹងការចូលដោយខុសច្បាប់ ការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ និងការផ្តល់ ឬការកាន់កាប់ឯកសារធ្វើដំណើរ ឬអត្តសញ្ញាណក្លែងក្លាយ ដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរ។

ការផ្តល់អភ័យឯកសិទ្ធិពីការកាត់ទោសបទព្រហ្មទណ្ឌ

៤៧. ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលទាក់ទងនឹង៖

- (ក) ការចូលដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេទៅក្នុងប្រិយណេ
  - (ខ) រយៈពេលនៃការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសប្រិយណេ ឬ
  - (គ) ការផ្តល់ឱ្យ ឬការកាន់កាប់នូវឯកសារធ្វើដំណើរ ឬឯកសារអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួនក្លែងក្លាយ ក្នុងគោលបំណងចូលក្នុងប្រទេសប្រិយណេ ដែលទង្វើបែបនេះ គឺជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរមនុស្សដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ចំពោះការប្រព្រឹត្តនោះ ។
- (មាត្រា ៤៧ បទបញ្ជាស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សនៃប្រទេសប្រិយណេ (ឆ្នាំ ២០១៩))

គេមិនទទួលបានព័ត៌មានណាមួយ អំពីថាតើមាត្រា ៤៧ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សរបស់ប្រិយណេ (ឆ្នាំ ២០១៩) ត្រូវបានបកស្រាយ និងអនុវត្តយ៉ាងដូចម្តេចនោះទេ ។

ជនទេសន្តរប្រទេសនីមួយៗប្រឈមនឹងហានិភ័យក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសប្រិយណេប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់ ក្នុងការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ស្ថិតមាត្រា ៤៨ នៃបទបញ្ជាស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សរបស់ប្រិយណេ (ឆ្នាំ ២០១៩) ។

ជនល្មើសត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជនអន្តោប្រវេសន៍ដែលត្រូវបានហាមឃាត់

៤៨. បុគ្គលណាម្នាក់ ដែលមិនមែនជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសប្រិយណេ ត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសណាមួយប្រឆាំងនឹងបទបញ្ជានេះ ឬបទបញ្ញត្តិណាមួយដែលបានធ្វើឡើងនោះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជនអន្តោប្រវេសន៍ដែលត្រូវបានហាមឃាត់ ក្រោមផ្នែកទី ៨ នៃច្បាប់ស្តីពីអន្តោប្រវេសន៍ (ជំពូកទី ១៧) ។

នៅពេលដែលពួកគេត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណដោយមិនត្រឹមត្រូវថាជាជនល្មើសជួញដូរមនុស្ស ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះ លែងបានជាជនរងគ្រោះទៀតហើយ នឹងចាត់ទុកថាជាជនជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការជ្រើសរើស ឬការគ្រប់គ្រងបុគ្គលដទៃសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ច អាចលែងស្ថិតនៅ

ក្រោមវិសាលភាពនៃការការពារ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤៧ ហើយត្រូវបានចាត់ទុកថាជា “ជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដែលត្រូវបានហាមឃាត់” តាមមាត្រា ៤៨។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ បានបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយអំពើជួញដូរ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២១ បានកត់សម្គាល់ថា ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះមិនបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ បានបណ្តាលឱ្យមានការផ្តន្ទាទោសលើជនរងគ្រោះ។ របាយការណ៍ចែងថា [រដ្ឋាភិបាល] បានបន្តឃុំខ្លួន និរទេស និងចោទប្រកាន់ជនសង្ស័យដែលអាចជាជនរងគ្រោះចំពោះបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ដោយមិនបានប្រើវិធីសាស្ត្រដែលយកជនរងគ្រោះជាគោល ដើម្បីបានដឹងថាតើជនល្មើសជួញដូរបានបង្ខំជនរងគ្រោះឱ្យចូលរួមក្នុងអំពើខុសច្បាប់ដែរឬអត់⁷⁶ ។ លើសពីនេះ របាយការណ៍ក៏បាននិយាយផងដែរថា មន្ត្រីអាជ្ញាធរបានប្រើវិធីសាស្ត្រកំណត់អត្តសញ្ញាណ នៅក្នុងតែករណីយាត់ខ្លួនជនរងគ្រោះ បន្ទាប់ពីបានចុះធ្វើប្រតិបត្តិការអនុវត្តច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ ដូចជា “ការចុះបង្ក្រាប” ដែលស្រ្តីជាជនបរទេសត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទពេស្យាបាវ។ ជនរងគ្រោះដែលមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណក៏អាចត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនពីបទរំលោភលើការងារ ឬអន្តោប្រវេសន៍ផងដែរ។ មានរបាយការណ៍អំពីពលករបរទេសដែលត្រូវបាននិរទេសចេញពីប្រទេសហ្វីលីពីន ដោយមិនបានត្រួតពិនិត្យត្រឹមត្រូវ សូម្បីតែក្នុងករណីដែលនិយោជកបានដកប្រាក់ឈ្នួល និងរក្សាទុកលិខិតឆ្លងដែន ហើយរាយការណ៍ទៅអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ថា ពួកគេបានរត់គេចចេញ⁷⁷ ។

២.២. ប្រទេសកម្ពុជា

កិច្ចពិភាក្សាតុមូលចំនួន ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងនៃការសិក្សានេះ ដោយមានជនចូលរួមសរុបចំនួន ៣០ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ផ្នែកនេះប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មានតម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាសម្ភារៈពីប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ។

⁷⁶ 2021 Trafficking in Persons Report: Brunei (US Department of State, 2021)
⁷⁷ 2021 Trafficking in Persons Report: Brunei (US Department of State, 2021)

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

គ្មានបទប្បញ្ញត្តិដែលមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋកម្មច្បាប់លាស់នៅក្នុងច្បាប់៖ មិនមានបទប្បញ្ញត្តិដែលមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋកម្មច្បាប់លាស់នៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា ដើម្បីទប់ស្កាត់ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួរ ចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងការជួញដូរពួកគេនោះទេ។ ជនឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានបញ្ចេញទស្សនៈថា គោលការណ៍នេះគួរចែងឱ្យបានច្បាស់នៅក្នុងច្បាប់ ដើម្បីឱ្យនគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមអាចអនុវត្តបានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងជាប់លាប់។

បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនផ្តន្ទាទោសលើកុមារជាជនរងគ្រោះ៖ មាត្រា ៤៤ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ (ឆ្នាំ២០០៨) បានលើកលែងការផ្តន្ទាទោសលើកុមារចំពោះបទល្មើស រួមមានការរួមភេទជាមួយអនីតិជនអាយុក្រោម ១៥ឆ្នាំ (មាត្រា ៤២) និងអំពើអាសអាភាសជាមួយអនីតិជនអាយុក្រោម ១៥ឆ្នាំ (មាត្រា ៤៣)។ ចំណុចខ្លះចន្លោះនៅក្នុងការការពារដែលអាចអនុវត្ត ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះ/ជនល្មើសដែលមានអាយុលើសពី ១៥ ឆ្នាំ ត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងចំណុចនេះ ប៉ុន្តែ ភាគីរដ្ឋដែលផ្តល់ចម្លើយ បានចង្អុលបង្ហាញអំពីនីតិវិធីក្នុងការជួយដល់ការកំណត់អាយុ និងការអនុវត្តការសន្មតជាមុនរបស់ជនមួយចំនួនតូច មុនពេលការកំណត់នោះត្រូវបានសម្រេចជាផ្លូវការក៏ដោយ។ ភាគីរដ្ឋដែលផ្តល់ចម្លើយ ក៏បានលើកឡើងផងដែរពីការការពារពិសេសសម្រាប់កុមារ ដែលបំពានច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តាមរយៈមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ (ទាក់ទងនឹងការកម្រិតចំពោះការឃុំឃាំងរបស់ប៉ូលីសចំពោះអនីតិជន) និងមាត្រា ៧ នៃ ច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌អនីតិជន (ដែលកំណត់អាយុ ១៨ ឆ្នាំ ជាអាយុដែលមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះបទព្រហ្មទណ្ឌ)⁷⁸ ។

ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស៖
ទោះបីជាអវត្តមាននៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាប់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ប្រទេសក៏ដោយ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានបញ្ចេញទស្សនៈថា ច្បាប់បានបញ្ចូលនូវគោលការណ៍នេះរួចហើយ ដោយបានចែងពីកិច្ចការពារជនរងគ្រោះជាទូទៅ។ ការការពារជនរងគ្រោះត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ថា ជាសមាសធាតុស្នូលនៅក្នុងកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្ស ដែលមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងក្នុងការធានាឱ្យមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការពីជនរងគ្រោះ។ ក្នុងបរិបទនេះ គេត្រូវយោងទៅលើច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា (ដែលចែងពីការការពារសិទ្ធិមនុស្ស

⁷⁸ ច្បាប់នេះអាចត្រូវបានទទួលការលើកលែង ដែលគុណការអាចប្រកាសទណ្ឌកម្មព្រហ្មទណ្ឌទៅលើអនីតិជនអាយុចាប់ពី ១៤ ឆ្នាំឡើងទៅ ប្រសិនបើកាលៈទេសៈនៃបទល្មើស ឬបុគ្គលិករក្សាទុករបស់អនីតិជននោះតម្រូវ។ សូមមើល 'យុត្តិធម៌អនីតិជន និងផែនការប្រតិបត្តិការជាយុទ្ធសាស្ត្រឆ្នាំ ២០១៨-២០២០' របស់ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា និងក្រសួងយុត្តិធម៌ ទំព័រ ២០១ ។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

និងសមភាពចំពោះមុខច្បាប់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប) ព្រមទាំងលិខិតតូបករណ៍ថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំណុចនេះក៏ត្រូវបានលើកឡើងដែរថា ប្រទេសកម្ពុជាជាភាគីដែលមានលិខិតតូបករណ៍អន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធច្រើន ប៉ុន្តែ សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយផ្អែកទៅតាមតែច្បាប់ក្នុងប្រទេស ដែលតែងតែមិនមានគោលការណ៍ច្បាស់លាស់ ដូចជាគោលការណ៍ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនទាន់ត្រូវបានអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនៅឡើយ។

ឯកសារគោលនយោបាយទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ មានឯកសារគោលនយោបាយសេចក្តីណែនាំ ទម្រង់ និងនីតិវិធីជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មរាប់បញ្ចូលឯកសារដែលមានចែងក្នុងតារាងទី ៤ ខាងក្រោមផងដែរ។ ប៉ុន្តែ ឯកសារគោលនយោបាយទាំងនេះមិនត្រូវបានលើកឡើង ដោយអ្នកអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេលកិច្ចពិភាក្សាតុលាការ ដែលនេះអាចបង្ហាញឱ្យឃើញថា ឯកសារនៅមានកម្រិត ឬគ្មានប្រយោជន៍ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរយៈពេល ៥ឆ្នាំ ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣ មិនបានលើកពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ទោះបីជាវាបានលើកខ្លះពីការយល់ឃើញ ស្របតាមផែនការសកម្មភាពអាស៊ាន ក្នុងការអនុវត្តអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ក៏ដោយ⁷⁹។ ឯកសារគោលនយោបាយផ្សេងទៀតក៏មិនបាននិយាយអំពីបញ្ហានៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មផងដែរ⁸⁰។

⁷⁹ Five-Year National Strategic Plan for Counter Trafficking in Persons 2019-2023, p.12.
⁸⁰ ឯកសារទាំងនេះរួមមាន៖ ប្រកាសលេខ ៨៥២ ស្តីពីការអនុវត្តគោលនយោបាយការពារសិទ្ធិនៃការជួញដូរមនុស្ស ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩។ គោលនយោបាយស្តីពីកិច្ចការពារសិទ្ធិជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩ និងប្រកាសលេខ ៨៥៧ ស.វ.យ ស្តីពីបទដ្ឋានអប្បបរមាស្តីពីកិច្ចការពារសិទ្ធិជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩ របស់ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និង ការស្តារនីតិសម្បទាយុវជន។ បទដ្ឋានអប្បបរមានេះមិនបានផ្តល់កិច្ចការពារដល់ជនរងគ្រោះពីការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្មជាក់លាក់នោះទេ ប៉ុន្តែ បែរជាត្រូវបានរំពឹងថា ជនរងគ្រោះអាចនឹងប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ។ ចំណុចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៦ (១១) ស្តីពីសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ ចែងថា “ជនរងគ្រោះដែលពេញវ័យ ដែលមិនប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋ មានសិទ្ធិចាកចេញពីស្ថាប័នអនុវត្តច្បាប់ ឬជនផ្តល់សេវា បន្ទាប់ពីជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬស្ថាប័ន...” បទប្បញ្ញត្តិនេះ បង្កប់ន័យថា វាមានស្ថានភាពដែលជនរងគ្រោះពេញវ័យនឹងត្រូវប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងករណីនេះ ពួកគេមិនអាចមានភាពរីករាយនឹងសេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរនោះទេ។ ដូចជាទៅវិញ មាត្រា ៦ (៤) បានបញ្ជាក់អះអាងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការ “ទទួលបានការមើលថែប្រកបដោយការគោរព ពេញមួយដំណើរការនៃការផ្តល់ជំនួយដល់ជនរងគ្រោះ និងត្រូវបានទទួលស្គាល់ថា ជាបុគ្គលដែលធ្លាប់បានឆ្លងកាត់កាលៈទេសៈដ៏លំបាកជាច្រើន” ហើយចែងថា “រាល់ទង្វើនៃការរើសអើងណាមួយ និង/ឬ ការធ្វើមាក់ងាយចំពោះជនរងគ្រោះ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃភេទ អាយុ ពូជសាសន៍ ជាតិពន្ធុ សាសនា សញ្ជាតិ និន្នាការផ្លូវភេទ ពិការភាព ឬបទពិសោធន៍ពីមុន ត្រូវបានហាមឃាត់ជាដាច់ខាត។”

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងការជួញដូរ និងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ៖

ជនពាក់ព័ន្ធក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលបានពន្យល់ថា ពិរុទ្ធភាពរបស់ជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត គឺអាស្រ័យលើចេតនារបស់ពួកគេ។ ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើពួកគេមិនមានចេតនាដោយសារពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនោះ ពួកគេនឹងត្រូវចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ។ ចំណុចនេះត្រូវបានពន្យល់ក្នុងច្បាប់កម្ពុជាដែលបានចែងយ៉ាងច្បាស់ថា ជនណាប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដោយអចេតនា នឹងត្រូវចាត់ទុកថាគ្មានទោស ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើជនណាបំពានសិទ្ធិជនដទៃ ហើយមិនត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើនោះ ជននោះនឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវ។

គុណតម្លៃនៃការណែនាំអំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ គោលការណ៍ណែនាំដែលមាន

ស្រាប់ដែលឆ្លើយតបនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនត្រូវបានលើកឡើងដោយអ្នកអនុវត្តក្នុងការពិភាក្សានោះទេ (សូមមើលតារាងទី ៤ ខាងក្រោម)។ ប៉ុន្តែ មានការស្នើឱ្យរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវគោលការណ៍ណែនាំ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យលើការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ ដែលទាក់ទងនឹងការផ្តល់ការការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សីដោយអំពើជួញដូរ ដែលអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសជួញដូរឱ្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ហើយក៏មានការស្នើបន្ថែមទៀតថា គោលការណ៍ណែនាំនោះគួរបញ្ជាក់ពីគុណតម្លៃរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការគាំទ្រលើដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណ។ បន្ថែមពីលើនេះ គោលការណ៍ណែនាំនោះក៏គួរតែជំរុញនូវការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដើម្បីជួយសម្រាលចំនួនសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះឱ្យមានការថយចុះ និងតម្រង់ទិសមន្ត្រីអាជ្ញាធរតុលាការឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ប្រជាធិបតេយ្យជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី។

តារាងទី ៤៖ គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីរបស់កម្ពុជាពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

<p>សេចក្តីណែនាំស្តីពីទម្រង់បែបបទ និងនីតិវិធីក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដើម្បីផ្តល់សេវាកម្មសមស្រប (គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស, គ.ជ.ប.ជ, ឆ្នាំ២០១៥)</p>	<p>២.C, ២៖ ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការ ព្រឹការកំណត់អត្តសញ្ញាណបឋម ជនបរទេសដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថាជាជនរងគ្រោះ មិនត្រូវឃុំខ្លួន ឬចោទប្រកាន់ពីបទអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ និង/ឬ ពេស្យាបារឡើយ។ ពួកគេនឹងត្រូវបានផ្តល់ជម្រក</p>
--	---

	<p>និងការការពារ ខណៈពេលដែលពួកគេកំពុងរង់ចាំ ក្នុងដំណើរការធ្វើមាតុភូមិនិរវត្តន៍ជាផ្លូវការ។</p>
<p>សេចក្តីសម្រេចស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពី កិច្ចការពារសិទ្ធិកុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក្រមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា ជាដើម) កុមារ, ក.ជ.ក, ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧ លេខ ១០៧)</p>	<p>មាត្រា ៤, ២.៣(a) កុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរ គឺជាជនរងគ្រោះពីការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស។ ពួកគេ មិនត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាជនល្មើស ឬត្រូវ ទទួលរង ឬត្រូវគំរាមកំហែងដោយការដាក់ ទណ្ឌកម្មខាងព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះបទល្មើសណា មួយដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេក្នុង នាមជាកុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរ។</p>
<p>សេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីបង្ក្រាប អំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ (ការបកប្រែមិនផ្លូវការរបស់ UNIAF ឆ្នាំ ២០០៨) គោលការណ៍ណែនាំទូទៅ</p>	<p>(៤) ពេស្យាបារត្រូវចាត់ទុកថា ជាជនរងគ្រោះ នៃសញ្ញាកម្ម។ ពេស្យាបារមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋកម្ម ទេ។ ដូច្នេះ ពេស្យាបារបុគ្គលមិនត្រូវបានផ្តន្ទា ទោសជាជនប្រព្រឹត្តល្មើស ក្រោមច្បាប់ថ្មីនោះ ទេ។</p>
<p>គោលនយោបាយនិងបទដ្ឋានអប្បបរមាស្តីពី កិច្ចការពារសិទ្ធិជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មនុស្ស (ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និង យុវនីតិសម្បទា ឆ្នាំ ២០០៩)</p>	<p>“យើងដឹងថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មនុស្ស គឺជាជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន ហើយមិនមែនជាជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ នោះទេ ទោះបីជារឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេអាចមាន លក្ខណៈស្រដៀងគ្នានឹងជនអន្តោប្រវេសន៍ខុស ច្បាប់ក៏ដោយ។ ពួកគេមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋជនទេ ប៉ុន្តែ ពួកគេជាបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិទទួលបានការ គោរព យុត្តិធម៌ និងការសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯង ក្នុងការកំណត់អនាគតរបស់ពួកគេដោយគ្មានការ រើសអើង”។ (ទំព័រទី ១) ឯកសារនេះក៏ទទួល ស្គាល់ផងដែរ (នៅលើទំព័រទី ៨) ថា មនុស្សអាច ត្រូវបានគេជួញដូរ ដើម្បីប្រព្រឹត្តសកម្មភាព ឧក្រិដ្ឋ។ ប៉ុន្តែ បទដ្ឋានអប្បបរមាបានធ្វើការ</p>

	កំណត់ទុកជាមុននូវឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ តាមរយៈការផ្តល់សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរដល់ជនរងគ្រោះ ដែលមិនប្រឈមនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ (ទំព័រ ២៧) ។
--	---

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទល្មើសមួយចំនួន៖

ទោះបីជាអវត្តមាននៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនមានដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាស់លាស់ នៅក្នុងច្បាប់ក៏ដោយ ភាគីរដ្ឋដែលឆ្លើយសំណួរ បានលើកឡើងថា មិនមានករណីដែលសន្មតមុនថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានកាត់ទោសនោះទេ។ គំរូត្រូវបានផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះជាជនបរទេសនៃការជួញដូរទៅជាការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសពេស្យាបារ ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានកាត់ទោសទេ ដោយសារពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ គេឃើញមានឧទាហរណ៍ផងដែរអំពីជនជាតិឥណ្ឌា បង់ក្លាដែស និងប៉ាគីស្ថានដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះការរំលោភលើច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ និងការងារ ប៉ុន្តែ ត្រូវបានការពារក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះ។ ចំណុចដូចគ្នានេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ ដែលមានតែជនដែលទទួលបានជាពាណិជ្ជកម្មប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ វាត្រូវបានពន្យល់ថា បុគ្គលម្នាក់អាចជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនិងជាជនល្មើសនៃបទល្មើសផ្សេងទៀត ដែលពួកគេអាចទទួលខុសត្រូវ ឧទាហរណ៍ បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀនដាច់ដោយឡែក។

តុលាការនៃឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់តុលាការក្នុងការមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះ

ដោយអំពើជួញដូរ៖ ភាគីរដ្ឋដែលឆ្លើយសំណួរ បានពន្យល់ថា អ្នកស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានឆន្ទានុសិទ្ធិយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយក្រោយមកអាចកែប្រែ ឬប្រានចោលការចោទប្រកាន់ ដោយផ្អែកលើការស៊ើបអង្កេតរបស់ពួកគេផ្ទាល់។ តុលាការកម្ពុជាមិនបានផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ក្នុងការប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការបដិសេធសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ នៅពេលដែលជនជាប់ចោទអាចជាជនរងគ្រោះ ឬចេញដីកា ផ្តល់ឋានៈជនរងគ្រោះដល់បុគ្គលជាប់ចោទ នោះទេ។ ការអត្ថាធិប្បាយនេះត្រូវបានគេធ្វើឡើងថា ការទុកឱ្យការអនុវត្តគោលការណ៍ទៅជាការសម្រេចចិត្ត ជាជាងការផ្តល់ឱ្យនៅក្នុងច្បាប់នេះ នាំឱ្យមានការអនុវត្តមិនស្រប។ ជាថ្មីម្តងទៀត ការដាក់បញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ដែលកំណត់ពីគោលការណ៍មិន

ដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានលើកឡើង ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលសម្រាប់ចៅក្រម ក្នុងការអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ដែលនាំឱ្យការអនុវត្តគោលការណ៍កាន់តែស៊ីសង្វាក់គ្នា ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

សារៈសំខាន់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងថ្នាក់តំបន់៖ សារៈសំខាន់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជាមួយបណ្តាប្រទេសគោលដៅសម្រាប់ពលរដ្ឋកម្ពុជា ដែលត្រូវបានជួញដូរត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាកត្តាគន្លឹះដ៏សំខាន់បំផុត ក្នុងការការពារពួកគេពីការផ្តន្ទាទោស។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត កិច្ចសហប្រតិបត្តិការបែបនេះនឹងបម្រើឱ្យសម្រេចបាននូវការឯកភាពគ្នាលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ កម្ពុជាមានអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) រវាងប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ដែលភាគីនានាបញ្ជាក់ថា ស្ត្រី និងកុមាររងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ មិនមែនជាជនល្មើស និងមិនត្រូវផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងៗឡើយ ដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស⁸¹ ។ ចំពោះប្រទេសមួយចំនួន ដែលជាប្រទេសគោលដៅសំខាន់ៗ (រួមទាំងម៉ាឡេស៊ី) មិនទាន់មាន អនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) នៅឡើយទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយត្រូវបានលើកឡើង ដោយតុលាការម៉ាឡេស៊ីបានប្រកាសចោលការចោទប្រកាន់ពីបទចូល និងស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ តាមរយៈការផ្តល់នូវស្ថានភាពជនរងគ្រោះដល់ជនរងគ្រោះកម្ពុជា។

ការអនុវត្តមិនស្មើគ្នាលើកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងថ្នាក់តំបន់៖ កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ក៏ដូចជាសន្ធិសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីជំនួយផ្នែកច្បាប់ទៅវិញទៅមកក្នុងបញ្ហាឧក្រិដ្ឋកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងបត្យាប័ន មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ ឬជាប់លាប់នោះទេ។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងត្រូវបានបង្ហាញពីអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ទ្វេភាគីស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមិនត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែលបណ្តាលឱ្យមានការខ្វែងគំនិតគ្នាអំពីថាតើករណីមួយ គឺជាការជួញដូរ ឬការរំលោភបំពានការងារ។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយទៀតក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរ អំពីការស៊ើបអង្កេតដែលមិនត្រូវបានអនុវត្តឆ្លងព្រំដែន ដែលជាលទ្ធផលករណីប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរ មិនត្រូវបានបន្តនៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត។ សំណួរត្រូវបានលើកឡើងអំពីរបៀបដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលត្រូវបានចែងនៅក្នុង

⁸¹ See Article 6 of the Memorandum of Understanding between the Government of the Kingdom of Cambodia and the Government of Thailand on Bilateral Cooperation for Eliminating Trafficking in Persons and Protecting Victims of Trafficking (30 April 2014) and Article 5 of the Agreement between the Royal Government of Cambodia and the Government of Socialist Republic of Vietnam on Bilateral Cooperation in Elimination of Children and Women Trafficking and Protection of Victims of Trafficking (signed October 10, 2005 and amended on September 28, 2012)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

អនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) អាចត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ប្រសិនបើវា មិនត្រូវបានគេចែងនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងប្រទេស។ ចំណុចត្រូវបានលើកឡើងថា ការផ្តល់នីតិប្បញ្ញត្តិ ច្បាស់លាស់នឹងគាំទ្រដល់ការអនុវត្តគោលការណ៍រវាងប្រទេស និងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើអនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) និង នីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ (SOP) រវាងប្រទេសទាំងពីរ។ ការ ព្រួយបារម្ភក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរថា នីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ (SOPs) និង អនុស្សាវរណៈនៃការ យោគយល់គ្នា (MOUs) ផ្តោតលើស្ត្រី និងកុមារ ដោយមិនបានគិតពីចំណុចខ្វះខាតក្នុងការការពារ លើបុរស ដែលត្រូវបានគេជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ សំណង់ និងឧស្សាហកម្មផ្សេងៗទៀត។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ជាគន្លឹះនៃ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកពាក់ព័ន្ធបានសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ តួអង្គរដ្ឋាភិបាលបានអះអាងយ៉ាងមុតមាំថា ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ទាន់ពេលវេលា និងមានប្រសិទ្ធភាព មានន័យថា ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ មិនថាជាពលរដ្ឋខ្មែរ ឬ មិនមែនពលរដ្ឋខ្មែរនោះទេ មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសឡើយ។ នីតិវិធីស្តីពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណត្រូវ បានគេនិយាយថា ស្របតាមពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ និងច្បាប់កម្ពុជាស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរ មនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ។ ពួកគេបានពន្យល់ថា ការសន្មត់អំពីភាពជាជនរងគ្រោះត្រូវបាន គេរាយការណ៍ថា ត្រូវបានអនុវត្តនៅដំណាក់កាលដំបូង ដើម្បីដកចេញនូវកំហុសឆ្គង ប៉ុន្តែ សូម្បីតែនៅ ពេលដែលជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅដំណាក់កាលដំបូងក៏ដោយ ក៏មនុស្ស ម្នាក់នឹងត្រូវកំណត់អត្តសញ្ញាណជាបន្តបន្ទាប់ដោយចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬកាត់ក្តីដែរ។ ទស្សនៈទាំង នេះផ្ទុយពីទស្សនៈដែលបង្ហាញនៅកម្រិតអន្តរជាតិ អំពីកង្វះនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅកម្ពុជា⁸² ។

ការអនុវត្តលក្ខណៈពិនិត្យមើលពលរដ្ឋខ្មែរដែលត្រឡប់មកពីបរទេស៖

ឧទាហរណ៍ត្រូវបានលើកឡើងពីសកម្មភាពរបស់ប៉ូលីស ដើម្បីធានាថាប្រជាជនមានភាពងាយស្រួល ក្នុងការនិយាយជាមួយពួកគេ រួមទាំងការស្លៀកពាក់ធម្មតាជាជាងឯកសណ្ឋាន ដើម្បីសម្ភាសន៍ពួក គេ។ នៅទីនេះ គេកត់សម្គាល់ឃើញថា ក្រុមដែលត្រឡប់មកពីប្រទេសថៃ ឬម៉ាឡេស៊ី ឬឥណ្ឌូណេស៊ី ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយប៉ូលីសពីបទជួញដូរ។

⁸² See for instance, Concluding Observations on the sixth periodic report of Cambodia, *Committee on the Elimination of Discrimination against Women*, CEDAW/C/KHM/CO/6, 12 November 2019 [26].

ការព្រួយបារម្ភអំពីការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបុរស ដែលជាជនរងគ្រោះ

គ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានសម្តែងការព្រួយបារម្ភថា ការសន្មត់ថា បុរសមិនត្រូវបានគេជួញដូរ នាំឱ្យការកំណត់អត្តសញ្ញាណបុរស ដែលជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមានចំនួនទាប បើធៀបនឹងជនរងគ្រោះជាស្ត្រី និងកុមារ ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើ

ជួញដូរនៃកម្ពុជា៖ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា ជនបរទេសត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងដាក់ពិន័យពីបទបំពានច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ និងច្បាប់ការងារ ដោយមិនបានស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៀត ថាតើពួកគេមកកម្ពុជាដោយរបៀបណា ជនណានាំពួកគេមកកម្ពុជា តើមានការសន្យាអ្វីខ្លះ និងទិដ្ឋភាពផ្សេងទៀតដែលនឹងអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេត្រូវបានពិនិត្យសម្រាប់សុចនាករការជួញដូរ ។ ក្នុងករណីបែបនេះ កង្វះការសម្របសម្រួលត្រូវបានកត់សម្គាល់រវាងនគរបាលអន្តោប្រវេសន៍ និងនគរបាលប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ដែលមានគុណភាពខុសៗគ្នា មានន័យថា ជនចំណាកស្រុកមួយចំនួនក្នុងស្ថានភាពមិនប្រក្រតី មិនត្រូវបានពិនិត្យពីការសង្ស័យថាជាការជួញដូរទេ ប៉ុន្តែ ត្រូវនិរទេសជាជាងការធ្វើមាតុភូមិនិរត្តន៍ ។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ គុណតម្លៃនៃវិធីសាស្ត្រពហុភាគីត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ ដូច្នោះអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ដែលអនុវត្តប្រតិបត្តិការនៅកន្លែង ដែលមានការងារធ្វើចំណាកស្រុក ឬស្នាក់នៅខុសច្បាប់ អាចត្រូវបានគាំទ្រដោយនគរបាលប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ មន្ត្រីសង្គមកិច្ច និងផ្នែកផ្សេងទៀត ដើម្បីគាំទ្រលើការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ក្នុងចំណោមពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ការប្រើច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរខុស ក្នុងការដាក់ទោសស្រ្តីក្នុង

វិស័យលើកម្មវត្ថុរក្សាទុក៖ គណៈកម្មាធិការនៃអនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងនារីរក្សាទុក បានសម្តែងការព្រួយបារម្ភអំពីការប្រើប្រាស់ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរខុសឆ្គង ដើម្បីដាក់ទោសបុគ្គលដែលមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការជួញដូរ ហើយបានអំពាវនាវឱ្យកម្ពុជាពិនិត្យកែសម្រួលឡើងវិញនូវច្បាប់ជាតិ ដើម្បីមិនកាត់ទោសស្រ្តីពេស្យាបារ⁸³ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ជនល្មើសកេងប្រវ័ញ្ចបែរជាកម្រត្រូវបានកាត់ទោស ជាការឆ្លើយតប គណៈកម្មាធិការនេះបានអំពាវនាវឱ្យកម្ពុជា ៖

⁸³ See for instance, Concluding Observations on the sixth periodic report of Cambodia, *Committee on the Elimination of Discrimination against Women*, CEDAW/C/KHM/CO/6, 12 November 2019 [29](a).

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ធានាថា វិធានការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ រួមទាំងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរ និងផ្តល់មធ្យោបាយដោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដល់ជនរងគ្រោះ ព្រមទាំងត្រូវធានាថាច្បាប់ទាំងនេះមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុសចំពោះបុគ្គលដែលមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះបទល្មើសជួញដូរឡើយ⁸⁴ ។

ក្នុងចំណោមមនុស្សទាំងនេះនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដែលត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ អាចជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ កាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោសជាជនល្មើសជួញដូរ ដែលជារឿយៗជំនួសឱ្យជនជួញដូរលើពួកគេត្រូវបានស៊ើបអង្កេត និងនាំមកកាត់ទោស។

ជនបរទេសរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅកម្ពុជា៖ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើក

ឡើងអំពីជនរងគ្រោះពីការជួញដូរជនបរទេសដែលនឹងត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មនៅកម្ពុជា។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ សំដៅលើរបាយការណ៍ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយអំពីយុវជនម៉ាឡេស៊ីដែលបង់ថ្លៃជ្រើសរើសបុគ្គលិកសម្រាប់ការងារដែលមានប្រាក់ខែខ្ពស់ ដែលត្រូវផ្ទេរមកកម្ពុជាតែពួកគេត្រូវបានជួញដូរដោយជនល្មើសជួញដូរ និងចាប់ខ្លួនពីបទរំលោភច្បាប់ស្តីពីអន្តោប្រវេសន៍⁸⁵ ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានចង្អុលទៅស្ថានភាពនៃជនរងគ្រោះបរទេសនៃទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចមួយចំនួនដែលត្រូវបានរើសអើង។ អ្នកឆ្លើយសំណួរម្នាក់បានកត់សម្គាល់ថាជនរងគ្រោះរៀតណាម ចិន និងអាហ្វ្រិក ពេលខ្លះភ័យខ្លាចការរើសអើង។ ខណៈពេលដែលមានសេវារដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋជាច្រើនសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា វាត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាមានអង្គការតិចជាងមុនដែលផ្តល់ការគាំទ្រដល់ជនបរទេស។ ហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានលើកឡើងជាពិសេសចំពោះជនបរទេសនៅកម្ពុជាដែលធ្វើអាជីវកម្មពេស្យាចារ និងការពពោះជំនួស ដោយមានសំណួរសុគ្រឹស្តាញកើតឡើងថា តើការពពោះជំនួសគឺស្ថិតនៅក្នុងការយល់ដឹងអំពីការជួញដូរឬអត់។ ក្នុងន័យនេះគេកត់សម្គាល់ឃើញថា ស្ត្រីមួយចំនួនដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាជនពពោះជំនួស ត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសខុសច្បាប់ មិនត្រឹមតែនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀតក្នុងតំបន់អាស៊ាន ក្នុងករណីដែលគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យពួកគេអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកឆ្លើយសំណួរផ្សេងទៀតបានសម្តែងទស្សនៈថា ជនរងគ្រោះជាជនបរទេសនៃការជួញដូរនៅកម្ពុជា មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេទេ ប៉ុន្តែ ត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះដោយអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ និងប៉ូលីស។ ឯកសារយោងក៏ត្រូវបានធ្វើឡើងផងដែរចំពោះជនរងគ្រោះពីបទល្មើសនៃការជួញដូរក្នុងការកេងប្រវ័ញ្ច

⁸⁴ See for instance, Concluding Observations on the sixth periodic report of Cambodia, *Committee on the Elimination of Discrimination against Women*, CEDAW/C/KHM/CO/6, 12 November 2019 [26](c); [27](f).
⁸⁵ 2020 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2020)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

កម្លាំងពលកម្មផ្លូវភេទ និងបង្ខំ (រួមទាំងមកពីបង់ក្លាដែស ចិន អឺរ៉ុបខាងកើត ឥណ្ឌា ឬនេប៉ាល់ ស្រីលង្កា ឬវៀតណាម) ដែលមិនត្រូវបានកាត់ទោស សូម្បីតែក្នុងករណីដែលពួកគេលើកទឹកចិត្តជនដទៃ ឱ្យមកកម្ពុជាជាមួយគេដោយដឹងថាវាខុសច្បាប់ក៏ដោយ។

ជនរងគ្រោះកម្ពុជាដោយសារការជួញដូរនូវមនុស្ស: ខណៈពេលដែលអាជ្ញាធរបានបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានការពារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្តីកង្វល់ត្រូវបានសម្តែងអំពីស្ថានភាពជនរងគ្រោះកម្ពុជាពីការជួញដូរនៅក្រៅប្រទេស។ ជនរងគ្រោះកម្ពុជាត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាបានប្រឈមមុខនឹងការផ្តន្ទាទោសចំពោះការរំលោភលើបទប្បញ្ញត្តិអន្តោប្រវេសន៍ ឬបទឧក្រិដ្ឋនៅក្រៅប្រទេស រួមទាំងនៅក្នុងប្រទេសចិន ម៉ាឡេស៊ី ថៃ និងសិង្ហបុរី ក្នុងករណីខ្លះដែលពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះរួចហើយ។ មនុស្សដែលមានសក្តានុពលត្រូវបានជួញដូរ ទៅធ្វើជាពលកម្មដោយបង្ខំក៏ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាត្រូវបានដាក់ទោសពីបទកាប់ឈើខុសច្បាប់ ឬធ្វើការដោយខុសច្បាប់នៅក្នុងកាស៊ីណូរបស់ប្រទេសចិនដោយមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ: ការព្រួយបារម្ភជាពិសេសត្រូវបានលើកឡើងដោយអ្នកឆ្លើយសំណួររបស់រដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អំពីបញ្ហាប្រឈមនៃការការពារចំពោះបុគ្គលដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ ដែលត្រូវបានគំរាមកំហែង ឬទទួលរងការប្តឹងផ្តល់ និងការពិន័យចំពោះឯកសារក្លែងបន្លំ និងឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍។ ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរដោយការនេសាទដែលគ្រប់គ្រងដើម្បីគេចពីស្ថានភាពរបស់ពួកគេត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍នៅក្នុងប្រទេសដែលពួកគេបានទៅដល់ ដោយមិនត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ជននេសាទដែលអាចជួញដូរបាន ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំខ្លួន និងណែនាំឱ្យសារភាពពីកំហុសហើយបន្ទាប់មកត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មសាជីវកម្ម និងផ្តល់កំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌ ជាជាងត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការពារថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

ជនរងគ្រោះកម្ពុជាដែលត្រឡប់មកពីក្រៅប្រទេស: មានមតិឯកភាពគ្នាថា ជនដែលត្រឡប់មកពីក្រៅប្រទេសមិនត្រូវបានទទួលទោសទណ្ឌចំពោះការចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជាមិនទៀងទាត់នោះទេ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ប៉ូលីសទទួលបានការសរសើរក្នុងការកាត់បន្ថយកង្វល់នៃជនរងគ្រោះ ដែលវិល ត្រឡប់មកវិញ រួមទាំងជននេសាទដែលធ្វើមាតុភូមិនិរវត្តន៍។ មេខ្យល់ ឬមនុស្សក្នុងចំណោមពួកគេ ដែលបាននាំជនជិតខាង ឬសាច់ញាតិទៅធ្វើការនេសាទនៅក្រៅប្រទេស មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាជាជនល្មើសនោះទេ ព្រោះពួកគេក៏ធ្លាប់រងគ្រោះដែរ។ ផ្ទុយពីនេះ ឧបទ្វីបហេតុមួយត្រូវបានលើកឡើងពីបុគ្គលដែលផ្តល់សេវាជំនួយជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ប៉ុន្តែ នៅពេលដឹង

ថានាងបាននាំជនរងគ្រោះជាច្រើននាក់ទៀតទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសដោយខុសច្បាប់ដែរ នាងក៏ត្រូវបានចាត់ចូលជាជនល្មើសវិញ ហើយសេវាជំនួយដល់នាងក៏ត្រូវបានផ្អាក ។ .

២.៣. ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

ការពិភាក្សាតុមូលចំនួន ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ក្នុងគោលបំណងនៃការសិក្សានេះ មានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ២៩ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ការសិក្សានេះ ប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មានតម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមានចែងជាក់លាក់នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ៖ មាត្រា ១៨ នៃច្បាប់លេខ ២១ ស្តីពីការលុបបំបាត់អំពើជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០០៧ ការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋ ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ។ វាមិនកំណត់វិសាលភាពនៃការចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវអនុវត្តនោះទេ ដោយគ្រាន់តែបញ្ជាក់ថា 'ជនរងគ្រោះដែលប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋក្រោមការបង្ខំឱ្យ ដោយជនល្មើសនៃអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវទទួលបានប្រហុទណ្ឌ រដ្ឋប្បវេណី និងរដ្ឋបាលនោះទេ។ ហើយបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ក៏មិនត្រូវបានចាប់នៅក្នុងបទប្បញ្ញត្តិនេះទេ។

ច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ៖ ច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលលើកឡើងថាពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមានមាត្រា ៥៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលតូចចង្អៀតជាងការការពារដែលមានចែងដោយមាត្រា ១៨ នៃច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ និងពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌចំពោះជនទាំងនោះដែលប្រព្រឹត្តដោយចេតនា ឬចេតនាញុះញង់ឱ្យជនដទៃប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ។ មាត្រា ១០ នៃច្បាប់លេខ ៣១ (ឆ្នាំ២០១៤) ស្តីពីការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី ត្រូវបានកត់សម្គាល់ឃើញថា គោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យមានការកាត់ទោសសាក្សី ជនរងគ្រោះ និងអ្នកផ្តល់ព័ត៌មាន ឬក៏ស្ថិតនៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី និងព្រហ្មទណ្ឌ។ មានការពិភាក្សាមួយចំនួនផងដែរជុំវិញ អនុសញ្ញា អាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ(ACTIP) និងវិសាលភាពរបស់អនុសញ្ញានេះ និងគួរត្រូវបានចាត់ទុកថាមានកាតព្វកិច្ចស្របច្បាប់ ទោះបីជាមិនមានបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ក្នុងស្រុក ដើម្បីផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពច្បាស់លាស់ដល់អនុសញ្ញានេះក្តី។

គោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ ផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់ការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០១៥-២០១៩ មិនបានចែងពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ។ ផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០-២០២៤ មិនអាចរកបាន នៅពេលការស្រាវជ្រាវកំពុងតែត្រូវបានប្រព្រឹត្តទៀងក្នុងឆ្នាំ ២០២១ សម្រាប់ការសិក្សានេះ។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចពិភាក្សាតុមូល មានការស្នើឱ្យដាក់បញ្ចូលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ ទាំងក្នុងផែនការសកម្មភាពថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់តំបន់ ដែលអមដោយផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ ដូចដែលគោលការណ៍នេះត្រូវបានចែងនៅក្នុងច្បាប់។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកអនុវត្តបានបញ្ចេញទស្សនៈផ្សេងៗគ្នា ថាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានយល់ច្បាស់នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីដែរឬទេ។ អ្នកខ្លះយល់ថា មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ជួរមុខ និងជនតំណាងទីភ្នាក់ងារសាក្សី និងការពារជនរងគ្រោះ (LPSK) ទទួលស្គាល់ថាជនរងគ្រោះប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ដូចជាការក្លែងបន្លំឯកសារដែលពួកគេមិនទទួលទោសទណ្ឌ ព្រោះមាត្រា ១៨ នៃច្បាប់ទី ២១ ចូលជាធរមាន។ អ្នកឆ្លើយសំណួរខ្លះយល់ឃើញថា សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការយល់ច្បាស់អំពីគោលការណ៍នេះ ព្រោះវាត្រូវបានគេចែងនៅក្នុងច្បាប់ ដែលជនផ្សេងទៀតយល់ថាវាត្រូវការការពន្យល់ក្នុងស្រុកបន្ថែមទៀតដើម្បីឱ្យចៅក្រមទទួលយកថាវាត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក។ អ្នកឆ្លើយសំណួរខ្លះយល់ថា មនុស្សផ្សេងគ្នាអាចមានការ បកស្រាយអាចខុសគ្នា។ ជនដែលចាត់ទុកថាការយល់ដឹងមិនស្មើគ្នាបានលើកឡើងនូវការព្រួយបារម្ភថា ជាពិសេសនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអាចខ្វះការយល់ដឹងអំពីការជួញដូរមនុស្ស ហើយមិនយល់ពីមូលហេតុដែលជនមួយចំនួនប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋហើយមិនគួរទទួលទោស។

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរត្រូវបានពន្យល់ថាបង្កើតឡើងដោយការបង្កិតបង្កំ (បង្កិតបង្កំ); កន្លែងដែលជនរងគ្រោះប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងឆន្ទៈរបស់ពួកគេ ពួកគេមិនត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសទេ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនយល់ថា ច្បាប់នេះខ្វះព័ត៌មានលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ ដោយអវត្តមានលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអំពីរបៀបបង្ហាញធាតុផ្សំនៃការជួញដូរនៅសវនាការ ដើម្បីឱ្យមាត្រា១៨ អនុវត្តដើម្បីការពារជនដែលទទួលរងការជួញដូរ។

ការប្រឈមត្រូវបានលើកឡើងថា វាពិបាកក្នុងការបញ្ជាក់ថា ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលធ្វើឡើងដោយជនរងគ្រោះមានទំនាក់ទំនងនឹងសកម្មភាពរបស់ជនល្មើស ដោយមានសំណួរសួរជុំវិញអត្ថន័យនៃ 'ការ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

បង្ខំ' និង 'ការបង្ខិតបង្ខំ' និងថាតើល្អិចចិត្តសាស្ត្រចូលមកលាយឡំទៅលើការយល់ដឹងពីរបៀបដែល ជនរងគ្រោះមកប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែរឬទេ។ ចំណុចនេះត្រូវបានគេលើកឡើងថា សម្រាប់ជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរមួយចំនួន "ការបង្ខំ" អាចជាស្តង់ដារខ្ពស់ពេកក្នុងការពិពណ៌នាអំពីការចូលរួមរបស់ ពួកគេក្នុងបទល្មើស។ គេបានសម្គាល់ថា រាល់ការយល់ព្រមណាមួយដែលជនរងគ្រោះអាចផ្តល់ឱ្យ ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ គឺមិនអាចយកជាការបានទេ ដោយសារជនរងគ្រោះកំពុងធ្វើសកម្មភាពក្រោម ការគ្រប់គ្រងរបស់ជនល្មើសជួញដូរ។

សេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តគោលការណ៍នេះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង៖

មានគោលការណ៍ណែនាំមួយចំនួនទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី។ *គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងការការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មនុស្សក្នុងការដោះស្រាយករណីជួញដូរមនុស្ស* (ឆ្នាំ ២០០៩) លើកឡើងពីបញ្ហាប្រឈមរបស់ជនរង គ្រោះដែលអាចបាត់ទុកថា ជាជនល្មើសនៃឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងការជួញដូរលើពួកគេ (នៅទំព័រ ទី ៣៦) និងសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការសម្រាប់មន្ត្រីជំនាញត្រូវយល់ថា ជនរងគ្រោះអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើស ពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ (នៅទំព័រទី ៤១)។ *គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីមជ្ឈមណ្ឌលសេវាកម្មដែលមាន លក្ខណៈរួមបញ្ចូលគ្នាសម្រាប់សាក្សី និង/ឬ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស (ISC)* និយាយអំពី ការមិនប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងតារាងទី ៤ ដោយបញ្ជាក់ថា ជនផ្តល់បទសម្ភាសន៍ត្រូវតែជូន ដំណឹងដល់ជនរងគ្រោះថា ពួកគេនឹងមិនត្រូវបានកាត់ទោសពីបទប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់ ដោយអចេតនា ដោយសារការដាក់សម្ពាធណាមួយពីជនល្មើសឡើយ⁸⁶ ។ គ្មានសេចក្តីណែនាំណាមួយ ក្នុងចំណោម គោលការណ៍ណែនាំទាំងនេះត្រូវបានលើកឡើងដោយអ្នកឆ្លើយសំណួរ ដូចដែលបានប្រាប់ពីការយល់ អំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះទេ។

តម្រូវការនូវសេចក្តីណែនាំបន្ថែមលើការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងជំរុញការ

អនុវត្តសេចក្តីណែនាំដែលមានស្រាប់៖ តាមការពិតទៅ គោលការណ៍ណែនាំដែលមាន ស្រាប់ដែលមិនត្រូវបានលើកឡើងដោយអ្នកអនុវត្ត បានបង្ហាញថា វាមិនត្រូវបានគេប្រើប្រាស់បានទូលំ ទូលាយនោះទេ។ គ្មានគោលការណ៍ណែនាំ ឬឯកសារផ្សេងទៀត ត្រូវបានលើកឡើងថា មានភាពពាក់ ព័ន្ធជាក់លាក់ចំពោះគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងការពិភាក្សាអំពី ភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលការណ៍នេះ មានការស្នើសុំឱ្យមានការរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានច្បាប់ ឬសេច ក្តីណែនាំបច្ចេកទេស ជាពិសេសសម្រាប់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ និងមន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ ដើម្បីធានាបាននូវ ការយល់ដឹងស៊ីសង្វាក់គ្នាលើគោលការណ៍ និងមានការយល់ដឹងដូចគ្នាតែមួយ រវាងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់

⁸⁶ ASEAN & ACTIP: Using a Regional Legal Framework to Fight a Global Crime (Liberty Asia, 2017) 39, 44.

ខេត្ត។ មន្ត្រីនគរបាល និងព្រះរាជអាជ្ញាគួរតែទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីពិចារណាលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំគ្រប់គ្រងសំណុំរឿង ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

នៅពេលដែលគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានកត់សម្គាល់ថា មាត្រា ១៨ មិនទាន់ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងការអនុវត្តទេ មានន័យថាការអនុវត្តរបស់វាត្រូវបានពិភាក្សា ដោយសម្មតិកម្មប៉ុណ្ណោះ។ មានការខ្វះខាតការយល់ស្របលើថាតើវានឹងអនុវត្តនៅចំណុចដំបូងដែលធាតុផ្សំនៃការជួញដូរត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដែរឬទេ។ ឬនៅពេលដែលជនល្មើសជួញដូរត្រូវបានចោទប្រកាន់កាត់ទោស ឬកាត់ទោសពីបទជួញដូរ ឬនៅពេលដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសមួយ ហើយបន្ទាប់មកត្រូវបានគេរកឃើញថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ឬថាតើរឿងទាំងនេះនឹងកើតឡើងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ឬយ៉ាងណា នៅពេលគេរកឃើញថាជនល្មើសជួញដូរបានបង្ខិតបង្ខំជនរងគ្រោះឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ត្រង់ចំណុចនេះ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ គឺជាដំណើរការក្រៅផ្លូវការដាច់ដោយឡែកមួយ ដែលធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងការពារជនរងគ្រោះ ដែលមិនអាចកើតឡើងក្នុងពេលដំណាលគ្នាក្នុងការស៊ើបអង្កេតការជួញដូរ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរម្នាក់ទៀតបានបញ្ចេញយោបល់ថា នៅពេលដែលមានបទល្មើសកើតឡើង ធាតុផ្សំរបស់វាត្រូវតែបំពេញ ដែលក្នុងករណីដែលជនរងគ្រោះប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្រោមការបង្ខិតបង្ខំ ធាតុផ្សំនោះនឹងមិនកើតឡើងនោះទេ។ សំណួរក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរអំពីថាតើចម្លើយចំពោះពេលណា និងរបៀបអនុវត្តគោលការណ៍ត្រូវបានឆ្លើយនៅក្នុងច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សានេះ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់ម្តងទៀត អំពីតម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំ ដើម្បីគាំទ្រការអនុវត្តគោលការណ៍ក្នុងការអនុវត្ត។

តួនាទីរបស់នគរបាលក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ ក្នុងការពិភាក្សាអំពីតួនាទីរបស់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៨ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាប្រតិបត្តិការ យ៉ាងហោចណាស់តាមទ្រឹស្តី នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចាប់ពីចំណុចដែលប៉ូលីសជួបប្រទះជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ នគរបាលអាចការពារជនរងគ្រោះនៅកន្លែងដែលជនរងគ្រោះស្គាល់ដោយអនុវត្តមាត្រា១៨ ក្នុងដីកាបង្គាប់ឱ្យចាប់ខ្លួនដោយមានកិស្តតាងមួយចំនួន ថាខ្លួនជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដោយចាត់ថ្នាក់ជននោះជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរជាជាងជាជនល្មើសតាំងពីដើមមក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីសមត្ថភាពរបស់សមត្ថកិច្ចដែលអាចស្គាល់ពីបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌជាងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ ហើយជនណានឹងជាប់ចោទប្រកាន់បុគ្គលក្រោមច្បាប់ដែល

ពួកគេធ្លាប់ស្គាល់ ជាងជៀសវាងការចោទប្រកាន់លើបុគ្គលដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ ហើយដូច្នោះ ការសម្រេចបែបនេះនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់តុលាការ។

គុណទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារក្តី ក្នុងការអនុវត្តគោល ការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ លុះត្រាតែពួកគេត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោសនៅដើម ដំបូង ជនរងគ្រោះអាចប្រឈមមុខនឹងដំណើរការកាត់ក្តី។ ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធី មេធាវី ការពារក្តីអាចបង្ហាញភស្តុតាងដែលថាបុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះ ហើយព្រះរាជអាជ្ញាក៏អាចរកឃើញ ធាតុដែលបង្ហាញថាបុគ្គលនោះជាជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ។ ឧបសគ្គមួយ ដែលកត់សម្គាល់នៅទីនេះគឺការពិតដែលថាគ្មានទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាជាគ្មានទីស្វែងរកបទល្មើស ក្នុង ន័យជាក់ស្តែង មាត្រា១៨អាចអនុវត្តបាន លុះត្រាតែជនរងគ្រោះត្រូវបានប៉ូលិសចាត់ទុកថាជាជន ប្រព្រឹត្តខុសរួចហើយ ហើយនៅពេលដែលជនជួញដូរត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងកាត់ទោស។

គុណទីរបស់សមាជិកតុលាការ ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិន ដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ចៅក្រមអាចពិចារណាថាតើត្រូវដោះលែងពួកគេពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ ឬកាត់បន្ថយការកាត់ ទោសរបស់ពួកគេ។ ចៅក្រមអាចធ្វើសកម្មភាពដោយផ្អែកលើអារម្មណ៍យុត្តិធម៌របស់ពួកគេដែល បុគ្គលម្នាក់មិនគួរទទួលទោស។ ទីភ្នាក់ងារសាក្សី និងការពារជនរងគ្រោះ (LPSK) ក៏អាចរាយការណ៍ ថាអាចផ្តល់យោបល់ផ្នែកច្បាប់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់តុលាការ ដោយប្រើមាត្រា ១០ នៃច្បាប់ លេខ ៣១ ឆ្នាំ ២០១៤ និងមាត្រា ១៨ នៃច្បាប់លេខ ២១ ឆ្នាំ២០០៧។ ក្នុងការពិភាក្សាមិនបាន បញ្ជាក់ថាតើឱកាសទាំងនេះ ដើម្បីអះអាងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានអនុវត្តក្នុងការអនុវត្ត ជាក់ស្តែង។

គោលការណ៍នៃការស្តារឡើងវិញនូវយុត្តិធម៌ ដែលទាក់ទងនឹងគោល ការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកអនុវត្តមួយចំនួនបានចង្អុលបង្ហាញអំពីយុត្តិធម៌ស្តារ ឡើងវិញជាជម្រើសចុងក្រោយដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស។ យុត្តិធម៌ស្តារត្រូវបានគេ ដាក់ទង់ថាពាក់ព័ន្ធជាពិសេសសម្រាប់ប្រភេទឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួន (ជនដែលមិនទាក់ទាញការផ្តន្ទា ទោសលើសពី ៥ ឆ្នាំ) និងប្រភេទជនល្មើសមួយចំនួន (ស្ត្រី និងកុមារ)។ ការពិចារណាអំពីយុត្តិធម៌ ឡើងវិញអាចត្រូវបានកម្សាន្តដោយចៅក្រមក្នុងការអនុញ្ញាតឱ្យមានការបន្តបន្ថយក្នុងការកាត់ទោស។ ឧទាហរណ៍ត្រូវបានផ្តល់ជូនតុលាការកាត់បន្ថយការកាត់ទោស ដោយសារតែជនល្មើសគឺជាជនរង គ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ទោះបីជាពួកគេមិនត្រូវបានដោះលែងពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោ យ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការមិនស្មើគ្នាក្នុងការជួញដូរឆ្នួលជន: ជំនួយផ្នែកច្បាប់អាចត្រូវបានផ្តល់ដោយអាជ្ញាធរឥណ្ឌូណេស៊ីដែលស្នើសុំឱ្យប៉ូលីសនៅក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀតពិនិត្យ និងការពារពលរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ីក្រោមច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូររបស់ប្រទេសនោះ។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីប្រទេសមួយចំនួននៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ដែលមិនសូវមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាងប្រទេសដទៃទៀតលើបញ្ហាប្រឆាំងការជួញដូរ រួមទាំងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះផងដែរ។ សារៈសំខាន់នៃការមានជំនួយផ្លូវច្បាប់ទៅវិញទៅមក និងសន្និសីទធ្វើបត្យាប័នត្រូវបានដាក់ទង់ថាជាគន្លឹះ រួមជាមួយនឹងការចុះសម្រុងគ្នានៃច្បាប់ក្នុងស្រុកស្របតាមអនុសញ្ញា ACTIP។ អ្នកអនុវត្តបានចង្អុលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃការយល់ដឹងជាប់លាប់នៃការជួញដូរមនុស្សនៅទូទាំងដែនសមត្ថកិច្ច និងនីតិវិធីយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌដែលចុះសម្រុងគ្នា។ ក្តីបារម្ភដូចគ្នានេះត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងស្ថានភាពដែលជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ីត្រូវបានជួញដូរនៅខាងក្រៅតំបន់អាស៊ាន ឧទាហរណ៍ទៅកាន់មជ្ឈិមបូព៌ា។ បញ្ហាប្រឈមត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ ដែលជនល្មើសជួញដូរកំពុងត្រូវបានស៊ើបអង្កេត ឬកាត់ទោសនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី ប៉ុន្តែជនរងគ្រោះរបស់ពួកគេនៅតែមានឧទាហរណ៍នៅក្នុងប្រទេសអឺរ៉ាក់ ជាកន្លែងដែលពួកគេត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬពិន័យដោយប៉ូលីស។

ភាពចាំបាច់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជួញដូរឆ្នួលជនក្នុងបរិបទដែលសមុទ្រទាំងអស់ និងក្រៅតំបន់អាស៊ាន: អ្នកឆ្លើយសំណួរបានផ្តល់ឧទាហរណ៍អំពីជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ីដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចលើសពីតំបន់អាស៊ាន រួមទាំងការងារដោយបង្ខំនៅលើនាវានេសាទ រួមទាំងនៅប៉ាស៊ីហ្វិកផងដែរ។ ការជ្រើសរើសរបស់ពួកគេនៅលើកប៉ាល់នៅក្នុងប្រទេសឆ្លងកាត់ (ដូចជាប្រទេសសិង្ហបុរី) សម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចជាបន្តបន្ទាប់នៅកន្លែងផ្សេងទៀតចង្អុលបង្ហាញពីតម្រូវការសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការឆ្លងដែន ដើម្បីប្រឆាំងការជួញដូរនៅក្នុងបរិបទដែនសមុទ្រ។ ការអនុវត្តត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងបរិបទដែលនារីកកប៉ាល់ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយអាជ្ញាធរក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ហើយបានត្រឡប់ទៅប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីវិញយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពដោយមិនត្រូវបានគេកាត់ទោសពីបទជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងបទល្មើសណាមួយឡើយ។

បញ្ហាប្រឈមនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ: ភាពស្មុគស្មាញត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងករណី Mary Jane Veloso (សូមមើលប្រអប់ទី ៥ ខាងក្រោម) ជាប់ពន្ធនាគារនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី សម្រាប់ការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់នាងនៅក្នុងបទល្មើសទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន ខណៈពេលដែលត្រូវបានស្នើសុំឱ្យផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់របស់នាង ដែលកំពុងកាត់ទោសនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន។ នីតិវិធីដែលរឿងនេះអាចកើតឡើងគឺមិនច្បាស់ទេ ដោយសារហ្វីលីពីនតម្រូវឱ្យសាក្សីមកធ្វើសក្ខីកម្មខាងរាងកាយនៅហ្វីលីពីន។ ក្នុងករណីនេះ ឥណ្ឌូណេស៊ីមិនបានទទួលស្គាល់ Mary Jane Veloso ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរទេ ទោះបីជាការកាត់ក្តីនៅប្រទេសហ្វីលីពីនបានបញ្ជាក់ថានាងជាជនរងគ្រោះក៏ដោយ។ ករណីមួយទៀតត្រូវបានលើកឡើង ដែលក្នុងនោះ ពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូណេស៊ី ដែលជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេលប្រាំពីរឆ្នាំ ត្រូវបានដោះលែងជាបន្តបន្ទាប់ ក្រោមហេតុផលរួមទាំងការពិតថា នាងជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ ជាគន្លឹះនៃការអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាក់លាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានបញ្ជាក់ថាបញ្ហាប្រឈមសំខាន់ចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះគឺការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ មនុស្សជាច្រើននៅតែមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណ ហេតុដូច្នេះហើយត្រូវទទួលបានបន្ទុកជាជនល្មើសជាជាងការពារជាជនរងគ្រោះ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ ក៏ចង្អុលទៅការកំណត់អត្តសញ្ញាណមិនគ្រប់គ្រាន់នៃជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលជាមូលហេតុនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មលើពួកគេ រួមទាំងនៅក្នុងបរិបទនៃការចុះបង្ហាញក្នុងការរួមភេទពាណិជ្ជកម្ម និងដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការនេសាទខុសច្បាប់⁸⁷។ ក្តីបារម្ភនេះត្រូវបានលើកឡើងវិញនៅឆ្នាំបន្ទាប់នៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២១ ដែលបានកត់សម្គាល់ថាពេលខ្លះប៉ូលីសមិនមានការឆ្លើយតបនៅពេលដែលជនរងគ្រោះព្យាយាមរាយការណ៍ពីកាលៈទេសៈនៃការជួញដូររបស់ពួកគេ⁸⁸។

ការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ៖ នៅពេលដែលមនុស្សម្នាក់មិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះ ពួកគេនឹងត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើស ករណីនេះត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា ពិបាកក្នុងការដកពួកគេចេញពីដំណើរការយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌនៅពេលនោះ។ កង្វល់ពាក់ព័ន្ធត្រូវបានលើកឡើងអំពីភាសានៃភាពខុសច្បាប់ដែលអនុវត្តចំពោះពលករចំណាកស្រុក ដែលអាចមានអារម្មណ៍ថាត្រូវបានស្តីបន្ទោសចំពោះការចូលដោយខុសច្បាប់ ដោយមិនគិតពីរបៀបដែលវាកើតឡើង។ អ្នកស៊ើបអង្កេតបានចាត់ទុកជនរងគ្រោះថាជាជនល្មើស (ឧទាហរណ៍ ការក្លែងបន្លំឯកសារ) ជាជាងជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរពីព្រោះបទល្មើសជាក់ស្តែង ខណៈពេលដែលជនរងគ្រោះ មានតិចជាង។ ក្នុងករណីខ្លះ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនឹងត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបាន លុះត្រាតែដំណើរការផ្លូវច្បាប់ប្រឆាំងនឹងពួកគេត្រូវបាន

⁸⁷ 2020 Trafficking in Persons Report: Indonesia (US Department of State, 2020)
⁸⁸ 2021 Trafficking in Persons Report: Indonesia (US Department of State, 2021)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

បញ្ចប់ ដោយពួកគេត្រូវផ្តន្ទាទោសក្នុងដំណើរការនីតិវិធី ។ ឧទាហរណ៍ដែលបានចង្អុលបង្ហាញ រួមមាន Merry Utami និង Mary Jane Veloso (សូមមើលប្រអប់ទី ៥ ខាងក្រោម) អ្នកទាំងពីរត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន និងស្វែងរកការលើកលែងទោសដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានថាពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

វិមាត្រយេនឌ័រក្នុងការមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយ

អំពើជួញដូរ និងភាពខ្វះខាតទទួលបានទណ្ឌកម្មរបស់ពួកគេ៖ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ពីប៉ូលីសរហូតដល់សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការ មានការឆ្លើយតបជាអវិជ្ជមានចំពោះជនរងគ្រោះ ដែលអាចបណ្តាលឱ្យពួកគេមិនមានអត្តសញ្ញាណ និងការដាក់ទណ្ឌកម្មជាបន្តបន្ទាប់។ ការស្ថាបនាសង្គមត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាមានសក្តានុពលប៉ះពាល់ដល់របៀបដែលអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌយល់ឃើញ និងប្រព្រឹត្តិចំពោះជនរងគ្រោះ ជនស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា។ វិមាត្រយេនឌ័រសំខាន់ក៏បង្ហាញឱ្យឃើញផងដែរនៅក្នុងការសន្មត់អវិជ្ជមាន ដែលធ្វើឡើងអំពីស្ត្រីចំពោះរបៀបដែលពួកគេស្លៀកពាក់ រូបរាង ឬដើរ ដែលអាចនាំឱ្យជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានស្គាល់អត្តសញ្ញាណ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានកត់សម្គាល់ពីអាកប្បកិរិយាអវិជ្ជមានចំពោះស្ត្រីដែលស្ម័គ្រចិត្តធ្វើការងារផ្លូវភេទ។ វិមាត្រយេនឌ័រដែលប៉ះពាល់ដល់ការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណបុរសក៏ដាក់ស្តុតាងផងដែរ។ អ្នកអនុវត្តមួយចំនួនបានកត់សម្គាល់ថា ខណៈពេលដែលស្ត្រីបរទេសជួបប្រទះនៅក្នុងឧស្សាហកម្មកម្សាន្តអាចត្រូវបានពិនិត្យ និងការពារ បុរសបរទេស (ឧទាហរណ៍នៅក្នុងវិស័យ សមុទ្រ) អាចនឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅឃុំឃាំងដោយមិនមានការត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ការជួញដូរដែលអាចកើតមាន។ អ្នកផ្សេងទៀតបានយល់ស្រប ដោយកត់សម្គាល់ពីកង្វះសេវាការពារដែលមានសម្រាប់ជនរងគ្រោះជាបុរសដោយការជួញដូរទាក់ទងនឹងស្ត្រី។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

ឆ្លងដែន៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឆ្លងដែនត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា មានហានិភ័យ ពិសេសក្នុងការទទួលបានទណ្ឌកម្ម។ អាជ្ញាធរដែលស្នាក់នៅចាប់ជនរងគ្រោះ ពេលឆ្លងកាត់ប្រហែលជាមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណពួកគេជាជនរងគ្រោះទេ ព្រោះពួកគេមិនទាន់ត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ចទេ ហើយដូច្នោះគ្រាន់តែអនុវត្តច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍របស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះផងដែរ ជនរងគ្រោះប្រហែលជាមិនទទួលបានស្គាល់ខ្លួនឯងថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរទេ ដូច្នោះហើយមិនបង្ហាញអត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងទៅអាជ្ញាធរ។ សមត្ថភាពមានកម្រិតរបស់អាជ្ញាធរនៅតាមតំបន់ព្រំដែនត្រូវបានលើកឡើងជាឧបសគ្គចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមជាមួយនឹងភាពស្មុគស្មាញនៃការបែងចែកមនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរពីជនចំណាកស្រុករត់ពន្ធ។ ជាឧទាហរណ៍ បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ អាចជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសទាំងពីរប្រភេទ។ បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណគឺកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរនៅ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ក្នុងបរិបទ និង ទីកន្លែងដែលមានចំនួនជនចំណាកស្រុកដែលគ្មានឯកសារច្រើន។ អ្នកឆ្លើយសំណួរ បានស្នើថា ជនរងគ្រោះត្រូវតែដឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការទទួលបានការការពារ និងមិនត្រូវទទួល ការផ្តន្ទាទោស ដែលជាផ្នែកមួយនៃការបង្កើនលទ្ធភាពនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណដំបូងរបស់ពួកគេ។

ហានិភ័យក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ភាគីទីបី ដែលបង្កឱ្យមានបញ្ហា

ប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ៖ ការជួញដូរជនរងគ្រោះចូលទៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយបង្ខំ (ជាពិសេសចំពោះប្រទេសចិន) បង្កឱ្យមានផលវិបាកយ៉ាងសំខាន់។ នៅពេលដែលឪពុក ម្តាយត្រូវបានផ្តល់ប្រាក់យ៉ាងច្រើននៅលើមូលដ្ឋាននៃការសន្យាថា កូនស្រីរបស់ពួកគេនឹងចូលទៅក្នុង ជីវិតដ៏ល្អប្រសើរនោះ ពួកគេនឹងមានហានិភ័យក្នុងការផ្តល់ផ្តន្ទាទោស។ ដូច្នោះ ជនរងគ្រោះអាចស្នាក់ ស្នើក្នុងការចាត់វិធានការប្រឆាំងនឹងជនជួញដូរ ដោយខ្លាចឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេទទួលទោសផងដែរ ។ បញ្ហាប្រឈមដូចគ្នាអាចកើតឡើងនៅក្នុងស្ថានភាពជួញដូរផ្សេងទៀត ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបាន ការពារពីមនុស្សដែលអាចជាគ្រឿងកុំព្យូទ័រ ឬសូម្បីតែពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់នៅក្នុងអ្វីដែលបានកើត ឡើងចំពោះពួកគេ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសជា

ច្រើន៖ អ្នកអនុវត្តបានផ្តល់នូវឧទាហរណ៍នៃជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសរួម មាន បទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ បទល្មើសទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន ការ លក់ទំនិញខុសច្បាប់ និងការងារខុសច្បាប់ (ពេស្យាបារ) ។ កុមារត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថា មានហានិភ័យ នៃការដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងការចូលរួមរបស់ពួកគេក្នុងការជួញដូរកុមារដទៃ ឬកន្លែងដែលពួកគេត្រូវ បានជ្រើសរើសនៅក្រៅប្រទេសដែលអាចជាជនរងគ្រោះ ប៉ុន្តែ ត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើសនៅក្រោម ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍។ ករណីមួយត្រូវបានផ្តល់ជូនជាប់ចោទពីបទឃាតកម្ម រត់គេចពីទោសប្រហារ ជីវិត ដោយសារតែនាងត្រូវបានគេរកឃើញថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ឧទាហរណ៍ត្រូវបាន ផ្តល់ជូនផងដែរអំពីជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានជួញដូរជនជាតិឥណ្ឌូនេស៊ីដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពី បទឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេប្រព្រឹត្តក្នុងការការពារខ្លួនក្នុងស្ថានភាពនៃការកេងប្រវ័ញ្ចនៅបរទេស។ សិង្ហបុរី ម៉ាឡេស៊ី និងមជ្ឈិមបូព៌ា រួមទាំងអ៊ីរ៉ាក់ ត្រូវបានលើកឡើងក្នុងន័យនេះ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវ

តេឌ៖ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២១ បានកត់សម្គាល់ថា ទោះបីជាមិនមានរបាយការណ៍អំពីករណីជាក់លាក់ណាមួយ ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពី បទឧក្រិដ្ឋជនជួញដូរបានបង្ខំពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្តក៏ដោយ មនុស្សពេញវ័យនៅក្នុងអាជីវកម្មផ្លូវភេទត្រូវ

បានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋ ប្រឆាំងនឹងសីលធម៌ និងសច្ចៈធម៌ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលទាក់ទាញការដាក់ ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយចំពោះការកាន់កាប់ជាសា រណៈក្រោមច្បាប់អ៊ីស្លាម (Sharia) ក្នុងខេត្តអាចេ (Aceh) ⁸⁹ ។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចពិភាក្សា អ្នកឆ្លើយសំណួរបានផ្តល់ឧទាហរណ៍អំពីកុមារនៅក្នុង ឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ ដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលត្រូវបាន ការពារពីការផ្តន្ទាទោស ខណៈដែលមនុស្សពេញវ័យដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណក្នុងស្ថានភាព ដូចគ្នានឹងមិនមានការការពារនោះទេ។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយ ដែលជនរងគ្រោះបានជ្រើសរើស ជនរងគ្រោះផ្សេងទៀត ក៏ត្រូវបាន ផ្តល់ជូនជាឧទាហរណ៍ដែលការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការជួញដូរលើ ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទនឹងត្រូវបានអនុវត្ត។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះចំពោះការបំពានច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍៖ បទ

ល្មើសរដ្ឋបាល និងអន្តោប្រវេសន៍ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមិនត្រូវបានអនុវត្តក្នុងករណីជនរងគ្រោះពី ការជួញដូរ (និងជនចំណាកស្រុករត់ពន្ធ) ដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាករណីពិសេស នៅក្នុងច្បាប់ អន្តោប្រវេសន៍ ហើយដូច្នោះមិនត្រូវបានដាក់នៅក្នុងការឃុំឃាំងអន្តោប្រវេសន៍ ប៉ុន្តែ ស្នាក់នៅកន្លែង ផ្សេងៗ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ឧទាហរណ៍នៃជនរងគ្រោះ ដែលកំពុងត្រូវបានកាត់ទោសត្រូវបាន ផ្តល់ជូន ដោយអ្នកឆ្លើយសំណួរកត់សម្គាល់ថាកន្លែងណាដែលមានឆន្ទៈរបស់ជនរងគ្រោះ ក្នុងការ ប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ ឬឯកសារ និងជនដែលជ្រើសរើសជាពលករចំណាកស្រុក ខុសច្បាប់ ពួកគេត្រូវបានចោទប្រកាន់។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើហិង្សាភេទ៖

អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពិភាក្សាអំពីចំណុចប្រសព្វដ៏ស្មុគស្មាញរវាងការជួញដូរ និងអំពើហិង្សាភេទ។ ទាំង ពីរប្រើវិធីសាស្ត្រជ្រើសរើសបុគ្គលិកស្រដៀងគ្នា ដើម្បីរំលោភលើភាពងាយរងគ្រោះរបស់មនុស្ស – រួម ទាំងស្ត្រី និងកុមារ – តាមរយៈឧបាយកលមនោគមវិជ្ជា និងសាសនា ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ។ ក្នុង ករណីកុមារ ច្បាប់ស្តីពីការការពារកុមារធានាថា កុមារនៅក្នុងប្រព័ន្ធប្រហូទណ្ឌត្រូវបានទទួលស្គាល់ថា ជាជនរងគ្រោះនៅក្នុងវិធីដែលពួកគេត្រូវបានដោះស្រាយ។ ស្ត្រីដែលងាយរងគ្រោះ ឬក្មេងស្រីដែលត្រូវ បានបង្ខំឱ្យរៀបការជាមួយភេរវករ អាចត្រូវបានស្តារនីតិសម្បទាជាជាងការដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទោះបីជា យ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមកើតឡើងនៅក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើមនុស្ស ដែលមានឆន្ទៈចូលរួមនៅក្នុងបទល្មើសទាក់ទងនឹងអំពើហិង្សាភេទ ទោះបីជាមានទិដ្ឋភាពនៃការមិន គោរព និងការរំលោភបំពានលើភាពងាយរងគ្រោះនៅពេលលេង ដែលអាចបង្ហាញថាពួកគេត្រូវបានគេ ជួញដូរក៏ដោយ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានបង្ហាញពីទស្សនៈថា ចំណុចដែលមនុស្សជួយបណ្តា

⁸⁹ 2021 Trafficking in Persons Report: Indonesia (US Department of State, 2021)

ញកេរកេរ ហើយមិនចង់ឱ្យមានការស្តារឡើងវិញ វាអាចជាការសមហេតុផលជាងក្នុងការកាត់ទោស ពួកគេជាភេរកេរ ជាជាងការការពារពួកគេក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដែលជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ៖ នៅ ក្នុងករណីជួញដូរដែលបានរកឃើញក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ នៅ Benjina ក្នុងខេត្ត Maluku ជនរងគ្រោះត្រូវ បានគោរពការណ៍ដំបូងថា មានការសង្ស័យពីការក្លែងបន្លំអត្តសញ្ញាណសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ លិខិតឆ្លងដែនក្លែងបន្លំ ឬក្លែងបន្លំ និងសៀវភៅសមុទ្រ ឬខ្វះឯកសារទាំងអស់។ ជាជាងត្រូវបានកាត់ ទោសពីបទនេសាទខុសច្បាប់ និងការធ្វើចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ ពួកគេត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរង គ្រោះជំនួសវិញ ដូច្នេះហើយបានរួចផុតពីការផ្តន្ទាទោស ហើយត្រឡប់ទៅប្រទេសដើមវិញ (មីយ៉ាន់ម៉ា កម្ពុជា និងឡាវ)។ មាត្រា ១៨ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ ច្បាស់លាស់ក្នុងការដោះលែងពួកគេពីការផ្តន្ទាទោសនោះទេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ករណី ផ្សេងទៀតត្រូវបានលើកឡើងអំពីជនបរទេសដែលចាប់បាននេសាទខុសច្បាប់នៅក្នុងដែនទឹកឥណ្ឌូនេ ស៊ី ដែលត្រូវបានដាក់ក្នុងឃុំឃាំងអន្តោប្រវេសន៍ ជួនកាល ក្នុងរយៈពេលយូរ ដោយមិនត្រូវបានគេពិនិ ត្យរកមើលការជួញដូរដែលអាចកើតមាន។ ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានកត់សម្គាល់ផង ដែរ ថា ជនដែលកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ (រួមទាំងជននេសាទដែលត្រូវបានជួញដូរពីកម្ពុ ជា ថៃ និងវៀតណាម) មានភាពងាយរងគ្រោះខ្ពស់ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងដែន ទឹកឥណ្ឌូនេស៊ី និងកន្លែងផ្សេងទៀត រួមទាំងការនេសាទខុសច្បាប់ ការបរបាញ់ ការរត់ពន្ធ និងការចូល ទៅក្នុងទឹកដីនៃរដ្ឋផ្សេងទៀតដោយខុសច្បាប់⁹⁰ ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយសារមន្ត្រីស្រាវជ្រាវនៃគ្រឿងញៀន៖ មានការពិភាក្សាយ៉ាងសំខាន់អំពីហានិភ័យនៃការផ្តន្ទាទោសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរកេង ប្រវ័ញ្ចជាមេក្លាងគ្រឿងញៀន។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានផ្តល់នូវហេតុផលសំខាន់ៗចំនួនបីដែលធ្វើឱ្យ មនុស្សអាចនឹងត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់ស្តីពីគ្រឿងញៀនឆ្នាំ ២០០៩ ជាជាងត្រូវបានការពារក្រោម ច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ។ ទី១ មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ស្គាល់ច្បាប់ប្រឆាំងគ្រឿងញៀនជាងច្បាប់ប្រឆាំងការ ជួញដូរ។ ទីពីរ ការផ្តន្ទាទោសគឺមានភាពងាយស្រួលក្នុងការសម្រេចបាននៅក្រោមអតីត ដោយធាតុផ្សំ នៃចេតនាមិនត្រូវបានទាមទារ។ ដូច្នេះហើយ ជនដែលត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាជនល្មើសដំបូង ប្រហែលជាមិនត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ ព្រោះគឺជាឧក្រិដ្ឋ កម្មដែលទាមទារពេលវេលា កម្លាំង និងជំនាញក្នុងការស៊ើបអង្កេត ហើយមានឱកាសជោគជ័យមិន ច្បាស់លាស់។ ទីបី ផលប៉ះពាល់នៃ 'សង្គ្រាមគ្រឿងញៀន' ធ្វើឱ្យហានិភ័យនៃការផ្តន្ទាទោសចំពោះជន រងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនិងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការការពាររបស់ពួកគេ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួន

⁹⁰ 2021 Trafficking in Persons Report: Indonesia (US Department of State, 2021)

បានកត់សម្គាល់ថា ជនដែលតស៊ូមតិដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ច ជាមេគ្រឿងញៀន អាចត្រូវបានមាក់ងាយ ឬរិះគន់ថាបានប្រព្រឹត្តផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍ជាតិ ដោយមិនគាំទ្រសង្គ្រាមគ្រឿងញៀន។

ប្រអប់ទី ៥៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សដោយសារការរត់ពន្ធគ្រឿងញៀន- Mary Jane Veloso

ក្នុងឆ្នាំ ២០១០ លោកស្រី Mary Jane Veloso ជនបរទេសហ្វីលីពីន (OFW) ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅអាកាសយានដ្ឋាន Yogyakarta ដោយកាត់ទោសប្រហារជីវិតពីបទរត់ពន្ធហ្វេរ៉ូអ៊ីនលើសពី ២ គីឡូក្រាម ទៅកាន់ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី។ នាង Veloso តែងតែប្រាប់ថា នាងត្រូវបានគេលួចយកវ៉ាលីបន្ទាប់ពីនាងបាត់បង់ការងារនៅម៉ាឡេស៊ី។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីនីតិវិធីក្នុងការកាត់ក្តីដែលបណ្តាលឱ្យមានការកាត់ទោសលើលោកស្រី Veloso ជាមួយនឹងការផ្តល់យោបល់ថា សិទ្ធិរបស់លោកស្រីក្នុងការកាត់ក្តីដោយយុត្តិធម៌មិនត្រូវបានតម្កល់ទុកនោះទេ⁹¹ ។ ការប្រហារជីវិតរបស់លោកស្រី ដោយក្រុមបាញ់ប្រហារត្រូវបានបន្តបន្ថយនៅថ្ងៃទី ២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៥ បន្ទាប់ពីអាជ្ញាធរ ហ្វីលីពីនបានស្វែងរកការបន្តនីតិវិធី ដើម្បីឱ្យលោកស្រី Veloso អាចផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹង Cristina Sergio និង Julius Lacanilao ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទជួញដូរមនុស្ស។

លោកស្រី Veloso មិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរទេនៅពេលដែលគាត់ត្រូវបានប៉ូលីសប្រទះឃើញ⁹² ។ ផ្ទុយទៅវិញ ស្ថានភាពរបស់លោកស្រី ក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរបានលេចចេញ បន្ទាប់ពីនាងត្រូវបានកាត់ទោស និងផ្ដន្ទាទោសដោយសារតែមានការតស៊ូមតិពីក្រុមសង្គមស៊ីវិល និងផ្អែកលើអង្គហេតុដែលលេចឡើងនៅក្នុងការកាត់ក្តីហ្វីលីពីនប្រឆាំងនឹង Cristina Sergio និង Julius Lacanilao សម្រាប់ការជ្រើសរើសដោយខុសច្បាប់ និងការជួញដូរមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់។

ទោះបីជាដំណើរការរបស់តុលាការក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីនក៏ដោយ នៅពេលសរសេរ លោកស្រី Veloso នៅតែមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងមាត្រា១៨ ស្តីពីការលុបបំបាត់បទឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ ២០០៧) មិនត្រូវបាន អនុវត្តដើម្បីការពារលោកស្រីពីការផ្ដន្ទាទោសនោះទេ។ ការពន្យារពេលកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីរវាង

⁹¹ See for instance: Wahyu Susilo, Aspek-aspek Ketidakadilan Dalam Proses Peradilan Terhadap Mary Jane Fiesta Veloso (Perspektif Perbandingan) in Tim Penyusun, *Unfair Trial: Analisis Kasus Terpidana Mati di Indonesia* (Koalisi untuk Hapus Hukuman Mati, 2016) pp.107-114.
⁹² Felicity Gerry and Narelle Sherwill, “Human Trafficking, Drug Trafficking and the Death Penalty” *Indonesia Law Review* (2016) 3: 265-282, 271.

ហ្វីលីពីន និងឥណ្ឌូណេស៊ី មានន័យថា លោកស្រី Veloso មិនទាន់បានផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរលើលោកស្រីនៅឡើយទេ ហើយមកដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២១ លោកស្រីនៅតែជាប់ពន្ធនាគារនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី។ ការសម្រេចចិត្តដែលធ្វើឡើងទាក់ទងនឹងករណីរបស់លោកស្រីនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីរវាងហ្វីលីពីន និងឥណ្ឌូណេស៊ី ក៏ដូចជាសមត្ថភាពរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ីក្នុងការយល់ដឹង និងអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្ត ដូចដែលវាត្រូវបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៤(២) នៃអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) និងមាត្រា ១៨ ស្តីពីការលុបបំបាត់បទឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការជួញដូរមនុស្សរបស់ខ្លួន(ឆ្នាំ២០០៧)។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះឥណ្ឌូណេស៊ីដោយការជួញដូរនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀត៖

អ្នកឆ្លើយសំណួរបានចង្អុលបង្ហាញពីបញ្ហាប្រឈមដែលកើតឡើងដែលជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ីធ្វើចំណាកស្រុកទៅក្រៅប្រទេសមិនទៀងទាត់ ហើយក្រោយមកក្លាយជាជនរងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ច។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរជនជាតិឥណ្ឌូណេស៊ី រួមទាំងកុមារ ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើសដោយប៉ូលីសនៅក្នុងប្រទេសអាស៊ាន និងកន្លែងផ្សេងទៀតសម្រាប់បទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ ការក្លែងឯកសារ បទល្មើសគ្រឿងញៀន និងសូម្បីតែឃាតកម្ម។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនអំពីជនរងគ្រោះឥណ្ឌូណេស៊ី ដែលស្វែងរកជំនួយពីប៉ូលីសក្នុងតំបន់ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ជំនួសឱ្យការគ្មានឯកសារ។ ការកាត់ទោសបែបនេះ ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា កើតឡើងនៅកន្លែងដែលស្ថានទុតឥណ្ឌូណេស៊ីនៅក្រៅប្រទេសមិនសុំនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ហើយអាជ្ញាធរយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងយុត្តាធិការទាំងនោះមិនស៊ើបអង្កេត ថាតើមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានជួញដូរឬអត់។

ការប្រើការដាក់ទណ្ឌកម្មដោយជនល្មើសជួញដូរ៖

ឧទាហរណ៍ត្រូវបានផ្តល់ជូនជនល្មើសជួញដូរនិយោជកកេងប្រវ័ញ្ចដែលរាយការណ៍អំពីជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ សម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្ម ដូចជាការក្លែងបន្លំ ភាពមិនស្មោះត្រង់ និងការមិនគោរពច្បាប់របស់ក្រុមហ៊ុន។ នេះត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយដើម្បីបង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់ផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទៅលើជនរងគ្រោះដែលងាយរងគ្រោះ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅឆ្នាំ ២០២១ របស់សហរដ្ឋអាមេរិកកត់សម្គាល់ស្រដៀងគ្នាថា ភ្នាក់ងារជ្រើសរើសបានដាក់ពាក្យប្តឹងបរិហាររក្សីប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះដែលប៉ុនប៉ងរាយការណ៍អំពីការរំលោភបំពាន ដែលភាគច្រើននៃពួកគេខ្វះមធ្យោបាយហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការកាត់ក្តី។

ការប្រើការដាក់ទណ្ឌកម្មដោយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល៖

ជនផ្តល់បទសម្ភាសន៍បាន រាយការណ៍ថា ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ព្រំដែន មន្ត្រីពុករលួយអាចប្រើការគម្រាមកំហែងដាក់ទណ្ឌកម្ម

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ដើម្បីជំរិតទារប្រាក់សំណូក ដោយទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ដើម្បីសម្រួលដល់ការឆ្លងកាត់ គំរាមកំហែងចាប់ខ្លួន ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋមិនព្រមបង់ប្រាក់ជូន⁹³ ។ ការដាក់ទណ្ឌកម្មក៏អាចត្រូវបានប្រើ ដើម្បីបម្រើការបញ្ចប់ការប្រឆាំងការជួញដូរផងដែរ។ នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ជនរងគ្រោះជាជនបរទេសនៃការជួញដូរមិនទៀងទាត់នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីអាចត្រូវបានឃុំខ្លួនក្នុងគោលបំណងកំណត់ ថាតើពួកគេត្រូវបានគេរត់ពន្ធ ឬជួញដូរ ឬជនស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកាន ឬជនភៀសខ្លួន។ អ្នកឆ្លើយសំណួររបស់រដ្ឋាភិបាលក៏បានពន្យល់ផងដែរថា ការនាំជនរងគ្រោះត្រឡប់ទៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីវិញ ដើម្បី ផ្តល់សក្ខីកម្ម បន្ទាប់ពីពួកគេត្រូវបានធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ទៅកាន់ប្រទេសរបស់ពួកគេ គឺជាដំណើរការដ៏ថ្លៃមួយ ដែលតម្រូវឱ្យមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងសំខាន់ ដែលអាចជៀសវាងបាន ប្រសិនបើពួកគេត្រូវបានចាប់ខ្លួនដំបូង (ឧទាហរណ៍ បទល្មើសក្លែងបន្លំអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួន/បទល្មើសទាក់ទងនឹងការក្លែងបន្លំ) នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ដូច្នេះពួកគេអាចចូលរួមធ្វើជាសាក្សីក្នុងដំណើរការតុលាការ។

២.៤. ប្រទេសឡាវ

កិច្ចពិភាក្សាតុល្យលំដាប់ខ្លួន ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសឡាវ ក្នុងគោលបំណងនៃការសិក្សានេះ ដោយមានជនចូលរួមសរុបចំនួន ២៧ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ផ្នែកនេះប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មានតម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាសម្ភារៈពីប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមានចែងច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស មានបទប្បញ្ញត្តិច្បាស់លាស់ចំនួនពីរនៅក្នុងច្បាប់ឡាវដែលនិយាយអំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ យោងតាមមាត្រា ៣៩ (៧) នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (២០១៥) ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមានសិទ្ធិ 'ដើម្បីរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនត្រូវឃុំខ្លួនពីបទពេស្យាបាវ និងការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់' បន្ថែមលើមាត្រា ២៥(៦) នៃច្បាប់ស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ និងការការពារស្ត្រី (២០០៤) ផ្តល់ឱ្យស្ត្រី និងកុមាររងគ្រោះនូវសិទ្ធិ 'មិនត្រូវបានកាត់ទោស និងឃុំឃាំងដោយចោទប្រកាន់ពីបទជួញដូរស្ត្រី និងកុមារ ពេស្យាកម្ម ឬអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់។' បទប្បញ្ញត្តិកំណត់វិសាលភាពនៃការការពារចំពោះតែបទល្មើសមួយចំនួន (ពេស្យាបាវ ការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ និងការជួញដូរស្ត្រី និងកុមារ) និងចំពោះជនរងគ្រោះមួយចំនួន (ស្ត្រី និងកុមារ) តែប៉ុណ្ណោះ⁹⁴។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានកត់សម្គាល់ថា គោលការណ៍មិនដាក់

⁹³ Also see: *Corruption as a Facilitator of Smuggling of Migrants and Trafficking in Persons in the Bali Process Region with a focus on Southeast Asia* (UNODC and RSO, 2021) pp.26-27.
⁹⁴ Trafficked children are considered 'children in need of special protection' in article 2(2) of the *Law on*

ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ឡាវក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ មុនពេលដែល ឡាវចូលអនុសញ្ញាអាស៊ានប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សនៅឆ្នាំ ២០១៧។ នេះត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញ ថាជាសក្ខីភាពមួយចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ឡាវចំពោះគោលការណ៍នេះ។

បទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនទេ

គ្រោះ៖ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ (ឆ្នាំ ២០១៧) បញ្ជាក់អំពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានក្នុងមាត្រា ៥៖ (១) នៅ ពេលដែលបទល្មើសបានកើតឡើង ត្រូវតែមានការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ (២) ទំនួលខុសត្រូវរបស់ ជនប្រព្រឹត្តចំពោះបទល្មើស; និង (៣) ការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនល្មើស ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈ និង កម្រិតនៃគ្រោះថ្នាក់នៃបទល្មើស បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ជនល្មើស និងស្ថានភាពដែលមានស្ថាន ទម្ងន់ទោស។ មាត្រា ៣៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌក៏បានរាយបញ្ជីកាលៈទេសៈ ដែលអាចនាំឱ្យមានការ លើកលែងពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរួមទាំងការបង្ខំ និងការគំរាមកំហែងដែលអាចអនុវត្តបាននៅ ក្នុងបរិបទនៃការជួញដូរ។ យោងតាមមាត្រា ៣៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តបទល្មើស ក្រោមការបង្ខំ ឬការគំរាមកំហែងក្នុងកាលៈទេសៈដែលកម្លាំង ឬការគំរាមកំហែងនោះមិនអាចជៀស វាងបាន បុគ្គលនោះមិនត្រូវទទួលបន្ទុកព្រហ្មទណ្ឌឡើយ។ កន្លែងណាដែលបទល្មើសជាឧក្រិដ្ឋកម្ម កម្លាំង ឬការគំរាមកំហែងនោះ បង្កើតជាកាលៈទេសៈនៃការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ។ អ្នកចូលរួមក៏បាន ចង្អុលបង្ហាញពីភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធនៃមាត្រា ១២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដោយកំណត់ពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើស ព្រហ្មទណ្ឌ។

បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតនៅក្នុងច្បាប់ឡាវ៖ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋ

ប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ (២០១៥) រួមមានបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួនដែលអាចពាក់ព័ន្ធក្នុងករណី ដែលជនរងគ្រោះឡាវ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋពាក់ព័ន្ធ⁹⁵ ។ មាត្រា ៤១ និង ៤២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ការពារពលរដ្ឋឡាវពីការចាប់ខ្លួន ឬដាក់ពន្ធនាគារដោយខុសច្បាប់។ ការប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ វិសោធនកម្មនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ (២០១៧) មាត្រា ១៤ (កែប្រែ) ធានាសិទ្ធិជនជាប់ចោទក្នុងការ ការពារខ្លួន និងធានាសិទ្ធិការពារខ្លួន ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ជនជាប់ ចោទ។ វាក៏បញ្ជាក់ផងដែរថាជនជាប់ចោទ 'មិនត្រូវបង្ខំឱ្យនាំយកភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ភាពគ្មានទោស កំហុសរបស់ខ្លួនឡើយ'។ អ្នកឆ្លើយសំណួរក៏បានចង្អុលបង្ហាញពីមាត្រា ៦ នៃច្បាប់វិសោធនកម្មស្តីពី នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលផ្តល់នូវមូលហេតុចំនួន ៩ សម្រាប់សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវទម្លាក់

Protection of the Rights and Interests of Children, meaning that special protection measures apply under Chapter 2 of that law.
⁹⁵ See for instance Article 41 (amended), Article 42 (amended) and Article 46.

ចោល^{១៦} មិនដូចការការពារដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ និងការការពារស្រ្តី (២០០៤) ដែលការពារតែស្រ្តី និងកុមារសម្រាប់ការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសមួយចំនួន ការការពារដែលមានចែងក្នុងឧបករណ៍ទាំងនេះអនុវត្តចំពោះជនជាប់ចោទទាំងអស់ រួមទាំងបុរសពេញវ័យផងដែរ។

មិនមានគោលនយោបាយជាក់លាក់ចែងទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ទោះបីជាមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម នៅកម្រិតគោលនយោបាយគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការការពារ ជំនួយ និងការបញ្ជូនជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ (ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ លេខាធិការដ្ឋានសម្រាប់គណៈកម្មាធិការដឹកនាំជាតិប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០២០) មិនបានបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍សិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិជនរងគ្រោះក្នុងការការពារ និងការការពារ ជំនួយ និងការបញ្ជូនជនរងគ្រោះ ស្របតាមផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់ពួកគេ និងផ្អែកលើការយល់ព្រម។ ផែនការសកម្មភាពជាតិឡាវ និងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការការពារជាតិក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មផងដែរ ទោះបីជាវាមិនត្រូវបានពន្យល់ពីរបៀបក៏ដោយ។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ទស្សនៈផ្សេងគ្នាអំពីថាតើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានយល់

យ៉ាងម៉េចសម្រាប់សិទ្ធិភាពដទៃទៀត៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់លើការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងរបស់ពួកគេចំពោះគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទស្សនៈផ្សេងគ្នាត្រូវបានសម្តែងអំពីថាតើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានយល់យ៉ាងខ្លាំងក្នុងប្រទេសឡាវដែរឬទេ។ អ្នកឆ្លើយសំណួររបស់រដ្ឋចាត់ទុកវាថាជាការយល់យ៉ាងទូលំទូលាយ និងស៊ីជម្រៅ ដោយមានច្បាប់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រការបកស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដោយអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ ពួកគេបានចាត់ទុកថា គោលការណ៍នេះត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយនៅថ្នាក់កណ្តាល ថ្នាក់ខេត្ត និង

¹⁶ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៤ មាត្រា ៤ មូលហេតុឈានដល់ការលើកលែងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។ មូលហេតុដែលនឹងមិននាំទៅដល់ការបើកការស៊ើបអង្កេត ឬដែលនឹងឈានទៅដល់ការផ្អាកដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមានដូចខាងក្រោម៖ ១. អត្ថិភាពនៃឧបត្ថម្ភហេតុ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាជា បទល្មើស; ២. កង្វះធាតុផ្សំនៃបទល្មើស; ៣. ការផុតកំណត់នៃរយៈពេលកំណត់សម្រាប់ការចាប់ផ្តើមការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ; ៤. ការលើកលែងទោសត្រូវបានផ្តល់ឱ្យ; ៥. កុមារដែលមានអាយុក្រោមដប់ប្រាំប្រាំប្រាំបួនឆ្នាំដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម។ ក្នុងករណីនេះ កុមារនឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅសិក្សាឡើងវិញ ៦. មានការព្រមព្រៀងសម្របសម្រួលរវាងភាគីបួស និងជនជាប់ចោទ ក្នុងករណីដែលអំពើពុករលួយមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២២ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ៧. ភាគីដែលរងរបួសមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬភាគីជនរបួសដកពាក្យបណ្តឹងរបស់ខ្លួន ក្នុងករណីដែលអំពើខុសឆ្គងជាបទល្មើសដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២២ នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ៨. ការស្លាប់របស់ជនល្មើស ៩. មានដីកាបដិសេធរឿងក្តី ឬមានសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយរបស់តុលាការប្រជាជនទាក់ទងនឹងករណីដូចគ្នា។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ស្រុក តាមរយៈរបបនាសម្ព័ន្ធគណៈកម្មាធិការជាតិ ដោយមានការណែនាំជាធរមាន ដើម្បីធានាថាស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់មានការយល់ដឹងរួមអំពីគោលការណ៍នេះ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរដែលមិនមែនជាដួង បាន បង្ហាញពីទស្សនៈផ្ទុយគ្នា ដោយចង្អុលទៅការយល់ដឹងមិនស៊ីសង្វាក់គ្នា និងតម្រូវការសម្រាប់កិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងផ្សព្វផ្សាយកាន់តែខ្លាំង ដើម្បីពង្រឹងការយល់ដឹង និងការយល់ដឹង។ តាមទស្សនៈរបស់ពួក គេ នគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមមិនយល់ច្បាស់ ឬអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទោសឡើយ ជា ពិសេសនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងស្រុក។ ជនចូលរួមទាំងនោះបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការសម្រាប់ការ ខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតដើម្បីផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា និងផ្លាស់ប្តូរគំរូដើម្បីយកឈ្នះលើការយល់ដឹង សាមញ្ញថាជនណាជាជនរងគ្រោះ និងជនណាជាជនល្មើស។

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ

គ្មានការយល់ដឹងណា មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនអំពីរបៀបដែលទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូររបស់ គាត់ត្រូវបានបង្កើតឡើង ឬកាត់ផ្តាច់ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ក្នុងការអនុវត្ត។ ទោះបីជាវាមិនត្រូវ បានពិភាក្សាឱ្យច្បាស់លាស់ក៏ដោយ ក៏ឯកសារយោងត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងមាត្រា ១២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដោយកំណត់ធាតុផ្សំបួននៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាភាសាឡាវ (សម្ភារៈ កម្មវត្ថុ និងគូអង្គ) ។ សន្មតថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនឹងត្រូវបានដោះលែងពីការកាត់ទោស ដែល ធាតុប្រធានបទមិនត្រូវបានបំពេញដោយគិតពីការប្រើប្រាស់ 'មធ្យោបាយ' របស់ជនល្មើសជួញដូរ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មិនមានការពិភាក្សាអំពីរបៀបដែលបទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទោសទណ្ឌដែល អនុវត្តចំពោះបទល្មើសមួយចំនួន (បុព្វហេតុ) ត្រូវបានផ្សះផ្សាជាមួយនឹងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅទាក់ទងនឹង ក្រមព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការបង្ខំ ឬការគំរាមកំហែង (ការបង្ខិតបង្ខំ) នោះទេ។

វិសាលភាពមានអទ្រព្យនៃការការពារការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់

ឡាវ៖ ដោយកត់សម្គាល់ថាច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមានត្រឹមតែពីរបទល្មើសប៉ុណ្ណោះ ដែលជនរង គ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនអាចទទួលទោសបាន ជនខ្លះយល់ថាវាគួរតែត្រូវបានពង្រីក ដើម្បីចែង ឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងទៀតដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រព្រឹត្តនៅក្នុងវគ្គនេះ។ នៃការជួញដូរ ស្របតាមនិន្នាការនៃការជួញដូរ។ ឧទាហរណ៍ដែលផ្តល់ជូនរួមមានការលក់ថ្នាំ ការជួញដូរដើម្បីដក ហូតយកសរីរាង្គចេញ ការបង្ខំឱ្យសុំទាន ឬធ្វើជាជនប្រយុទ្ធបរទេស។ អ្នកអនុវត្តម្នាក់បានកត់សម្គាល់ ថាការការពារគួរតែពង្រីកដើម្បីចែងបទល្មើសដែលជនជួញដូរអាចប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលនៃ "មធ្យោបាយ " ដែលមានចែងក្នុងនិយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្សនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស។ ជនផ្សេងទៀតមិនគាំទ្រចំពោះវិធីសាស្ត្រពង្រីក ដោយសម្តែងការព្រួយបារម្ភថាគោលការណ៍អាចត្រូវ បានទាញយកប្រយោជន៍ពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនគួរការពារជនល្មើសទម្លាប់ពីការផ្តន្ទា ទោស។

តម្រូវការនូវសេចក្តីណែនាំឱ្យលម្អិតក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ជាក់ស្តែង

អ្នកឆ្លើយសំណួរបានកត់សម្គាល់ពីអវត្តមាននៃ ឧបករណ៍បន្ទាប់បន្សំមួយចំនួនដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដូចដែលបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ឡាវ។ ជនខ្លះបានចាត់ទុកភាពល្អិតល្អនៃការណែនាំថាជាការរួមបញ្ចូលក្នុងការបង្កើតគោលការណ៍មិនដាក់ទោសទណ្ឌក្នុងស្រុក ហើយផ្លាស់ប្តូរវាពីអាណាចក្រអន្តរជាតិ និងតំបន់ទៅក្នុងបរិបទឡាវ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរទាំងរដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋបានអំពាវនាវឱ្យមានឧបករណ៍ និងការណែនាំឱ្យលម្អិតសម្រាប់អ្នកអនុវត្តធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីយល់ពីតួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ដូចដែលមាននៅក្នុងច្បាប់។ តម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំសម្រាប់ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តី មេធាវីជំនួយផ្នែកច្បាប់ និង គណៈមេធាវីឡាវ ត្រូវបានលើកឡើងជាចាំបាច់ ដើម្បីបង្កប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់ទោសទណ្ឌ ជាផ្នែកនៃវិធីសាស្ត្រផ្តោតលើជនរងគ្រោះក្នុងការប្រឆាំងការជួញដូរ។ គ្មានការយល់ដឹងណាមួយត្រូវបានផ្តល់ជូនអំពីតួនាទីរបស់អាស៊ានដែលមានស្រាប់ និងការណែនាំរបស់ គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។

ទស្សនៈលើការណែនាំដែលគួរត្រូវបានផ្តល់ជូននៅលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

អ្នកអនុវត្តម្នាក់បានស្នើថា ការណែនាំគួរតែបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់ថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីពេលដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរហើយចំពោះបទល្មើសដ៏ទូលំទូលាយជាង ដែលបច្ចុប្បន្នត្រូវបានចាប់ខ្លួនក្នុងបទប្បញ្ញត្តិមិនមានការផ្តន្ទាទោស។ មួយទៀតបានកត់សម្គាល់ថា ការណែនាំគួរតែផ្សះផ្សាស្របសម្រាប់ការផ្សេងគ្នារវាងច្បាប់អន្តរជាតិដែលកំណត់គោលការណ៍យ៉ាងទូលំទូលាយ និងច្បាប់ឡាវដែលកំណត់ការអនុវត្តគោលការណ៍នេះតែចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មជាក់លាក់ប៉ុណ្ណោះ។ សំណើនេះក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់ជាការណែនាំ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការយោគយល់គ្នារវាងប៉ូលីស ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការ អំពីរបៀបដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនៃបទល្មើសដដែលៗពីសំណាក់ជនរងគ្រោះ។ ស្ថានភាពដែលជនរងគ្រោះបន្តជ្រើសរើសជនផ្សេងទៀតត្រូវបានកត់សម្គាល់ឃើញថាជាការចោទជាសំណួរ ថាតើគោលការណ៍គួរបន្តអនុវត្តដែរឬទេ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការអនុវត្តការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទល្មើសច្បាប់ចម្លង អ្នកឆ្លើយសំណួរពីស្ថាប័នរដ្ឋបានសង្កត់ធ្ងន់ម្តងហើយម្តងទៀតថា មិនមានករណីជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងប្រទេសឡាវទេ។ គំរូត្រូវបានលើកឡើងអំពីជនរងគ្រោះដែលជ្រើសរើសជនផ្សេងទៀតឱ្យក្លាយជាជនល្មើសជួញដូរខ្លួនឯង ក្នុងករណីនេះ ស្ថានភាពជនរងគ្រោះរបស់ពួកគេនឹងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជនល្មើស។ វាមិនច្បាស់ទេថាតើជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសផ្សេង

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ទៀតដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងដំណើរការនៃការជួញដូរ។ ជនខ្លះយល់ថា គំនិតនៃការមិនដាក់បន្ទុកលើ បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន និងត្រូវប្រឈមមុខនឹងការប្រឆាំង ហើយជនរងគ្រោះដែលនឹងត្រូវ បានការពារពីការផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ទំនងជានៅតែត្រូវបាន កាត់ទោសចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន។ . នេះត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថានិយាយអំពី តម្រូវការក្នុងការផ្សះផ្សាបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរជាមួយនឹង ច្បាប់ផ្សេងទៀត⁹⁷ ។

តួនាទីអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទា

ទ្វារទោស៖ វាត្រូវបានពន្យល់ថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មពីផ្នែកលើជំនាញរបស់អ្នកស៊ើប អង្កេតក្នុងការប្រមូលភស្តុតាងបង្ហាញព្រះរាជអាជ្ញា និងព្រះរាជអាជ្ញាផ្ទាល់ដើម្បីបង្ហាញចៅក្រមថាជន រងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោស។ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវ បង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការក្នុងការចោទប្រកាន់ តុលាការអាចបញ្ជូនសំណុំរឿងត្រឡប់ទៅព្រះរាជ អាជ្ញាវិញដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការស៊ើបអង្កេត ឬណែនាំប៉ូលីសឱ្យធ្វើ រឿងនេះតាមរយៈការទំនាក់ទំនងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ ចៅក្រមក៏នឹងមានឱកាសប្រើមាត្រា ៦ នៃ ច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដោយកំណត់មូលហេតុ ៩ យ៉ាងដែលត្រូវទម្លាក់ចោលបទឧក្រិដ្ឋ។ ជនចូលរួម បាននិយាយអំពីតម្រូវការសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលមិនត្រឹមតែមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ក៏ មានមន្ត្រីផ្សេងទៀត បុគ្គលិកសង្គម ជនផ្តល់សេវា មេធាវី និងជនផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារ ជនរងគ្រោះ មិនត្រឹមតែនៅថ្នាក់កណ្តាលប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងនៅថ្នាក់ខេត្ត និងស្រុកផងដែរ។

តួនាទីរបស់មេធាវីក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

៖ វាត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាមេធាវីចាំបាច់ត្រូវចូលរួមនៅដើមដំបូងនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បី រក្សាគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស។ ឧទាហរណ៍នៃករណីជួញដូរគ្រឿងញៀនត្រូវបានផ្តល់ជូន ដែលក្នុង នោះជនជាប់ចោទត្រូវប្រឈមមុខនឹងការកាត់ទោសប្រហារជីវិត។ ក្នុងករណីនោះ ការអនុវត្តគោល ការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនត្រូវបានស្វែងយល់ទេ ដោយបញ្ជាក់ពីតម្រូវការសម្រាប់មេធាវី ដែលត្រូវ បានតែងតាំងមុនកាលកំណត់ក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងពេញលេញដោយការយល់ដឹងអំពី របៀបអនុវត្តគោលការណ៍។ អ្នកឆ្លើយសំណួរពីស្ថាប័នរដ្ឋបានសង្កត់ធ្ងន់លើតួនាទីរបស់មេធាវីក្នុងការ ជួយទាំងចុងចោទ និងជនរងគ្រោះ ដែលជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ពួកគេក៏បានចង្អុលបង្ហាញពីតួនាទីរបស់សហការិនវិទ្យុក្នុងការគាំ ទ្រវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះនៅទូទាំងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរ

⁹⁷ ជនចូលរួមមួយចំនួនបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្លៃនៃការចូលរួមរបស់ពួកគេក្នុងកិច្ចពិភាក្សាគុមូល ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង របស់ពួកគេអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងបញ្ចូលវាទៅក្នុងការងារប្រឆាំងនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេ។

ដែលមិនមែនមកពីស្ថាប័នរដ្ឋក៏បានសង្កត់ធ្ងន់លើតួនាទីរបស់មេធាវីក្នុងការតស៊ូមតិសម្រាប់វិធីសាស្ត្រ ផ្ដោតលើជនរងគ្រោះ និងការតស៊ូមតិគោលការណ៍ដោយមិនរង់ចាំការណែនាំពីថ្នាក់លើដើម្បីធ្វើ ដូច្នោះ ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែងត្រូវបានសម្គាល់ ។ ទោះបីជាសិទ្ធិតាមវេជ្ជបញ្ជា ក្នុងការទទួលបានជំនួយផ្នែកច្បាប់ក៏ដោយ គឺមិនមានមូលនិធិគ្រប់គ្រាន់ដែលត្រូវបានបម្រុងទុក សម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដើម្បីឱ្យជនរងគ្រោះ-ចុងចោទអាចទទួលបានមេធាវី^{៩៨} ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

សារៈសំខាន់នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ការណែនាំស្តីពី ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសំដៅលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីថា ជាការ ចាំបាច់ដើម្បីធានាថាបុគ្គលដែលត្រូវបានជួញដូរពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយទៀត ហើយត្រូវបាន បង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស (ឧទាហរណ៍ការរត់ពន្ធគ្រឿងញៀន) ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរ។ និងត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងយុត្តាធិការទាំងពីរ។ សារៈសំខាន់នៃ ការពង្រឹងគោលការណ៍នៅក្នុងការរៀបចំទ្វេភាគីរវាង ឧទាហរណ៍ ឡាវ និងថៃ រៀតណាម និងចិនត្រូវ បានសង្កត់ធ្ងន់។ ទោះជាយ៉ាងណា កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីដែលមានស្រាប់មិនត្រូវបានគេពិភាក្សាទេ ។ ឡាវមានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរជាមួយរៀតណាម (២០១០) ចិន (២០១៤) និងថៃ (២០១៧) (សូមមើលប្រអប់ទី៣ ខាងលើ)។ អនុស្សរណៈនៃ ការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១០ ជាមួយប្រទេសរៀតណាម សន្យាភាគីនានាមិនត្រូវឃាត់ខ្លួន និង/ឬដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ “សម្រាប់អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសរដ្ឋ បាលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត” (មាត្រា ៤(១)(ក))។ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១៤ ជាមួយប្រទេសចិនចែងថាភាគី "មិនត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពី ទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស" (មាត្រា ៤(១))^{៩៩}។ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១៧ ជាមួយប្រទេសថៃ មិន បានបញ្ជាក់ដាក់លាក់អំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ប៉ុន្តែ និយាយអំពីយុត្តិធម៌ ការការពារផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ៦) និងតម្រូវការក្នុងការមិនដាក់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ឱ្យក្លាយជាជនរងគ្រោះ ម្តងទៀតនៅក្នុងដំណើរការផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ១៧)^{១០០} ។ មិនមានការពិភាក្សាអំពីការ អនុវត្តកិច្ចព្រម

^{៩៨} មានការកត់សម្គាល់ថា មាត្រា ៩០ និង ៩៦ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងមាត្រា ១៩ និង ២១ ស្តីពីច្បាប់ស្តីពីមេធាវី ព្រមទាំង មាត្រា ៧១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានកំណត់ពីសិទ្ធិក្នុងការមានតំណាងស្របច្បាប់។

^{៩៩} Agreement between the Government of the Lao People's Democratic Republic and the Government of the People's Republic of China on Cooperation in Preventing and Combating Trafficking in Persons (2014)

^{១០០} Memorandum of understanding Between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Lao People Democratic Republic on Cooperation to Combat Trafficking in Persons (2017)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ព្រៀងទ្វេភាគីទាំងនេះ ប្តូររបៀបនៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មដែលមាននៅក្នុងនោះ ត្រូវបានផ្សះផ្សាជាមួយ ច្បាប់ឡាវ។ វាត្រូវបានស្នើជាទូទៅថា អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOUs) និងស្តង់ដារ ប្រតិបត្តិនីតិវិធីគួរតែធានាថាភ្នាក់ងារអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសទាំងពីរ មានការយល់ដឹងស្របគ្នាអំពីរបៀប កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ៖ បញ្ហា ប្រឈមក្នុងជំនួយផ្លូវច្បាប់ទៅវិញទៅមកត្រូវបានរាយការណ៍ថា កើតឡើងនៅពេលដែលច្បាប់ក្នុង ស្រុកនៃប្រទេសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងករណីជួញដូរឆ្លងដែនមិនស្របគ្នា ហើយព័ត៌មានអំពីជនមិនមែនជា ពលរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេសឡាវមិនត្រូវបានចែករំលែកទេ។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការដើម្បីកំណត់ អត្តសញ្ញាណ និងបញ្ជូនជនរងគ្រោះឡាវទៅឡាវ ក៏ត្រូវបានរាយការណ៍ថាមានការរារាំង ដោយការខ្វែង គំនិតគ្នាអំពីស្ថានភាពជនរងគ្រោះរបស់បុគ្គលនោះ។ ក្នុងករណីខ្លះ ជនរងគ្រោះអាចនឹងត្រូវត្រឡប់ទៅ ប្រទេសឡាវវិញ (ឧទាហរណ៍ បន្ទាប់ពីត្រូវបានជួញដូរទៅប្រទេសចិន សម្រាប់ការរៀបការដោយបង្ខំ) ដោយមិនមានការផ្តន្ទាទោស ប៉ុន្តែ ដោយគ្មានការចូលរួមបន្ថែមទៀត ដើម្បីនាំជនល្មើសមកកាត់ទោស។ អនុសាសន៍នេះត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់ក្រសួងការបរទេស អង្គការពន្ធនាគារដែលចូលរួមជាមួយអាស៊ាន ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC) និងអ្នក ជំនាញបុគ្គល ដើម្បីចូលរួមកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ អន្តរជាតិ ដើម្បីអនុវត្តគោល ការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ដែលម៉ែពាល់ដល់ការអនុវត្ត គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់លើការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ជនរងគ្រោះថាជាចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយកំណត់ថា តើមនុស្សម្នាក់នឹងត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ ឬជាជនល្មើស។ អ្នកឆ្លើយសំណួរខ្លះយល់ថា និយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្សគឺគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសម្រេចបានការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះបានត្រឹម ត្រូវ និងការពារពួកគេពីការផ្តន្ទាទោស ប៉ុន្តែ ជនផ្សេងទៀតបានសម្តែងទស្សនៈផ្ទុយគ្នា។ តួនាទីនៃការ យល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការជួញដូរត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា ជាឧបសគ្គចំពោះការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការការពារពីការផ្តន្ទាទោស។ ការផ្តល់យោបល់នេះត្រូវបានធ្វើឡើងថាភាគីពាក់ព័ន្ធក្រៅ ពីប៉ូលីស និងសហភាពនារីឡាវអាចចូលរួមបាន ដើម្បីទទួលយកវិធីសាស្ត្រពហុវិស័យក្នុងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។

'ការចុះបង្ក្រាប' ធ្វើឱ្យខូចដល់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ៖ របាយការណ៍ការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២១ បានកត់សម្គាល់ការប្រើប្រាស់មិនស៊ីសង្វាក់គ្នានៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងនីតិវិធីពិនិត្យនៅទូទាំងប្រទេសឡាវ ជាលទ្ធផលប៉ូលីសបានពិន័យជនរងគ្រោះមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណមួយចំនួនពីការជួញដូរ សម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ សម្រាប់ការរំលោភបំពានទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ ដែលជនល្មើសជួញដូររបស់ពួកគេបានបង្ខំពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្ត។ នៅក្នុងបរិបទនេះ វាបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យសកម្ម និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាន រួមទាំងជនដែលជួបប្រទះក្នុងអំឡុងពេល 'ការចុះបង្ក្រាប' នៃគ្រឹះស្ថានដែលជួយសម្រួលដល់ការរួមភេទបែបពាណិជ្ជកម្ម។ វាក៏បានកត់សម្គាល់ផងដែរថា ជនរងគ្រោះពេញវ័យ និងកុមារអាចត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទចោទប្រកាន់ទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ ដោយសារមន្ត្រីអសមត្ថភាពក្នុងការកំណត់អាយុរបស់ជនរងគ្រោះ¹⁰¹ ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរដែលបង្ហាញ ទស្សនៈថា អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានកែលម្អបានកត់សម្គាល់ថា ជនរងគ្រោះជួនកាលត្រូវបានគេកំណត់ថាជាជនចំណាកស្រុក "ខុសច្បាប់" ដោយប៉ូលីស និងអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍។ តួនាទីនៃអំពើពុករលួយក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរ ដោយមនុស្ស "ពិន័យ" ឬតំរាមកំហែងជាមួយនឹងការផាកពិន័យចំពោះការមិនធ្វើដំណើរជាមួយឯកសារត្រឹមត្រូវ ជាជាងត្រូវបានពិនិត្យសម្រាប់ការជួញដូរ។

ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដើម្បីពង្រឹងអត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ៖ អាជ្ញាធររដ្ឋបានកត់សម្គាល់ថា បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជនរងគ្រោះលាក់បាំងព័ត៌មានពីប៉ូលីស ដើម្បីការពារមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធ និងក្រុមគ្រួសារពីការកាត់ទោស។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋបានរាយការណ៍ថា ជនរងគ្រោះជួនកាលភ័យខ្លាចការចាប់ខ្លួន ដូច្នេះពុំស្វែងរកជំនួយពីប៉ូលីស។ អនុសាសន៍នេះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីឱ្យជនរងគ្រោះទទួលបានព័ត៌មានអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ រួមទាំងការមិនត្រូវផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលនៃការជួញដូររបស់ពួកគេ ដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ពួកគេក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយអាជ្ញាធរ និងបង្កើនអត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ ការផ្តល់ជំនួយសមស្របក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរ ជាការចាំបាច់ក្នុងដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណ រួមទាំងតាមរយៈការប្រើប្រាស់ក្រុមអន្តរវិន័យដែលមានបុគ្គលិកសង្គម ជនផ្តល់សេវាមេធាវី ចៅក្រម និងជាកន្លែងដែលសមស្រប អាណាព្យាបាលកុមារ ដែលត្រូវចូលរួមពីដើមដំបូង។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ជនរងគ្រោះដែលទទួលបានសេចក្តីសន្តោសប្រចេសន៍៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរមកពីស្ថាប័នរដ្ឋមួយចំនួនបាននិយាយថា គ្មានករណីណាមួយក្នុងប្រទេសឡាវដែលជនរងគ្រោះដោយ

¹⁰¹ 2021 Trafficking in Persons Report: Lao (US Department of State, 2021)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

អំពើជួញដូរដែលត្រូវបានកាត់ទោសនោះទេ ទោះបីជាទស្សនៈខុសគ្នាត្រូវបានសម្តែងលើចំណុចនេះក៏ដោយ ។ អ្នកខ្លះបញ្ជាក់ថា សូម្បីតែជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏អាចនឹងត្រូវកាត់ទោសផងដែរ។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌប្រហែលជាមិនដឹងពីគោលការណ៍ ដែលបណ្តាលឱ្យជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស សូម្បីតែបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ និងពេស្យាចារដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនយ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងច្បាប់។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានស្នាក់នៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើចំណាកស្រុករបស់ពួកគេអាចប្រឈមនឹងការចោទប្រកាន់ពីអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ខណៈដែលជនដែលជួបប្រទះនៅកន្លែងធ្វើការអាចត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងកាត់ទោសពីបទធ្វើការដោយខុសច្បាប់។

ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទពេស្យាចារ និងការពពោះ

ជំនួស៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា មានហានិភ័យពិសេសនៃការកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ។ សីលធម៌ជាប្រធានបទនៃភាគីពាក់ព័ន្ធដែលជួបបុគ្គលត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា ជាកត្តាក្នុងការកំណត់ថាតើបុគ្គលនោះជាជនរងគ្រោះឬជាជនល្មើស។ ការរើសអើងលើហេតុផលផ្លូវភេទ ឬយេនឌ័រ មិនត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាបញ្ហាក្នុងប្រទេសឡាវនោះទេ ប៉ុន្តែ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់មួយចំនួនអាចមានភាពលម្អៀងប្រឆាំងនឹងមនុស្សនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដោយសារភាពមិនច្បាស់លាស់ និងបទដ្ឋានសង្គម។ ភាពលំអៀងបែបនេះ បង្កាក់ពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែលជាលទ្ធផលអាចប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ។ ការជួញដូរស្ត្រីទៅពពោះជំនួសត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរដើម្បីចោទជាសំណួរទាក់ទងនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹង

អន្តោប្រវេសន៍៖ ជនចូលរួមបានចង្អុលបង្ហាញពីបញ្ហាប្រឈមដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានស្នាក់នៅ ចាប់នៅ ព្រំដែនមុនពេលពួកគេទៅដល់ប្រទេសគោលដៅ ដែលមិនត្រូវបានសម្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះប៉ុន្តែ អាចត្រូវបានរុញត្រឡប់មកវិញ ឬនិរទេសចេញពីប្រទេសដោយមិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដូច្នោះប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃ ការផ្តន្ទាទោសចំពោះជនអន្តោប្រវេសន៍ ឬឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងៗ។ ជនរងគ្រោះមួយចំនួនដែលត្រូវបានបញ្ជូនត្រឡប់ទៅប្រទេសឡាវវិញ ត្រូវបានពិនិត្យតាមដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ប៉ុន្តែ ជនផ្សេងទៀតត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមិនត្រូវបានគេរាយការណ៍ទេ ក្នុងករណីដែលគ្មានយន្តការពិនិត្យជាក់ស្តែងសម្រាប់ជនដែលត្រឡប់មក។ ភាពស្មុគស្មាញនៃស្ថានភាពទាំងនេះបានជំរុញឱ្យមានសំណួរអំពីរបៀបអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលជនរងគ្រោះ

ត្រូវបានបញ្ជូនត្រឡប់មកវិញ ឬនិរទេស ដែលយុត្តាធិការអនុវត្តនៅក្នុងករណីឆ្លងព្រំដែន និងតួនាទីនៃ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ទ្វេភាគីនៅក្នុងករណីបែបនេះ ។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះឡាវនៅបរទេស៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានកត់ សម្គាល់ថា ជនរងគ្រោះឡាវដោយការជួញដូរ ត្រូវបានកាត់ទោសជាជនចំណាកស្រុកខុសច្បាប់នៅ បរ ទេស។ ករណីជាក់លាក់នៃពលរដ្ឋឡាវដែលត្រូវបានជួញដូរទៅអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានលើកឡើង ដែលជនរងគ្រោះបានចូលដោយខុសច្បាប់ ឬស្នាក់នៅលើសក្នុងប្រទេសនៃគោលដៅប្រឈមមុខនឹង ហានិភ័យនៃការកាត់ទោស។ ក្នុងករណីបែបនេះ ឡាវបានចាត់ទុកជនត្រឡប់មកវិញទាំងនេះ ថាជា ជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរ ទោះបីជាពួកគេត្រូវបានគេចាត់ទុកជាជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់នៅ បរទេសក៏ដោយ។ ឧទាហរណ៍នៃជនរងគ្រោះដែលប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវបានលើកឡើង រួមទាំងយាតកម្មលើនាវា ការដកសរីរាង្គចេញ ពេស្យាបាវ និងការពពោះ ជំនួស។ ជនល្មើសនៅក្នុងករណីទាំងនេះត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមិនត្រូវបានផ្ដន្ទាទោស នៅពេល ត្រ ឡប់ទៅប្រទេសឡាវវិញទេ ដោយសារពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះ។ ការយល់ដឹងប្រកប ដោយសុខដុមរមនាអំពីពេលវេលាដែលបុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដូច្នេះត្រូវបានចង្អុល បង្ហាញថាជាគន្លឹះក្នុងការជួយជនរងគ្រោះពីការជួញដូរឆ្លងដែន។

ហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មលើកុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរ៖ អ្នកអនុវត្តមួយ ចំនួនបានចង្អុលបង្ហាញពីហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មកុមារដែលប្រឈមមុខ រួមទាំងការពាក់ព័ន្ធ របស់ពួកគេនៅក្នុងករណីដ៏ស្មុគស្មាញនៃការជួញដូរគ្រឿងញៀន។ ករណីបែបនេះ ជនជួញដូរជាជន មានអំណាចដែលប្រឈមនឹងសមត្ថកិច្ចក្នុងការស៊ើបអង្កេត។ ចំណុចនេះត្រូវបានធ្វើឡើងថា ថា បុគ្គលណាម្នាក់ត្រូវបានកំណត់ថាមានអាយុលើសពី ១៨ ឆ្នាំ អាចប៉ះពាល់ថា តើពួកគេត្រូវបានកំណត់ ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឬអត់ ហើយជាលទ្ធផលថា តើពួកគេត្រូវទទួលទោសដែរឬទេ។ សារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តការសន្មតនៃជនជាតិភាគតិចត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់នៅក្នុងករណីដែលអាយុមិន អាចបញ្ជាក់បាន។

២.៥. ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី

អាជ្ញាធរម៉ាឡេស៊ីបានជ្រើសរើសមិនចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតុល្យសម្រាប់គោលបំណងនៃការ សិក្សានេះ មានន័យថា ព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម អាចទទួលបានតាមរយៈ ព័ត៌មានប្រភពបើកចំហ និងការយល់ដឹងពីអ្នកជំនាញម្នាក់ៗតែប៉ុណ្ណោះ។

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះនៅក្នុងប្រព័ន្ធស្តីពីការប្រឆាំងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងការប្រឆាំងនឹងការរំលោភសិទ្ធិសេសសល់ប្រវេសន៍ (ឆ្នាំ ២០០៧) ចែងថា ជនដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការផ្ដន្ទាទោសពីបទព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការចូលដោយខុសច្បាប់ ការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ និងការផ្តល់ឱ្យ ឬការកាន់កាប់នូវឯកសារធ្វើដំណើរក្លែងបន្លំ ឬឯកសារ អត្តសញ្ញាណសម្រាប់ការចូល ដែលទង្វើបែបនេះគឺជាផលវិបាកផ្ទាល់នៃការជួញដូររបស់គាត់។

ផ្នែកទី ២៥. ជនដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការកាត់ទោសពីបទព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹង៖

- (ក) ការចូលដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេទៅក្នុងប្រទេសទទួល ឬប្រទេសឆ្លងកាត់។
- (ខ) រយៈពេលនៃការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់របស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសទទួល ឬប្រទេសឆ្លងកាត់ ឬ
- (គ) ការផ្តល់ឱ្យ ឬការកាន់កាប់នូវឯកសារធ្វើដំណើរ ឬឯកសារអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួនក្លែងក្លាយណាមួយ ក្នុងគោលបំណងចូលទៅក្នុងប្រទេសទទួល ឬប្រទេសឆ្លងកាត់ ក្លាយ ក្នុងគោលបំណងចូលក្នុងប្រទេសប្រិយណេ ដែលទង្វើបែបនេះ គឺជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរមនុស្សដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ចំពោះការប្រព្រឹត្តនោះ។

បទប្បញ្ញត្តិនេះមិនផ្តល់អភ័យឯកសិទ្ធិពីឧក្រិដ្ឋកម្មចំពោះរាល់បទល្មើស ដែលប្រព្រឹត្តដោយជនរងគ្រោះដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរលើពួកគេនោះទេ¹⁰² ។ វាមិនច្បាស់ទេថាតើអាជ្ញាធរ ម៉ាឡេស៊ីបានអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬច្បាប់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការកាត់ទោសដោយរបៀបណា និងរបៀបណានោះទេ។

បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ៖ ការលើកលែងទូទៅដែលមាននៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌអាចផ្តល់សំណងសម្រាប់ការទទួលខុសត្រូវចំពោះបទល្មើសផ្សេងៗ រួមទាំងតាមរយៈផ្នែកទី ៩៤ ដែលផ្តល់នូវការលើកលែងជាទូទៅ ដែលបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានគេបង្ខំដោយការគំរាមកំហែង៖

អំពើដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានគេបង្ខំ ដោយការគំរាមកំហែង

¹⁰² មាត្រា ៤៤(១) នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងការប្រឆាំងនឹងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សរបស់ម៉ាឡេស៊ីឆ្នាំ ២០០៧ អនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានដាក់នៅក្នុង 'ការឃុំឃាំងបណ្តោះអាសន្ន' ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេត។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

៩៤. លើកលែងតែករណីឃាតកម្ម បទល្មើសដែលរួមបញ្ចូលក្នុងជំពូកទី VI ផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិត និងបទល្មើសដែលមានក្នុងជំពូកទី VIA គ្មានអ្វីជាបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើដោយការគំរាមកំហែង ដែលនៅពេលធ្វើនោះ មានហេតុផលសមហេតុផល ។ ការភ័យខ្លាចថា ការស្លាប់ភ្លាមៗចំពោះបុគ្គលនោះនឹងមានផលវិបាក ៖

បើជនប្រព្រឹត្តអំពើនោះ មិនបានសម្រេចតាមបំណងរបស់ខ្លួន ឬមកពីការព្រួយបារម្ភពីគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួន ដល់អាយុខ្លី ដល់ស្លាប់ភ្លាមៗនោះ ជាក់ខ្លួនក្នុងស្ថានភាពដែលជននោះ ទទួលរងនូវការរឹតត្បិតបែបនេះ¹⁰³ ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងករណីសារគោលនយោបាយ៖ មិនមានការណែនាំអំពីគោលនយោបាយច្បាស់លាស់ ដើម្បីផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពដល់គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។ នៅកម្រិតទូទៅ ផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ២០១៦-២០២០ បញ្ជាក់ពីការប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះ និងផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការព្យាបាលជនល្មើសជួញដូរ។ ផែនការសកម្មភាពជាតិរបស់ម៉ាឡេស៊ីស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១-២០២៥ មិនសំដៅលើការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាស់លាស់ទេ ប៉ុន្តែ សង្កត់ធ្ងន់លើវិធីសាស្ត្រដែលផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្ស និងយេនឌ័រ ស្របតាមស្តង់ដារសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ឆ្ពោះទៅរកការលើកកម្ពស់ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស ជាពិសេស។ របស់ជនរងគ្រោះ។ នៅក្នុងបរិបទនេះ វានិយាយជាពិសេសអំពីគោលការណ៍ស្តីពីការមិនរើសអើងលើហេតុផលណាមួយ រួមទាំងអន្តោប្រវេសន៍ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀត¹⁰⁴ ។ NAP ក៏សង្កត់ធ្ងន់លើការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ម៉ាឡេស៊ីចំពោះអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) ដែលបានចូលជាធរមានក្នុងឆ្នាំ ២០១៧។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល៖ នៅឆ្នាំ ២០២១ អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) សហការជាមួយការិយាល័យយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដើម្បីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងការប្រឆាំងនឹងការរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក (NSO MAPO) បានបោះពុម្ពសៀវភៅណែនាំបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ម៉ាឡេស៊ី ដែលសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការក្នុងការមិនព្យាបាលជនរងគ្រោះ ជាជនល្មើស។

¹⁰³ កំណត់សម្គាល់ពន្យល់ដែលបានផ្តល់ចំពោះបទប្បញ្ញត្តិនេះ គឺដូចគ្នាបេះបិទទៅនឹងអ្វីដែលបានផ្តល់ទៅផ្នែកទី ៩៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌសិង្ហបុរី (សូមមើល ២.៨ ខាងក្រោម) ។

¹⁰⁴ National Action Plan on Anti-Trafficking in Persons (Malaysia, 2021) 4.2.3, p.18.

នៅពេលធ្វើការជាមួយជនរងគ្រោះដោយបង្ខំ និងការជួញដូរ មនុស្សត្រូវចងចាំជានិច្ចថា ជនទាំងនេះគឺជាជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ពួកគេមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋជន ទេ ទោះបីជាពួកគេអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសដូចជាការចូលដោយខុសច្បាប់ ឬប្រហែលជាមិនមានឯកសារចាំបាច់ដើម្បីស្នាក់នៅក្នុងប្រទេសរបស់ជនក៏ដោយ។ នេះអាចជាស្ថានភាពដ៏លំបាកមួយ ដោយសារមន្ត្រីភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់អាចមានអាទិភាពផ្សេងៗគ្នា ពោលគឺដោយសារសូចនាករការអនុវត្តសំខាន់ៗ ឬប្រតិបត្តិការចុះបង្ក្រាប ពួកគេត្រូវចាត់វិធានការប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះចំពោះការចូលមិនទៀងទាត់។ល។ លើតម្រូវការ និងសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះដោយសារពលកម្មដោយបង្ខំ និងការជួញដូរមនុស្ស (TIP)។ [...] ¹⁰⁵

តួនាទីនៃការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនជាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សរបស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ ភ្ជាប់ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ទៅនឹងការខ្វះការស៊ើបអង្កេតយ៉ាងសកម្ម នៃការជួញដូរមនុស្ស ដោយកត់សម្គាល់ថាជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅសម្រាប់ការរំលោភលើ អន្តោប្រវេសន៍ជាដាច់ពួកគេ។ ជនល្មើសជួញដូរកំពុងត្រូវបានស៊ើបអង្កេត ដែលបណ្តាលឱ្យមានការកើនឡើងនូវឆន្ទៈ ក្នុងចំណោមអង្គការស៊ីវិលក្នុងការរាយការណ៍អំពីការជួញដូរទៅមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ ¹⁰⁶ ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និង 'ការចុះបង្ក្រាប' ដែលនាំ

ឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ៖ នីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ (SOPs) ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការប្រឆាំងការរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក (MAPO) ដើម្បីគាំទ្រការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់សម្គាល់ថា រដ្ឋាភិបាលនៅតែបន្តរំពឹងថាជនរងគ្រោះនឹងកំណត់អត្តសញ្ញាណដោយខ្លួនឯង និងមិនអនុវត្តនីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ (SOPs) ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះយ៉ាងសកម្មក្នុងអំឡុងពេល 'ការចុះបង្ក្រាប' នៃការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលងាយរងគ្រោះ ដែលមិនអំណោយផលដល់ជនរងគ្រោះដែលនិយាយទៅកាន់ ការអនុវត្តច្បាប់ ឬការកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ពិន័យជាបន្តបន្ទាប់លើជនរងគ្រោះសម្រាប់ការរំលោភលើអន្តោប្រវេសន៍ និងពេស្យាបាវ ¹⁰⁷ ។ ការព្រួយបារម្ភដូចគ្នានេះអំពីភាពគ្មានប្រសិទ្ធភាពនៃ 'ការចុះបង្ក្រាប' ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងហានិភ័យនៃជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានចាត់ទុកដូចជាឧក្រិដ្ឋជនក៏ត្រូវបានលើកឡើងនៅ

¹⁰⁵ *Forced labour and trafficking in persons: Training manual for Malaysian law enforcers* (ILO, 2021) p.73
¹⁰⁶ 2020 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2020)
¹⁰⁷ 2021 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2021)

ក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ ផងដែរ¹⁰⁸ ។ ការព្រួយបារម្ភក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរអំពីការយកចិត្តទុកដាក់មិនគ្រប់គ្រាន់ ចំពោះការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ពលកម្មដោយបង្ខំ បើទោះបីជានេះជាបញ្ហានៃការជួញដូរដែលរីករាលដាលជាងការជួញដូរ ចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទនៅក្នុងប្រទេសម៉ាឡេស៊ីក៏ដោយ¹⁰⁹ ។ ការខកខានក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណមេក្លោងគ្រឿងញៀនជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរនៅក្នុងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ដែលបណ្តាលឱ្យមានការកាត់ទោសពួកគេពីបទល្មើសគ្រឿងញៀន ជាជាងការការពារពួកគេក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ជាឧទាហរណ៍ មានរបាយការណ៍ស្តីពីមកពីចិនដីគោកត្រូវបានបោកបញ្ឆោតឱ្យជួញដូរគ្រឿងញៀនទៅម៉ាឡេស៊ី។ ក្នុងករណីទាំងអស់នេះ ដែលមនុស្សមិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរទេ ពួកគេត្រូវកាត់ទោសជំនួសវិញពីបទជួញដូរគ្រឿងញៀន¹¹⁰ ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ធ្វើឱ្យមានហានិភ័យក្នុងការផ្តន្ទាទោសកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ៖ ដោយការប្រឆាំងនឹងផ្នែកខាងក្រោយក្នុងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានបង្ហាញអំពីផលវិបាកអវិជ្ជមាន ដែលឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់មានលើការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី។ ការត្រួតពិនិត្យមិនគ្រប់គ្រាន់នៃជនស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកកោន និងជនភៀសខ្លួនសម្រាប់សុចនាករការជួញដូរត្រូវបានកត់សម្គាល់ រួមជាមួយនឹងការបង្កើនអំណាចដល់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដើម្បីចាប់ខ្លួនជនចំណាកស្រុកដែលគ្មានឯកសារ ដែលបណ្តាលឱ្យជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានចាត់ទុកជាជនអន្តោប្រវេសន៍ "ខុសច្បាប់"¹¹¹ ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្រោមច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ត្រូវបានរាយការណ៍ថាបានជំរុញដោយទស្សនៈអវិជ្ជមានចំពោះជនទេសន្តរប្រវេសន៍ និងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ¹¹² ។ បន្ទាប់ពីបេសកកម្មឆ្នាំ២០១៥

¹⁰⁸ 2020 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2020)
¹⁰⁹ 2021 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2021)
¹¹⁰ Justice Centre Hong Kong, *Submission for the Working Group on Arbitrary Detention's Study on arbitrary detention relating to drug policies* (March 2020)
¹¹¹ ទម្រង់នៃការដាក់ទណ្ឌកម្មផ្សេងទៀតត្រូវបានលើកឡើង រួមមានជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការដោយដាក់ខ្នោះដៃ ដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងជនជួញដូររបស់ពួកគេ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១៖ ម៉ាឡេស៊ី (ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក ឆ្នាំ ២០២១) ។
¹¹² See: <http://www.tenaganita.net/news-and-press-releases/press-releases/tenaganita-press-statement-malaysia-needs-to-wake-up-to-its-human-trafficking-problem/> accessed on 6 April 2021.

របស់គាត់ទៅកាន់ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី អ្នករាយការណ៍ពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ បានលើកឡើងថា ៖

...[] ការមានទំនោរនយោបាយខ្លាំងឆ្ពោះទៅរកបទឧក្រិដ្ឋ និងការកាត់ទោសជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់ អាចមានផលវិបាកអវិជ្ជមានដោយអចេតនា ដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ទោះបីជាមានការការពារខ្លះប្រឆាំងនឹងការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌពាក់ព័ន្ធនឹងអន្តោប្រវេសន៍នៅក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ (ឆ្នាំ ២០០៧) ក៏ដោយ។

លោកស្រីបានបន្តទៀតថា ជនដែលចង់រាយការណ៍អំពីការរំលោភបំពាន រួមទាំងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរប្រឈមមុខនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ជាហេតុនាំឱ្យមនុស្សជាច្រើនជៀសវាងការទាក់ទងជាមួយអាជ្ញាធរ និងជនដទៃមិនសមរម្យចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលកំពុងត្រូវបានជួញដូរ ដែលពួកគេមិនគួរទទួលខុសត្រូវ¹¹³ ។ មានព័ត៌មានតិចតួចដែលបង្ហាញថាស្ថានភាពនេះបានប្រសើរឡើងក្នុងរយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំ ដែលបានកន្លងផុតទៅចាប់តាំងពីរបាយការណ៍នោះ ត្រូវបានចេញផ្សាយ។ ផ្ទុយទៅវិញ នៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សថ្មីៗបំផុតរបស់ខ្លួន ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់សម្គាល់ថា ៖

រដ្ឋាភិបាលបានបន្តពឹងផ្អែកលើជនរងគ្រោះ ដើម្បី "កំណត់អត្តសញ្ញាណដោយខ្លួនឯង" ហើយមិនបានអនុវត្តនីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ (SOPs) ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះយ៉ាងសកម្ម ក្នុងអំឡុងពេលការចុះបង្ក្រាបអនុវត្តច្បាប់ ឬក្នុងចំណោមប្រជាជនងាយរងគ្រោះដែលអាជ្ញាធរបានទាក់ទង។ ដូច្នេះហើយ អាជ្ញាធរបានបន្តដាក់ទោសជនរងគ្រោះដោយមិនសមរម្យចំពោះបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ និងពេស្យាចារ¹¹⁴ ។

២.៦. ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា

គ្មានការពិភាក្សាតុល្យលណាមួយត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា សម្រាប់គោលបំណងនៃការសិក្សានេះទេ ដោយសាររដ្ឋប្រហារយោធាដែលបានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ១ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១។ ដូច្នេះហើយ ព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ប្រទេសនេះ អាចទទួលបានតាមរយៈព័ត៌មានដែលមានបង្ហាញជាសាធារណៈ និងការយល់ដឹងពីអ្នកជំនាញម្នាក់ៗ តែ

¹¹³ Source: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro, Addendum, Mission to Malaysia, UN Doc A/HRC/29/38/Add.1, 1 June 2015 [25]
¹¹⁴ 2021 Trafficking in Persons Report: Malaysia (US Department of State, 2021)

ប៉ុណ្ណោះ។ ការទទួលបានព័ត៌មានដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះនៅមានកម្រិត។

ការចែងពីបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាក់លាក់នៅក្នុងច្បាប់

របស់ប្រទេស៖ ជំពូកទី V នៃច្បាប់ស្តីពីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ២០០៥) ដែលបានការពារសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ចែងថា ស្ថាប័នកណ្តាលនឹងមិនចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរ ចំពោះបទល្មើសណាមួយនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សឡើយ ហើយត្រូវកំណត់ថាតើវាសមស្របក្នុងការចាត់វិធានការលើពួកគេចំពោះបទល្មើសណាមួយដែលកើតឡើងដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរ។ យោងតាមមាត្រា ១៣ នៃច្បាប់នេះ៖

១៣. ស្ថាប័នកណ្តាល៖

(ក) មិនត្រូវចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានជួញដូរចំពោះបទល្មើសណាមួយនៅក្រោមច្បាប់នេះទេ។

(ខ) ត្រូវកំណត់ថាតើវាសមស្រប ឬអត់ ក្នុងការចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរចំពោះបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស។

ខណៈពេលដែលស្ថាប័នកណ្តាលមិនចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ចំពោះបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស យោងតាមមាត្រា ១៣(ក) ជនរងគ្រោះអាចនៅតែត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត ផ្អែកតាមផ្នែកទី ១៣ (ខ)។

ការការពារជនរងគ្រោះជាកុមារពីការផ្តន្ទាទោស៖ ច្បាប់ផ្តល់ការការពារមួយចំនួន

ដល់ជនរងគ្រោះកុមារពីការកាត់ទោស។ ច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិកុមារកំណត់អាយុអប្បបរមាសម្រាប់ការជ្រើសរើសយោធាដោយស្ម័គ្រចិត្តនៅអាយុ ១៨ ឆ្នាំ និងពង្រឹងការការពារសម្រាប់កុមារដែលត្រូវបានជ្រើសរើស ឬប្រើប្រាស់ដោយកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជ្ន និងមិនមែនរដ្ឋ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិក ចង្អុលទៅការការពាររួមទាំងការបណ្តេញចេញដោយស្វ័យប្រវត្តិនៃការចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌ និងការបញ្ជូនទៅកាន់ការថែទាំការពារសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួនត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលនៃការជ្រើសរើស ឬការប្រើប្រាស់បាននិយាយថា។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ខណៈពេលដែលសរសើរការការពារទាំងនេះ វាត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាអាយុនៃ

ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដែលមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ (កើនឡើងពី ៧ ឆ្នាំ) នៅតែមានកម្រិតទាបខ្លាំង ក្នុងការការពារកុមារពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួន¹¹⁵ ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងគោលនយោបាយ៖ នៅកម្រិតគោល នយោបាយផែនការសកម្មភាពជាតិរយៈពេល៥ឆ្នាំ ដំណាក់កាលទី៣ របស់ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ស្តីពីការ ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (២០១៧-២០២១) មិនបាននិយាយអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ ទណ្ឌកម្មនោះទេ ប៉ុន្តែ សង្កត់ធ្ងន់លើវិធីសាស្ត្រដែលយកជនរងគ្រោះជាគោលក្នុងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹង ការជួញដូរ។ វាត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះការមិនគិតប្រាក់ពី ការវិលត្រឡប់របស់ជនជាតិរ៉ូហ៊ីងយ៉ា ជាមួយនឹងបទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ ត្រូវបានលុប ចោលដោយរបបយោធា បន្ទាប់ពីរដ្ឋប្រហារ ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០២១ ដោយយោធាបានចាត់វិធានការ ប្រឆាំងនឹងជនជាតិរ៉ូហ៊ីងយ៉ា ចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍¹¹⁶ ។

ការអនុវត្តការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តដាក់ស្តេច៖ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់ សម្គាល់ថាជនរងគ្រោះមួយចំនួនត្រូវបានពិន័យ សម្រាប់អំពើខុសច្បាប់ដែលជនល្មើសជួញដូរបានបង្ខំ ពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្ត ដោយសារតែខ្វះការយល់ដឹង ឬការអនុវត្តនីតិវិធីពិនិត្យ ក្នុងចំណោមប៉ូលីស គុលាការ និង មន្ត្រី យ៉ាងហោចណាស់មានករណីមួយដែលជនរងគ្រោះ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទលួច។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ក្នុងសំណុំរឿងនេះ ប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (CBTIP) បានផ្អាកសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ នៅពេលដែលអាជ្ញាធរទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការថាបុគ្គលនោះ ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ¹¹⁷ ។ វាមិនច្បាស់ទេថាតើរឿងនេះកើតឡើង ជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការ អនុវត្តផ្នែកទី ១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០០៥ ដែរឬទេ។

គុណវិធីនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះក្នុងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ ការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ គឺជាឧបសគ្គដ៏សំខាន់ចំពោះការការពាររបស់ពួកគេ ពីការ ផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ កត់សម្គាល់ពីកង្វះខាតក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ វាបានកត់សម្គាល់ពីការ កំណត់អត្តសញ្ញាណសកម្មនៃជនរងគ្រោះ ដែលអាចមកពីប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា "តាមផ្លូវទៅកាន់ប្រទេស ចិនសម្រាប់អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលទំនងជានាំឱ្យមានការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ឬការកេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងពល

¹¹⁵ 2020 Trafficking in Persons Report: Burma (US Department of State, 2020)
¹¹⁶ 2021 Trafficking in Persons Report: Burma (US Department of State, 2021)
¹¹⁷ 2021 Trafficking in Persons Report: Burma (US Department of State, 2021)

កម្ម និងប្រទេសថៃសម្រាប់ការជួញដូររូបភាពដែលអាចកើតមាន" ទោះបីជាវាបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភ ថាអាជ្ញាធរមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះយ៉ាងសកម្មនៅគ្រប់វិស័យក៏ដោយ¹¹⁸ ។

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ

ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ាមាន អនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) នៅកន្លែងដែលភាគីនានា បញ្ជាក់ ថាជនរងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស ហើយយល់ព្រមមិនដាក់ទោសជនរង គ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើង ។ ដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស ។ កិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះស្ថិតនៅជាមួយប្រទេសថៃ (២០០៩ មាត្រា ៨(ក)) និងជាមួយប្រទេសចិន (២០០៩ មាត្រា ៥(១))។ វាមិនច្បាស់ទេថាតើកិច្ចព្រមព្រៀង ទ្វេភាគីទាំងនេះត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងការអនុវត្តដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការកាត់ទោស ឬយ៉ាង ណា។

២.៧. ប្រទេសហ្វីលីពីន

កិច្ចពិភាក្សាតុមូលចំនួន ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ក្នុងគោល បំណងនៃការសិក្សានេះ ដោយមានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ២០ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការប្រឆាំងនឹង ការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ។ ផ្នែកនេះប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មាន តម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាសម្ភារៈពីប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាប់សំរាប់ជនរងគ្រោះពីការ ប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ផ្នែកទី ១៧ នៃច្បាប់សាធារណៈលេខ ៩២០៨ (ឆ្នាំ២០០៣) ដែលធ្វើ វិសោធនកម្មដោយ RA ១០៣៦៤ (ឆ្នាំ២០១២) (ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ដែលបានកែ ប្រែបន្ថែម) កំណត់ថា ជនដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបាន ប្រព្រឹត្តដូចជា លទ្ធផលផ្ទាល់នៃ ឬជាឧបត្ថម្ភ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ ឬដោយគោរពតាមបញ្ជា ដែលធ្វើឡើងដោយជនល្មើសជួញដូរ។ ផ្នែកនោះក៏ការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរសម្រាប់គោល បំណងពេស្យាបារពីការកាត់ទោស ការដាក់ពិន័យ ឬការដាក់ពិន័យផ្សេងទៀត ក្រោមក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលបានកែសម្រួល។

ផ្នែកទី ១៧. ការការពារផ្នែកច្បាប់ដល់ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ។

¹¹⁸ 2020 Trafficking in Persons Report: Burma (US Department of State, 2020)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

- ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរត្រូវទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើ ឬអំពើជួញដូរ ហើយមិនត្រូវផ្ដន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើង ដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់ នៃ ឬជំនួយឬគ្រឿង ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរដោយផ្អែកលើអំពើជួញដូរ ត្រូវបានបញ្ចូលក្នុង ច្បាប់នេះ ឬដោយអនុលោមតាមបញ្ជាដែលធ្វើឡើងដោយជនល្មើសជួញដូរ ដែលទាក់ទងនឹង វា។ ក្នុងន័យនេះ ការយល់ព្រមពីជនត្រូវបានគេជួញដូរចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចដែលមានចែង ក្នុងច្បាប់នេះ នឹងមិនអាចយកជាការបានឡើយ។

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ក្នុងគោលបំណងពេស្យាចារដែលមានចែងក្នុងផ្នែកទី ៤ នៃ ច្បាប់នេះមិនត្រូវបានចែងដោយមាត្រា ២០២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួលទេ ហើយដូច្នោះ មិនត្រូវបានកាត់ទោស ពិន័យជាប្រាក់ ឬដាក់ទោសទណ្ឌតាមច្បាប់នោះទេ។

បទប្បញ្ញត្តិបន្ថែមដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធនៅលើបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិន

ដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ បទប្បញ្ញត្តិបន្ថែមទៀតត្រូវបានផ្តល់ជូនសម្រាប់នៅក្នុងច្បាប់ដែលបានកែប្រែ និង បទប្បញ្ញត្តិអនុវត្តច្បាប់សាធារណរដ្ឋលេខ ៩២០៨ ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មដោយច្បាប់សាធារណរដ្ឋ លេខ ១០៣៦៤។ ផ្នែកទី ៨៨ 'ការការពារពីការប្តឹងចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ដែលបានប្រព្រឹត្តទាក់ទង នឹង ការជួញដូរ ឬតាមបញ្ជាផ្ទាល់របស់ជនល្មើសជួញដូរចែងថា 'ការយល់ព្រមពីជនល្មើសជួញដូរ ចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចដែលមានគោលបំណងគឺមិនពាក់ព័ន្ធទេ។ ជនដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវ ទទួលទោសទណ្ឌចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃ ឬជាឧបត្ថម្ភ ឬពាក់ ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ ឬដោយគោរពតាមបញ្ជាដែលធ្វើឡើងដោយជនល្មើសជួញដូរទាក់ទងនឹងអំពើ នោះ។ 'ការការពារប្រឆាំងនឹងការប្តឹងតាមមាត្រា ២០២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួល' ដែល ចែងថា 'ជនដែលត្រូវបានជួញដូរដើម្បីពេស្យាកម្មមិនត្រូវកាត់ទោស ផាកពិន័យ ឬពិន័យតាមបញ្ញត្តិ មាត្រា ២០២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួលនោះទេ។ ផ្នែកទី៩៤ ទំនោរផ្លូវភេទរបស់មនុស្ស ដែលត្រូវបានជួញដូរមិនបញ្ជាក់ពី ការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះនោះ ក្នុងសកម្មភាពផ្លូវភេទ ឬ បញ្ជាក់អំពីការរួមភេទ ឬការយល់ឃើញផ្សេងទៀតរបស់ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរទេ។

ការការពារកុមាររងគ្រោះពីការផ្ដន្ទាទោស៖ កុមាររងគ្រោះត្រូវបានការពារពីបទ ល្មើសមួយចំនួន រួមទាំងតាមរយៈច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌អនីតិជន ផ្នែកទី ៥៨ ដែលហាមប្រាមការកាត់ ទោសចំពោះភាពមិនច្បាស់លាស់ និងពេស្យាចារ។ លើសពីនេះ ផ្នែកទី ៥ នៃច្បាប់ប្រឆាំងការរំលោភ បំពានលើកុមារចែងថា កុមារដែលចូលរួមក្នុងសកម្មភាពផ្លូវភេទបែបពាណិជ្ជកម្ម 'ត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាកុមារដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងពេស្យាកម្ម និងការរំលោភបំពានផ្លូវភេទផ្សេងទៀត'។

លិខិតុបករណ៍ផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលទ្ធផល

គ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ កាលៈទេសៈលើកលែងនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលត្រូវបានកែ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

សម្រួលបានលើកឡើងថាជាមធ្យោបាយដែលអាចកើតមានការលើកកម្ពស់ការការពារ ដោយទទួលស្គាល់ថាគ្រាន់តែជាការការពារមិនដូចគ្នាទៅនឹងការរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពី ត្រូវបានកាត់ទោសជាបឋម។ ច្បាប់ស្តីពីឧក្រិដ្ឋកម្មតាមអ៊ីនធឺណិតឆ្នាំ ២០១២ ត្រូវបានលើកឡើងពីភាពពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនដែលបានផ្តល់ឱ្យអាចត្រូវបានប្រើ ក្នុងករណីដែលច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរគ្រឿងចូលជាធរមាន។ ក្នុងករណីបែបនេះ បុគ្គលម្នាក់អាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ក្រោមច្បាប់ស្តីពីឧក្រិដ្ឋកម្មតាមអ៊ីនធឺណិត ជាជាងត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោសដោយច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរដោយនិយាយអំពីសារៈសំខាន់នៃការនាំយកបទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមកប្រើនៅពេលដែលមានធាតុផ្សំនៃការកេងប្រវ័ញ្ច។

គោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយ

អំពើជួញដូរ៖ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការការពារសិទ្ធិស្ត្រីដែលត្រូវបានជួញដូរ (គណៈកម្មការហ្វីលីពីនស្តីពីស្ត្រី ក្នុងការសម្របសម្រួលជាមួយក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិភ្នាក់ងារប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (IACAT) ឆ្នាំ២០១៣) សង្កត់ធ្ងន់ថា 'ស្ត្រីដែលត្រូវបានជួញដូរគួរតែត្រូវបានព្យាបាល។ ក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស (៥.៣.៨.១.១.) លើសពីនេះ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីប្រព័ន្ធបញ្ជូនបន្តពាក់ព័ន្ធនឹងករណីជួញដូរមនុស្ស ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិភ្នាក់ងារប្រឆាំងការជួញដូរ (IACAT) នៅថ្ងៃទី ០២ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៧ តាមរយៈដំណោះស្រាយលេខ ០០៦ សេរីឆ្នាំ ២០១៧ ចែងថាជនដែលត្រូវបានជួញដូរមានសិទ្ធិ៖ 'មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌ (ឬត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម) ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ក្នុងអំឡុងពេលបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ។' គ្មានគោលការណ៍ទាំងនេះត្រូវបានលើកឡើងក្នុងអំឡុងពេលពិភាក្សាកុម្មុលនោះទេ។

ការបកស្រាយគោលការណ៍មិនដាក់ទោស

ការវិវត្តនៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់សាធារណៈ

រដ្ឋលេខ ៩២០៨៖ ជនចូលរួមបានកត់សម្គាល់ថា ច្បាប់ត្រូវបានពង្រីកដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោសមិនត្រឹមតែចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងពីការរំលោភច្បាប់ការងារ និងការចោទប្រកាន់រដ្ឋបាលផងដែរ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរម្នាក់បានកត់សម្គាល់ថា ការមិនផ្តល់ការ ពិន័យដើមឡើយទាក់ទងតែនឹងសកម្មភាព 'ទាក់ទងដោយផ្ទាល់' ទៅនឹងការជួញដូរ ប៉ុន្តែ ក្រោយមកត្រូវបានកែប្រែដើម្បីសំដៅទៅលើអ្វីដែល 'លទ្ធផលដោយផ្ទាល់' ពីការជួញដូរ។ មានការពិភាក្សាមួយចំនួនអំពីថា តើនេះគួរតែត្រូវបានបកស្រាយយ៉ាងតឹងរឹងដើម្បីសំដៅទៅលើ 'ការមិនកាត់ទោស' ដោយសេចក្តីសន្និដ្ឋានបានឈានដល់ថា ស្មារតីនៃគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោសនិយាយនៅក្នុងការពេញចិត្តនៃការបកស្រាយដោយសេរីដើម្បីចែងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីមានន័យថា ការមិន

ចាប់ខ្លួន ការមិនយុំខ្លួន និងការមិនកាត់ទោស។ វាមិនច្បាស់ថាតើគោលការណ៍នេះនឹងត្រូវបកស្រាយ យ៉ាងដូចម្តេចនៅទូទាំងដំណាក់កាលផ្សេងៗនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។

កង្វះភាពច្បាស់លាស់ខ្លះៗនៃការមិនជាប់ទណ្ឌកម្ម ក្រៅពីបទល្មើសដែល ទាក់ទងនឹងពេស្យាបារៈ អ្នកពិភាក្សាបានចាត់ទុកថាច្បាប់នេះត្រូវបានយល់យ៉ាងទូលំទូលាយ និងអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងបរិបទនៃបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងទាក់ទងនឹងបទល្មើសផ្សេងៗ ដែលជនរងគ្រោះអាចនឹងមិន ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ ពីការការពារ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនត្រូវបានផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះពីការជួញ ដូរដែលអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ (ថាតើទទួលបានដោយក្លែងបន្លំ ឬ ផ្លាស់ប្តូរ)។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានបង្ហាញថា ជនល្មើសជួញដូរនឹងត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋ កម្មទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន ហើយបានបន្ទុកដើម្បីចង្អុលបង្ហាញពីស្ថានភាពជួញដូររបស់ពួកគេ ជាការការពារ ជាជាងត្រូវបានការពារពីការកាត់ទោសនៅដើមដំបូង។ ក្នុងករណីដែលគ្មានភាព ច្បាស់លាស់លើវិសាលភាពនៃការការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចនឹង ត្រូវចោទប្រកាន់ ប្រសិនបើពួកគេបានជួញដូរជនដទៃ។ តម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំផ្នែកនីតិបញ្ញត្តិ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ក្នុងន័យនេះ។

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងការជួញដូរ និងបទល្មើសៈ លើសពីបញ្ហាប្រឈម ជាក់ស្តែងនៃការទទួលបានព័ត៌មានពីជនរងគ្រោះអំពីបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ និងតម្រូវ ការក្នុងការស្វែងរកសក្ខីកម្មក្នុងរយៈពេលមួយ មានការពិភាក្សាតិចតួចអំពីរបៀបទំនាក់ទំនងរវាងបទ ល្មើស និងការជួញដូរ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទោះបីជាច្បាប់ហ្វីលីពីន អនុម័តគំរូបុព្វហេតុដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយក៏ដោយ ក៏មានការចង្អុលបង្ហាញមួយចំនួនដែលថា ការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនេះត្រូវបានគេយល់ថាកើតឡើងដោយការបង្ខិតបង្ខំរបស់ជនល្មើសជួញដូរ និង សក្តានុពលនៃអំណាចទាក់ទងគ្នារវាងពួកគេ។

តម្រូវការសម្រាប់គោលនយោបាយខ្លះៗនៃការអនុវត្តន៍នៃការមិនជាប់ទោសៈ អ្នកអនុវត្តបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការនៃគោលនយោបាយច្បាប់លាស់ដើម្បីបំពេញបន្ថែមច្បាប់ ដើម្បី បញ្ជាក់ពីការអនុវត្តរបស់ខ្លួនចំពោះបទល្មើសលើសពេស្យាបារ។ ការបញ្ជាក់ត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់ជុំ វិញលក្ខខណ្ឌផ្លូវច្បាប់ដែលជនរងគ្រោះ 'មិនគួរត្រូវបានផាកពិន័យ'។ ជាពិសេស សំណួរដែលបាន លើកឡើងគឺថាតើនេះមានន័យថា បុគ្គលមិនគួរត្រូវបានកាត់ទោស ប៉ុន្តែ នៅតែអាចត្រូវបានចោទ ប្រកាន់ និងកាត់ទោសចំពោះសកម្មភាពខុសច្បាប់ ឬថាតើការការពារទូលំទូលាយត្រូវបានរំពឹងទុក។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានចង្អុលបង្ហាញពីតម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំ និងអនុសាសន៍គោលនយោបាយ ដោយផ្អែកលើបទដ្ឋាន និងស្តង់ដារអន្តរជាតិ ដើម្បីជូនដំណឹងដល់អ្នកអនុវត្តការបកស្រាយ 'ត្រឹមត្រូវ'

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

នៃផ្នែកទី ១៧ នៃច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ ដែលគាំទ្រជាមួយនឹងការផ្សព្វផ្សាយ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការពិភាក្សាតុល្យ ដើម្បីជំរុញជនកាន់កាតព្វកិច្ចទៅធ្វើការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងតាមរយៈការកំណត់អត្តសញ្ញាណមនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរជាមុនដោយដែលជួបពួកគេ។

តម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំដើម្បីដោះស្រាយភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នានៃនីតិបញ្ញត្តិ៖ តម្រូវការសម្រាប់ការណែនាំអំពីរបៀបយកឈ្នះភាពផ្ទុយគ្នារវាងឧបករណ៍នីតិបញ្ញត្តិផ្សេងៗគ្នាត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់។ នេះត្រូវបានស្នើឡើងក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយវិសាលភាពសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ ហើយធានាថាវាអាចត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយរួមទាំងក្នុងករណីដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស។ តួអង្គមិនមែនរដ្ឋបានសង្កត់ធ្ងន់ថា គោលការណ៍ណែនាំត្រូវតែដោះស្រាយមិនត្រឹមតែចំពោះការអនុវត្តច្បាប់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងចំពោះអាជ្ញាធរការងារ និងជនផ្សេងទៀត រួមទាំងនៅកម្រិតនៃអង្គការរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន (LGU) ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងទូលំទូលាយ និងធានាថាករណីជាច្រើនទៀតត្រូវបានបញ្ជូនទៅអាជ្ញាធរប្រឆាំងការជួញដូរ។ សារៈសំខាន់នៃការវិនិយោគនៅក្នុងនាយកដ្ឋានសុខុមាលភាពសង្គម និងការអភិវឌ្ឍន៍ (DSWD) ដើម្បីធ្វើឱ្យមានការចូលរួមកាន់តែទូលំទូលាយរបស់ពួកគេលើគោលការណ៍នេះក៏ត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ផងដែរ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការប្រើប្រាស់នៃច្បាប់ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងពេស្យាបារៈ មានមតិទូទៅដែលផ្នែកទី ១៧ ផ្តល់នូវមូលដ្ឋានច្បាប់ដ៏រឹងមាំសម្រាប់ការការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម ទោះបីជាមានមតិផ្សេងគ្នាអំពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តជាក់ស្តែងក៏ដោយ។ អ្នកឆ្លើយសំណួររបស់រដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកថាវាត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ដោយជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋនៅក្នុងករណីលើកលែង។ ពួកគេបានសង្កត់ធ្ងន់ថាច្បាប់មិនអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីចាប់ខ្លួន ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមដាក់ ឬបន្តការចោទប្រកាន់លើជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ នេះត្រូវបានគេសន្មតថាជារឿងធម្មតាបើប្រៀបជាមួយនឹងការផ្តល់ជាជាងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងសហគមន៍ភ្នំវត្តភ្នំ៖ ច្បាប់នេះត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាមានតម្លៃពិសេសក្នុងការធានាជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ ហើយករណីមិនត្រូវបានប្តឹងពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ។ ករណីលើកលែងមួយចំនួនត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញ ឧទាហរណ៍ក្នុងករណី

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

អតីតជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរកំពុងបន្តជ្រើសរើសកុមារឱ្យធ្វើអាជីវកម្ម។ ករណីនេះត្រូវបានគេចាត់ទុកថាគ្មានជម្រើសក្រៅពីការដាក់បន្ទុកលើជនរងគ្រោះជាជនដៃដល់។ អ្នកអនុវត្តម្នាក់បានចាត់ទុកថាវាសមហេតុផលក្នុងការដាក់ចេញនូវគោលការណ៍នៅចំណុចដែលជនរងគ្រោះឈប់ធ្វើជាជនរងគ្រោះ ហើយក្លាយជាជនល្មើសជួញដូរគាត់ ឬនាងផ្ទាល់ ជាពិសេសកន្លែងដែលកុមារត្រូវបានជ្រើសរើស។ នៅទីនេះ បញ្ហាប្រឈមនៃតុល្យភាពផលប្រយោជន៍របស់ជនរងគ្រោះពីមុន និងបច្ចុប្បន្នត្រូវបានលើកឡើង។ វិមាត្រយេនឌ័រត្រូវបានលើកឡើងនៅទីនេះផងដែរអំពីភាពងាយរងគ្រោះរបស់ស្ត្រីក្នុងការកាត់ទោសពីបទជួញដូរជនដីទៃក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដែលជាកន្លែងដែលពួកគេចាប់ផ្តើមជាជនរងគ្រោះដោយខ្លួនឯង ដោយសារតែស្ត្រីកាន់តែច្រើនត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់ដោយការជួញដូរប្រភេទនេះ។

តួនាទីរបស់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ និងព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវ

គោលការណ៍មិនជាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស។ អ្នកស៊ើបអង្កេតបានផ្តល់អនុសាសន៍ថា តើការចោទប្រកាន់អ្វីខ្លះប្រសិនបើមាន ដើម្បីដាក់ និងអាចរួមបញ្ចូលព័ត៌មានអំពីស្ថានភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ដែលជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឆ្ពោះទៅរកការកាត់បន្ថយការទទួលខុសត្រូវរបស់គាត់។ ព្រះរាជអាជ្ញាកំណត់ថា តើមានមូលហេតុដែលអាចកើតមាន ឬគ្មានមូលហេតុដែលអាចកើតមាន ឬបដិសេធ ឬស្នើសុំការស៊ើបអង្កេតដែលត្រូវធ្វើ។ អ្នកឆ្លើយតបបានកត់សម្គាល់ថា ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាសិទ្ធិដែលមិនគួរអាស្រ័យលើឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា អ្នកអនុវត្តច្បាប់ ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមជាច្រើនមិនស្គាល់ពីគោលការណ៍មិនដាក់ទោសទណ្ឌ។ ព្រះរាជអាជ្ញាម្នាក់បានលើកឧទាហរណ៍ពីអ្នកអនុវត្តច្បាប់ដែលណែនាំអោយមានការចោទប្រកាន់ពីបទពេស្យាចារលើមនុស្សពីរនាក់ (ប្រុសម្នាក់ ស្ត្រីម្នាក់); ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងករណីនោះបានសុំឱ្យគាត់អានមាត្រា ១៧ ហើយបន្ទាប់មកប្តូរអនុសាសន៍របស់គាត់។

តួនាទីរបស់ចៅក្រមក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនជាក់ទណ្ឌកម្ម

៖ ចៅក្រមមានអំណាចធ្វើការសម្រេចចិត្តដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃអង្គហេតុ ហើយត្រូវបានដឹកនាំដោយគោលការណ៍ និងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ រួមទាំងផ្នែកទី ១៧ ដែលកំណត់ថាជនរងគ្រោះ 'មិនត្រូវទទួលការពិន័យទេ'។ ក្នុងន័យនេះ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពន្យល់ថា ពួកគេមិនបានឃើញករណីចៅក្រមមិនដាក់ទោសនោះទេ ទោះបីជាតាមទ្រឹស្តី ពួកគេមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការមិនដាក់ ឬបន្ធូរបន្ថយទោសក៏ដោយ។ វាមិនច្បាស់ទេថា តើតុលាការអាចបិទកំណត់ត្រានៅក្នុងករណីនៃទោសមនុស្សពេញវ័យតាមដែលអាចធ្វើបានក្នុងករណីអនីតិជនដែរឬទេ។ ជម្រើសនៃការស្នើសុំឱ្យតុលាការដោះលែងជនរងគ្រោះដែលប្រឈមនឹងការចោទប្រកាន់ក៏ត្រូវបានលើកឡើងជាជម្រើសផងដែរ ដោយអ្នកឆ្លើយសំណួរម្នាក់

បានស្នើសុំដោយជោគជ័យថាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទដឹកជញ្ជូនគ្រឿងញៀនត្រូវបានដោះលែងដោយតុលាការ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

បញ្ហាប្រឈមផ្នែកយុត្តាធិការទាក់ទងនឹងការជួញដូរធួនផែន: អ្នកអនុវត្តបានកត់សម្គាល់ថា កម្មករហ្វីលីពីនក្រៅប្រទេស (OFW) ដែលត្រូវបានជួញដូរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសជាញឹកញាប់មុនពេលជនល្មើសជួញដូររបស់ពួកគេ រួមទាំងភ្នាក់ងារជ្រើសរើសផងដែរ ត្រូវបានគេនាំមកកាត់ទោស។ បញ្ហាប្រឈមទាក់ទងនឹងយុត្តាធិការត្រូវបានលើកឡើងនៅទីនេះ ជាពិសេសក្នុងករណីដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសគោលដៅ (ឧទាហរណ៍ស៊ីរី អាហ្វហ្គានីស្ថាន ឬអាហ្វហ្គានីស្ថាន) ទោះបីជាពួកគេអាចត្រូវបានជ្រើសរើសដោយមនុស្សមកពីហ្វីលីពីនក៏ដោយ។ បញ្ហាប្រឈមនៃការរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅទូទាំងយុត្តាធិការផ្សេងៗត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងបរិបទដែលជនរងគ្រោះហ្វីលីពីនដោយការជួញដូរ ក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទត្រូវបានកាត់ទោសនៅក្រៅប្រទេសហ្វីលីពីន ដែលបង្កបញ្ហាប្រឈមចំពោះអ្នកអនុវត្តច្បាប់ និងព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងតំបន់។ ម៉្យាងវិញទៀត ការអនុវត្តល្អមួយត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងដំណើរការនៃជនរងគ្រោះហ្វីលីពីននៅក្នុងប្រទេសស៊ីរី ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមួយនឹងលិខិតបញ្ជាក់ដែលបានរៀបចំ ដោយហេតុនេះកាត់បន្ថយបន្ទុកលើពួកគេនៅពេលពួកគេត្រឡប់មកវិញ។ តម្រូវការសម្រាប់ការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ – រួមទាំងនៅកម្រិតប៉ូលីសទៅប៉ូលីស រវាងហ្វីលីពីន និងប្រទេសសំខាន់ៗដូចជាម៉ាឡេស៊ី និងសិង្ហបុរី ដើម្បីរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ និងការមិនទទួលបាន: មានការទទួលយកយ៉ាងទូលំទូលាយនូវការពិតដែលថាជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណមិនគួរត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋ ដោយការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដំបូងមានសារៈសំខាន់ចំពោះបញ្ហានេះ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនត្រូវបានផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណត្រូវបានកាត់ទោសសម្រាប់បទល្មើស ប៉ុន្តែ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើង (ជាពិសេសដោយក្រុមអង្គមិនមែនរដ្ឋ) អំពីជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ហើយដូច្នោះមិនត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោស។

តម្រូវការដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ: បញ្ហាប្រឈមមួយត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងការពិតដែលថាជនរងគ្រោះជារឿយៗមិន

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

កំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងជាជនរងគ្រោះ ហើយអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណជនល្មើសសម្រាប់បទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងដំណើរការជួញដូរ។ ក្នុងន័យនេះ អ្នកអនុវត្តត្រូវមានការយល់ដឹងយ៉ាងស៊ីជម្រៅអំពីរបៀបដែលជនល្មើសជួញដូររំលោភបំពានលើទីតាំងងាយរងគ្រោះរបស់ជនរងគ្រោះដូច្នេះពួកគេអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានជួញដូរដោយមធ្យោបាយស្រាលៗដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើកម្លាំង ឬអំពើហិង្សា។ សារៈសំខាន់នៃគោលការណ៍ណែនាំដើម្បីគាំទ្រការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងភ្លាមៗត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាជាគន្លឹះនៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមជាមួយនឹងតម្រូវការសម្រាប់ជនកាន់កាតព្វកិច្ចក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទៅកាន់ជនរងគ្រោះអំពីការការពារផ្លូវច្បាប់របស់ពួកគេ រួមទាំងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មផងដែរ។ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់មួយត្រូវបានកត់សម្គាល់នៅទីនេះក្នុងការពិនិត្យមើលជនបរទេស ដែលប្រព្រឹត្តការរំលោភលើអន្តោប្រវេសន៍។ តួនាទីចម្បងរបស់ការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ ដើម្បីកំណត់ អត្តសញ្ញាណការរំលោភលើអន្តោប្រវេសន៍ មិនមែនជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលធ្វើឱ្យមិនច្បាស់លាស់នៅចំណុចណាដែលជនល្មើសនៃបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ នឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅឱ្យសមត្ថកិច្ចអនុវត្តច្បាប់សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ សំណួរត្រូវបានលើកឡើងអំពីចំណុចដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ ហើយជនណាមានទំនួលខុសត្រូវក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ។ ជាឧទាហរណ៍ នៅពេលដែលកាលៈទេសៈកើតឡើងនៅក្នុងបរិបទនៃការកាត់ក្តីដែលបង្ហាញថាមានធាតុផ្សំនៃការជួញដូរ តើមនុស្សដែលត្រូវបានកាត់ទោសត្រូវបានចាត់ទុកថាត្រូវបាន 'កំណត់អត្តសញ្ញាណ' នៅចំណុចនេះទេ? ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនសម្រាប់ អនីតិជនដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀនដែលមិនត្រូវបានគេកំណត់ថាជាការជួញដូរ ប៉ុន្តែ ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ វាបានលេចឡើងថាពួកគេធ្លាប់ត្រូវបានជួញដូរ។ ពួកគេត្រូវបានគេព្យួរ ទោស ប៉ុន្តែ ពួកគេខ្លាចមិនហ៊ាន ចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងជនជួញដូរ។ សំណួរក៏ត្រូវបានលើកឡើងផងដែរ អំពីបញ្ហាប្រឈមក្នុងតុល្យភាពការសន្មត់ថា បុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះពីទស្សនៈ នៃការទទួលបានការការពារក្រោមច្បាប់ និងការស្វែងរកមូលហេតុដែលអាចកើតមាននៃការជួញដូរពី ទស្សនៈរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ហើយតើជនណាជាអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តលើបញ្ហាទាំងនេះ។ ការពិចារណាលើការអនុវត្តល្អដែលផ្តល់ជូននៅទីនេះ គឺសម្រាប់អ្នកអនុវត្តខុសផ្នែកនៃការអនុវត្តការសន្មត់ថាមនុស្សម្នាក់ជាជនរងគ្រោះ ដើម្បីកុំដាក់ទោសពួកគេ ដោយមិនធ្វើឱ្យការមិនដាក់ទោសរបស់ពួកគេអាស្រ័យលើការដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ជនល្មើសជួញដូរ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាអំប៊ុន

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះពីបទល្មើសដូចគ្នាដូច្នោះ៖ ករណីខ្លះបង្ហាញថាជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមានត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ។ នៅក្នុង *People vs. Ruth Dela Rosa y Likinon, aka “Sally”* ករណីព្រហ្មទណ្ឌ លេខ១៣-៩៨២០ និង ១៣-៩៨២១, ឆ្នាំ ២០១៣, ព្រះរាជអាជ្ញាបានបង្ហាញភស្តុតាងដែលកំណត់ចំពោះសក្ខីកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ និង ភស្តុតាងធ្វើកោសល្យវិច័យដែលថា ការរួមភេទបានកើតឡើង ប៉ុន្តែ មិនបាន នាំយកភស្តុតាងដើម្បីបង្ហាញពីសក្តានុពលជនរងគ្រោះនៃចុងចោទ រួមទាំងភស្តុតាងនៃការគំរាមកំហែង ឬការប្រើប្រាស់ ឬការបង្ខិតបង្ខំផ្សេងទៀត ដើម្បីចូលរួមជាមួយជនរងគ្រោះចុងចោទ¹¹⁹។ នៅក្នុង *People v. Janet Java Onida*, ករណីព្រហ្មទណ្ឌ លេខ -០-០៨-១៥១៩៧១, ឆ្នាំ២០១៣, ពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរពីហ្វីលីពីនទៅកាន់ប្រទេសសិង្ហបុរី តុលាការបានទទួលស្គាល់ពីភាពរងគ្រោះរបស់ចុងចោទ ប៉ុន្តែ ទោះជាយ៉ាងណាក៏នៅតែកាត់ទោសនាង។ ក្នុងករណីនោះ ជនរងគ្រោះបានជួញដូរក្មេងស្រីម្នាក់ទៀត ខណៈអំពើ កេងប្រវ័ញ្ចកំពុងកើតឡើងលើខ្លួនឯងផងដែរ។ តុលាការបានកាត់ទោសជនជាប់ចោទឱ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ២០ ឆ្នាំ ទោះបីជាវាចែងថា [w] តុលាការអាចមានអារម្មណ៍ថាជនជាប់ចោទ ជាជនរងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ចក៏ដោយ ភស្តុតាងបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថាទាក់ទងនឹងដើមបណ្តឹងឯកជន [កែប្រែឈ្មោះ] ការចោទប្រកាន់ Janet Java គឺជាជនកេងប្រវ័ញ្ចម្នាក់ ដែលបានបំពានច្បាប់¹²⁰។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើដូចគ្នាដូច្នោះ និងជនផ្សេងទៀតនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ៖ មានទស្សនៈផ្សេងគ្នាអំពីការប្រើប្រាស់នៃច្បាប់ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ។ តួអង្គមិនមែនរដ្ឋបានសរសើរផ្នែកទី ១៧ ប៉ុន្តែ បានចង្អុលបង្ហាញពីកង្វះសមត្ថភាពរបស់អ្នកអនុវត្តដើម្បីអនុវត្តវានៅក្នុងការអនុវត្ត ហើយបានរិះគន់ការកាត់ទោសស្រ្តីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ។ កង្វះការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចាត់ទុកថា ដោយអ្នកឆ្លើយសំណួរ ដែលមិនមែនមកពីស្ថាប័នរដ្ឋមួយចំនួនមានការរីករាលដាល ដោយមាន 'ការស្តីបន្ទោសជនរងគ្រោះ' កើតឡើង។ មានការរិះគន់ទៅលើផ្នត់គំនិតរបស់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់មួយចំនួនដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងស្រ្តីក្នុងវិស័យផ្លូវភេទ រួមទាំងជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងចំណោមពួកគេ។ ច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរត្រូវបានចាត់ទុកថាកាត់បន្ថយឧប្បត្តិហេតុដែលស្រ្តីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទពេស្យាចារ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរមួយចំនួនដែលប៉ូលីសនឹងប្រព្រឹត្តលើស្រ្តី នៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទដែលត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាបានកើតឡើងមុនឆ្នាំ ២០១៥ រួមទាំងការគំរាមកំហែងពួកគេឱ្យជាប់ពន្ធនាគារ លុះត្រាតែពួកគេចុះចូលផ្លូវភេទ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្តីបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា នៅតែមានវប្ប

¹¹⁹ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 15.
¹²⁰ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 96.

ធម៌នៃការចោទប្រកាន់ស្ត្រីនៅក្នុងវិស័យផ្លូវភេទ ប្រសិនបើមិនមែនសម្រាប់ពេទ្យាចារជាជាងបទល្មើសផ្សេងទៀត។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើពលករហ្វីលីពីនដែលត្រឡប់មកពីក្រៅប្រទេស

(OFWs)៖ ការវិលត្រឡប់របស់ OFWs ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា ជាទូទៅមិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទរំលោភលើអន្តោប្រវេសន៍នៅពេលពួកគេត្រឡប់មកវិញទេ បើទោះបីជាពួកគេបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្រោមច្បាប់លិខិតឆ្លងដែនឆ្នាំ ១៩៩៦ ទោះបីជាមានការលើកលែងត្រូវបានកត់សម្គាល់ក៏ដោយ។ ការអត្ថាធិប្បាយនេះក៏ត្រូវបានលើកឡើងដែរថា អ្នកអនុវត្តច្បាប់ដែលមិនចេះអត់ធ្មត់ខ្លះអាចប្រើការគំរាមកំហែងនៃការដាក់បទល្មើសទាក់ទងនឹងលិខិតឆ្លងដែនលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដើម្បីទទួលបានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេ ដោយធ្វើឱ្យមានការគំរាមកំហែងនៃការផ្តន្ទាទោសជាជាងការផ្តន្ទាទោសជាក់ស្តែង។ ប៉ុន្តែ ក្រៅពីនេះ ការលើកលែងទាំងនេះ មានការយល់ស្របជាទូទៅថា ការបញ្ជូនជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទអន្តោប្រវេសន៍ ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារនោះទេ ទោះបីជាគួរឱ្យកត់សម្គាល់ខ្លះត្រូវបានផ្តន្ទាទោសរួចហើយដោយក្រៅប្រទេស មុនពេលត្រឡប់ទៅប្រទេសកំណើតក៏ដោយ ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះហ្វីលីពីនពីការជួញដូរសេវាប្រទេស៖

អ្នកចូលរួមបានលើកឡើងពីករណីរបស់ OFWs ហ្វីលីពីនដែលកំពុងត្រូវបានកាត់ទោសនៅមជ្ឈិមបូព៌ា រួមទាំងបទល្មើសទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យា ឬការរំលោភបំពានឯកជនភាព ការរត់គេចខ្លួន និងឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ ក៏ដូចជាការជួញដូរមនុស្ស។ OFW នៅមជ្ឈិមបូព៌ាត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទជួញដូរដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងត្រូវបានឃុំខ្លួននៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ទោះបីជានិយោជករបស់នាងបានប្រើប្រាស់ទម្រង់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមអនឡាញរបស់នាង ដើម្បីជ្រើសរើសជនផ្សេងទៀតពីប្រទេសហ្វីលីពីនក៏ដោយ។ ហានិភ័យនៃការកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ ជាពិសេសកើតឡើងនៅពេលដែល OFWs ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងស្ថានភាពមិនប្រក្រតី (ដូចដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងវិបត្តិកូវីដ) ហើយមិនអាចទៅអាជ្ញាធរដោយខ្លួនឯងការផ្តន្ទាទោស។ ក្នុងករណីខ្លះ និយោជកប្រើការគំរាមកំហែងនៃការចោទប្រកាន់ទាំងនេះ រួមជាមួយនឹងបំណុលខ្ពស់ដែល OFWs ជាច្រើនអនុវត្ត ដើម្បីគ្រប់គ្រងពួកគេ។ ករណីក៏ត្រូវបានលើកឡើងអំពីមនុស្សដែលបានត្រូវជួញដូរទៅនេសាទក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីត្រូវបានកាត់ទោសនិងនិរទេសទៅហ្វីលីពីន។ ជនកេងប្រវ័ញ្ចជាមេក្លាងគ្រឿងញៀន ប្រឈមមុខនឹងបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន ដោយការកំណត់ អត្តសញ្ញាណវិជ្ជមាន នាំឱ្យមានការកាត់ទោសត្រឹមតែទោស ប៉ុន្តែ មិនមែនជាការកាត់ទោសនោះទេ។ ករណីសំខាន់មួយក្នុងន័យនេះគឺជាការកាត់ទោសប្រហារជីវិតលោកស្រី Mary Jane Veloso ពីបទរត់ពន្ធហេរូអ៊ីនចូលក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូណេស៊ី (សូមមើលប្រអប់ 5 ខាងលើ)។ OFWs ត្រូវបានគេ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

កត់សម្គាល់ផងដែរថា បានប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទប្រមាថនៅបរទេស នៅក្នុងប្រទេស មួយចំនួន ហើយមានបញ្ហាជាមួយប៉ូលីសសាសនានៅមជ្ឈិមបូព៌ា ចំពោះការរំលោភលើបទដ្ឋាន សាសនា ទោះបីជាវាមិនច្បាស់ថា OFWs នៅក្នុងករណីទាំងនេះគឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏ ដោយ។

ភាពងាយរងគ្រោះនៃកុមាររងគ្រោះចំពោះការផ្តន្ទាទោស៖ ហានិភ័យដែលអាច កើតមានក្នុងការដាក់ទណ្ឌកម្ម ត្រូវបានលើកឡើងជាពិសេសទាក់ទងនឹងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទលើ កុមារតាមអនឡាញ (OSEC) ដែលជាការចូលរួមរបស់កុមារក្នុងការជ្រើសរើសជនដទៃឱ្យធ្វើ សកម្មភាពផ្លូវភេទតាមអនឡាញ ដែលមិនត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាអនីតិជន រហូតដល់ពួកគេបានចាប់ ឃុំឃាំង¹²¹។ ដូចគ្នានេះដែរ កុមារដែលមានអាយុចន្លោះពី ១៥ ទៅ ១៨ ឆ្នាំដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការ ជួញដូរគ្រឿងញៀនត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាមានហានិភ័យជាក់លាក់ ដោយច្បាប់បានលើកលែង អ នីតិជនក្រោម ១៥ ឆ្នាំពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ ដោយដាក់កុមារដែលមានអាយុពី ១៥ ទៅ ១៨ ឆ្នាំប្រឈមនឹងការផ្តន្ទាទោស។ ហានិភ័យនេះត្រូវបានកត់សម្គាល់ឃើញថា កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងដោយ 'សង្គ្រាមគ្រឿងញៀន' របស់រដ្ឋាភិបាល ដែលអាចធ្វើឱ្យអាជ្ញាធររឹងចំពោះគំនិតដែលថា ជនល្មើសគឺជា ' ជនរងគ្រោះ' មានសិទ្ធិមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោស។ នៅទីនេះ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានចង្អុលទៅច្បាប់សាធារ ណៈរដ្ឋ លេខ៩៣៤៤ ស្តីពីអនីតិជន ថាជាសក្តានុពលផ្តល់នូវមូលដ្ឋានសម្រាប់ការមិនប្តឹងផ្តល់ករណី ប្រឆាំងនឹងអនីតិជន។

កុមារបានចាត់ទុកថាមានទំនាស់នឹងច្បាប់ ជាជាងជនរងគ្រោះដោយ អំពើជួញដូរ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរម្នាក់បានជួបប្រទះករណីកុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរចំពោះការ កេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងពលកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើលួចដោយសារភាពអត់ឃ្លានរបស់ពួកគេ ដែលត្រូវ បានចាត់ទុកថាជាកុមារដែលមានទំនាស់នឹងច្បាប់ ជាជាងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ភាពខុស គ្នានេះត្រូវបានសន្មតថាជនផ្តល់សុខុមាលភាពសង្គមក្នុងស្រុក អ្នកអនុវត្តច្បាប់ និងព្រះរាជអាជ្ញាមិន ដឹងពីរបៀបភ្ជាប់ច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរ (ច្បាប់សាធារណៈលេខ ៩២០៨) និងច្បាប់ស្តីពីអនីតិជន (ច្បាប់សាធារណៈលេខ ៩៣៤៤) ដើម្បីអនុវត្តការការពារផ្លូវច្បាប់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ បញ្ហា ប្រឈមក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរនៅក្នុងការអនុវត្តឧបករណ៍ទាំងនេះដើម្បីការពារកុមារដែលត្រូវ

¹²¹ ភាពស្មុគស្មាញដ៏ជាក់លាក់មួយនៅក្នុងបរិបទ OSEC ត្រូវបានកត់សម្គាល់ នៅក្នុងស្ថានភាពរបស់កុមារ ដែលបង្កើត និងចែកចាយរូបភាពដោយខ្លួនឯង។ ក្នុងករណីបែបនេះ វាជាការងាយស្រួលក្នុងការពិចារណា អ្នកដែលមានអាយុក្រោម ១៥ឆ្នាំ ជាកុមារ ចំណែកមនុស្សចាស់ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងតំបន់ពណ៌ប្រផេះទាក់ទងនឹងថាពួកគេត្រូវបានលើកលែងពីការ កាត់ទោសឬអត់។

បានជួញដូរក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធនៅក្នុងតំបន់ភាគខាងត្បូង ដោយកុមារខ្លះត្រូវជាប់គុកជាជនល្មើស ជាជាងការពារក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ។

ប្រអប់ទី ៦៖ ហានិភ័យនៃការដាក់ទោសប្រហារជីវិតចំពោះជនរងគ្រោះ ដែលជា ជនជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន

បច្ចុប្បន្ន ទោសប្រហារជីវិតមិនត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ចំពោះបទល្មើសពាក់ ព័ន្ធនឹងការជួញដូរទេ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គណៈមេធាវីអន្តរជាតិ (IBA) បានលើកឡើងពីការ ព្រួយបារម្ភអំពីច្បាប់សកលលេខ ១២៣៩ ដែលស្នើឱ្យធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់សាធារណរដ្ឋលេខ ៩២០៨ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលឡើងវិញនូវទោសប្រហារជីវិត ចំពោះករណីជួញដូរមនុស្សដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិ គ្រប់គ្រាន់ដែលមានចែងក្នុងផ្នែកទី ៦ ។ IBA ចង្អុលបង្ហាញថា សំណើនេះគឺផ្ទុយ ចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់រដ្ឋាភិបាលហ្វីលីពីន ក្រោមពិធីសារបន្ថែមទីពីរចំពោះកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និង សិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) ក្នុងការមិនដាក់ទោសប្រហារជីវិតឡើងវិញ ។ ពួកគេក៏កត់សម្គាល់ដែរថា ច្បាប់នេះមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពស្មុគស្មាញនៃការជួញដូរមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ គួរកត់សម្គាល់ថា វិធានការណ៍ដែលមាននៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស គឺមានហានិភ័យ តាមរយៈការណែនាំនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ ដែលជនរងគ្រោះ ជាពិសេសស្ត្រី ក្លាយជាជនល្មើសនៃ ការជួញដូរ ។ វាក៏លាតត្រដាងជនដែលមិនបានប្រព្រឹត្តអំពើធ្ងន់ធ្ងរដោយខ្លួនឯង ប៉ុន្តែ បានដើរតួនាទី តូចតាច ប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការដាក់ទោស ។ សរុបមក ការអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ នឹងជា ការប្រឆាំងទៅនឹងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដ៏ទូលំទូលាយ ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ដើម្បី ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស និងការពារជនរងគ្រោះរបស់ខ្លួន¹²² ។

២.៨. ប្រទេសសិង្ហបុរី

អាជ្ញាធរសិង្ហបុរីបានជ្រើសរើសមិនចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតុមូល សម្រាប់គោលបំណងនៃការ សិក្សានេះ មានន័យថាព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ប្រទេសនេះ អាច ទទួលបានតាមរយៈព័ត៌មានដែលមានបង្ហាញជាសាធារណៈ និងការយល់ឃើញពីអ្នកជំនាញម្នាក់ៗតែ ប៉ុណ្ណោះ ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

¹²² Gerry QC, Felicity., Karen Gomez Dumpit, Sara Kowal, Courtney Keefe, *Human trafficking and the proposed reintroduction of the death penalty*, 3 April 2020, International Bar Association, www.ibanet.org accessed 30 September 2021

គ្មានបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាប់លាស់នៅក្នុងច្បាប់៖ ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០១៤ (លេខ ៤៥ នៃឆ្នាំ ២០១៤) មិនមានបទប្បញ្ញត្តិដាក់លាក់ណាមួយដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោសឬការកាត់ទោសនោះទេ។ ច្បាប់ស្តីពីកុមារ និងយុវជន (ដែលដាក់ទណ្ឌកម្មលើការជួញដូរកុមារនៅមាត្រា ១២) មិនមានបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធណាមួយឡើយ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សក្នុងឆ្នាំ ២០២០ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់អនុសាសន៍ប្រទេសសិង្ហបុរីពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់របស់ខ្លួន ដើម្បីបង្កើនការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត¹²³។

ការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ដែលលេចកើតមាន និងការយល់ដឹងអំពីការបង្កិតបង្កំ៖ ក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ ២០០៨ ផ្តល់នូវការលើកលែងជាទូទៅនៅក្នុងជំពូកទី IV រួមទាំងផ្នែកមួយចំនួនទៀតដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើស ដែលជនត្រូវបានគេជួញដូរបានប្រព្រឹត្ត រួមទាំងភាពភ័យខ្លាច (មាត្រា ៩០) ឬការបង្ខិតបង្ខំ (មាត្រា ៩៤)។

ការយល់ព្រមដែលផ្តល់ឱ្យក្រោមការភ័យខ្លាច ឬការយល់ខុសដោយមនុស្សដែលមានចិត្តមិនច្បាស់លាស់។ល។ និងដោយកុមារ

៩០. ការយល់ព្រមមួយនេះមិនមែនជាការយល់ព្រម ដូចដែលមានបំណងដោយផ្នែកណាមួយនៃក្រមនេះ —

- (ក) ប្រសិនបើការយល់ព្រមត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយមនុស្សម្នាក់ -
  - (i) ស្ថិតក្រោមការភ័យខ្លាចនៃការរងរបួស ឬការដាក់កំហិតខុសចំពោះបុគ្គលនោះ ឬចំពោះជនផ្សេងទៀត; ឬ
  - (ii) ក្រោមការយល់ឃើញខុសនៃការពិត ហើយបុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តអំពើនោះដឹង ឬមានហេតុផលដើម្បីជឿថា ការយល់ព្រមត្រូវបានផ្តល់ឱ្យជាលទ្ធផលនៃ ការភ័យខ្លាច ឬការយល់ខុសនោះ។
- (ខ) ប្រសិនបើការយល់ព្រមត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយបុគ្គលណាម្នាក់ ដែលមកពីភាពមិនសមហេតុផល ភាពអសមត្ថភាពផ្លូវចិត្ត ការស្រវឹង ឬឥទ្ធិពលនៃគ្រឿងញៀន ឬសារធាតុផ្សេងទៀតនោះ មិនអាចយល់ពីធម្មជាតិ និងលទ្ធផលនៃអ្វីដែលគាត់ផ្តល់ការយល់ព្រម។ ឬ

¹²³ 2020 Trafficking in Persons Report: Singapore (US Department of State, 2020)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

(គ) លុះត្រាតែការផ្ទុយលេចឡើងពីបរិបទ ប្រសិនបើការយល់ព្រមត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយ បុគ្គលដែលមានអាយុក្រោម ១២ ឆ្នាំ ។

សកម្មភាពដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបានបង្ខំដោយការគំរាមកំហែង

៩៤. លើកលែងតែអំពើឃាតកម្ម និងបទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋដែលផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិត គ្មាន អ្វីជាបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលណាដែលបង្ខំឱ្យធ្វើដោយការគំរាមកំហែងនោះទេ ដែលនៅពេលធ្វើនោះ បណ្តាលឱ្យមានការភ័យព្រួយថា ស្លាប់ភ្លាមៗនោះ ។ បុគ្គល ឬជនផ្សេង ទៀតនឹងជាផលវិបាក ៖

បើជនប្រព្រឹត្តអំពើនោះ មិនបានសម្រេចតាមបំណងរបស់ខ្លួន ឬមកពីការព្រួយបារម្ភអំពីគ្រោះ ថ្នាក់ដល់ខ្លួន ដល់អាយុខ្លី ដល់ស្លាប់ភ្លាមៗនោះ ជាក់ខ្លួនក្នុងស្ថានភាពដែលជននោះ ទទួល រងនូវការរឹតត្បិតបែបនេះ ។

សិទ្ធិការពាររងជននៃរាងកាយ និងទ្រព្យសម្បត្តិ

៩៧. មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិជាកម្មវត្ថុនៃការរឹតត្បិតដែលមាននៅក្នុងផ្នែកទី ៩៩ ដើម្បី ការពារ —

(ក) រូបកាយរបស់ខ្លួន និងរូបកាយរបស់ជនណាម្នាក់ ប្រឆាំងនឹងបទល្មើសណាមួយ ដែលប៉ះ ពាល់ដល់រូបកាយមនុស្ស ។

(ខ) ទ្រព្យមិនថាចលនវត្ថុ ឬជាអចលនវត្ថុ ជារបស់ខ្លួន ឬរបស់បុគ្គលណាក៏ដោយ ប្រឆាំងនឹង អំពើណាមួយដែលជាបទល្មើសដែលស្ថិតនៅក្រោមនិយមន័យនៃអំពើលួច ប្លន់ អំពើទុច្ចរិត ឬ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ឬជាការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តអំពើចោរកម្ម ប្លន់ ។ អំពើទុច្ចរិត ឬការបំពាន ឧក្រិដ្ឋកម្ម ។

ក្រមព្រហ្មទណ្ឌផ្តល់នូវកំណត់ចំណាំពន្យល់ចំពោះបទប្បញ្ញត្តិនៃការបង្ខិតបង្ខំនេះ ដែលស្រង់ ចេញពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌឥណ្ឌា លេខ១៨៦០ ផ្នែកទី ៩៤

សេចក្តីពន្យល់ទី ១.—បុគ្គលណាម្នាក់ដែលតាមគំនិតរបស់ខ្លួន ឬដោយហេតុផលនៃការគំរាម កំហែងនៃការវាយដំ ចូលរួមជាមួយក្រុមចោរទំនើងដោយដឹងពីចរិតលក្ខណៈរបស់ពួកគេ មិន មានសិទ្ធិទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍នៃការលើកលែងនេះដោយផ្អែកលើហេតុផល ដែលគាត់ ត្រូវបានបង្ខំដោយគាត់ ។ សហការីធ្វើអ្វីដែលជាបទល្មើសច្បាប់ ។

សេចក្តីពន្យល់ ២.—បុគ្គលម្នាក់ត្រូវក្រុមចោរប្លន់ និងបង្ខំដោយការគំរាមសម្លាប់ភ្លាមៗ ដើម្បី ធ្វើរឿងដែលជាបទល្មើសតាមច្បាប់ ។ ឧទាហរណ៍ ជាងដែកបានបង្ខំឱ្យយកឧបករណ៍របស់

ខ្លួន និងបង្ខំទារផ្ទះសម្រាប់ ក្រុមបោះប្លន់ដើម្បីចូល និងប្លន់វា - មានសិទ្ធិទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍នៃការលើកលែងនេះ។

[ក្រុមព្រហ្មទណ្ឌឥណ្ឌា លេខ១៨៦០, s. ៩៤]

ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចែងនៅក្នុងគោលនយោបាយ៖ ទោះបីជាអវត្តមាននៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ក៏ដោយ វិធីសាស្ត្រជាតិប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ២០១៦-២០២៦ (ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលសិទ្ធិបុរីស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស) ចែងនៅក្នុងផ្នែករបស់ខ្លួនស្តីពីការការពារជនរងគ្រោះថា 'ពួកគេមិនគួរត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះការរំលោភលើការងារ និង/ឬ ច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ ឬចំពោះសកម្មភាពណាមួយដែលពួកគេបានជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមធ្យមផ្ទាល់ដែលពួកគេត្រូវបានគេជួញដូរឡើយ¹²⁴ ។ ការថ្លែងនៅក្នុងគោលនយោបាយនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើបុព្វហេតុចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះខណៈដែលច្បាប់មានទំនោរទៅខាងគំរូបបែបបង្គាប់បញ្ជា ។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ ទោះបីជាមិនមានការការពារច្បាស់លាស់ប្រឆាំងនឹងការកាត់ទោសនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០១៤ ក៏ដោយ ក៏មានការយល់ខ្លះៗអំពីការពិតដែលថាមនុស្សម្នាក់មិនអាចទទួលខុសត្រូវចំពោះបទល្មើសមួយក្នុងករណីដែលមិនមានធាតុផ្សំផ្លូវចិត្តដែលត្រូវការ។ ពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ នៅក្នុងការសិក្សាឆ្នាំ ២០១៧ អង្គការ Liberty Asia បានសំដៅទៅលើការជំរុញដោយរបស់សភាដែលឈានទៅដល់ការអនុម័តច្បាប់នេះ ដែលជាការអត្ថាធិប្បាយរបស់លោក Christopher de Souza (ដែលបានកំណត់ច្បាប់នេះថាជារ៉ឺក័យប័ត្រ) ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការផ្តល់យោបល់ថា អភ័យឯកសិទ្ធិពីការកាត់ទោស គួរតែត្រូវបានផ្តល់នៅក្នុងនោះថា ៖

តាមការអនុវត្ត ខ្ញុំយល់ថា អាជ្ញាធររបស់យើងជាធម្មតាមិនកាត់ទោសជនរងគ្រោះ ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត ដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរជនរងគ្រោះនោះទេ ដោយសារមធ្យមដោយសារតែពួកគេមិនបានទទួល ឬយល់ព្រម ហើយពួកគេអាច សូម្បីតែមិនមានធាតុផ្សំចិត្តចាំបាច់ ឬជាបុរស ដើម្បីប្រព្រឹត្តទង្វើទាំងនេះក្រោមការបង្ខំតបង្ខំ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគិតថា ការបន្តបន្ទុះអាចកើតចេញពីគោលការណ៍ច្បាប់ទាំងនោះ។ ព្រះរាជអាជ្ញាសាធារណៈធ្វើការវាយតម្លៃលម្អិតដោយផ្អែកលើអង្គហេតុពេញលេញនៃសំណុំរឿងនីមួយៗ យ៉ាង

¹²⁴ National Approach against Trafficking in Persons 2016-2026 (Singapore Inter-Agency Task Force on Trafficking in Persons) 14. Available for download at: <https://www.mha.gov.sg/what-we-do/combating-trafficking-in-persons>

ហេតុណាស់កម្រិតនៃពិទ្ធភាពពាក់ព័ន្ធ។ ដំណើរការនេះអនុវត្តដូចគ្នាទៅនឹងគ្រប់ប្រភេទនៃ
ឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយរឹកយប់ត្រឹមនិរន្តរ៍ការអនុវត្តការសម្រេចចិត្តរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាសាធារ
ណៈឡើយ¹²⁵ ។

**ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងការប្រព្រឹត្តល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការ
ជួញដូររបស់ពួកគេ** ដូចដែលបានរៀបរាប់រួចមកហើយ បទប្បញ្ញត្តិនីតិប្បញ្ញត្តិដែលអាចអនុវត្ត
ក្នុងការការពារជនរងគ្រោះសម្រាប់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើស អនុវត្តកម្រិតផ្នែកលើការបង្កិតបង្កំ ផ្ទុយពីវិធី
សាស្ត្រដែលផ្អែកលើមូលហេតុទូលំទូលាយដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុង វិធីសាស្ត្រជាតិប្រឆាំងនឹងការ
ជួញដូរមនុស្ស ២០១៦-២០២៦ ។ វាមិនច្បាស់ទេថា តើការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយដ៏ឈ្លាសវៃរបស់ជន
ល្មើសជួញដូរនឹងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះត្រូវបាន 'បង្ខំ' សម្រាប់គោលបំណងការពារ
ទាំងនេះឬអត់ ។

**ការការពារក្តីដែលមានសម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលត្រូវ
បានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស** ការពិចារណាអាចត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យថាតើផ្នែកទី ៩៤ នៃក្រម
ព្រហ្មទណ្ឌនឹងត្រូវបានបកស្រាយយ៉ាងទូលំទូលាយ ដើម្បីចែងការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយដែលស្រាល
ជាងមុនដែលប្រើដោយជនល្មើសជួញដូរប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូររួមទាំង ក្នុងស្ថាន
ភាពដែល ជនរងគ្រោះបានយល់ព្រមចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់គាត់។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ
អាចមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារ ដែលសកម្មភាពត្រូវបានបង្កិតបង្កំដោយការគំរាមកំហែង ដែល
អាចបណ្តាលឱ្យមានការភ័យស្លន់ស្លោយដោយហេតុផលនៃការស្លាប់ដល់ខ្លួន ឬដល់ជនដទៃ។ មេធាវី
ការពារក្តីនេះមិនអនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលមានទោសប្រហារជីវិត ដែលរួមមានឃាតកម្ម ការភូត
កុហក និងការលួចបង្កំនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀនមួយចំនួន
ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនខុស។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ តុលាការមាន
ឆន្ទានុសិទ្ធិមិនដាក់ទោសប្រហារជីវិតក្នុងកាលៈទេសៈជាក់លាក់ណាមួយ ដោយយោងតាមមាត្រា
៣៣២។ ផ្នែកទី ៩៧ ក៏ផ្តល់សិទ្ធិការពារឯកជនចំពោះអំពើដែលធ្វើឡើងដើម្បីការពាររាងកាយ ឬទ្រព្យ
សម្បត្តិរបស់បុគ្គល។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ មិនមានសិទ្ធិការពារឯកជនប្រឆាំងនឹងអំពើដែលមិនសម
ហេតុផលដែលបណ្តាលឱ្យមានការភ័យខ្លាចដល់ការស្លាប់ ឬគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬប្រសិនបើជនល្មើស
មានពេលវេលាដើម្បីទាមទារការការពារពីអាជ្ញាធរសាធារណៈ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការអនុវត្តការ
ការពារបែបនេះនឹងមានលក្ខណៈជាក់លាក់ចំពោះករណីរបស់បុគ្គលម្នាក់ ហើយទំនងជានឹងអនុវត្ត
ចំពោះតែបទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយជនរងគ្រោះនៃការបង្ហាញភាពធ្ងន់ធ្ងរបំផុតនៃការជួញដូរ។

¹²⁵ ASEAN & ACTIP: Using a Regional Legal Framework to Fight a Global Crime (Liberty Asia, 2017) 113.
Also see <https://www.todayonline.com/singapore/anti-human-trafficking-laws-passed-parliament>

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាក់លាក់កម្ម

នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាក់លាក់កម្ម៖ គោលនយោបាយរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាប្រទេសសិង្ហបុរី មិនត្រូវបានកំណត់ទុកជាមុនលើស្ថានភាពរបស់បុគ្គលដែលនឹងមិនត្រូវបានគេកាត់ទោស ចំពោះអំពើដែលគាត់ត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ អង្គហេតុ និងកាលៈទេសៈទាំងអស់នៃសំណុំរឿងត្រូវបានពិចារណានៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយជនស៊ើបអង្កេតបានផ្ទៀងផ្ទាត់កាលៈទេសៈដែលបទល្មើសមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ដោយផ្តល់សាវតារសម្រាប់ការពិចារណាថាតើត្រូវកាត់ទោសឬអត់។ អង្គជំនុំជម្រះនៃ អគ្គមេធាវីមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការបង្កើត ដំណើរការ ឬបញ្ឈប់ដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ។ ក្នុងការសម្រេចចិត្តនោះ ការវាយតម្លៃលម្អិតនឹងត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃអង្គហេតុ នៃសំណុំរឿង រួមទាំងពិទ្ធភាពរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធផងដែរ។ អាស្រ័យហេតុនេះ បុគ្គលដែលត្រូវបានកំណត់តាមរយៈដំណើរការនេះថាត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តអំពើដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរនឹងមិនត្រូវបានកាត់ទោសឡើយ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងបញ្ហាប្រឈមផ្នែកច្បាប់៖ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានគេរកឃើញក្នុងចំណោមអ្នកជំនាញថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឆ្លងដែន នៅក្នុងប្រទេសសិង្ហបុរីអាចត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយប្រទេសដើមរបស់ពួកគេ (មិនថាតាមស្ថានទូត ឬនៅពេលធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍របស់ពួកគេ) ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយប្រទេសសិង្ហបុរីនោះទេ។ ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ពួកគេនៅក្នុងប្រទេសសិង្ហបុរី។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

តម្រូវការក្នុងការពង្រឹងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស៖ តម្រូវការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការជួញដូរ ដើម្បីពង្រឹងដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងដោះស្រាយឧបសគ្គដល់ជនរងគ្រោះដែលទាក់ទងអាជ្ញាធរដើម្បីទទួលបានជំនួយ។ ការព្រួយបារម្ភដូចគ្នាទាំងនេះអំពីកង្វះអត្តសញ្ញាណក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ ដោយរបាយការណ៍ការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២០ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកផងដែរ ដែលចង្អុលបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភដែលបង្ហាញដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលថា អាជ្ញាធរមិនយល់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ពីផលប៉ះពាល់នៃបំណុល និងការបង្ខិតបង្ខំផ្លូវចិត្តលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលអាចបណ្តាល

ឱ្យមាន ការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណ¹²⁶ ។ ការរកឃើញនេះត្រូវបានបង្ហាញម្តងទៀតនៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១ ដោយកត់សម្គាល់ពីការព្រួយបារម្ភដែលបង្ហាញដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលថា ប៉ូលីសមិនបានត្រួតពិនិត្យជាប់លាប់ចំពោះសុចនាករនៃការជួញដូរក្នុងអំឡុងពេល 'ការចុះបង្ក្រាប' ផ្ទះបនដែលគ្មានអាជ្ញាប័ណ្ណ ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដែលមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណក្នុងការជួញដូរ ចំពោះការបំពានអន្តោប្រវេសន៍ឬការរើអង្គាសជាសាធារណៈ¹²⁷ ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ សំឱ្យមានការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង៖ មានការរាយការណ៍ពីឧប្បត្តិហេតុនៃជនល្មើសជួញដូរដែលមិនត្រូវបានស្គាល់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ រងឧក្រិដ្ឋជនពីបទធ្វើការដោយខុសច្បាប់ ឬធ្វើការដោយគ្មានឯកសារសមស្រប។ ស្ថានភាពបែបនេះត្រូវបានកត់សម្គាល់ក្នុងចំណោមស្ត្រីនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ជាពិសេសស្ត្រីបរទេសដែលបានស្វែងរកជំនួយពីប៉ូលីសបន្ទាប់ពីមានការវាយដំ ការរំលោភបំពាន ឬការកេងប្រវ័ញ្ច ក្រោយមកត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋពីបទធ្វើការដោយគ្មានទិដ្ឋាការ។ ឧទាហរណ៍ក៏ត្រូវបានផ្តល់ជូនផងដែរចំពោះបុរសដែលមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណថា ត្រូវបានគេជួញដូរក្នុងវិស័យសំណង់និងការដឹកជញ្ជូន ដោយត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទធ្វើការមិនទៀងទាត់។

ការប្រើច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរខុស ដើម្បីដាក់ទោសជនរងគ្រោះ និងជនដទៃទៀត៖ លក្ខណៈនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដែលមាននៅក្នុងលិខិតុបករណ៍ច្បាប់មួយចំនួនអាចមានឥទ្ធិពលលើការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ឧទាហរណ៍៖ អំណាចអនុវត្តដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៨ នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស អនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលចូលទៅកាន់ទីធ្លាណាមួយដោយមិនមានដីកា ក្នុងករណីមានហេតុផលសមហេតុផលក្នុងការជឿថាមានបទល្មើសក្រោមច្បាប់កំពុងកើតឡើង ហើយយាត់ខ្លួន និងពិនិត្យជនណាម្នាក់។ ផ្នែកទី ៨ ផ្តល់អំណាចនៃការចាប់ខ្លួនដោយគ្មានដីកា ដែលមន្ត្រីនោះសង្ស័យដោយហេតុផលថា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្ត ឬបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងផ្នែកទី ២ នៃច្បាប់។ ជនណាម្នាក់នៅក្នុងបរិវេណដែលរារាំងប៉ូលីស ឬមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ក្នុងន័យនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាបានរារាំងពួកគេដោយចេតនាសម្រាប់គោលបំណងនៃផ្នែកទី ១៧។ ផ្នែកទី ២០ ក៏ហាមឃាត់ការផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍មិនពិត ឬព័ត៌មានផងដែរ។ បទល្មើសទាំងពីរនេះ ពិន័យជាប្រាក់មិនលើសពី ១០,០០០ ដុល្លារ ឬដាក់ពន្ធនាគារ

¹²⁶ 2020 Trafficking in Persons Report: Singapore (US Department of State, 2020)
¹²⁷ 2021 Trafficking in Persons Report: Singapore (US Department of State, 2021)

មិនលើសពី ១២ ខែ ឬទាំង២។ ហានិភ័យដែលបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះអាចត្រូវបានអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះជាជាងជនល្មើសជួញដូរចង្កុលទៅសារៈសំខាន់នៃការបណ្តុះបណ្តាលឯកទេសដែលផ្តល់ជូនដល់មន្ត្រីណាម្នាក់ ដែលចូលរួមក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះ។

ហានិភ័យនៃការផ្តន្ទាទោសស្រ្តី និងក្មេងស្រី ដែលត្រូវបានជួញដូរចំពោះ

ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ៖ ការអនុវត្តត្រូវបានកត់សម្គាល់នៅក្នុងប្រទេសសិង្ហបុរី ដោយមានឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដែលត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងមិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទធ្វើការក្រៅ ព្រំដែននៃលក្ខខណ្ឌទិដ្ឋាការការងាររបស់នាង។ ជំនួសឱ្យការចោទប្រកាន់ នាងត្រូវបានការពារ និងផ្តល់ឱកាសឱ្យធ្វើការនៅខាងក្រៅទីជម្រកដែលនាងស្នាក់នៅ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះ ចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយអ្នកជំនាញផងដែរ ដែលបានរាយការណ៍ពីឧប្បត្តិហេតុដែលស្ត្រីមកពីប្រទេសហ្វីលីពីន ថៃ និងឥណ្ឌូនេស៊ីត្រូវបានផ្តន្ទាទោសបន្ទាប់ពីបានទាក់ទងប៉ូលីសដើម្បីសុំជំនួយ។ ធម្មនុញ្ញស្ត្រីរបស់សិង្ហបុរីឆ្នាំ ១៩៩៧ ទាក់ទងនឹងបទល្មើសប្រឆាំងនឹងស្ត្រី និងកុមារី រួមមានបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងពេស្យាកម្ម និងអំណាចក្នុងការឃុំខ្លួនស្ត្រី និងកុមារីនៅក្នុងកន្លែងសុវត្ថិភាពដែលកំពុងរង់ចាំដំណើរការតុលាការ (មាត្រា ១៥៥); ដកចេញ និងឃុំខ្លួននៅកន្លែងសុវត្ថិភាព ស្ត្រី ឬកុមារីអាយុក្រោម ២១ ឆ្នាំដែលត្រូវបាន 'បណ្តុះបណ្តាល ឬប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងអសីលធម៌' (មាត្រា ១៥៩) និងករណីផ្សេងទៀត (មាត្រា ១៦០); យកពួកគេទៅម៉ាឡេស៊ី ប្រុយណេ ឬហុងកុង (មាត្រា ១៦៥) ឬទទួលព័ត៌មានទាំងនោះ ហើយត្រូវបានឃុំខ្លួននៅប្រទេសសិង្ហបុរី (មាត្រា ១៦៧) ហើយត្រូវចាប់ខ្លួនពីបទចាកចេញពីកន្លែងឃុំខ្លួន (មាត្រា ១៦៩)។

ហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរចំពោះ

ពលកម្មដោយបង្ខំ៖ បន្ថែមពីលើការកេងប្រវ័ញ្ចលើស្ត្រី និងកុមារីក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ក៏មានឧទាហរណ៍ផងដែរចំពោះជនរងគ្រោះជាបុរសដោយការជួញដូរនៅកន្លែងសំណង់ និងកន្លែងផលិតកប៉ាល់ត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយសារធ្វើការខុសច្បាប់ ឬគ្មានទិដ្ឋាការត្រឹមត្រូវ ឬ ក្នុងករណីខ្លះ សម្រាប់ការផ្តល់សក្ខីកម្មមិនពិត។ ប្រទេសសិង្ហបុរីក៏ត្រូវបានទទួលស្គាល់ថា ជាកន្លែងឆ្លងកាត់សម្រាប់បុរសមកពី បណ្តាប្រទេសអាស៊ានដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ។

ហានិភ័យនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដែលមិនមែនជាពលរដ្ឋ

សិទ្ធិប្តី៖ ច្បាប់ស្តីពីអន្តរប្រវេសន៍សំដៅលើ 'ជនអន្តរប្រវេសន៍ដែលត្រូវបានហាមឃាត់' ជា 'បុគ្គលដែលជាសមាជិកនៃថ្នាក់ហាមឃាត់' រួមទាំង 'ជនណាដែលមិនអាចបង្ហាញថាគាត់មានមធ្យោបាយចិញ្ចឹមខ្លួន' និង 'ណាមួយ ពេស្យាចារ ឬជនណាដែលរស់នៅ ឬទទួល ឬជនដែលមុនចូលសិង្ហបុរី រស់

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

នៅ ឬទទួលផលនៃពេស្យាចារ" ឬ "ជនណាដែល... មិនមែនជាកម្មសិទ្ធិនៃ [ការធ្វើដំណើរត្រឹមត្រូវ] ឯកសារ ឬកាន់កាប់ដោយក្លែងបន្លំ ឬឯកសារធ្វើដំណើរដែលបានផ្លាស់ប្តូរ¹²⁸ ។' បន្ទុកស្តុតាងក្នុងករណីនេះស្ថិតនៅលើបុគ្គលនោះ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាគាត់មិនមែនជាជនអន្តោប្រវេសន៍ដែលត្រូវបានហាមឃាត់នោះទេ។ មានហានិភ័យដែលអាចកើតមានដែលការផ្តល់នេះអាចចែងភាគច្រើន ប្រសិនបើមិនមែនជនរងគ្រោះទាំងអស់នៃការជួញដូរនោះទេ ដោយគូសបញ្ជាក់ម្តងទៀតអំពីសារៈសំខាន់នៃដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព¹²⁹ ។

២.៩. ប្រទេសថៃ

កិច្ចពិភាក្សាតុល្យលំដាប់ ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសថៃ ក្នុងគោលបំណងនៃការសិក្សានេះ ដោយមានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ៣៨ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ផ្នែកនេះប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មានតម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជា ប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ។

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

មានថែទាំបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាក់លាក់ នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ យោងតាមផ្នែកទី ៤១ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ៣.ស ២៥៥១ (ឆ្នាំ២០០៨) ដែលធ្វើវិសោធនកម្មជាបន្តបន្ទាប់ក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ (៣.ស ២៥៥៨) និង ឆ្នាំ ២០១៧ (៣.ស ២៥៦០) ជនរងគ្រោះមិនអាចត្រូវបានកាត់ទោសពីបទចូល ឬ ស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ ផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិត បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ បទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹងការងារ លើកលែងតែរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ អនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ៖

លុះត្រាតែរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ផ្តល់ការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតត្រូវរារាំងមិនឱ្យដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌលើជនជួញដូរណាម្នាក់លើបទល្មើសចូល ចាកចេញ ឬស្នាក់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រថៃ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតតាមច្បាប់ស្តីពីអន្តោប្រវេសន៍ ផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិតដល់មន្ត្រី ក្លែងបន្លំ ឬប្រើប្រាស់ឯកសារធ្វើដំណើរក្លែងបន្លំ តាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌបទល្មើសក្រោមច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបអំពើពេស្យាចារ ជាពិសេសលើការទំនាក់ទំនង បញ្ចុះបញ្ចូល ណែនាំ និងស្វែងរកបុគ្គលក្នុងគោលបំណងធ្វើពេស្យាចារ និងប្រមូលផ្តុំគ្នា

¹²⁸ Immigration Act c. 133 (M. Ordinance 12 of 1959, rev'd ed. Jan 1, 2008) pt. II
¹²⁹ Marija Jovanović, International Law and Regional Norm Smuggling: How the EU and ASEAN Redefined the Global Regime on Human Trafficking, *The American Journal of International Law*, 2021, Vol. XX, 1, 20

នៅកន្លែងពេញលេញ។ ក្នុងគោលបំណងពេញលេញ ឬបទល្មើសជាជនបរទេសធ្វើការដោយ គ្មានការអនុញ្ញាតតាមច្បាប់ស្តីពីការងារជនបរទេស។

ផែនការណ៍នៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការស្នើសុំពី អនុវត្តឱ្យធ្វើវិសោធនកម្ម៖ យោងតាមច្បាប់នៃមាត្រា ៤១ ដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអាច ប្រព្រឹត្តចំពោះជនល្មើសជួញដូរដោយមានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ កង្វល់មួយចំនួនដែលបានកត់សម្គាល់អំពីការផ្តល់នេះគឺថាវាអនុវត្តតែចំពោះជនរងគ្រោះដែលត្រូវបាន កំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការដោយមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ច ដែលមិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការសម្រេចចិត្ត នេះ និងអវត្តមាននៃជម្រើសដើម្បីជំទាស់នឹងការសម្រេចចិត្តនេះ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការសម្រេចចិត្ត យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការការពារ¹³⁰ ។ វាក៏អនុវត្តចំពោះបទល្មើសដែលមានកំណត់ផងដែរ។ ផែនការណ៍ ទាំងនេះត្រូវបានកត់សម្គាល់ដោយជនពិភាក្សាតុល្យ ដែលជនខ្លះបានផ្តល់យោបល់ថាការផ្តល់គួរតែ ត្រូវបានពង្រីកដើម្បីចែងបទល្មើសបន្ថែម ដូចជាការក្លែងបន្លំអត្តសញ្ញាណជាដើម។ ជនខ្លះយល់ថា ច្បាប់គួរត្រូវបានតាក់តែងឡើងដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់ដល់ជនស៊ើបអង្កេតទំហំដែលជនរងគ្រោះ ត្រូវ បានការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម។ វាត្រូវបានស្នើផងដែរថា ច្បាប់នេះអាចធានាយ៉ាងច្បាស់ថា ក្រសួង មហាផ្ទៃអាចការពារជនរងគ្រោះពីការជាប់ក្នុងបញ្ជីខ្មៅ ឬស្ថិតនៅក្រោមការកត់សម្គាល់នៅក្នុង លិខិតឆ្លងដែនសម្រាប់បទល្មើស។

ការប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនល្មើស ដែលជាអនុវត្តនៃ ពលកម្មដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច៖ ប្រទេសថៃ គឺជាប្រទេសហត្ថលេខីនៃពិធីសាររបស់ អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) ឆ្នាំ ២០១៤ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីការងារដោយបង្ខំ ដែលជាដ្ឋភាគីមាន ការប្តេជ្ញាខ្ពស់ក្នុងការ “ចាត់វិធានការចាំបាច់ដើម្បីធានាថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច មានសិទ្ធិមិនកាត់ ទោស ឬដាក់ទោសទណ្ឌលើជនរងគ្រោះដោយបង្ខំ ឬដោយកាតព្វកិច្ច ឱ្យធ្វើការដោយបង្ខំ ចំពោះការ ជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត ជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការទទួល រងនូវពលកម្មដោយបង្ខំ ឬកំហិត។ ការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនេះនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុកមិនត្រូវបានពិភាក្សា ទេ។

បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតនៅក្នុងច្បាប់៖ បន្ថែមពីលើផ្នែកទី ៤១ នៃការប្រឆាំង ការជួញដូរមនុស្ស ច្បាប់ ព.ស. ២៥៥១ (ឆ្នាំ២០០៨) ផ្នែកទី ៣១ នៃលិខិតុបករណ៍ដូចគ្នានោះ ត្រូវ បានចង្អុលបង្ហាញអំពីភាពពាក់ព័ន្ធ ដោយអនុញ្ញាតឱ្យព្រះរាជអាជ្ញានាំជនណាម្នាក់ រួមទាំងជនដែល ត្រូវបានជួញដូរទៅតុលាការ ដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្ម វាត្រូវបានគេយល់ថា ហានិភ័យនៃជនរងគ្រោះដែល

¹³⁰ Marija Jovanović, International Law and Regional Norm Smuggling: How the EU and ASEAN Redefined the Global Regime on Human Trafficking, *The American Journal of International Law*, 2021, Vol. XX, 1, 20

នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសត្រូវបានកាត់បន្ថយ ដោយសន្មតថាអនុញ្ញាតឱ្យមានកាលៈទេសៈពេញលេញនៃ ឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលជនរងគ្រោះអាចពាក់ព័ន្ធនឹងត្រូវបានបំភ្លឺ។

ការលុបចោលលុបចោលកំណត់ត្រាឧក្រិដ្ឋកម្មមិនអាចធ្វើទៅបានតាមនីតិ

ប្បញ្ញត្តិ៖ ក្រៅពីបរិបទដែលមានកម្រិតនៃការលើកលែងទោស និងច្បាប់ស្តារនីតិសម្បទាជនល្មើស ដែលអាចដំណើរការដើម្បីជម្រះបញ្ជីជនល្មើស នោះគ្មានឱកាសក្នុងច្បាប់សម្រាប់ជម្រះបញ្ជីឧក្រិដ្ឋកម្ម ឡើយ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ករណីមួយត្រូវបានលើកឡើង ដែលការិយាល័យអគ្គមេធាវីបាន ធ្វើការសហការជាមួយក្រសួងការបរទេស និង UNHCR ដើម្បីលុបចោលកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌនៃជន រងគ្រោះពីការជួញដូរដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅប្រទេសទីបី។

គ្មានការចែងពីគោលនយោបាយស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងគោលនយោបាយ៖

ទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយគោលនយោបាយជាតិទីពីរ យុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធានការដើម្បីទប់ស្កាត់ និង បង្ក្រាបការជួញដូរមនុស្ស (២០១៧-២០២១) របស់ក្រសួងសុខុមាលភាពសង្គម និងអភិវឌ្ឍន៍ (MSDHS) មិនបានចែងពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ប៉ុន្តែ ត្រូវបានកំណត់ដើម្បីពង្រឹង អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការយល់ដឹងអំពីគោលបំណងនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖

អ្នកអនុវត្ត បានផ្តល់ហេតុផលយ៉ាង ដើម្បីប្រកាន់ភ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទី១ ការមិនចោទ ប្រកាន់ជនរងគ្រោះពីបទល្មើស គឺដើម្បីលើកទឹកចិត្តជនរងគ្រោះឱ្យសហការជាមួយអាជ្ញាធរ និងចូល រួមក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងនាមជាសាក្សី។ ទីពីរ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម គឺជា ផ្នែកមួយនៃវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះក្នុងការប្រឆាំងការជួញដូរ។ ការយល់ដឹងផ្សេងគ្នាទាំង ពីរនេះ អំពីគោលបំណងនៃគោលការណ៍នេះ មានឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលវាត្រូវបានបកស្រាយ។

ទស្សនៈផ្សេងគ្នាអំពីថាតើជនរងគ្រោះដែលមិនសហការគួរត្រូវបាន

ការពារពីការផ្តន្ទាទោសដែរឬទេ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានចោទជាសំណួរ ថាតើជនរងគ្រោះ ដែលមិនចូលរួមក្នុងការកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរគួរតែត្រូវបានការពារតាមផ្នែកទី ៤១ ដែរឬទេ។ មតិលើចំណុចនេះប្រែប្រួល។ ជនខ្លះបានកត់សម្គាល់ថា វិធីសាស្ត្រផ្តោតលើជនរងគ្រោះបញ្ជាក់ថា ជន រងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានគេផ្តន្ទាទោសឡើយ បើទោះបីជាជនរងគ្រោះជ្រើសរើសមិនចូលរួមក្នុងដំណើរ ការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ។ ជនដែលបានប្រើវិធីសាស្ត្រនេះមានអារម្មណ៍ថាការដាក់ទណ្ឌកម្ម សងសឹកជនរងគ្រោះចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម ប្រសិនបើពួកគេដកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេនឹងមិន

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ស្របតាមបំណងនៃការផ្តល់នោះទេ ហើយជនរងគ្រោះគួរតែអាចបដិសេធកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ដោយមិនត្រូវបានដាក់ទណ្ឌកម្មសម្រាប់ជម្រើសនោះ ។ អ្នកផ្សេងទៀតបានសម្តែងទស្សនៈផ្ទុយគ្នាថា ចេតនានៃមាត្រា ៤១ គឺដើម្បីលើកទឹកចិត្តជនរងគ្រោះឱ្យសហការក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងគាំទ្រអ្នកអនុវត្តឱ្យចូលទៅជិតជនរងគ្រោះក្នុងនាមជាសាក្សីជាងជនល្មើស ។ នៅលើហេតុផលនេះ ជនរងគ្រោះដែលមិនសហការក្នុងនាមជាសាក្សី មិនត្រូវបានផ្តល់ការការពារ និងការវិនិយោគធនធានដូចគ្នានឹងជនដែលបានសហការនោះទេ ។ ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងថា ការធ្វើឱ្យការការពារពីការផ្តន្ទាទោសអាចចូលដំណើរការបានសម្រាប់ជនរងគ្រោះទាំងអស់ ដោយមិនគិតពីថាតើពួកគេសហការឬអត់នោះទេ អាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដោយប្រយោលដល់ជនល្មើសជួញដូរដោយការផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវឱកាសដើម្បីបង់ប្រាក់ ឬបើមិនដូច្នោះទេ លើកទឹកចិត្តជនរងគ្រោះមិនឱ្យសហការ ។

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ៖ យោងតាមច្បាប់ថៃ ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌភ្ជាប់តែក្នុងករណីដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តអំពើដោយចេតនា (មាត្រា ៥៩) ។ បុគ្គលនោះក៏មិនត្រូវទទួលទោសដែរ នៅពេលដែលពួកគេប្រព្រឹត្តអំពើដោយហេតុផលចាំបាច់ រួមទាំង 'នៅពេលដែលបុគ្គលនោះស្ថិតនៅក្រោមការបង្ខិតបង្ខំ ឬស្ថិតនៅក្រោមឥទ្ធិពលនៃកម្លាំង ដែលបុគ្គលនោះមិនអាចជៀសផុត ឬទប់ទល់បានឡើយ' (ផ្នែកទី ៦៧(១)) ឬ 'នៅពេល' ដែលបុគ្គលនោះធ្វើសកម្មភាពដើម្បីធ្វើឱ្យខ្លួន ឬជនដទៃរួចផុតពីគ្រោះថ្នាក់ដែលជិតមកដល់ ដែលមិនអាចជៀសបានដោយមធ្យោបាយផ្សេងទៀត ហើយបុគ្គលនោះមិនបណ្តាលឱ្យកើតមាន តាមរយៈកំហុសរបស់ខ្លួន ឡើយ ។ បានផ្តល់ថាមិនត្រូវធ្វើលើសពីអ្វីដែលចាំបាច់ក្នុងកាលៈទេសៈនោះទេ (ផ្នែកទី ៦៧(២)) ។

អ្នកអនុវត្តខ្លះបានពន្យល់ថា ប្រសិនបើគេមិនអាចកំណត់ថាជនរងគ្រោះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសឧទាហរណ៍ ដើម្បីការពារខ្លួន នោះមាត្រា ៤១ មិនអាចប្រើប្រាស់បានទេ ។ ជនផ្សេងទៀតបានយល់ឃើញផ្សេងគ្នា ដោយលើកឡើងថា ការលើកលែងនេះទាក់ទងកាន់តែទូលំទូលាយទៅនឹងកម្រិតដែលបទល្មើសទាក់ទងនឹងសកម្មភាពរបស់ជនល្មើសជួញដូរ ។ មានការពន្យល់ថា ជនណាម្នាក់ស្ម័គ្រចិត្តចូលប្រទេសថៃដោយខុសច្បាប់ ដើម្បីចូលរួមក្នុងអំពើពេស្យាបាវ ក្លែងបន្លំឯកសារខ្លួនឯង ដើម្បីធ្វើដូច្នោះ មាត្រា ៤១ មិនត្រូវបានអនុវត្តទេ ព្រោះជនជួញដូរមិនមានជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយបទល្មើសរបស់នាងទេ ។ នៅទីនេះគេកត់សម្គាល់ឃើញថា អ្នកស៊ើបអង្កេតប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបុគ្គលម្នាក់ស្ម័គ្រចិត្តចូលប្រទេសថៃដោយខុសច្បាប់ ហើយក្រោយមកក្លាយជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយបង្កើតជាសំណួរថាតើមាត្រា ៤១ ការពារប្រឆាំងនឹងការកាត់ទោសនៅក្នុងករណីបែបនេះដែរឬទេ ។

ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទាក់ទងនឹងស្ថានភាពជនរងគ្រោះ៖ អ្នកអនុវត្តខ្លះបានគិតយ៉ាងទូលំទូលាយអំពីវិសាលភាពនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយភ្ជាប់វាទៅនឹងស្ថានភាព

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

របស់បុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះ ជាជាងតម្រូវឱ្យបទល្មើសដែលចោទសួរទាក់ទងដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេ។ ឧទាហរណ៍ដែលបានផ្តល់ជូនគឺជនរងគ្រោះ (រួមទាំងកុមារ) នៅក្នុងការឃុំឃាំងអន្តោប្រវេសន៍ ឬជម្រកប្រឆាំងនឹងឆន្ទៈរបស់ពួកគេ ដែលបំផ្លិចបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ ប្រព្រឹត្តិចោរកម្ម ឬការរំលោភបំពានបុគ្គលិក។ តាមសេចក្តីរាយការណ៍ មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ចោទប្រកាន់ជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសទាំងនេះក្នុងករណីខ្លះ ប៉ុន្តែ មិនមែនករណីផ្សេងទៀតទេ។ សរុបមកវិសាលភាពនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទោស មិនត្រូវបានយល់ស្របដោយអ្នកអនុវត្តទេ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

គុណតម្លៃនៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់របស់

ប្រទេសថៃ៖ រហូតមកដល់ពេលនេះ មិនទាន់មានករណីនៃការអនុញ្ញាតក្រោមមាត្រា ៤១ ណាមួយដែលត្រូវបានស្វែងរកដោយប៉ូលីសកូមិន្ទថៃ ឬការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ដើម្បីកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរនោះទេ។ អ្នកអនុវត្តបានចង្អុលបង្ហាញពីការផ្តល់ជំនួយដល់ការអនុវត្តប្រសើរឡើងរបស់ប្រទេសថៃនូវគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្ត ដោយមានករណីនៃការកាត់ទោសជនរងគ្រោះបានរាយការណ៍មុនពេលការអនុវត្តរបស់ខ្លួន។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះនៅក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទដែលត្រូវបានកាត់ទោសពីបទក្លែងបន្លំឯកសារ រួមទាំងសៀវភៅជននេសាទថៃផងដែរ។ ពួកគេត្រូវបានរួចផុតពីការកាត់ទោសតាមរយៈការខិតខំប្រឹងប្រែងសហការពីភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងរដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋ ហើយជាបន្តបន្ទាប់ នីតិវិធីប្រតិបត្តិស្តង់ដារ (SOPs) ត្រូវបានណែនាំអំពីការជួយសង្គ្រោះ និងធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ជនជាតិឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា ឬកម្ពុជា ហើយបញ្ជូនពួកគេចេញពីការកាត់ទោស និងចូលទៅក្នុងការការពារ។

ប្រអប់ទី ៧ ៖ ករណីសិក្សាស្តីពីការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ទោះបីជាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចត្រូវបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ក៏ដោយ វាអាចត្រូវបានអនុវត្តដោយមិនជាប់លាប់ក្នុងការអនុវត្ត។ នេះអាចជាការពិតរវាងរដ្ឋឆ្លងកាត់ផ្លូវជួញដូរមួយ ឬសូម្បីតែនៅក្នុងរដ្ឋតែមួយ។ ក្នុងស្ថានភាពមួយ ស្ត្រីវ័យក្មេងពីរនាក់ត្រូវបានគេជួញដូរមកពីប្រទេសអ៊ូសបេគីស្ថានក្រោមការសន្យាមិនពិតនៃការងារជាអ្នកបម្រើក្នុងប្រទេសថៃ។ នៅពេលមកដល់ ពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើពេស្យាកម្មរយៈពេលប្រាំមួយខែ មុនពេលត្រូវបានលក់ទៅឱ្យក្រុមក្មេងទំនើងជនជាតិចិនដែលសន្យាថានឹងដោះលែងពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេដឹក "ទំនិញ" ចូលទៅក្នុងប្រទេសថៃ។ អ្នកទាំងពីរបានយល់ព្រមនឹងសំណើនេះ ហើយត្រូវបានដឹកជញ្ជូនពីប៉ាគីស្ថានទៅប្រទេសថៃដោយរត់ពន្ធជ្នាំ

ញៀនក្នុងវាលីរបស់ពួកគេ។ អ្នកទាំងពីរត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅទីក្រុងបាងកក កាត់ទោសកាត់ទោសឱ្យ
ជាប់ពន្ធនាគារ ៣២ ឆ្នាំ និង ២៥ ឆ្នាំរៀងខ្លួន។ ម្នាក់ត្រូវបានផ្តល់ការលើកលែងទោសជាបន្តបន្ទាប់ និង
ធ្វើមាតុភូមិនិរន្តរ៍ ដោយមានការគាំទ្រពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ខណៈម្នាក់ទៀតកំពុងជាប់ពន្ធ
នាគារ។ ឧទាហរណ៍នេះបង្ហាញឱ្យឃើញថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចត្រូវបានអនុវត្តដោយ
មិនជាប់លាប់ ហើយផ្តល់លទ្ធផលខុសគ្នាសម្រាប់ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរ។

*ប្រភព៖ គោលនយោបាយនិងអនុសាសន៍ដែលមានតម្លៃគតិយុត្តិ ឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តប្រកប
ដោយប្រសិទ្ធភាពនៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ(OSCE,
Vienna ២០១៣) ២៥*

ការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទោសទណ្ឌក្នុងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ៖

អ្នកឆ្លើយសំណួរជាទូទៅមានទស្សនៈថា មន្ត្រីថែអនុវត្តយ៉ាងតឹងរឹងផ្នែកទី ៤១ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំង
ការជួញដូរមនុស្ស B.E. ២៥៥១ (២០០៨)។ ជនខ្លះយល់ថា តម្រូវការសុំការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ដើម្បី
កាត់ទោសជនជាប់ចោទពីបទធ្វើចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ ឬពេស្យាបារ ផ្តល់នូវស្តង់ដារការពារខ្ពស់ជាង
អនុសញ្ញាអាស៊ាន។ យោងតាមទស្សនៈនេះ វាមិនអាចទៅរួចទេដែលនីតិវិធីសម្រាប់កំណត់អត្ត
សញ្ញាណជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស ដោយសារតែជនស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការមិន
មានធនានុសិទ្ធិក្នុងការកាត់ទោសជនរងគ្រោះ។ មានតែរដ្ឋមន្ត្រីប៉ុណ្ណោះដែលមានសិទ្ធិអនុញ្ញាតឱ្យ
កាត់ទោសពួកគេ។

នៅពេលដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មគួរតែត្រូវបានអនុវត្ត៖

អ្នកអនុវត្តម្នាក់បានពន្យល់ថាការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនគួរពឹងផ្អែកលើដំណើរការ ដ៏វែង
ដែលចាំបាច់សម្រាប់ការកំណត់ស្ថានភាពជនរងគ្រោះជាផ្លូវការដែលត្រូវធ្វើនោះទេ។ សំណើដើម្បីធ្វើ
ការកំណត់ស្ថានភាពជនរងគ្រោះ ឬលទ្ធផលនៃការកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរតម្រូវការជាមុន
សម្រាប់ការអនុវត្តគោលការណ៍នេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាផ្ទុយទៅនឹងគោលបំណងរបស់ខ្លួន គឺដើម្បី
ការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ។ តាមទស្សនៈរបស់បុគ្គលនោះ វាក៏គួរតែគ្រប់គ្រាន់ដែលការចោទ
ប្រកាន់ត្រូវបានបន្តប្រឆាំងនឹងជនជួញដូរ។

តួនាទីរបស់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ ផ្នែកទី ៤១ ត្រូវបានពន្យល់ថាជាសម្រាប់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត/ស៊ើបអង្កេតអនុវត្ត។ មិនមែន
ព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រីតុលាការទេ។ បញ្ហាប្រឈមនៃការអនុវត្តត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ឃើញថា អ្នកអនុ
វត្តច្បាប់មានការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីយល់ពីមូលហេតុដែលជនរងគ្រោះអាច
កុហក ឬមិនផ្តល់ព័ត៌មានពិតអំពីការធ្វើឱ្យជនរងគ្រោះរបស់ពួកគេ ទុកឱ្យពួកគេទទួលទោសចំពោះ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

បទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត¹³¹ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកឆ្លើយសំណួរបង្ហាញទំនុកចិត្តថា ប៉ូលីស បានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអនុវត្តគោលការណ៍របស់ពួកគេ មិនត្រឹមតែដោយការបដិសេធពីការចោទ ប្រកាន់ពីបទល្មើសដែលបានកំណត់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងមិនគិតប្រាក់ជនរងគ្រោះសម្រាប់បទ ល្មើសផ្សេងទៀតនៅក្នុងក្រុមព្រហ្មទណ្ឌ សូម្បីតែបទល្មើសដែលមិនត្រូវបានលើកលែងយ៉ាងច្បាស់ ដោយផ្នែកទី ៤១ ។ ឧទាហរណ៍ ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យពីជនអនុវត្តច្បាប់ដែលប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិមិនចោទប្រកាន់ ជនរងគ្រោះពីបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងឯកសារ ឬការក្លែងបន្លំ ការក្លែងបន្លំអត្តសញ្ញាណ ទិដ្ឋាការ ស្នាក់នៅលើស ឬជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរជនដទៃ ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមត្រូវបាន កត់សម្គាល់នៅទីនេះផងដែរ។ ការពិតដែលថាប៉ូលីសត្រូវបានវាស់វែងដោយការចោទប្រកាន់ និងការ ចាប់ខ្លួនដែលពួកគេដាក់ ហើយអាចនឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការធ្វេសប្រហែសការកិច្ចរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេមិនបន្តការចោទប្រកាន់នោះ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាការលើកទឹកចិត្តដែលអាចមាន សក្តានុពលក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម (សូមមើលខាងក្រោមនៅក្រោមការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ) ។

តួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារក្តីក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវ

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ ប្រសិនបើអ្នកស៊ើបអង្កេតចោទប្រកាន់ជនរងគ្រោះដើម្បីឱ្យ គាត់បង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការក្នុងនាមជាជនត្រូវចោទនោះ វាត្រូវបានពន្យល់ថាព្រះរាជអាជ្ញា គួរតែកាត់ទោសសំណុំរឿងនៅពេលដែលពួកគេដឹងច្បាស់ថាជនសង្ស័យ មិនមែនជាជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរទេ។ វាត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរនៅទីនេះថាព្រះរាជអាជ្ញាក៏មានឱកាសកាត់ ទោសពួកគេត្រឹមត្រឹមតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនអំពីករណីពពោះជំនួស ដែលម្តាយពពោះជំនួស ដោយភ័យខ្លាចការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋទាក់ទងនឹងបច្ចេកវិទ្យាបន្តពូជ បានផ្តល់ព័ត៌មានមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចាត់ថ្នាក់នាងជាជនរងគ្រោះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គ្មាន ការចោទប្រកាន់ណាមួយត្រូវបានចោទប្រកាន់មកលើនាងនោះទេ ដោយព្រះរាជអាជ្ញាជ្រើសរើស ជំនួសមកវិញដើម្បីការពារនាងក្នុងនាមជាសាក្សីប្រឆាំងនឹងជនដែលកេងប្រវ័ញ្ចលើនាង។ នៅទីនេះវា ត្រូវបានកត់សម្គាល់នៅក្នុងករណីបែបនេះដែលម្តាយមិនមែនជាម្ចាស់នៃស៊ីត វាអាចមានការរំលោភ លើឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងបច្ចេកវិទ្យាបន្តពូជ ប៉ុន្តែ ការកាត់ទោសជនពពោះជំនួសនឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ ដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការពីពួកគេ។ មេធាវីការពារក្តីមានតួនាទីក្នុងរឿងនេះដែរ ដោយផ្តល់ឱ្យជន ជាប់ចោទក្នុងសវនាការនូវការការពារពេញលេញ រួមទាំងការលុបចោលមាត្រា ៤១ ដែលវាពាក់ព័ន្ធនឹង បទល្មើសដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានចោទប្រកាន់។

¹³¹ *Legal Analysis of Human Trafficking in Thailand* (Liberty Asia, 2017) 30

គុណទីរបស់តុលាការក្នុងការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពន្យល់ថា តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសរបស់តុលាការមិនមានអំណាច ក្នុងការចោលសំណុំរឿងលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរទេ ប្រសិនបើអ្នកស៊ើបអង្កេត និង ព្រះរាជអាជ្ញាជ្រើសរើសដើម្បីកាត់ទោសពួកគេ។ ករណីលើកលែងមួយកើតចេញពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌ គឺ ជាករណីបង្ខំ ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្ខំដោយកាលៈទេសៈវិសាមញ្ញ ដើម្បីការពារខ្លួនពីគ្រោះថ្នាក់ រាងកាយដែលជិតមកដល់។ ក្នុងករណីនេះតុលាការអាចធ្វើការជាមួយព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីទម្លាក់ការ ចោទប្រកាន់។ មានសេចក្តីរាយការណ៍ថាមានករណីច្រើនចោល ដែលជនល្មើសត្រូវបានរកឃើញថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការនិយាយដោយ ផ្ទាល់ជាមួយភាគីនៅពេលកាត់ក្តី ប៉ុន្តែ គេកត់សម្គាល់ឃើញថា ជារឿយៗពួកគេមិនធ្វើដូច្នោះ ឬមិនសូវ សំណួរដែលអាចបង្ហាញថាជនល្មើសគឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី៖ ប្រទេសថៃ មានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ដែលបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះត្រូវចាត់ទុកជាជនរង គ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស និងយល់ព្រមមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដី របស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីមនុស្ស។ ការជួញដូរ រួម ទាំងប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា (ឆ្នាំ២០០៩) (មាត្រា ៨(a)); ប្រទេសចិន (ឆ្នាំ២០១៨) (មាត្រា ៥); និង សម្រាប់ស្ត្រី និងកុមារតែប៉ុណ្ណោះ ជាមួយប្រទេសកម្ពុជា (ឆ្នាំ ២០១៤) (មាត្រា ៦) និងប្រទេសវៀត ណាម (ឆ្នាំ២០០៨) (មាត្រា ៦)។ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១៧ រវាងឡាវ និងថៃ មិនបានបញ្ជាក់ជាក់លាក់អំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ប៉ុន្តែ និយាយអំពីការការពារផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ៦) និងតម្រូវការមិនឱ្យជនរងគ្រោះក្លាយជាជនរងគ្រោះបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណើរការផ្លូវ ច្បាប់ (មាត្រា ១៧)។ មិនមានការពិភាក្សាអំពីការអនុវត្តជាក់ស្តែងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនេះ ក្រៅពី អ្នកឆ្លើយសំណួររបស់រដ្ឋដែលកត់សម្គាល់ថា អាជ្ញាធរថៃប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយសហការជាមួយអាជ្ញាធរក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត ដោយមិនគិតពីថាតើវាត្រូវបានចែងយ៉ាង ច្បាស់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងសហប្រតិបត្តិការនោះទេ។

វិធីសាស្ត្រមិនស្របទៅនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងដែន

សមត្ថកិច្ចផ្សេងៗគ្នា៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃវិធីសាស្ត្រជាប់លាប់ក្នុង ការប្រឆាំងការជួញដូរ ដូច្នោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឆ្លងដែនត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោសនៅ ទូទាំងដែនសមត្ថកិច្ច។ ចំណុចនេះត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់មិនត្រឹមតែសម្រាប់ប្រទេសអាស៊ានប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងនៅក្រៅដែនសមត្ថកិច្ចដែលពលរដ្ឋថៃត្រូវបានជួញដូរ ដែលត្រូវប្រកាន់យកគោលការណ៍មិន

ដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងបរិបទរបស់ពួកគេផងដែរ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមកពីស្ថាប័នរដ្ឋបាននិយាយថា អាជ្ញាធរថែទាំការជាមួយប្រទេសដើមដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មានដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងបានចង្អុលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃការងាររបស់ ASEAN-ACT និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀតក្នុងការទំនាក់ទំនងការអនុវត្តល្អបំផុត។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះមានសារៈសំខាន់ចំពោះការមិនដាក់

ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ អ្នកពិភាក្សាតម្កលបានសង្កត់ធ្ងន់ថា សម្រាប់គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានអនុវត្តនោះ ជនរងគ្រោះត្រូវតែកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមុន សិន។ ការបរាជ័យនេះ បើទោះបីជាការពិតថ្មីចេញមកបំភ្លឺដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណពួកគេថា ជាជនរងគ្រោះនៅពេលដែលពួកគេបានចូលក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ ក៏ពួកគេមិនអាចការពារពីការដាក់ទណ្ឌកម្មដែលពួកគេបានស្វ័យ្យនៅក្នុងវាដែរ។ ការអំពាវនាវនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីឱ្យដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះមានតម្លាភាព ដើម្បីឱ្យមូលហេតុដែលពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះឬអត់ អាចយល់បានកាន់តែច្បាស់ និងកំហុសណាមួយត្រូវបានដោះស្រាយ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សក្នុងឆ្នាំ ២០២០ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់សម្គាល់ពីគុណវិបត្តិនៃនីតិវិធីកំណត់អត្តសញ្ញាណ ដែលប៉ះពាល់ដល់ការអនុវត្តច្បាប់មិនដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ប្រទេសថៃ និងបង្កើនហានិភ័យដែលជនរងគ្រោះនឹងត្រូវបានផ្តន្ទាទោស រួមទាំងការរំលោភបំពានផ្នែកអន្តោប្រវេសន៍ និងពេស្យាចារ¹³²។

ជនរងគ្រោះសុខចិត្តទទួលទោសឧក្រិដ្ឋជាជាងកំណត់អត្តសញ្ញាណ និង

ការពារ៖ ក្នុងករណីខ្លះ ជនរងគ្រោះត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាចូលចិត្តសារភាពថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងបង់ប្រាក់ពិន័យសម្រាប់បទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ ឬអំពើពេស្យាចារ ជាជាងត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការពារថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ¹³³ ។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនស្ត្រីដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទស្នើសុំពេស្យាចារដែលបានបង់ប្រាក់ពិន័យចំនួន ៥០០ បាត ហើយបានសារភាពថាជាកំហុសរបស់នាង ហើយក្រោយមកត្រូវបានឃុំខ្លួនសម្រាប់ការនិរទេស ទោះបីជានាងនឹងត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ ប្រសិនបើនាងត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដំបូងថាជាជនរងគ្រោះ នៃការជួញដូរ។ ប្រភេទនៃការកាត់ទោស 'កម្រិតទាប' នេះត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាជារឿងធម្ម

¹³² 2020 Trafficking in Persons Report: Thailand (US Department of State, 2020).
¹³³ For more on challenges that victims in being ‘protected’ as victims of trafficking, see: McAdam, Marika., *Freedom of movement of persons identified as victims of human trafficking: An analysis of law, policy and practice in the ASEAN region* (ASEAN-ACT, 2021)

តា ដោយជនរងគ្រោះខ្លះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណនៅពេលដែលពួកគេបានចំណាយពេលយូរក្នុងការឃុំឃាំងរង់ចាំការនិរទេស។

គុណទីរបស់អ្នកបកប្រែក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងឧក្រិដ្ឋកម្មនៃជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ ការទទួលបានជនបកប្រែដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាជាបញ្ហាប្រឈមដ៏សំខាន់ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបានរាយការណ៍ថា អ្នកបកប្រែដែលបានចូលរួមក្នុងការសម្ភាសអត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការ តែងតែមិនបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលត្រឹមត្រូវ ហើយជួនកាលថែមទាំងព្យាយាមបញ្ចុះបញ្ចូលជនរងគ្រោះឱ្យសារភាព ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលជនល្មើសជួញដូរបានបង្ខំពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្ត¹³⁴ ។

គុណទី និងសមត្ថភាពរបស់ប៉ូលីសក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះ៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានកត់សម្គាល់ថា មន្ត្រីជួរមុខអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណការជួញដូរបានយ៉ាងងាយស្រួល ក្នុងករណីដែលកុមារមានជាប់ពាក់ព័ន្ធ ឬអំពើហិង្សាត្រូវបានប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែ ពួកគេខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណការជួញដូរដែលជាកន្លែងដែលមានការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយដ៏ស្រាល។ អ្នកឆ្លើយតបបានកត់សម្គាល់ថា ការអនុវត្តច្បាប់អាចត្រូវបានវាស់វែងដោយចំនួននៃការចាប់ខ្លួន ដែលពួកគេបានធ្វើនិងការចោទប្រកាន់ដែលពួកគេបានដាក់ពាក្យ។ នេះត្រូវបានស្នើឡើងថាជាការលើកទឹកចិត្តមួយសម្រាប់អ្នកអនុវត្តច្បាប់ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះក្នុងចំណោមមនុស្សដែលពួកគេជួបប្រទះជាជនល្មើស មានន័យថាជនរងគ្រោះអាចធ្លាក់ចូលទៅក្នុង 'តំបន់ពណ៌ប្រផេះ' និងមិនត្រូវបានសម្គាល់អត្តសញ្ញាណទាល់តែសោះ ហើយក៏មិនមានគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះពួកគេដែរ។ ការផ្លាស់ប្តូររបៀបនៃការវាស់វែងនៃការអនុវត្តរបស់ប៉ូលីស និងការអនុវត្តការហ្វឹកហ្វឺនដើម្បីធ្វើការពិនិត្យត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាជាវិធានការសំខាន់ក្នុងការធានាថាមន្ត្រីមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ពួកគេមិនចោទប្រកាន់ពួកគេពីបទល្មើស។

គុណទីរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងការគាំទ្រលើការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងការការពារពីការផ្តន្ទាទោស៖ ការចូលរួមរបស់ប៉ូលីសនៃអង្គ

¹³⁴ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១៖ ប្រទេសថៃ (ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក ឆ្នាំ ២០២១)។ ក្រសួងការបរទេសថៃរាយការណ៍ថា ច្បាប់បរិហារភក្តី ជាឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ប្រទេសថៃ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាយុទ្ធសាស្ត្រដោយក្រុមហ៊ុននានា ដើម្បីបន្តការចោទប្រកាន់លើជនសង្ស័យ និងអ្នកតស៊ូមតិ។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា ជាការអនុវត្តក្នុង ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ។ ការចូលរួមរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងដំណើរការពិនិត្យ ត្រូវបាន គេរាយការណ៍ថាបានធ្វើឱ្យការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈការគាំទ្រ ការកសាងទំនុកចិត្តជាមួយជនរងគ្រោះដែលមិនចាត់ទុកខ្លួនជាជនរងគ្រោះ និងមិនទុកចិត្តប៉ូលីស។ អ្នកឆ្លើយសំណួររបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក៏បានលើកឡើងពីករណីដែលពួកគេបានគ្រប់គ្រង ដើម្បីឱ្យមនុស្សនៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះ និងជួយតាមភាពជាក់ ស្តែង។

សារៈសំខាន់នៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការពារជនរងគ្រោះជាកុមារ៖

ជនចូលរួមបានកត់សម្គាល់ថាអាយុរបស់បុគ្គលម្នាក់ជារឿយៗមានភាពខុសប្លែកគ្នា រវាងពួកគេត្រូវ បានកំណត់ និងការពារជាជនរងគ្រោះ ឬត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ និងកាត់ទោសជាជនល្មើស។ ជា ឧទាហរណ៍មួយ មនុស្សម្នាក់ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទផលិត និងលក់រូបភាពរំលោភបំពានផ្លូវភេទ លើកុមារ ត្រូវបានកំណត់ជាបន្តបន្ទាប់ថាជាអនីតិជនក្រោមអាយុ ១៥ ឆ្នាំ។ ដោយសារតែនាង ត្រូវបានគេកំណត់ថាជាកុមារដែលនាងមិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ រួមទាំងបទល្មើសដែលមិនបានរួម បញ្ចូលយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងផ្នែកទី ៤១។ ករណីមួយផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងក្រុមមនុស្ស ១៤នាក់ដែល ត្រូវបានគេកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ មនុស្សពេញវ័យក្នុងចំណោមពួកគេត្រូវបាន កាត់ទោសពីបទពេស្យាបាវ និងនិរទេសដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការបដិសេធមិនសហការ។ សម្រាប់ កុមារ ច្បាប់ស្តីពីការការពារកុមារត្រូវបានអនុវត្ត ទោះបីជាពួកគេមិនចង់សហការជាមួយអាជ្ញាធរ ឬត្រូវបាន កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងជួយជាជនរងគ្រោះក៏ដោយ។ កុមារចំណាកស្រុកដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុង ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថា មានហានិភ័យជាពិសេសនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មដែល មន្ត្រីមិនបានដឹងថាឯកសារបានក្លែងបន្លំអាយុ។ ក្នុងករណីបែបនេះ ពួកគេអាចត្រូវបានគេកំណត់ខុស ថាជាជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបាវ ជាជាងជាជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរ។ ការអនុវត្តដែល ត្រូវបានកត់សម្គាល់ក្នុងន័យនេះគឺការពឹងផ្អែកលើវិធីសាស្ត្រសង្គមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ និងជាជនរងគ្រោះ ដើម្បីកំណត់អាយុ។

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណខុស ថាអ្នកដែលមិនមែនជនរងគ្រោះ ទៅជា

ជនរងគ្រោះ៖ បន្ថែមពីលើជនរងគ្រោះដែលមិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រកបដោយប្រសិទ្ធ ភាព ការព្រួយបារម្ភត្រូវបានលើកឡើងអំពីជនរងគ្រោះ ដែលមិនមែនជាជនរងគ្រោះត្រូវបានគេកំណត់ អត្តសញ្ញាណមិនត្រឹមត្រូវថាជាជនរងគ្រោះ។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនអំពីបុគ្គលដែលត្រូវបាន កំណត់ថាជាជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរ ដែលក្រោយមកត្រូវបានតុលាការកំណត់ថា មិនមែនជាជន រងគ្រោះទេ។ ក្នុងករណីនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាបានសួរទៅតុលាការថា តើនាងនឹងត្រូវទទួលទោសជំនួសវិញ

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

សម្រាប់ការចូលខុសច្បាប់ ហើយតម្រូវឱ្យសងថ្លៃចំណាយ ដែលកើតឡើងដោយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស (MSDHS) សម្រាប់ការគាំទ្រនាងជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ នៅ ពេលសរសេររឿងនេះមិនទាន់ត្រូវបានគេដោះស្រាយនៅឡើយទេ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបាន លើកឡើងនៅទីនេះថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានការពារតាមរបៀបដែលជនរងគ្រោះនៃ ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងស្ថានភាពផ្សេងទៀត (ដូចជាជនរៀសខ្លួន និងជនចំណាកស្រុករត់ពន្ធ) មិនមាន ហើយការប្រើខុសនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានការពារ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ភាពងាយរងគ្រោះជាពិសេសនៃជនរងគ្រោះពីបរទេសក្នុងការដាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ ជនរងគ្រោះជាជនបរទេសនៃការជួញដូរ - រួមទាំងកុមារក្នុងចំណោមពួកគេ - ត្រូវបានគេ កំណត់ថាងាយរងគ្រោះក្នុងការកាត់ទោស ការដាក់ពិន័យ ការឃាត់ខ្លួន និងការនិរទេស។ ជនដែលមិន ត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងទម្រង់ផ្លូវភេទនៃការងារ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយ ខុសច្បាប់ បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ (ទាក់ទងនឹងលិខិតឆ្លងដែន លិខិតអនុញ្ញាត ឬសៀវភៅជន យាម) និងធ្វើការដោយគ្មានលិខិតអនុញ្ញាត។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ជនដែលកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវ ភេទប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យនៃការចោទប្រកាន់បន្ថែមនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ B.E. ២៤៩៩ និង ច្បាប់បង្ការ និងបង្ក្រាបអំពើពេស្យាចារ B.E. ២៥៣៩. ជនរងគ្រោះជាជនបរទេសនៃការជួញដូរក្នុងការ កេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទពេស្យាចារ ក៏ដូចជាបទល្មើសទាក់ទងនឹងការធ្វើ ទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់។ កន្លែងដែលជនរងគ្រោះត្រូវបាននិរទេសជាជនចំណាកស្រុក ខុសច្បាប់ ភាពរងគ្រោះរបស់ពួកគេអាចលេចចេញជាប្រយោជន៍បន្ទាប់ពីពួកគេបានត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ប៉ុណ្ណោះ។

ភាពងាយរងគ្រោះជាក់លាក់នៃជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ចំពោះ

គោលបំណងនៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ៖ បទល្មើសនៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ ២៤៩៩ (១៩៥៦) ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់គោលបំណងនៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទអាចនឹង ត្រូវទទួលរង រួមមាន 'បទល្មើសទាក់ទងនឹងផ្លូវភេទ' (មាត្រា ២៧៦ ដល់ ២៨៧); បទល្មើសប្រឆាំង នឹងជីវិត និងរាងកាយ (ផ្នែក ២៨៨-៣០០) និងបទល្មើសប្រឆាំងនឹងសេរីភាព (ផ្នែក ៣០៩-៣២១) ។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងគោលបំណងកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ រួមទាំងកុមារ អាចនឹងត្រូវបាន ផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌដោយច្បាប់ការពារ និងបង្ក្រាបអំពើពេស្យាចារ B.E. ២៥៣៩ គួរកត់សម្គាល់ កថា ខ័ណ្ឌ ៥ និង ៦ ចែងថា ៖

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ផ្នែកទី ៥. ជនណាដែលក្នុងគោលបំណងធ្វើពេស្យាចារ ញុះញង់ ណែនាំខ្លួន ឬខ្លួនឱ្យដើរតាម ឬនាំមនុស្សនៅតាមផ្លូវ ទីសាធារណៈ ឬកន្លែងផ្សេងទៀតក្នុងលក្ខណៈបើកចំហ និងអៀន ខ្មាស ឬបង្កភាពរំខានដល់សាធារណជន ។ ត្រូវទទួលទោសពិន័យមិនលើសពីមួយពាន់បាត ។

ផ្នែកទី ៦. ជនណាដែលសេពគប់ជាមួយបុគ្គលដទៃក្នុងគ្រឹះស្ថានពេស្យាកម្មក្នុងគោលបំណង ធ្វើពេស្យាកម្មដោយខ្លួនឯង ឬជនណាម្នាក់ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារមិនលើសពីមួយខែ ឬ ពិន័យជាប្រាក់លើសពីមួយពាន់បាត ឬទាំងសងខាង ។

ការកាត់ទោសមនុស្សក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដែលកើតចេញពីកិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងប្រសិនបើការជួញដូរ ច្បាប់ថែការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ ដោយទុកឱ្យជន

ដែលមិនត្រូវបានសម្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះងាយរងគ្រោះនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ។ វាត្រូវបានពន្យល់ថា ជន ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទអាចនឹងត្រូវបានកាត់ទោសពីបទសំរួមភេទ ពិន័យជាប្រាក់ ១៥០០ បាតថៃ និងដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងរយៈពេល ៤៨ ម៉ោង ។ ជនដែលមានស្ថានភាពមិនប្រក្រតី អាចនឹងត្រូវផ្ទេរទៅអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ និងនិរទេស ។ សូម្បីតែបទល្មើសតូចតាចក៏នាំឱ្យមានបទ ឧក្រិដ្ឋដែរ ។ អ្នកចូលរួមម្នាក់បានសម្តែងការមិនសប្បាយចិត្តខាងសីលធម៌យ៉ាងខ្លាំងចំពោះកិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងជួយសង្គ្រោះរបស់គាត់ដែលបណ្តាលឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្មលើមនុស្ស ដែលមិនត្រូវបានគេ ស្គាល់អត្តសញ្ញាណថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលសួរគាត់ថា ហេតុអ្វីបានជាពួកគេត្រូវជាប់ គុកសម្រាប់អ្វីដែលរីករាលដាលនៅក្នុងប្រទេសថៃដែលពួកគេមិនដឹងថាខុសច្បាប់ ។ គាត់បានកត់ សម្គាល់ថាគាត់មិនមានចម្លើយដែលពេញចិត្តចំពោះសំណួរនេះទេ ហើយបានស្នើថាគួរតែបង្កើតច្បាប់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងការងារផ្លូវភេទរបស់មនុស្សពេញវ័យ ដើម្បីធានាថាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជួយសង្គ្រោះជន រងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរមិនបណ្តាលឱ្យមានការជាប់ពន្ធនាគារ និងការមាក់ងាយចំពោះជនដែល ពាក់ព័ន្ធនឹងការងារផ្លូវភេទ ។ តាមរបៀបនេះ អ្នកអនុវត្តច្បាប់អាចផ្តោតលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួក គេលើការដោះស្រាយការជួញដូរមនុស្ស ជាជាងការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មចំពោះជនរកស៊ីផ្លូវភេទ ។

ប្រអប់ទី ៨៖ ការចុះបង្ក្រាប និង "ការជួយសង្គ្រោះ" ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានគេ ជួញដូរ ឱ្យប្រមើសេវាផ្លូវភេទ

'ការចុះបង្ក្រាប និងការសង្គ្រោះ' ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការការពារជនរងគ្រោះ ត្រូវ បានរងការរិះគន់យ៉ាងទូលំទូលាយ និងយ៉ាងខ្លាំង ។ វាអាចពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការដែលធ្វើឡើងដើម្បី ចាប់មនុស្សពាក់ព័ន្ធក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដែលក្នុងនោះប៉ូលីស និងតំណាងអង្គការប្រឆាំងការជួញ ដូរ ធ្វើជាអតិថិជន ហើយក្នុងករណីខ្លះទទួលបានសេវាផ្លូវភេទពីមនុស្សដែលសង្ស័យថាត្រូវបានជួញ ដូរ ឬប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ ។ នៅពេលដែលវាត្រូវបានគេចាត់ទុកថាមានភស្តុតាង

គ្រប់គ្រាន់នៃស្ថានភាពណាមួយ អាជ្ញាធរមកពីភ្នាក់ងារជាច្រើន ជូនកាលប្រដាប់ដោយអាវុធ ហើយ ជូនកាលថែមទាំងអមដោយជនតំណាងនៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនឹង 'ជួយសង្គ្រោះ' កម្មករដែលត្រូវបានគេ ជឿថាមានអាយុក្រោម ១៨ ឆ្នាំ និងជនដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនល្មើសជួញដូរ ដែលមាន អាយុលើសពី ១៨ ឆ្នាំ។ ជាទូទៅ ជនដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះត្រូវបានដាក់ (ជូនកាល ប្រឆាំងនឹងឆន្ទៈរបស់ពួកគេ) នៅក្នុងជម្រកជាញឹកញាប់ក្នុងរយៈពេលមិនកំណត់ ហើយមិនអាចធ្វើ ការបាន និងមិនមានកម្រិត ឬមិនមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ជនទាំងឡាយណា ដែលមិនត្រូវបានគេស្គាល់អត្តសញ្ញាណថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចត្រូវបានចាប់ខ្លួន យាត់ខ្លួន និងនិរទេស ប្រសិនបើពួកគេគ្មានឯកសារ និងមានគ្រាលិខិតឆ្លងដែនដើម្បីសម្គាល់ពួកគេថា បានបំពានច្បាប់ហាមព្រាមពេស្យាបារ¹³⁵ ។

ការកាត់ទោសកុមាររងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ៖ អាយុនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្ម ទណ្ឌក្នុងប្រទេសថៃគឺអាយុ ១០ ឆ្នាំ យោងតាមមាត្រា ៧៣ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ព.ស ២៤៩៩ (១៩៥៦)។ ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២០ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីថៃបានផ្តល់ការគាំទ្រជាគោលការណ៍ក្នុងការ បង្កើនអាយុនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌដល់ 12 ឆ្នាំ។ ឧទាហរណ៍ត្រូវបានផ្តល់ជូនកុមាររងគ្រោះពី ការជួញដូរដែលត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ និង ការជួញដូរតាមអ៊ីនធឺណិត ដែលពួកគេបានដើរតួនាទី ក្នុងការជ្រើសរើសជនដទៃ។ ក្នុងករណីខ្លះ ពួក គេទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុពីការជ្រើសរើសមិត្តភក្តិរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែ កុមារត្រូវបានកាត់ ទោស ទោះបីជាពួកគេមិនទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ក៏ដោយ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពន្យល់ថា ទោះបីជាពួកគេមិនមែនជាសាក្សីក៏ដោយ កុមារគួរតែត្រូវបានការពារទាំងនៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីការ ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងច្បាប់ការពារកុមារ។ ទស្សនៈផ្ទុយគ្នាក៏ត្រូវបានសម្តែងផងដែរថា ជនរង គ្រោះជាកុមារដែលរកប្រាក់ចំណេញពីការជ្រើសរើសជនដទៃ គួរតែត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើស ដើម្បីបញ្ឈប់ពួកគេមិនឱ្យបន្តការអនុវត្តនេះ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មជាយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ជនរងគ្រោះ ដើម្បីការពារជនល្មើសជួញដូរ/ ជនរងគ្រោះប្រចាំឆ្នាំ៖ ឧទាហរណ៍ត្រូវបានផ្តល់ជូននិយោជកប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះដែលដាក់ពាក្យ បណ្តឹងប្រឆាំងនឹងពួកគេ ដោយចោទប្រកាន់ពួកគេពីឧក្រិដ្ឋកម្មដូចជាចោរកម្ម ដែលស្ថិតនៅក្រៅការ ការពារដែលផ្តល់ដោយផ្នែកទី ៤១។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតត្រូវបានផ្តល់ជូន ដែលក្នុងនោះ ជនរង គ្រោះដ៏មានសក្តានុពលនៃការជួញដូរបានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ដើម្បីព្រមានជនដទៃអំពី

¹³⁵ Sex Workers organising for change: Self-representation, community mobilisation, and working conditions (Global Alliance Against Trafficking Traffic in Women (GAATW), 2018) 50; also see Hit and Run: The impact of anti-trafficking policy and practice on Sex Worker's Human Rights in Thailand (RATS-W Team, Empower, 2012).

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

បុគ្គលជាក់លាក់មួយ ដែលត្រូវបានប្តឹងពីបទបរិហារកេរ្តិ៍។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះត្រូវបានកត់សម្គាល់ថា ជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលនិយោជកប្រើដើម្បីប្រើអំណាចលើជនរងគ្រោះ និងជៀសវាងការទទួលខុសត្រូវ។ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សនៅឆ្នាំ ២០២០ របស់សហរដ្ឋអាមេរិកក៏បានផ្តល់នូវឧទាហរណ៍ ទាំងពីរនេះនៃនិយោជកកេងប្រវ័ញ្ច ដែលបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកអនុវត្តច្បាប់ឱ្យនាំយកការចោទប្រកាន់ពីបទ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងកម្មករដែលកេងប្រវ័ញ្ចដែលព្យាយាមចាកចេញ ឬផ្លាស់ប្តូរការងារ ក៏ដូចជាការប្រើ ប្រាស់ច្បាប់បរិហារកេរ្តិ៍ឧក្រិដ្ឋកម្មដើម្បីបំបិទមាត់ជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាន និងសិទ្ធិរបស់កម្មករ។ ជនតស៊ូមតិ¹³⁶ ។

ទម្រង់នៃការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះក្រៅពីការកាត់ទោស៖ ជនចូលរួមបាន ផ្តល់ឧទាហរណ៍នៃវិធានការរដ្ឋបាល និងវិធានការផ្សេងទៀតដែលអាចបង្ហាញថាជាការផ្តន្ទាទោសជនរង គ្រោះលើសពីការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ។ ការឃុំខ្លួនជនអន្តោប្រវេសន៍មុនពេលធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ត្រូវ បានលើកឡើងជាឧទាហរណ៍នៃការដាក់ទណ្ឌកម្មដោយមិនមានព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបង្អាក់សមត្ថភាពរបស់ ជនពាក់ព័ន្ធក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងជួយជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាន។ កង្វះសំណងក៏ត្រូវ បានចង្អុលបង្ហាញថាជាទម្រង់នៃការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះ និងជាការអនុវត្តការរើសអើង ដែលជន រងគ្រោះត្រូវបានបដិសេធក្នុងការទទួលបានមូលនិធិជំនួយ ដោយសារពួកគេស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិន ប្រក្រតី។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតគឺការអនុវត្តការកត់ត្រាបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារនៅក្នុងលិខិត ឆ្លងដែន។ ទម្រង់នៃការដាក់ទណ្ឌកម្មដែលធ្វើឱ្យមាក់ងាយជនកាន់លិខិតឆ្លងដែន និងរារាំងមិនឱ្យពួក គេត្រឡប់ទៅប្រទេសថៃវិញ។ សូម្បីតែមនុស្សដែលត្រូវបានគេកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើ ជួញដូរក៏ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាបាននិរទេសដោយត្រានៅក្នុងលិខិតឆ្លងដែនរបស់ពួកគេដែល សំដៅទៅលើការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេនៅក្នុងពេស្យាចារ។ វាមិនច្បាស់ថាតើការអនុវត្តនេះបន្តប្តូរ ត់។ អ្នកឆ្លើយសំណួរខ្លះយល់ឃើញថា ត្រាបែបនេះនៅក្នុងលិខិតឆ្លងដែនរបស់ជនរងគ្រោះទំនងជា ទាក់ទងនឹងបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្ត មុនពេលពួកគេត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើ ជួញដូរឬដោយសារកំហុសដែលធ្វើឡើងដោយប៉ូលីសមូលដ្ឋាន ដែលមិនបានកំណត់អត្ត សញ្ញាណពួកគេជាជនរងគ្រោះ។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះថែពីការជួញដូរនៅបរទេស៖ អ្នកអនុវត្តបានសង្កត់ ធ្ងន់លើតម្រូវការសម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរជនជាតិថៃ ដើម្បីទទួលបានការការពារពីការ កាត់ទោសនៅក្រៅប្រទេស។ ឧទាហរណ៍មួយត្រូវបានផ្តល់ជូនពីជនរងគ្រោះថៃម្នាក់ដែលបានសម្លាប់ ជនកេងប្រវ័ញ្ចលើនាងអំឡុងពេលរត់គេចខ្លួន។ ប្រទេសដែលជាប់ចោទមិនមានច្បាប់ប្រឆាំងការជួញ ដូរនៅពេលនោះ ដើម្បីទទួលស្គាល់នាងជាជនរងគ្រោះ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការកាត់ទោសរបស់នាង

¹³⁶ 2020 Trafficking in Persons Report: Thailand (US Department of State, 2020).

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ចំពោះទាំងការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់ និងយាតកម្ម។ ឧទាហរណ៍បន្ថែមត្រូវបាន ផ្តល់ ជូន រួមទាំងជនរងគ្រោះថែមដែលត្រូវបានឃុំខ្លួននៅមជ្ឈមណ្ឌល ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្រុមនេសាទថែត្រូវបានចាប់ខ្លួនក្នុងដែនទឹកនៃប្រទេសផ្សេងទៀតនិងកាត់ទោសដោយ មិនត្រូវបានពិនិត្យមើលពីបទជួញដូរមនុស្ស។ ជនរងគ្រោះនៃការបង្ខំឱ្យធ្វើការ - ដែលឥឡូវនេះត្រូវ បានចាប់ខ្លួននៅក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស B.E. ២៥៥១ (ឆ្នាំ២០០៨) - ត្រូវបានគេរាយ ការណ៍ថាត្រូវទទួលទោសនៅក្រៅប្រទេសផងដែរ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានផ្តល់អនុសាសន៍ថាអ្នកអនុ វត្តការងារឆ្លុះបញ្ចាំងលើការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងបរិបទការងារ និងច្បាប់នៃ ប្រទេសដទៃទៀត ដែលប៉ះពាល់ដល់ពលករចំណាកស្រុកថែនៅបរទេស។

២.១០. ប្រទេសវៀតណាម

កិច្ចពិភាក្សាតុល្យលំដាប់ ២ លើក ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ក្នុងគោល បំណងនៃការសិក្សានេះ ដោយមានអ្នកចូលរួមសរុបចំនួន ៥២ នាក់ មកពីតំណាងអង្គការព្រហ្មទណ្ឌ និង ការជួញដូរទាំងភាគីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ផ្នែកនេះប្រមូលបាននូវការយល់ឃើញដ៏មាន តម្លៃរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាប្រភពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនានាផងដែរ។

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងប្រទេស និងគោលនយោបាយ

គ្មានបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាស់លាស់៖ មិនមានបទប្បញ្ញត្តិពាក់ ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅក្នុងច្បាប់វៀតណាមទេ។ ច្បាប់ លេខ ៦៦/២០១១/QH១២ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាបប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស គឺនៅស្ងៀមលើ បញ្ហានៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ មន្ត្រីមកពីស្ថាប័នរដ្ឋបានពន្យល់ថា បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនត្រូវ បានបញ្ចូលក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរឆ្នាំ ២០១១ ព្រោះវាមិនត្រូវបានចាត់ទុកថាស្របនឹងបទប្បញ្ញត្តិ ផ្សេងទៀត។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេបានសម្តែងទស្សនៈថា គោលការណ៍នេះត្រូវបានចែង នៅលើឧបករណ៍ផ្សេងទៀត រួមទាំងក្រឹត្យស្តីពីការការពារជនរងគ្រោះផងដែរ។ ក្រឹត្យលេខ ៦២/ ២០១២/ND-CP ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១២ កំណត់មូលដ្ឋានសម្រាប់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ និងការការពារសុវត្ថិភាពជនរងគ្រោះ និងសាច់ញាតិរបស់ពួកគេហើយក្រឹត្យលេខ ០៩/២០១៣/ND-CP ចែងលម្អិតមួយចំនួន។ មាត្រានៃច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ប៉ុន្តែ មិននិយាយ អំពីការមិនដាក់ទោសទណ្ឌឡើយ។ តាមទស្សនៈរបស់អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួន អវត្តមាននៃបទ ប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជាក់លាក់នៅក្នុងច្បាប់គឺត្រូវបានផ្តល់សំណងសម្រាប់ឧបករណ៍ផ្សេងទៀត ដែលលើកតម្កើងគោលការណ៍ ក៏ដូចជាការអនុវត្តដោយប៉ូលីស និងមន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ដែលធ្វើ សកម្មភាពដើម្បីការពារជាជាងដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះ។

ការការពារពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតនៅក្នុងច្បាប់: អ្នកឆ្លើយសំណួរបានលើកឡើងពីសិទ្ធិមនុស្សដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាមូលដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ការការពារជនរងគ្រោះនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស និងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ដែលរួមបញ្ចូលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម (សូមមើលខាងក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ) ។ ច្បាប់ទាំងនេះត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ទោះបីជាវាត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាអាចមានការខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតដើម្បីធានាការអនុវត្តរបស់ពួកគេក៏ដោយ។ អ្នកអនុវត្តក៏បានចង្អុលបង្ហាញអំពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌនិងច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទាក់ទងនឹងកម្លាំង និងកត្តាកាត់បន្ថយផ្សេងទៀត ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្ដន្ទាទោសពីបទល្មើស មិនមែនផ្អែកលើមូលដ្ឋានថាពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ ប៉ុន្តែ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើនៅក្នុង អវត្តមាននៃធាតុកំហុស និងការការពារដែលបានកំណត់នៅទីនោះ។

បទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ: មាត្រា ៤៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ (លេខ 15/1999/QH10) ផ្តល់ 'កាលៈទេសៈបន្ថែមការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ' ដែលតុលាការអាចជ្រើសរើសអនុវត្តទោសតិចជាងការកំណត់។ ទាំងនេះមួយចំនួនអាចពាក់ព័ន្ធនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តដោយជនល្មើសជួញដូរដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ រួមមាន (e) ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងករណីដែលជនល្មើសត្រូវបានញុះញង់ផ្លូវចិត្តដោយអំពើខុសច្បាប់របស់ជនរងគ្រោះ ឬជនដទៃ (f) ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយសារតែស្ថានភាពលំបាកពិសេសដែលមិនបានបង្កឡើងដោយខ្លួនគេ (i) ឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយសារតែការគំរាមកំហែង និង/ឬ ការបង្ខិតបង្ខំដោយមនុស្សផ្សេងទៀត និង (j) ឧក្រិដ្ឋកម្មកើតឡើងដោយសារភាពល្ងង់ខ្លៅ។

ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនបានចែងច្បាស់លាស់នៅក្នុងគោលនយោបាយស្តីពីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ: បទដ្ឋានអប្បបរមាក្នុងការផ្តល់សេវាដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស (ក្រសួងការងារ យុទ្ធសាស្ត្រ និងសង្គមកិច្ចឆ្នាំ ២០១១) ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស ២០១៦ - ២០២០ គឺនៅស្ងៀម នៅលើគោលការណ៍នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ កម្មវិធីជាតិស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សក្នុងកំឡុងឆ្នាំ ២០២១-២០២៥ ដែលមានចក្ខុវិស័យដល់ឆ្នាំ ២០៣០ មិនរួមបញ្ចូលការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មច្បាស់លាស់ទេ ប៉ុន្តែ រៀបរាប់លម្អិតអំពីការគាំទ្រជនរងគ្រោះខ្លាំង ហើយថែមទាំងនិយាយទៅកាន់យន្តការបញ្ជូនសម្រាប់ជនដែលមិនបំពេញតាមកម្រិតនៃជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរ។

ការបកស្រាយពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការបដិសេធចំពោះការប្រើប្រាស់អត្ថប្រយោជន៍សិទ្ធិខុសពីការទទួលខុសត្រូវ:

អ្នកឆ្លើយសំណួរមួយចំនួនបានសម្តែងការមិនសប្បាយចិត្ត ចំពោះការអនុវត្តជាទូទៅនៃគោលការណ៍ មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ហើយបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការក្នុងការផ្តោតលើចេតនារបស់ជនរងគ្រោះ-ពិរុទ្ធជន ធាតុផ្សំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្ត និងតម្រូវការសម្រាប់កាត់បន្ថយមូលហេតុក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្ម និង ច្បាប់រដ្ឋបាលដែលត្រូវយកមកពិចារណា។ ទាំងគួរអង្ករដួ និងមិនមែនរដ្ឋបានគូសបញ្ជាក់ពីការងារ សំខាន់របស់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ និងការអនុវត្តគោលការណ៍។ ការព្រួយ បារម្ភអំពីការប្រើប្រាស់ខុសនៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានកត់សម្គាល់នៅកន្លែងផ្សេងទៀត; របាយ ការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់សម្គាល់ថា មន្ត្រី រដ្ឋាភិបាលបានស្នើឱ្យជនរងគ្រោះបង្កើនការរំលោភបំពាន ដើម្បីជៀសវាងការរំលោភលើអន្តោប្រវេសន៍ ¹³⁷ ។

ភាពពាក់ព័ន្ធនៃទំនាញចំពោះបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្ត

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម: មន្ត្រីមកពីស្ថាប័នរដ្ឋបានអះអាងថា ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបទល្មើសគឺ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបកស្រាយគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ជនខ្លះបានបញ្ចេញទស្សនៈថា បទ ល្មើសធ្ងន់ធ្ងរដូចជាឃាតកម្ម ការជួញដូរគ្រឿងញៀន ឬការជួញដូរមនុស្ស មិនគួរត្រូវបានលើកលែងពី ការកាត់ទោសឡើយ។ សំណើនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់បទប្បញ្ញត្តិមួយត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅ ក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរ ដើម្បីកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យថាតើជនរងគ្រោះនឹងនៅពេលណា និងមិន ត្រូវបាន ផ្តន្ទាទោស។ អ្នកអនុវត្តម្នាក់បានសម្តែងការពេញចិត្តថា នេះមិនមែនហៅថាគោលការណ៍មិន ដាក់ទោសទណ្ឌទេ ប៉ុន្តែ ជា 'គោលការណ៍នៃការដោះស្រាយបទល្មើសដោយជនរងគ្រោះដោយអំពើ ជួញដូរ' ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ ប៉ុន្តែ ក៏ត្រូវកាត់ ទោសនៅកន្លែងណាដែរ ពួកគេប្រព្រឹត្តបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ។

ការបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូរ

របស់ពួកគេ ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម: មន្ត្រីរដ្ឋបានពន្យល់ថា កន្លែងដែលធាតុផ្សំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្កើតឡើង គាត់ត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការ កាត់ទោស ក្រោមការអនុវត្តការការពារស្របច្បាប់ណាមួយ។ វាត្រូវបានពន្យល់ថា ជនរងគ្រោះដែល ក្លាយជាជនល្មើសគួរតែត្រូវបានកាត់ទោស លុះត្រាតែជនល្មើសជួញដូរបានបង្កើតបង្ខំគាត់ឱ្យជាប់ពាក់ ព័ន្ធក្នុងបទល្មើសដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ ដែលពួកគេត្រូវបានឃាត់ខ្លួន បង្ខំតបង្ខំ និងបង្ខំ ឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដែលមិនមែនជាលទ្ធផល

¹³⁷ 2020 Trafficking in Persons Report: Viet Nam (US Department of State, 2020)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ផ្ទាល់នៃការក្លាយជាជនរងគ្រោះ ហើយមានជម្រើសមិនប្រព្រឹត្តិបទល្មើស គាត់ ឬនាងគួរតែប្រឈមមុខនឹងការកាត់ទោស ដោយពិចារណាលើកត្តាដែលអាចកាត់បន្ថយបាន។

មន្ត្រីរដ្ឋបានចង្អុលបង្ហាញពីក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងច្បាប់នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទាក់ទងនឹងកម្លាំង និងការបន្ធូរបន្ថយការពិចារណា ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស មិនមែនផ្អែកលើមូលដ្ឋានថាពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនោះទេ ប៉ុន្តែ ផ្អែកលើធាតុផ្សំនៃកំហុស និងការមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើដែលពួកគេមិនមានបំណងទេ ហើយការការពារក៏បានដាក់នៅទីនោះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានកាត់ទោស ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេមិនបានប្រព្រឹត្តដោយចេតនានោះទេ ប៉ុន្តែ គួរតែត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ ការពិចារណាបណ្តោះអាសន្នអំពីចំណុចដែលជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានការពារពីការផ្តន្ទាទោសត្រូវបានលើកឡើង ដោយទស្សនៈបង្ហាញថា ជនដែលរស់នៅក្រៅប្រទេសមិនទៀងទាត់មួយរយៈ បន្ទាប់ពីបានរត់គេចពីជនល្មើសជួញដូរហើយមានស្ថេរភាព មិនគួរគេចពីការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តនោះទេ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ការអនុវត្តមិនស៊ីសង្វាក់គ្នានៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ អ្នកអនុវត្តរដ្ឋមួយចំនួនយល់ថា គោលការណ៍នេះត្រូវបានគេប្រកាន់យ៉ាងទូលំទូលាយក្នុងការអនុវត្ត ទោះបីជាអវត្តមាននៃបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ច្បាស់លាស់ក៏ដោយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទស្សនៈមួយទៀតដែលសម្តែងដោយគូអង្គទាំងរដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋ គឺថា ការមិនមានគោលការណ៍ច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ រៀបរយ អាចរួមចំណែកដល់ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងថ្នាក់កណ្តាល និងថ្នាក់ខេត្តដោយចង្អុលបង្ហាញពីតម្រូវការសម្រាប់ច្បាប់ និងគោលនយោបាយច្បាស់លាស់។ តាមគោលការណ៍ណែនាំ និងពិធីការ។ គេកត់សម្គាល់ថា មន្ត្រីមូលដ្ឋានខ្លះប្រហែលជាមិនដឹងពីគោលការណ៍មិនដាក់ទោសទណ្ឌនោះទេ។ ការមានបទប្បញ្ញត្តិដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅក្នុងច្បាប់ វាត្រូវបានស្នើផងដែរថានឹងផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះផងដែរ នូវការធានាបន្ថែមទៀតនៃការទទួលបានការការពារពីការផ្តន្ទាទោសដូច្នោះធ្វើឱ្យពួកគេមានអារម្មណ៍កាន់តែងាយស្រួលក្នុងការចូលរួមជាមួយអាជ្ញាធរ។ ដល់ទីបញ្ចប់នេះ គូអង្គមិនមែនរដ្ឋបានស្នើឱ្យជួយជនរងគ្រោះឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ឱ្យយល់អំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម (រួមទាំងនៅក្នុងប្រទេសនៃគោលដៅ) ក៏ដូចជាពលកររៀបរយ មុនពេលពួកគេបញ្ជូនទៅក្រៅប្រទេស។

ការសម្រាលទោសជាវិធីសាស្ត្រមួយចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ មន្ត្រីរដ្ឋបានចង្អុលបង្ហាញអំពីការប្រើប្រាស់ការកាត់ទោសចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលប្រព្រឹត្ត

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

បទល្មើស។ មាត្រា ៥១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកអនុវត្ត ដើម្បីចង្អុលបង្ហាញពីកាលៈទេសៈ កាត់បន្ថយរួមទាំងប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួនអវត្តមាននៃកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌ និងថាតើបុគ្គលណាម្នាក់បាន សហការជាមួយមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់។ អ្នកឆ្លើយសំណួរដែលមិនមែនជាដួងចង្អុលទៅស្ថានភាពអតីត របស់ជនល្មើសជួញដូរថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលមានសក្តានុពល ជាកត្តាលើកលែង ទោស។

ការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់

ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានផ្តល់ ៣ចំណុចឆ្ពោះទៅរកការពង្រឹង ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្ត។ ទីមួយ ខណៈពេលដែលរៀនណាមបាន ប្តេ ជ្ជាចិត្តចំពោះគោលការណ៍តាមរយៈសន្តិសញ្ញា និងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងទៀត ការបញ្ចូលរបស់ខ្លួនទៅ ក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុកត្រូវបានចាត់ទុកថាជាគន្លឹះសម្រាប់ការអនុវត្តក្នុងការអនុវត្ត។ ទីពីរ អ្នកចូលរួមបាន សង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការក្នុងការពង្រឹងចំណេះដឹង កសាងសមត្ថភាព និងពង្រឹងទំនាក់ទំនងរវាងភ្នាក់ងារ ស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការ ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងបណ្តុះបណ្តា លអធិការការងារលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ នៅទីនេះក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរថាជំនួយ ជនរងគ្រោះ និងភ្នាក់ងារជំនួយផ្នែកច្បាប់គួរតែដើរតួនាទីក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បី ពង្រឹងការយល់ដឹង។ ទីបី តម្លៃនៃការពិគ្រោះយោបល់តុល្យល ដូចជាអ្វីដែលបានកើតឡើងដើម្បីជូន ដំណឹងដល់ការសិក្សានេះ ត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញថាជាវិធានមានប្រយោជន៍ដើម្បីពង្រឹងវិធីសាស្ត្រ ផ្នែកលើសិទ្ធិមនុស្សចំពោះការជួញដូរមនុស្ស។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

មានកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ រៀន ណាមបានចុះ MOU ជាមួយប្រទេសថៃ (ឆ្នាំ ២០១៣) និងកម្ពុជា (ឆ្នាំ២០០៤) ដោយបញ្ជាក់ថាជន រងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះជាជាងជាជនល្មើស ហើយក្នុងនោះប្រទេសហត្ថលេខីយល់ព្រម មិនដាក់ទណ្ឌកម្មស្ត្រី និង កុមាររងគ្រោះសម្រាប់ការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬ បទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស។ អនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់ គ្នា (MOU) រវាងឡាវ និងរៀនណាម (ឆ្នាំ២០១០) សន្យាភាគីដើម្បីធានាថាជនរងគ្រោះមិនត្រូវបាន ឃុំខ្លួន និង/ឬពិន័យសម្រាប់អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសរដ្ឋបាលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត (មាត្រា ៤(១)(a))។ នៅក្នុងអនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ជាមួយប្រទេសចិន (ឆ្នាំ ២០១០) ភាគីយល់ព្រមថានឹងមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះដោយខុសច្បាប់ចូល ឬចេញពីទឹកដីជាតិរបស់ពួក គេ ឬអំពើខុសច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលជាលទ្ធផលភ្លាមៗនៃការជួញដូរ (មាត្រា ២A)។ អ្នកឆ្លើយសំណួរ មិនអាចផ្តល់ឧទាហរណ៍ជាក់លាក់នៃជំនួយផ្លូវច្បាប់ទៅវិញទៅមក ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរង

គ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានផ្តល់ ឬទទួលបានដោយផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីណាមួយ សន្និសីទ ឬផ្អែកលើការទៅវិញទៅមក ។

បញ្ហាប្រឈមនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងការការពារជនរងគ្រោះ ពីការកាត់ទោសនៅបរទេស៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរដែលមិនមែនជាដ្ឋានចង្អុលបង្ហាញពីការយល់ ដឹងមិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងប្រទេសនានាអំពីអ្វីដែលជាការជួញដូរ ដែលជាឧបសគ្គចំពោះគោលការណ៍ មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ មន្ត្រីរដ្ឋបានបញ្ជាក់ថា តម្រូវការសម្រាប់កំណត់ចំណាំពាក្យសម្តី ដើម្បីធានាបាន នូវសកម្មភាពនៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត បានរួមចំណែកដល់ហានិភ័យជនរងគ្រោះនៃការមិន បង្ហាញអត្តសញ្ញាណ និងការកាត់ទោស។ លទ្ធភាពនៃដំណើរការ គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្រប សម្រួល មេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ជាមធ្យោបាយដែលអាចធ្វើទៅបានដើម្បីបន្តគោល ការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងតំបន់បន្ទាន់ត្រូវបានលើកឡើង។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការកាន់តែរឹងមាំ ជាមួយភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់នៅក្នុងសហភាពអឺរ៉ុបត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាគន្លឹះក្នុងការការពារជនរង គ្រោះវៀតណាម រួមទាំងតាមរយៈអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ស្តីពីការផ្តល់ជំនួយដល់ ជនរងគ្រោះផងដែរ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ គឺជាគន្លឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការការពារពួកគេពីការផ្តន្ទាទោស៖ ការសង្កត់ធ្ងន់ត្រូវបានដាក់លើតម្រូវការដើម្បីបង្កើនជំនាញអត្តសញ្ញាណជន រងគ្រោះជាគន្លឹះក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោស។ មានការយល់ឃើញជាទូទៅថា ជនរង គ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះ និងចេញដោយវិញ្ញាបនបត្រស្ថានភាពជនរងគ្រោះ ដែល លើកលែងពួកគេពីការកាត់ទោស និងការដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងការផ្អាកពិន័យរដ្ឋបាលសម្រាប់ការធ្វើ ទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់ - ត្រូវបានការពារយ៉ាងល្អពីការកាត់ទោស។ តំណាងមិនមែនរដ្ឋបាន សរសើរដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងបាន សង្កត់ធ្ងន់លើការងារសំខាន់របស់អ្នកអនុវត្តច្បាប់ក្នុងការស៊ើបអង្កេតស្ថានភាពដែលជនល្មើសត្រូវបាន បង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងក្នុងប្រទេសវៀតណាម និងក្រៅប្រទេស។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាព ខ្វះខាតមួយចំនួនក្នុងនីតិវិធីកំណត់អត្តសញ្ញាណ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានការ ដាក់ទណ្ឌកម្មជាងការការពារជនរងគ្រោះ។

វិសាលភាពដើម្បីកែលម្អនីតិវិធីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ៖ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០២១ របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានកត់ សម្គាល់ថាដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះនៅតែ 'ស្មុគស្មាញ និងស្មុគស្មាញខ្លាំងពេក'។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការខកខានក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីកំណត់អត្តសញ្ញាណជាប្រព័ន្ធ មានន័យថាជនរងគ្រោះមិនត្រូវបាន កំណត់អត្តសញ្ញាណយ៉ាងសកម្ម រួមទាំងក្នុងចំណោមស្ត្រី និងកុមារក្នុងការរួមភេទបែបពាណិជ្ជកម្ម បានបណ្តាលឱ្យជនរងគ្រោះមួយចំនួនអាចប្រឈមនឹងការដាក់ពិន័យចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ដែលជន ល្មើសជួញដូរបានបង្ខំពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្ត។ យោងតាមរបាយការណ៍នោះ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបាន រាយការណ៍ថា ជនរងគ្រោះជាជនបរទេសទំនងជាមិនហ៊ានចេញមុខទេ ដោយខ្លាចអាជ្ញាធរចាប់ខ្លួនពី បទចូលប្រទេសដោយខុសច្បាប់ ហើយជនរងគ្រោះរៀនណាមខ្លាចការសងសឹក ចំពោះការធ្វើ ទេសន្តរប្រទេសន៍ដោយខុសច្បាប់ អំពើខុសច្បាប់ដោយសារការជួញដូរពួកគេ ឬការរិះគន់ របស់រដ្ឋាភិបាល¹³⁸ ។

វិមាត្រយេនឌ័រនៃការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងហានិភ័យនៃការដាក់

ទណ្ឌកម្ម៖ ជនរងគ្រោះជាស្ត្រី ជាពិសេសពីការជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ត្រូវបានចាត់ ទុកថាមានហានិភ័យខ្ពស់នៃការដាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយសារពួកគេរាប់បញ្ចូលទាំងជនដែលត្រូវបានជួញ ដូរភាគច្រើន។ ជនរងគ្រោះជាស្ត្រីក្នុងទម្រង់មិនផ្លូវភេទនៃការកេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងពលកម្មអាចត្រូវបាន កំណត់អត្តសញ្ញាណបានតិចជាងជនដែលស្ថិតក្នុងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ដូច្នេះហើយប្រឈមនឹងហា និភ័យនៃការកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសទាក់ទងនឹងការធ្វើចំណាកស្រុក។ ការពិតដែលថាការទទួល យកបុរសជាជនរងគ្រោះតិចជាងនេះក៏ត្រូវបានកត់សម្គាល់ផងដែរថាជាឧបសគ្គ ដែលអាចកើតមាន ចំពោះការកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេដែលបណ្តាលឱ្យមានហានិភ័យនៃការផ្តន្ទាទោស។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះភៀសខ្លួន

បរទេស៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរទាំងមកពីស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនមែនរដ្ឋបាននិយាយអំពីបញ្ហាប្រឈមក្នុងការ បង្ហាញថាពលរដ្ឋរៀនណាមជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅបរទេស។ ពលរដ្ឋរៀនណាមទាំង នោះដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនទៀងទាត់ប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គភាសា និងហានិភ័យខ្ពស់នៃការ និរទេសដោយមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងផ្តល់ជំនួយ។

ការដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះភៀសខ្លួនបរទេស៖ ជនចូលរួមបានកត់សម្គាល់ ថា ជនរងគ្រោះនៃពេស្យាចារដោយបង្ខំ ឬរៀបការដោយបង្ខំនៅក្នុងប្រទេសចិន អាចគេចផុតពីស្ថាន ភាពរបស់ពួកគេ ហើយត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងដាក់គុកពីបទធ្វើចំណាកស្រុក ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹង ឯកសារ ជាជាងគាំទ្រជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ នេះអាចកើតឡើង ទោះបីជាមានព័ត៌មានពី អាជ្ញាធររៀនណាមបញ្ជាក់ថា ពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏ដោយ។ ឧទាហរណ៍ត្រូវបាន

¹³⁸ 2021 Trafficking in Persons Report: Viet Nam (US Department of State, 2021)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ផ្តល់ជូនផងដែរអំពីជនរងគ្រោះរៀតណាមពីការជួញដូរក្នុងការដាំដុះកញ្ឆា ដែលប្រឈមនឹងឧក្រិដ្ឋ កម្ម។ ពិតណាស់ ការជួញដូរពលរដ្ឋរៀតណាមទៅជាសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋត្រូវបានចងក្រងជាឯកសារយ៉ាងល្អ¹³⁹ ។ របាយការណ៍ឆ្នាំ ២០១៤ ស្តីពីការកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មនៅអឺរ៉ុបបានផ្តល់ការយល់ដឹងអំពីប្រទេសរៀតណាមជាប្រទេសប្រកាសសំខាន់សម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ រួមទាំងកុមារផងដែរ¹⁴⁰ ។ ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរជនជាតិរៀតណាមនៅចក្រភពអង់គ្លេសគឺជាការផ្តោតសំខាន់នៃសេចក្តីសម្រេចដ៏សំខាន់ នៅក្នុងសំណុំរឿងរបស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបនៃ V.C.L និង A.N. v ចក្រភពអង់គ្លេស (សូមមើលប្រអប់ទី ៤) ។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះភ្ញៀវតណាមដែលត្រឡប់ទៅប្រទេសភ្ញៀវតណាម

វិញ្ញ័យ: អ្នកឆ្លើយសំណួរមិនមែនមកពីស្ថាប័នរដ្ឋកត់សម្គាល់បញ្ហាប្រឈមដែលជួបប្រទះដោយការវិលត្រឡប់របស់ពលរដ្ឋរៀតណាមដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាជនរងគ្រោះនៅក្នុងប្រទេសគោលដៅប៉ុន្តែ មិនមែននៅពេលពួកគេត្រឡប់ទៅប្រទេសរៀតណាមវិញទេ ដែលពួកគេត្រូវបានពិន័យជាប្រាក់សម្រាប់ការចាកចេញដោយខុសច្បាប់ និងការងារខុសច្បាប់។ អ្នកអនុវត្តបានសំដៅលើករណីជនរងគ្រោះជាជនជាតិរៀតណាមដែលត្រូវបានជួញដូរដោយបង្ខំនៅប្រទេសចិន ដែលបានសម្លាប់ម្ចាស់ផ្ទះបនដែលនាងត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ច ហើយត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល ១៥ ឆ្នាំនៅពេលនាងត្រឡប់ទៅប្រទេសរៀតណាមវិញ។ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានពន្យល់ថា ក្នុងករណីនេះ ជនរងគ្រោះបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ ដោយចង្អុលទៅតម្រូវការក្នុងការពិចារណាថា តើជននោះត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ឬថា តើមានជម្រើសផ្សេងទៀតដែរឬទេការការពារខ្លួនដែលមិនបណ្តាលឱ្យស្លាប់។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះជាជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរនៅក្នុង

ប្រទេសភ្ញៀវតណាម និងការពិចារណាលើស្ថានភាពចំណាកស្រុក: មានមតិផ្សេងៗគ្នាថា តើជនរងគ្រោះបរទេសត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេអាចប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួញដូរនៅក្នុងប្រទេសរៀតណាមដែរឬទេ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនមែនជាពលរដ្ឋត្រូវបានកត់

¹³⁹ *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 50, 57.

¹⁴⁰ ជាការពិតណាស់ រៀតណាមគឺជាប្រទេសដ៏ធំបំផុតតែមួយគត់ ក្នុងការជួញដូរកុមារទៅកាន់ចក្រភពអង់គ្លេស ជាមួយនឹងក្រុមក្មេងទំនើងរៀតណាម បានជួញដូរកុមារជាកម្លាំងពលកម្មទាប។ ក្នុងចំណោមកុមារចំនួន ៣០៨ នាក់ ដែលត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា ត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទដាំដុះកញ្ឆានៅចក្រភពអង់គ្លេសចន្លោះឆ្នាំ ២០១១ និង ២០១៤ មាន ២៤៥ នាក់ជាជនជាតិរៀតណាម ឬ ៧៩.៥% នៃចំនួនកុមារបរទេសសរុប ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទល្មើសបែបនេះ ដែលភាគច្រើនទំនងជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ការជួញដូរចំពោះសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដោយបង្ខំ និងការសុំទាននៅអឺរ៉ុប៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តល្អ (Anti-Slavery International, ២០១៤) ១៧-១៩ ។

សម្គាល់ថាមានភាពលំបាកក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងទំនងជាមិនសូវស្គាល់អត្តសញ្ញាណពីសំណាក់អាជ្ញាធរ ដូច្នេះហើយមានហានិភ័យខ្ពស់នៃការកាត់ទោស ។

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដែលប្រែក្លាយជនល្មើសជួញដូរ៖ ឧទាហរណ៍ត្រូវបានផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរពីប្រទេសវៀតណាមទៅកាន់ប្រទេសផ្សេងទៀត ដូចជាម៉ាឡេស៊ី ឬចិន ដែលរៀនផ្លូវ និងទំនាក់ទំនង ហើយត្រឡប់ទៅវៀតណាមវិញក្នុងនាមជាជនល្មើសជួញដូរ។ ក្នុងករណីបែបនេះ អ្នកឆ្លើយសំណួរពីស្ថាប័នរដ្ឋបានពន្យល់ថា ពួកគេនឹងត្រូវបានកាត់ទោសព្រោះក៏ស្ថិតនៅអាចបញ្ជាក់ថាពួកគេជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការជួញដូរ។ តួអង្គមិនមែនរដ្ឋក៏បានផ្តល់ឧទាហរណ៍អំពីជនរងគ្រោះដែលប្រែក្លាយជនល្មើសជួញដូរ។ ក្នុងករណីមួយ ជនរងគ្រោះត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យត្រឡប់ទៅប្រទេសវៀតណាមវិញ ប្រសិនបើនាងជ្រើសរើសជនរងគ្រោះម្នាក់ទៀតជំនួសនាង ហើយត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ៣ ឆ្នាំពីបទធ្វើដូច្នោះ។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ការយកចេញសរីរាង្គ ជាបន្តបន្ទាប់ជ្រើសរើសជនផ្សេងទៀតឱ្យលក់សរីរាង្គរបស់ពួកគេផងដែរ។

៣. អនុសាសន៍

ភាពខុសគ្នានៅក្នុងច្បាប់ ភារកិច្ច និងអំណាចរបស់ប៉ូលីស ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការ និងតម្លៃ និងប្រពៃណីនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ទាំងអស់មានឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោសត្រូវបានបកស្រាយ និងអនុវត្តនៅក្នុងរដ្ឋផ្សេងៗគ្នា¹⁴¹ ។ ប៉ុន្តែ ដោយមិនគិតពីភាពខុសប្លែកគ្នានេះ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចាប់ពីអ្នកស៊ើបអង្កេតដូចជា ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តី និងសមាជិកតុលាការ - សុទ្ធតែមានតួនាទីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្ដន្ទាទោស។

តាមឧត្តមគតិ មន្ត្រីដែលជួបជនរងគ្រោះដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរដំបូងនឹងបង្វែរពួកគេចេញពីដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទៅជាបណ្តាញការពារ។ នៅពេលដែលការការពារនេះបរាជ័យ ហើយអ្នកអនុវត្តច្បាប់ដាក់ការចោទប្រកាន់លើជនរងគ្រោះ ការការពារបន្ទាប់គឺការមិនកាត់ទោសរបស់ពួកគេ។ សូម្បីតែនៅក្នុងយុត្តាធិការដែលការកាត់ទោសជាកាតព្វកិច្ច ព្រះរាជអាជ្ញាអាចនៅតែអាចបញ្ជា ឬស្នើសុំឱ្យបញ្ឈប់ដំណើរការតុលាការ ហើយសំណុំរឿងប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរត្រូវបានបើកជំនួសវិញ។ ជាចុងក្រោយ នៅពេលដែលការការពារទាំងពីរមិនបានការពារជនរងគ្រោះពីការ

¹⁴¹ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 36.*

ផ្ដន្ទាទោស តុលាការអាចរក្សាគោលការណ៍ដោយមិនកាត់ទោសជនរងគ្រោះ ឬជាមធ្យោបាយចុងក្រោយដោយការបន្ទុះបន្ថយទោសដែលបានដាក់¹⁴² ។

ផ្នែកនេះផ្តល់នូវអនុសាសន៍ចំនួន ២៦ ស្តីពីការអនុវត្តការការពារការមិនដាក់ទោសទណ្ឌទូទាំងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ ភាគីពាក់ព័ន្ធ ពេលគឺអ្នកបង្កើតច្បាប់ និងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយក៏ដូចជាអ្នកអនុវត្ត ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យពិចារណាលើអនុសាសន៍ទាំងនេះ សម្របវាទៅតាមបរិបទរបស់ពួកគេ ហើយដាក់ចេញនូវយន្តការដើម្បីត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តរបស់ពួកគេ ឆ្ពោះទៅកាន់ការរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្ត។

ប្រអប់ទី ៩៖ ក្របខណ្ឌសម្រាប់ការវិភាគអំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងតាមប្រទេស

ក្នុងការយល់ដឹងពីរបៀបដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មដំណើរការ នៅក្នុងយុត្តិធម៌របស់ពួកគេ ឬនៅក្នុងយុត្តិធម៌ដែលពលរដ្ឋរបស់ពួកគេត្រូវបានជួញដូរ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអាចរកឃើញសំណួរខាងក្រោមមានប្រយោជន៍ដើម្បីពិចារណា ៖

- ១. តើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចែងច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ ឬគោលនយោបាយដែរឬទេ ?
- ២. តើគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោសអនុវត្តចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មអ្វីខ្លះ ? តើវាអនុវត្តចំពោះបទល្មើសទាំងអស់ ឬមានតែខ្លះទេ ?
- ៣. តើទំនាក់ទំនងមូលហេតុអ្វីរវាងបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ជនរងគ្រោះ និងការរំលោភបំពានរបស់គាត់ ដែលបង្កឱ្យមានការអនុវត្តគោលការណ៍ (ឧ. ការបង្កហេតុ ឬការបង្ខិតបង្ខំ) ?
- ៤. តើជនណាមានបន្ទុកក្នុងការបញ្ជាក់ទំនាក់ទំនងនោះ ? តើមានស្តង់ដារភស្តុតាងអ្វី ?
- ៥. តើអ្វីជាឥទ្ធិពលផ្លូវច្បាប់នៃគោលការណ៍ទៅលើការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនរងគ្រោះ ? តើវាមិនរាប់បញ្ចូលការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេទាំងស្រុង ឬគ្រាន់តែបន្ថយវា ?

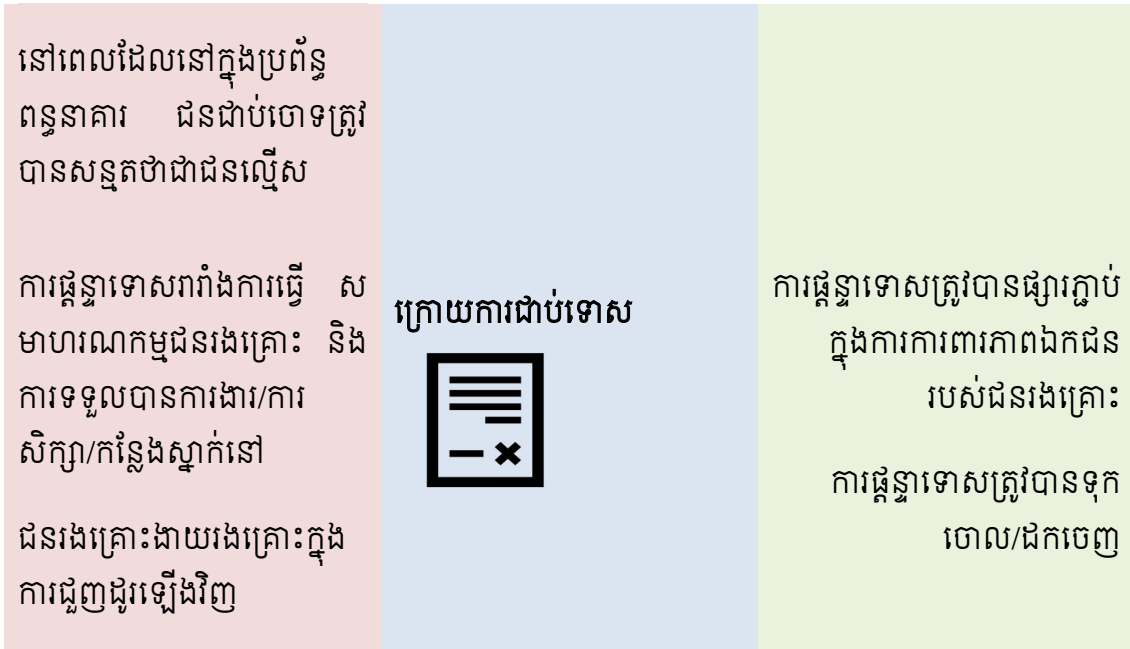
¹⁴² *The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims*, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020, 9-10

កែសម្រួលពី៖ Marija Jovanović, "គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ
ដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស៖ សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ការសិក្សាពីហេតុផល និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
“ទិន្នន័យស្តីពីអំពើជួញដូរ និងការកេងប្រវ័ញ្ចមនុស្ស, ២០១៧, Vol. ១ លេខ ១, ៤១-៧៦ នៅ ៥៨
និង ៦៣ ។

ជម្រកាមទី១៖ ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងមិនឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

ឧក្រិដ្ឋកម្ម	ដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ	មិនឧក្រិដ្ឋកម្ម
<p>ជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សឡើយ</p>	<p>ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ / ការស៊ើបអង្កេត</p>	<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណក្នុងចំណោមជនសង្ស័យប្រព្រឹត្តល្មើស</p>
<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញា ស៊ើបអង្កេត និងចាត់ទុកថាជាជនល្មើស</p>	<p></p>	<p>ជនរងគ្រោះបានបង្វែរពីយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទៅជាការការពារ និងការផ្តល់ជំនួយ</p>
<p>គ្មានបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម/មិនត្រូវបាន អនុវត្ត</p>	<p>ការចាប់ខ្លួន/ការចោទប្រកាន់</p> <p></p>	<p>ច្បាប់ហាមឃាត់ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ</p>
<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស</p>		<p>បង្កើតទំនាក់ទំនងជាមួយជនរងគ្រោះ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ</p>
<p>ការគំរាមចាប់ខ្លួនប្រើ ដើម្បីបង្ខិតបង្ខំឱ្យមានការសហការពីជនរងគ្រោះ</p>		<p>គ្មានការចោទប្រកាន់/ជនរងគ្រោះបង្វែរទៅតុលាការទទួលបន្ទុកការជួញដូរទេ</p>
<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស</p>	<p>ការកាត់ក្តី/ការការពារក្តី</p> <p></p>	<p>ព្រះរាជអាជ្ញាបញ្ឈប់/ស្វែងរកការបញ្ឈប់ដោយតុលាការ</p>

<p>គ្មានបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការមិន ដាក់ទណ្ឌកម្ម/មិនត្រូវបាន អនុ វត្ត</p>		<p>បទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម/ ការការពារត្រូវបានអនុវត្ត</p>
<p>មេធាវីការពារក្តីមិនហៅ សក្ខី កម្មសាក្សីជំនាញដែលមាន ផលប៉ះពាល់លើការជួញដូរ មនុស្សទេ</p>		<p>មេធាវីនាំមកនូវសក្ខីកម្មសាក្សី អំពីផលប៉ះពាល់នៃការជួញដូរ មនុស្ស</p>
<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស ជាជនល្មើស</p>	<p>ការផ្តន្ទាទោស</p> 	<p>អយ្យការបើកសំណុំរឿង ប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរ ជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានកាត់ ទោសទេ</p> <p>ជម្រើសក្នុងការផ្តន្ទាទោសត្រូវ បានសិក្សា</p>
<p>ជនរងគ្រោះត្រូវបានផាកពិន័យ និង/ឬ ដាក់ពន្ធនាគារចំពោះ បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញ ដូររបស់ពួកគេ ។</p>	<p>ការដាក់ទោស</p> 	<p>ការដាក់ទោសត្រូវបានពន្យារ ពេល ឬបន្ទុះបន្ថយ</p> <p>ជម្រើសជំនួសការជាប់ឃុំឃាំង (ការសាកល្បង/សេវា សហ គមន៍)</p>

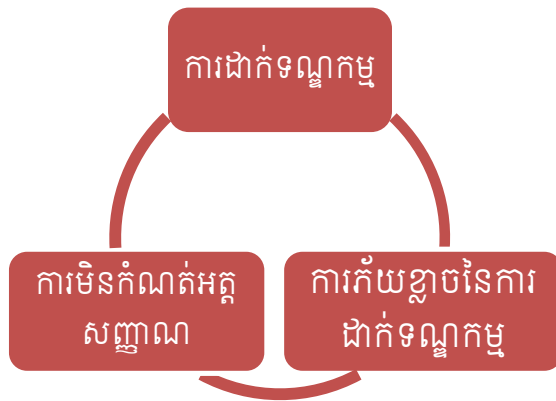
៣.១. ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការស៊ើបអង្កេត

អនុសាសន៍ទី ១៖ កសាងសមត្ថភាពប្រឆាំងជនរងគ្រោះ ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនសង្ស័យពីការជួញដូរ ក្នុងចំណោមជនល្មើសដែលពួកគេបានជួប

ការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងការផ្តន្ទាទោសមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងសំខាន់¹⁴³ ។ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះឱ្យបានទាន់ពេលវេលា និងមានប្រសិទ្ធភាពគឺមានសារៈសំខាន់ចំពោះការការពាររបស់ពួកគេពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ។ ការខកខានក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះអាចមានន័យថាពួកគេត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងកាត់ទោស ឬឃុំខ្លួន និងនិរទេសសម្រាប់បទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងដំណើរការជួញដូរ។ លទ្ធផលសម្រាប់ជនរងគ្រោះគឺថា ពួកគេអាចនឹងត្រូវបានទទួលទោស រឬសនិងអាម៉ាស់នៅក្នុងបទពិសោធន៍នៃការចុះបង្ក្រាប ការចាប់ខ្លួន ការឃុំខ្លួន ការកាត់ក្តី និងការឃុំខ្លួន។ លទ្ធផលសម្រាប់អាជ្ញាធរ គឺពួកគេបាត់បង់ឱកាសក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងបង្ហាញព័ត៌មានអំពីក្រុមឧក្រិដ្ឋកម្មដែលរៀបចំពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរមនុស្ស។ វដ្តនៃការបំផ្លិចបំផ្លាញនៃការមិនកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះកំពុងបន្តកើតមានដោយខ្លួនឯង។

¹⁴³ Conference of the Parties to the UNTOC, Report on the meeting of the Working Group on Trafficking in Persons (14–15 April 2009), UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2009/2, 21 April 2009, para 12.

ជម្រកាមទី ២៖ វដ្តនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មលើជនរងគ្រោះ

ដើម្បីបញ្ចប់វដ្តនេះ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងត្រូវតែធ្វើឡើងដើម្បីធានាថាជនរងគ្រោះអាចទទួលបានយុត្តិធម៌ និងរាយការណ៍ដោយសុវត្ថិភាពដល់មន្ត្រី ដោយមិនខ្លាចការផ្តន្ទាទោស មិនថាតាមរយៈការឃុំខ្លួន ការនិរទេស ឬការពិន័យ¹⁴⁴។ មន្ត្រីជួរមុខ រួមទាំងប៉ូលីស មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ និងការងារ ត្រូវតែត្រូវបានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជាប្រចាំ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងចំណោមមនុស្សដែលពួកគេជួបប្រទះក្នុងពេលបំពេញការងាររបស់ពួកគេ។ ការបណ្តុះបណ្តាលគួរតែមានលក្ខណៈរសើបលើយេនឌ័រ និងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ដើម្បីដោះស្រាយពីមូលហេតុដែលមនុស្សម្នាក់មិនអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងថាជាជនរងគ្រោះ និងមិនចង់សហការជាមួយអាជ្ញាធរ។ សំខាន់ ការបណ្តុះបណ្តាលមិនត្រឹមតែត្រូវផ្តល់ដល់មន្ត្រីជួរមុខនៅតំបន់កណ្តាល និងទីក្រុងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ក៏មាននៅក្នុងខេត្ត និងតំបន់ដាច់ស្រយាលដែលការជួញដូរកើតឡើងផងដែរ។ ការបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះ មិនត្រឹមតែត្រូវផ្តល់ជូនដល់អ្នកដែលសើបអង្កេតការជួញដូរមនុស្សជាពិសេសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ គួរតែផ្តោតលើមន្ត្រីដែលអាចជួបជនរងគ្រោះពីការជួញដូរក្នុងវគ្គស៊ីបអង្កេតឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងទៀត។

មន្ត្រីជួរមុខគួរតែត្រូវបានផ្តល់ផងដែរនូវសម្ភារៈ ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូររួមទាំងធនធានផ្នែកលើកស្តុតាង ដើម្បីដោះស្រាយឧបក្ខេបក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ¹⁴⁵ ។ ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាទៀងទាត់ និងស្ថិតនាករដាក់លាក់នៃបរិបទនៃការ

¹⁴⁴ Global Combat for Safe, Orderly and Regular Migration, Objective 10 paragraph 26(e)
¹⁴⁵ For instance: *Trafficking Victim Identification: A Practitioner Guide* (NEXUS Institute and Bali Process Regional Support Office (NEXUS Institute / Bali Process RSO, 2021). This resource explores for practitioners in the ASEAN region, address challenges and barriers to effective victim identification.

ជួញដូរ និងបញ្ជីបើកចំហ ដែលមិនពេញលេញនៃបទល្មើសដែលជារឿយៗទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ដែលជនរងគ្រោះអាចប្រព្រឹត្ត¹⁴⁶ ។

អនុសាសន៍ទី ២៖ ពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីការអនុវត្តច្បាប់លើវិធីសាស្ត្រត្រួតពិនិត្យ ដែលជនល្មើសជួញដូរម្តាយ និងផលប៉ះពាល់របស់វាលើជនរងគ្រោះ

ជារឿយៗ អ្នកអនុវត្តច្បាប់វាយតម្លៃកម្រិតជំនាញ និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងសំខាន់ៗ ដែលត្រូវ ការ ដើម្បីស៊ើបអង្កេតការជួញដូរប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិក លោក John Cotton Richmond បានកត់សម្គាល់ថា 'មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការស៊ើបអង្កេត ឧក្រិដ្ឋកម្មផ្នែកលើព្រឹត្តិការណ៍ មិនមែនឧក្រិដ្ឋកម្មផ្នែកលើដំណើរការនោះទេ'¹⁴⁷ ។ ជាលទ្ធផលពួកគេ អាចមើលរំលងភាពសុគតស្នាញនៃការជួញដូរមនុស្ស និងបាត់បង់ឱកាសក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ។ ជនរងគ្រោះ និងស៊ើបអង្កេតជនល្មើសជួញដូរ។

ជនស៊ើបអង្កេតត្រូវតែត្រូវបានយល់ឃើញចំពោះឧបាយកលបង្ខិតបង្ខំ និងរបៀបប្រតិបត្តិការ របស់ជនល្មើសជួញដូរនិងសក្តានុពលនៃរបួស និងការមាក់ងាយដែលអាចបណ្តាលឱ្យជនរងគ្រោះមិន ប្រាប់ការពិតអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះពួកគេនៅឱកាសដំបូង។ គួរកត់សម្គាល់ថា ភាពមិនពាក់ ព័ន្ធនៃការយល់ព្រមពីជនរងគ្រោះ ដែលជនល្មើសជួញដូរម្តាយ 'មធ្យោបាយ'¹⁴⁸ និងការប្រើប្រាស់ មធ្យោបាយដ៏ទន់ខ្សោយ ដូចជាការបំពានលើទីតាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ អាចបង្ហាញពីការពិបាក សម្រាប់អ្នកស៊ើបអង្កេតក្នុងការយល់ និងបង្ហាញភស្តុតាងនៅក្នុងដំណើរការនៃការស៊ើបអង្កេតរបស់ ពួកគេ។ អាស្រ័យហេតុនេះ អ្នកអនុវត្តច្បាប់ត្រូវតែត្រូវបានគាំទ្រឱ្យយល់ពីនិយមន័យនៃការជួញដូរ មនុស្សនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ តំបន់ និងក្នុងស្រុក និងបញ្ហាប្រឈមភស្តុតាងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការ បញ្ជាក់ពីធាតុផ្សំនៃការជួញដូរនេះ សម្រាប់ជនរងគ្រោះទាំងមនុស្សពេញវ័យ និងកុមារ។

អនុសាសន៍ទី ៣៖ ធ្វើការជំនះលើការយល់ខុស និងការសន្ទន់លើជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរថា "ពិតប្រាកដ" ឬ "ភាពសមនឹងទទួលបាន"

¹⁴⁶ See: *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), para. 54(c). Also see Annex 1 for a comprehensive list of offences victims of trafficking may commit.

¹⁴⁷ Survivor Justice Panel Discussion, Dressember and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author's notes.

¹⁴⁸ ការបង្ខិតបង្ខំ និងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការបង្ខិតបង្ខំ ការចាប់ពង្រត់ ការក្លែងបន្លំ ការបោកប្រាស់ ការបំពានអំណាច ឬទី តាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ និងការផ្តល់ឱ្យ ឬទទួលបានការទូទាត់ ឬអត្ថប្រយោជន៍ដើម្បីសម្រេចបានការយល់ព្រមពីបុគ្គលដែល មានការគ្រប់គ្រងលើបុគ្គលផ្សេងទៀត គឺជា 'មធ្យោបាយ' ដែលបានបញ្ជាក់ ។ នៅក្នុងមាត្រា ៣(a) នៃពិធីសារស្តីពីការជួញ ដូរ និងមាត្រា ២(ក) នៃ អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) ។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការសន្មត់ថាជនណាជា 'ល្អ' និងជនណា 'អាក្រក់' ហើយជនណាជាជនរងគ្រោះ 'ពិតប្រាកដ' ឬ 'ស្លុតត្រង់' និងជនណាមិនមែន កាត់បន្ថយសមត្ថភាពអនុវត្តច្បាប់យ៉ាងខ្លាំងក្នុងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងស៊ើបអង្កេតជនល្មើសជួញដូរមនុស្សដោយប្រសិទ្ធភាព។ ដោយហេតុនេះ ជនរងគ្រោះត្រូវប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យនៃការកាត់ទោស ហើយជនល្មើសជួញដូរត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យគេចពីយុត្តិធម៌។ ការមាក់ងាយជនរងគ្រោះ និងភាពលំអៀងប្រឆាំងនឹងជនដែលត្រូវបានគេចាត់ទុកថា "សមនឹងទទួលបាន" តិចជាងជនផ្សេងទៀត អាចបង្ហាញឱ្យឃើញចំពោះជនរងគ្រោះមួយចំនួនដែលបានទទួលផលប្រយោជន៍ពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម (ឧទាហរណ៍ ជនដែលត្រូវបានបង្ខំឬបោកបញ្ឆោត) និងជនផ្សេងទៀតមិនមែនជាឧទាហរណ៍ ជនដែលធ្វើដំណើរដោយមិនដឹងខ្លួន។ ប្រទេសដើម្បីអនុវត្តប្រភេទការងារជាក់លាក់ ហើយត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចជាបន្តបន្ទាប់។

វាអាចមានវិមាត្រយេនឌ័រចំពោះការយល់ខុសនៃអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដែលសន្មតថាមានសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងស៊ើបអង្កេតជនល្មើសជួញដូរមនុស្សដោយប្រសិទ្ធភាព។ ភាពលំអៀងយេនឌ័រអាចបង្ហាញឱ្យឃើញតាមវិធីផ្សេងៗគ្នា រួមទាំងនៅក្នុងការសន្មត់ថាស្ត្រីទាំងអស់នៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទគឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ហើយបុរសនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទមិនមែនទេ។ ភាពខ្វះខាតទាំងនេះអាចធ្វើការដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ជនល្មើសជួញដូរ។ នីតិវិធីកំណត់អត្តសញ្ញាណក៏គួរតែមានលក្ខណៈឆ្លើយតប និងរួមបញ្ចូលផងដែរដូច្នេះពិការភាពរបស់ជនរងគ្រោះ មិនថាផ្លូវចិត្ត សង្គម បញ្ញា ឬផ្លូវកាយ - មិនរាំងការកំណត់ អត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ណាមួយរបស់ជនពិការ។ ប្រហែលជាមានការប្រព្រឹត្តដោយសារការជួញដូរ។

អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌគួរមានសមត្ថភាពយល់ដឹងថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះទាំងអស់នៃការជួញដូរដោយឈរលើមូលដ្ឋានមិនរើសអើង ដោយមិនគិតពីពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ យេនឌ័រ អត្តសញ្ញាណយេនឌ័រ ភាសា ពិការភាព សាសនា នយោបាយ ឬ មតិផ្សេងទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើត ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀត¹⁴⁹ ក្នុងករណីជនរងគ្រោះដែលមានពិការភាព មិនថាផ្លូវចិត្ត សង្គម បញ្ញា ឬរាងកាយ ការមិនរើសអើងទាមទារឱ្យមានកន្លែងស្នាក់នៅសមហេតុផល ដើម្បីធានាថាជនពិការអាចទទួលបាននីតិវិធីកំណត់ អត្តសញ្ញាណ និងការការពារ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានស្មើគ្នា¹⁵⁰។ ជាមួយគ្នានេះ ការបណ្តុះបណ្តាល និងវិធានការកសាងសមត្ថភាពផ្សេងទៀត គួរតែដោះស្រាយវិធីដែលមនុស្សដែលមានអាយុខុសគ្នា ភេទ

¹⁴⁹ See article 26 of the *International Covenant on Civil and Political Rights*, and article 2 of the *ASEAN Human Rights Declaration*. Also see the *Convention on the Elimination of Discrimination against Women and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities*

¹⁵⁰ *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, article 2

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ភេទ និងលក្ខណៈផ្សេងទៀតអាចរងផលប៉ះពាល់ជាពិសេសដោយទាំងការឆ្លើយតបការជួញដូរ និងការប្រឆាំងការជួញដូរ។ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌគួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រឈមនឹងការសន្មត់ដែលពួកគេអាចមានអំពីជនណាជាជនរងគ្រោះដែលសមនឹងទទួលបានការការពារ។ ការ បណ្តុះបណ្តាលស្តីពីសិទ្ធិជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរគួរតែរួមបញ្ចូលធាតុផ្សំអំពីយេនឌ័រ និងទំហំផ្សេងទៀតនៃការជួញដូរមនុស្ស និងការលំអៀងដោយមិនដឹងខ្លួនដែលអាចដើរតួក្នុងការឆ្លើយតបនឹងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះវា។ វាក៏គួរពង្រឹងផងដែរថា គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះទាំងអស់នៃការជួញដូរ ដែលមានទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ។

អនុសាសន៍ទី ៤៖ ធានាថា ជនល្មើសដែលសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅពិនិត្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផល

មន្ត្រីអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទោសភ្លាមៗ នៅពេលដែលពួកគេមានហេតុផលសមស្រប ដើម្បីជឿថា ជននោះជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយមិនគិតពីថាតើជនរងគ្រោះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ ឬជនល្មើសជួញដូរត្រូវបានចោទប្រកាន់នោះទេ¹⁵¹ ។ ក្នុងករណីដែលការលះទេសៈបង្កឱ្យមានការសង្ស័យដែលអាចជឿទុកចិត្តបានថាបុគ្គលដែលសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌអាចត្រូវបានគេជួញដូរ គាត់គួរតែត្រូវបានវាយតម្លៃភ្លាមៗដោយបុគ្គលដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកំណត់ថាតើបុគ្គលនោះត្រូវបានទទួលរងគ្រោះដោយការជួញដូរមនុស្សដូចដែលបានកំណត់ដែរឬទេ។ នៅក្នុងឧបករណ៍អន្តរជាតិ តំបន់ និងក្នុងស្រុក។ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនគួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុសដោយអ្នកអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីសម្រេចបាននូវការចូលរួមរបស់ជនរងគ្រោះនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ ពាក្យស្នើសុំភ្លាមៗរបស់វាមិនអាចមានលក្ខខណ្ឌលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ជនរងគ្រោះបានទេ។

ក្នុងករណីជនល្មើសកុមារដែលជាជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមានពីការជួញដូរ មន្ត្រីជួរមុខគួរតែចូលរួម និងចូលរួមជាមួយអាជ្ញាធរការពារកុមារឱ្យបានឆាប់បំផុត។ ការសន្មតថាជាអនីតិជន គប្បីត្រូវអនុវត្តតែក្នុងករណីដែលគ្មានភស្តុតាងបញ្ជាក់អំពីអាយុរបស់កុមារប៉ុណ្ណោះ។

នីតិវិធីគួរតែត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីធានាថាប៉ូលីស អន្តោប្រវេសន៍ និងមន្ត្រីការងារដឹងពីយន្តការបញ្ជូនបន្តថ្នាក់ជាតិដែលត្រូវបានអនុវត្ត ដូច្នេះពួកគេអាចបញ្ជូនជនរងគ្រោះភ្លាមៗ។ នៅពេលដែលយន្តការបញ្ជូនបន្តថ្នាក់ជាតិមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ និងអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្ដន្ទាទោស ឧបសគ្គចាំបាច់ត្រូវកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងដោះស្រាយ ទោះបីជាតាមរយៈ

¹⁵¹ See: *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), para. 58

ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ការផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ឬវិធានការផ្សេងទៀតដើម្បីកែលម្អយន្តការ
បញ្ជូនបន្តក៏ដោយ។

**អនុសាសន៍ទី ៥៖ ស៊ើបអង្កេតយ៉ាងសកម្មពិភពលោកទំនាក់ទំនងទោលមន្ត្រីសម្រេចសេចក្តី
សង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះ-ពិរុទ្ធជន និងការប្រព្រឹត្តរបស់ជនសង្ស័យថាជាជនរងគ្រោះ
ជួញដូរ**

ជនល្មើសជួញដូរអាចប្រើជនរងគ្រោះ ជាជនតំណាងក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ជាផ្នែកនៃ
ដំណើរការកែប្រែរបស់ពួកគេ ដើម្បីបង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់ផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌឱ្យឆ្ងាយពីខ្លួនពួក
គេ ហើយដាក់ទៅលើជនរងគ្រោះ ដូច្នេះគឺជាជនរងគ្រោះដែលមានហានិភ័យនៃការចាប់ខ្លួន¹⁵² ។ នេះ
គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រដោយចេតនារបស់ជនល្មើសជួញដូរ ដោយបង្វែរជនរងគ្រោះទៅជាឧក្រិដ្ឋជនដែល
ខ្លាចការកាត់ទោស និងការដាក់ទណ្ឌកម្ម ពួកគេទំនងជាមិនរាយការណ៍ពីជនល្មើសជួញដូររបស់ពួក
គេទៅកាន់អ្នកអនុវត្តច្បាប់នោះទេ¹⁵³ ។ ជនល្មើសជួញដូរអាចកំណត់គោលដៅមនុស្សដែលមានបញ្ហា
ជាមួយច្បាប់ ឬមានទំនាក់ទំនងស្មុគស្មាញជាមួយអាជ្ញាធរ ដែលធ្វើឱ្យពួកគេងាយស្រួលក្នុងការរៀបចំ
។ ជនល្មើសជួញដូរអាចប្រាប់ជនរងគ្រោះថាអាជ្ញាធរនឹងមិនជឿពួកគេឡើយ ប៉ុន្តែ នឹងចាត់ទុកពួកគេ
ថា ជាឧក្រិដ្ឋជនចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត។ នៅពេលដែលអាជ្ញាធរចាត់ទុកជនរងគ្រោះ
ថា ជាជនសង្ស័យ ទង្វើនេះបានបង្ហាញថាជនល្មើសជួញដូរគិតត្រឹមពេលនោះ ហើយដែលការជឿ
ទុកចិត្តរបស់ជនរងគ្រោះចំពោះអាជ្ញាធរត្រូវបានខូចខាត។

អ្នកអនុវត្តច្បាប់ត្រូវតែយល់អំពីសក្តានុពលទាំងនេះ ហើយស៊ើបអង្កេតយ៉ាងសកម្មភាគីដែល
អាចពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រង ឬគ្រប់គ្រងជនរងគ្រោះ ឬទ្រព្យសម្បត្តិ ឬគ្រឹះស្ថានដែលត្រូវបានរក
ឃើញជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ ដើម្បីកំណត់ថាតើពួកគេជាជនល្មើសជួញដូរ ឬជនរងគ្រោះ¹⁵⁴ ។
ការអនុវត្តរបស់ប៉ូលីសគួរតែត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ ដើម្បីពិចារណាអំពីរបៀបលើកទឹកចិត្ត និងលើក
ទឹកចិត្តជនស៊ើបអង្កេតឱ្យអនុវត្តពេលវេលា ជំនាញ និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេ ដើម្បីស៊ើប
អង្កេតករណីធ្ងន់ធ្ងរ និងស្មុគស្មាញ ជាជាងធ្វើឱ្យងាយស្រួលចាប់ខ្លួនជនល្មើសកម្រិតទាប ដែលអាចជា

¹⁵² Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, para. 29.
¹⁵³ Global Trafficking in Persons Report 2020 (UNODC, 2021) p.51
¹⁵⁴ Marcelo Colombo, Head Prosecutor, Specialized Office for Investigation of Kidnapping and Trafficking in Persons Cases (PROTEX), Argentina speaking on the principle of non-punishment of victims of trafficking in persons, being a side event to the 47th Session of the Human Rights Council 30 June 2021, 13:00 – 14:30 CET. Author’s notes on file.

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ក្នុងន័យនេះ អ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវតែយល់ដឹងអំពីកាតព្វកិច្ចជាវិជ្ជមានរបស់រដ្ឋក្នុងការស៊ើបអង្កេតការជួញដូរដែលអាចកើតមាន ។

៣.២. ការចាប់ខ្លួន និងការចោទប្រកាន់

អនុសាសន៍ទី ៦៖ ធានាថាមន្ត្រីជួរមុខយល់ពីផលប៉ះពាល់នៃការចាប់ខ្លួនលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងការឆ្លើយតបផ្នែកយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរ

មានករណីអ្នកអនុវត្តច្បាប់ និងអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀតបានលើកឡើងថា ការចាប់ខ្លួនជនរងគ្រោះគឺជាផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេ ដើម្បីឱ្យពួកគេនៅឆ្ងាយពីជនជួញដូរ និងការពារពួកគេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចាប់ខ្លួនជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរគឺផ្ទុយទៅនឹងវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះ ហើយមិនអាចបង្ហាញភាពត្រឹមត្រូវដោយការទាមទារការពារ និងជួយពួកគេ¹⁵⁵ ។

មន្ត្រីជួរមុខត្រូវតែដឹងអំពីផលប៉ះពាល់នៃការចាប់ខ្លួនលើជនដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន រួមទាំងជនដែលត្រូវបានជួញដូរ រួមទាំងការដែលក្លាយជាជនរងគ្រោះម្តងទៀតដោយរដ្ឋ និងភាពអាម៉ាស់នៃការចាប់ខ្លួន ការចិត្តរូប ការផ្តិតមេដៃ ខ្មោះដៃ ហើយជួនកាលថែមទាំងត្រូវឆ្លងកាត់ការពិនិត្យសុខភាពដោយពុំមានការយល់ព្រម ។ ពួកគេក៏ត្រូវតែយល់ផងដែរអំពីរបៀបដែលការចាប់ខ្លួនធ្វើឱ្យជនរងគ្រោះមានការមាក់ងាយ និងរំខានដល់ការសង្គ្រោះរបស់ពួកគេ ។

ជាងនេះទៅទៀត មន្ត្រីជួរមុខត្រូវតែដឹងពីរបៀបដែលការចាប់ខ្លួនជនរងគ្រោះធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការឆ្លើយតបនៃយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរមនុស្ស។ ជារឿយៗជនរងគ្រោះ គឺជាក៏ស្តុតាងចម្បង ឬតែមួយគត់ក្នុងការជួញដូរមនុស្ស។ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះបាត់បង់ទំនុកចិត្តលើអាជ្ញាធរពួកគេទំនងជាមិនសហការជាមួយពួកគេ ក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងជនល្មើសជួញដូរនោះទេ ។

អនុសាសន៍ទី ៧៖ ធានាថា មន្ត្រីជួរមុខ មានការយល់ដឹង និងចេះពីរបៀបអនុវត្តវិធីសាស្ត្រសិទ្ធិរបស់ខ្លួន

នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន អ្នកស៊ើបអង្កេតមានឆន្ទានុសិទ្ធិថាតើពួកគេនឹងបន្តការចោទប្រកាន់ និង/ឬក្នុងការណែនាំការចោទប្រកាន់ដែលត្រូវដាក់។ ឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការមិនចាប់ខ្លួន និងមិន

¹⁵⁵ Prosecution at any cost? The Impact of Material Witness Warrants in Federal Human Trafficking Cases (The Human Trafficking Legal Centre, 2020) 23

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ដាក់ការចោទប្រកាន់អាចត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងច្បាប់ និងនៅក្នុងគោលនយោបាយដែលពិពណ៌នាអំពីឆន្ទានុសិទ្ធិ និងការពិចារណាដែលអាចជូនដំណឹងថា តើការចោទប្រកាន់បុគ្គលណាមួយជាផលប្រយោជន៍សាធារណៈ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត អ្នកស៊ើបអង្កេតអាចមានកម្រិត ឬមិនមានឆន្ទានុសិទ្ធិ ប៉ុន្តែ ត្រូវមានកាតព្វកិច្ចចាប់ខ្លួន ដាក់ការចោទប្រកាន់ និងឃុំខ្លួនបុគ្គលម្នាក់ពីបទឧក្រិដ្ឋដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការសម្រេចថា តើត្រូវបន្តការកាត់ទោសទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬតុលាការ។

នៅក្នុងយុត្តាធិការទាំងអស់ វាចាំបាច់ណាស់ដែលជនស៊ើបអង្កេតយល់ពីការសម្រេចចិត្តដែលពួកគេធ្វើ និងមិនមាននៅក្នុងការចាប់ខ្លួន ឬមិនចាប់ខ្លួនបុគ្គល និងការចោទប្រកាន់ដែលពួកគេដាក់។ មិនថាជនស៊ើបអង្កេតមាន ឬប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិទេ វាជារឿងសំខាន់ដែលជនស៊ើបអង្កេតទាំងអស់អនុវត្តការកិច្ចរបស់ខ្លួនដើម្បីប្រមូលភស្តុតាងដែលមានទាំងអស់នៃបទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ រួមទាំង កាលៈទេសៈជុំវិញដែលអាចនិយាយទៅកាន់ការពិតដែលថាជនល្មើសគឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ភស្តុតាងបែបនេះអាចពាក់ព័ន្ធនឹងមេធាវីការពារក្តីដែលជនរងគ្រោះក្នុងសវនាការ អាចទទួលបានសំណង¹⁵⁶ ។

អនុសាសន៍ទី ៨៖ ជំរុញលើកទឹកចិត្តអ្នកអនុវត្តច្បាប់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

នៅពេលដែលការអនុវត្តរបស់ប៉ូលីសត្រូវបានវាស់វែងដោយចំនួននៃការចាប់ខ្លួន ដែលពួកគេធ្វើ និងការចោទប្រកាន់ដែលពួកគេដាក់ ប៉ូលីសគ្មានការលើកទឹកចិត្ត ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅពេលដែលពួកគេត្រូវបានប្រទះថាជាជនល្មើស។ ដូច្នេះការពិចារណាគួរតែត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យពីរបៀប ដែលប៉ូលីសអាចត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងវិធានការអនុវត្តដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការអនុវត្តរបស់ពួកគេ ក្នុងការអនុវត្ត។ ជាឧទាហរណ៍ ការបញ្ជូនមនុស្សទៅពិនិត្យ ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ជាបន្តបន្ទាប់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចជាជម្រើសដែលប្រើដើម្បីវាស់ស្ទង់លទ្ធផលជាវិជ្ជមានរបស់ប៉ូលីស។

វិធានការនេះក៏អាចត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីធានាថាអ្នកអនុវត្តច្បាប់ដែលមិនចាប់ខ្លួន និងដាក់ការកែប្រែប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយឈរលើគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស គឺមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការចោទប្រកាន់ពីការធ្វេសប្រហែសក្នុងការកិច្ចរបស់ពួកគេ ប៉ុន្តែ ត្រូវបានសរសើរ

¹⁵⁶ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 40-42.*

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ចំពោះការអនុវត្តរបស់ពួកគេដែលមិនប្រើ - គោលការណ៍នៃការដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ការលើកទឹកចិត្តបែបនេះត្រូវតែត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងមធ្យោបាយមួយ ដើម្បីកុំឱ្យមានការរំខានពីកាតព្វកិច្ចអនុវត្តច្បាប់កាន់តែទូលំទូលាយក្នុងការស៊ើបអង្កេត និងចាប់ខ្លួនជនល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ ដូច្នេះការពិចារណាអាចត្រូវបានផ្តល់រង្វាន់ដល់ប៉ូលីសសម្រាប់ការកសាងភ័ស្តុតាងប្រឆាំងនឹងប្រភេទឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរ រួមទាំងការជួញដូរមនុស្ស និងវិធីសាស្ត្រស៊ើបអង្កេតដ៏ប្រសប់របស់ពួកគេចំពោះជនល្មើសដែលអាចជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។

អនុសាសន៍ទី ៩៖ ធានាថាមន្ត្រីចាប់ខ្លួន បានយល់ពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនចំពោះជនត្រូវចាប់ខ្លួន

ជនដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន រួមទាំងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមានសិទ្ធិដែលសមត្ថកិច្ចត្រូវមានការកិច្ចក្នុងការលើកកំពស់។ ទាំងនេះរាប់បញ្ចូលទាំងសិទ្ធិទទួលបានការជូនដំណឹងអំពីហេតុផលសម្រាប់ការចាប់ខ្លួនរបស់ពួកគេ និងការចោទប្រកាន់ណាមួយដែលបានដាក់ ហើយត្រូវបាននាំមកក្នុងមុខនៅចំពោះមុខចៅក្រម ឬមន្ត្រីផ្សេងទៀត¹⁵⁷ ។ មាត្រា ៣៦ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែន ស្តីពីទំនាក់ទំនងក្នុងស៊ុល តម្រូវឱ្យជនបរទេសដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឬយុំខ្លួនត្រូវជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការជូនដំណឹងដល់ស្ថានទូតរបស់ពួកគេ ដូច្នេះពួកគេអាចទទួលបានដំបូន្មាន និងការគាំទ្រពីក្នុងស៊ុល។ ការបំពេញសិទ្ធិទាំងនេះដោយមន្ត្រីចាប់ខ្លួនមានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការធានាថាជនរងគ្រោះទទួលបានដំបូន្មាន និងការគាំទ្រសមរម្យពីអាជ្ញាធរ ហើយត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដើម្បីជៀសវាងការផ្តន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរ។ ដូច្នេះ មន្ត្រីជួរមុខត្រូវតែមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបំពេញកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សរបស់ពួកគេចំពោះជនដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន រួមទាំងជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមានដោយការជួញដូរក្នុងចំណោមពួកគេ។

៣.៣ ការកាត់ទោស

អនុសាសន៍ទី ១០៖ ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យក្នុងការកាត់ទោសមិនត្រឹមត្រូវលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ គឺជាទម្រង់នៃការផ្តន្ទាទោស ដោយមិនគិតពីថា តើវានាំទៅដល់ការផ្តន្ទាទោសនោះទេ ។ នៅក្នុងបរិបទអឺរ៉ុប វាត្រូវបានពន្យល់ថា [បណ្តារដ្ឋ] ដែលយកចិត្តទុកដាក់បំផុតចំពោះ [សិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនរងគ្រោះ] អនុវត្តវិធានការមិនត្រឹមតែលើកលែងជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ក៏មិនកាត់ទោសពួកគេ ចំពោះបទ

¹⁵⁷ Article 9(2) *International Covenant on Civil and Political Rights*

ល្មើសទាំងនេះទេ¹⁵⁸ ។ រដ្ឋគួរតែពិចារណាលើវិសោធនកម្មច្បាប់ ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានកាត់ទោសមិនសមរម្យ ចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរ។ មានវិធីជាច្រើនដែលនេះអាចសម្រេចបាន។ ជាឧទាហរណ៍ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សអាចត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មដើម្បីរួមបញ្ចូលបទឧក្រិដ្ឋដោយបង្ខំជាទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងនិយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្ស។ បទប្បញ្ញត្តិដែលមិនមានការផ្ដន្ទាទោសច្បាស់លាស់ក៏អាចរួមបញ្ចូលនៅក្នុងច្បាប់ផងដែរ (សូមមើលអនុសាសន៍ ១៦ នៅចំណុច ៣.៤) ។ ច្បាប់ក៏អាចត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យការកាត់ទោសត្រូវបានទំនេរដែរ (សូមមើលអនុសាសន៍ ២៥ នៅ ចំណុច ៣.៦) ។

រដ្ឋក៏អាចមានបំណងធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ដែលបង្ហាញជនរងគ្រោះ ទៅនឹងហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរនៃការកាត់ទោស។ ជាឧទាហរណ៍ ការពិចារណាអាចត្រូវបានពិចារណាលើផលប៉ះពាល់ដែលបទល្មើសទទួលខុសត្រូវយ៉ាងតឹងរ៉ឹង រួមទាំងពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន ដែលអាចមានចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរឱ្យប្រឈមមុខនឹងការកាត់ទោស ដែលនាំឱ្យមានការផ្ដន្ទាទោសលើរាងកាយ ឬការប្រហារជីវិត។ រដ្ឋក៏គួរតែពិចារណាពីផលប៉ះពាល់នៃច្បាប់ហាមប្រាមការងារផ្លូវភេទលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនិងក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ និងងាយរងគ្រោះផ្សេងទៀត ហើយពិចារណាលើវិសោធនកម្មសមស្រប។ ជាឧទាហរណ៍ ទាក់ទងនឹងកុមារ ការពិចារណាក៏អាចត្រូវបានពិចារណាផងដែរចំពោះការធ្វើឱ្យអាយុកាលច្រើនជាធាតុផ្សំនៃបទល្មើសទាក់ទងនឹងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ដូច្នេះវាមិនអាចទៅរួចទេក្នុងការកាត់ទោសកុមារ (រួមទាំងជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងចំណោមពួកគេ) ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេ¹⁵⁹ ។

ទាក់ទងនឹងច្បាប់ជាក់លាក់ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះរបស់កុមារពីការកាត់ទោស មតិទូទៅលេខ ២៤ (ឆ្នាំ ២០១៩) ស្តីពីសិទ្ធិកុមារក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌កុមារបានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការក្នុងការបង្កើនអាយុអប្បបរមាសមស្របនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ និងធានាឱ្យមានការព្យាបាលសមស្របដល់កុមារនិងបង្វែរកុមារឱ្យឆ្ងាយពីដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងឆ្ពោះទៅរកកម្មវិធីគាំទ្រប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព¹⁶⁰ ។ មាត្រា ៤០ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ មិនបានបញ្ជាក់អំពីអាយុអប្បបរមានៃការទទួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌទេ ទោះបីជាគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិកុមារ លើកទឹកចិត្តឱ្យរដ្ឋកត់ត្រាក៏

¹⁵⁸ Carolina Villacampa and Núria Torres, Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system, *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3–18, at 5
¹⁵⁹ Ambassador-at-large, John Cotton Richmond, speaking at Survivor Justice Panel Discussion, Dressemer and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author’s notes.
¹⁶⁰ General Comment No. 24 (2019) on children’s rights in the child justice system, UN Doc. CRC/C/GC/24, 18 September 2019 [6]

ស្ថិតិវិទ្យាសាស្ត្រ និងបង្កើនអាយុនៃការទទួលខុសត្រូវពីបទព្រហ្មទណ្ឌដល់ ១៤ ឆ្នាំ និងផ្តល់ឱ្យអត្តប្រយោជន៍នៃការសង្ស័យ ប្រសិនបើអាយុរបស់កុមារមិនអាចបញ្ជាក់បាន¹⁶¹ ។

អនុសាសន៍ទី ១១៖ គ្រូវិទ្យាល័យ រាល់សេចក្តីសម្រេចណាមួយក្នុងការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ គឺធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីដំណើរការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ ហើយដំណើរការនេះគ្រូវិទ្យាល័យយល់ច្បាស់លាស់

មិនមានការហាមឃាត់ជាទូទៅលើការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរទេ ។ ដើម្បីឱ្យជនរងគ្រោះទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស ត្រូវតែមានទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ មិនថាដោយសារជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្ខំតបង្ខំដោយជនល្មើសជួញដូរឱ្យប្រព្រឹត្តបទល្មើស (បង្ខំតបង្ខំ) ឬបទល្មើសគឺជាលទ្ធផលផ្ទាល់របស់ជនរងគ្រោះដែលមាន ការជួញដូរ (មូលហេតុ) ។ ទោះបីជាគ្មានការពាក់ព័ន្ធរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរក៏ដោយ រដ្ឋនៅតែអាចចាត់ទុកការកាត់ទោសជនរងគ្រោះថាមានជម្លោះជាមួយនឹងកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដើម្បីការពារជនរងគ្រោះ និងស៊ើបអង្កេត កាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរ ។

ព្រះរាជអាជ្ញាមិនគួរធ្វើការសម្រេចចិត្តណាមួយថាតើត្រូវកាត់ទោស ឬមិនកាត់ទោសឡើយ រហូតទាល់តែមានការវាយតម្លៃលើការជួញដូរជាផ្លូវការដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ស្របតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលមានចែងក្នុងពិធីសារការជួញដូរ និងអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេស ស្ត្រីនិងកុមារ (ACTIP) ។ ដូចដែលតុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបបានលើកឡើងក្នុងសំណុំរឿង V.C.L និង A.N. v ចក្រភពអង់គ្លេស ៖

...ដោយសារស្ថានភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប៉ះពាល់ដល់ថា តើមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកាត់ទោស និងថាតើវាជាផលប្រយោជន៍សាធារណៈក្នុងការធ្វើដូច្នេះឬក៏អត់ ការសម្រេចចិត្តណាមួយស្តីពីថាតើត្រូវកាត់ទោសជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមានពីការជួញដូរគួរតែ - តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន - ត្រូវធ្វើឡើងនៅពេលដែលការវាយតម្លៃការជួញដូរត្រូវបានធ្វើឡើងដោយជនមានសមត្ថភាព ។ ការព្រួយបារម្ភនេះមានពិសេសចំពោះកុមារ¹⁶² ។

សូម្បីតែនៅពេលដែលបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏ដោយ ក៏ព្រះរាជអាជ្ញានៅតែអាចសម្រេចចោទប្រកាន់គាត់ពីបទល្មើសដែល

¹⁶¹ General Comment No. 24 (2019) on children’s rights in the child justice system, UN Doc. CRC/C/GC/24, 18 September 2019 [22-24]
¹⁶² V.C.L and A.N. v The United Kingdom [Application nos. 77587/12 and 74603/12], European Court of Human Rights, 16 February 2021, para 161.

ជននោះបានប្រព្រឹត្ត ប៉ុន្តែ ហេតុផលច្បាស់លាស់គួរតែត្រូវបានកំណត់ថាហេតុអ្វីបានជាការសម្រេច ចិត្តនេះត្រូវបានធ្វើឡើង ថាតើនៅលើ មូលដ្ឋានដែលមិនមានការពាក់ព័ន្ធរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ ឬដោយសារការកាត់ទោសជនរងគ្រោះជាផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ។ សំខាន់ផងដែរ ដំណើរការ និង ការសម្រេចចិត្តរបស់តុលាការគួរតែត្រូវបានពន្យល់ដល់ជនរងគ្រោះ។ តុលាការគួរតែផ្តល់ព័ត៌មាន និង សម្ភារៈដល់ជនរងគ្រោះ ក្នុងន័យសាមញ្ញ មិនមែនច្បាប់ និងភាសាដែលពួកគេអាចយល់បាន រួមទាំង អំពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដូច្នេះពួកគេយល់ថា ពួកគេមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោសសម្រាប់ ឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេ¹⁶³ ។

អនុសាសន៍ទី ១២៖ បញ្ជាក់ពីទំនាក់ទំនងរវាងស្ថានភាពជនរងគ្រោះ និងការមិន កាត់ទោស

នៅក្នុងយុត្តាធិការជាច្រើន វាមិនច្បាស់ថា តើការសម្រេចស្ថានភាពជនរងគ្រោះមានផលប៉ះ ពាល់អ្វីខ្លះដល់ដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងពួកគេ¹⁶⁴ ។ ជាលទ្ធផល សូម្បីតែជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថាជាជនរងគ្រោះ អាចនៅតែត្រូវបានកាត់ទោសពីបទ ឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេប្រព្រឹត្តដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរដែលកើតឡើងលើពួកគេ។ ដូច្នេះរដ្ឋត្រូវតែ កំណត់ពីទំនាក់ទំនងរវាងស្ថានភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងលទ្ធភាព ដែលអាចឬមិនអាចទៅរួចនៃការកាត់ទោស។ សំខាន់ ការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មរបស់ពួកគេនៅដើមដំបូង មិនគួរអាស្រ័យលើ អត្តសញ្ញាណផ្លូវការរបស់ជនរងគ្រោះ ឬជនល្មើសជួញដូររបស់គាត់ទេ។ កម្រិតនៃ ការដាក់ពាក្យដំបូងគួរតែជាហេតុផលសមហេតុផល ដើម្បីជឿថាការជួញដូរបានកើតឡើង។

ច្បាប់ គោលនយោបាយនិងឯកសារណែនាំអាចចាំបាច់ត្រូវបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរមិនត្រូវបានកាត់ទោស ចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការ ជួញដូររបស់ពួកគេ។ វិធានការក៏អាចនឹងត្រូវធ្វើឡើង ដើម្បីបញ្ជូនព្រះរាជអាជ្ញាទៅកាន់គោលបំណង និងការអនុវត្តនៃការមិនកាត់ទោសជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសមស្រប អំពីគោលការណ៍។ ជាដំបូង ភាគីពាក់ព័ន្ធប្រឆាំងការជួញដូរគួរតែស្គាល់ខ្លួនឯងជាមួយនឹងបទ ប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ គោលនយោបាយនិងឯកសារណែនាំដែលមានស្រាប់។

¹⁶³ TIP Victim Sensitive Court Indicators, ASEAN-ACT, 4.1(b)
¹⁶⁴ ជាឧទាហរណ៍ របាយការណ៍ឆ្នាំ ២០១៩ ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរនៅចក្រភពអង់គ្លេសបានរកឃើញថា ខណៈ ពេលដែលយន្តការបញ្ជូនបន្តជាតិឈានដល់ការសម្រេចចិត្តថា មនុស្សម្នាក់គឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយផ្អែក លើតុល្យភាពនៃប្រូបាប៊ីលីតេ ការសម្រេចចិត្តនោះមិនមានស្ថានភាពផ្លូវការនៅក្នុងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌនោះទេ។ ធ្វើការ សម្រេចចិត្តដែលត្រូវតែឈានដល់ស្តង់ដារនៃ 'លើសពីការសង្ស័យសមហេតុផល'។ ការត្រួតពិនិត្យឯករាជ្យនៃច្បាប់ទោស ភាពសម័យទំនើបឆ្នាំ ២០១៥ ៖ របាយការណ៍ចុងក្រោយ (រដ្ឋលេខាធិការសម្រាប់នាយកដ្ឋានផ្ទះ ឆ្នាំ ២០១៩) ១៨

អាជ្ញាធរក៏គួរតែបានយល់ដឹងពីកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីដែលមានស្រាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលមិនមានការផ្តោតទៅលើក្នុងនោះ ដើម្បីអនុវត្តវានៅក្នុងការអនុវត្ត ។ កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងតំបន់រវាងប្រទេសនានាគួរតែធានាថាស្ថានភាពជនរងគ្រោះ ដែលទទួលបាននៅក្នុងប្រទេសមួយត្រូវបានគោរពដោយភាគីផ្សេងទៀតនៃកិច្ចព្រមព្រៀង ដូច្នេះការការពារការមិនផ្តន្ទាទោសត្រូវបានអនុវត្តនៅទូទាំងដែនសមត្ថកិច្ច ។ បទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងតំបន់មិនគួរមានការរើសអើងទេ ឧទាហរណ៍ ដោយគ្រាន់តែអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះមួយចំនួន (ឧទាហរណ៍ ស្ត្រី និងកុមារី) ទុកឱ្យជនរងគ្រោះផ្សេងទៀត (ឧទាហរណ៍ បុរសពេញវ័យ) ប្រឈមនឹងការផ្តន្ទាទោស ។ ពួកគេក៏មិនគួរដាក់កម្រិតដាក់ទណ្ឌកម្មមិនការពារតែ ចំពោះប្រភេទបទល្មើសមួយចំនួនដែរ (ឧ. អន្តោប្រវេសន៍ និងបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ) ។

អនុសាសន៍ទី ១៣៖ ធានាថា ព្រះរាជអាជ្ញាមានការយល់ដឹង និងចេះពីរបៀប អនុវត្តធនាគារសិទ្ធិរបស់ខ្លួន

ធនាគារសិទ្ធិរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាការការពារដែលមិនអាចជឿទុកចិត្តបានប្រឆាំងនឹងការកាត់ទោសជនរងគ្រោះ ដូច្នេះហើយមិនអាចពឹងផ្អែកលើការការពារ និងរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មបានទេ ប៉ុន្តែ វាអាចដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន វាអាចជាកាតព្វកិច្ចក្នុងការផ្តួចផ្តើមការកាត់ទោសលើបុគ្គលដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត ព្រះរាជអាជ្ញាអាចមានធនាគារសិទ្ធិក្នុងការមិនចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌលើជនរងគ្រោះ ឬនៅពេលដែលការកាត់ទោសកំពុងដំណើរការរួចហើយ ដើម្បីបញ្ឈប់ដំណើរការនីតិវិធីដែលកំពុងតែបង្ហាញឱ្យឃើញថា បុគ្គលដែលកំពុងកាត់ទោសគឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ¹⁶⁵ ។

វាជាការចាំបាច់ដែលព្រះរាជអាជ្ញាយល់ពីធនាគារសិទ្ធិដែលពួកគេមាន ហើយត្រូវបំពាក់ដោយសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអនុវត្តវា ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលព្រះរាជអាជ្ញាមានធនាគារសិទ្ធិបែបនេះ ពួកគេគួរតែស្ថិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចច្បាស់លាស់ ក្នុងការបញ្ឈប់ដំណើរការនីតិវិធីលើជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេ ។ ក្នុងការសម្រេចចិត្តថាតើត្រូវកាត់ទោសឬអត់ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចវាយតម្លៃថាតើពួកគេជឿថាមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធានាការកាត់ទោស ដោយផ្អែកលើធាតុ

¹⁶⁵ Interagency Coordination Group against Trafficking in Persons, *Non-punishment of victims of trafficking* (ICAT, Issue Brief 8/2020) 4; *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 44-45.

ផ្សំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកំពុងមាន (រួមទាំងធាតុផ្សំនៃកំហុស) ផ្អែកលើការការពារដែលមាន និងការ ពិចារណាផលប្រយោជន៍សាធារណៈដែលនិយាយសម្រាប់ ឬប្រឆាំងនឹងការបន្តការកាត់ទោស។

ព្រះរាជអាជ្ញាគួរតែត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលយ៉ាងពេញលេញឱ្យយល់ពីធាតុផ្សំនៃចេតនានៃបទ ល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងពិនិត្យមើលធាតុផ្សំនៃចេតនាសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលពួកគេចោទ ប្រកាន់ ដើម្បីកំណត់ថាតើការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយណាមួយ (ដូចជាការបង្ខំ ការបង្ខិតបង្ខំ ការរំលោភ លើទីតាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ និងមធ្យោបាយផ្សេងទៀតដែលបានបញ្ជាក់។ នៅក្នុងមាត្រា ៣(ក) នៃពិធីការជួញដូរ និងមាត្រា ២(ក) នៃ អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជា ពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP) អាចនឹងធ្វើឱ្យខូចដល់ចេតនាប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនេះ។ ការត្រួតពិនិត្យ នេះអាចរៀបរយស្ថានភាពជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបាននាំមកកាត់ទោស និងកាត់ទោសពី បទឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេមិនមានចេតនាប្រព្រឹត្ត។ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តព្រះរាជអាជ្ញា ការអនុវត្តរបស់ពួកគេ អាចត្រូវបានវាស់វែងប្រឆាំងនឹងថាតើពួកគេអនុវត្តការត្រួតពិនិត្យនេះដែរឬទេ¹⁶⁶។ ពួកគេក៏គួរត្រូវបាន ឃុំខ្លួនដើម្បីកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងករណីដែលគ្មានចេតនាឧក្រិដ្ឋកម្មគ្រប់គ្រាន់។

អនុសាសន៍ទី ១៤៖ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរ ដល់ ព្រះរាជអាជ្ញា ជាពិសេសជនដែលជំនាញក្នុងការកាត់ទោសបទល្មើស ដែលជន រងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរបានប្រព្រឹត្តជាទូទៅ

នៅទូទាំងអាស៊ាន និងកន្លែងផ្សេងទៀត ព្រះរាជអាជ្ញាជាច្រើនបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល អំពីរបៀបកាត់ទោសការជួញដូរមនុស្ស។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កម្រជាព្រះរាជអាជ្ញានៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាននៃ ការជួញដូរក្នុងចំណោមមនុស្សដែលពួកគេកំពុងបន្តការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេង ទៀត និងអំពីរបៀបឆ្លើយតបទៅនឹងសូចនាករនៃការជួញដូរ។

ព្រះរាជអាជ្ញានៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជួញដូរជនរងគ្រោះជាទូទៅប្រព្រឹត្ត គួរតែយល់ដឹងអំពីលទ្ធភាពនៃ ការបញ្ឈប់សំណុំរឿងដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស។ ពួកគេក៏គួរយល់ដឹងផង ដែរអំពីនិយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្ស ផលប៉ះពាល់នៃរបួសលើជនរងគ្រោះ ការប្រើប្រាស់ មធ្យោបាយដោយជនល្មើសជួញដូរ និងភាពមិនពាក់ព័ន្ធនៃការយល់ព្រម ដែលមធ្យោបាយត្រូវបានប្រើ ប្រាស់។ ពួកគេគួរតែត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលឱ្យទទួលស្គាល់សូចនាករនៃការជួញដូរ និងយន្តការ

¹⁶⁶ Ambassador-at-large, John Cotton Richmond, speaking at Survivor Justice Panel Discussion, Dressemer and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author's notes.

បញ្ជូនបន្ត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះត្រូវបានដកចេញពីប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ហើយត្រូវបានបញ្ជូនទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ។

អនុសាសន៍ទី ១៥៖ ពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីការមិនអាចយកជាការបាន នៃការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការជួញដូរមនុស្ស ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាអនុលោម

អំណះអំណាងដែលជនរងគ្រោះមានឆន្ទៈប្រព្រឹត្តបទល្មើស មិនត្រូវប្រើដើម្បីបដិសេធជនរងគ្រោះក្នុងការទទួលបានការការពារពីការផ្ដន្ទាទោសនោះទេ។ នៅពេលណាដែលបុគ្គលម្នាក់មានភ្នាក់ងារពេញលេញសម្រាប់សកម្មភាពរបស់ខ្លួន នោះប្រាកដណាស់ ជននោះត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរគឺតាមនិយមន័យបុគ្គលដែលការយល់ព្រមត្រូវបានខូចខាតដោយសារការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយរបស់ជនល្មើសជួញដូរដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣(ខ) នៃពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ និងមាត្រា ២(ខ) នៃ អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ACTIP)។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការយល់ព្រមរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស មិនត្រូវត្រូវបានចាត់ទុកថាពាក់ព័ន្ធទេ ដែលជនល្មើសជួញដូរបានប្រើមធ្យោបាយគំរាមកំហែង ឬការប្រើប្រាស់កម្លាំង ឬទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការបង្ខិតបង្ខំ ការចាប់ពង្រត់ ការភ្លេងបន្លំ ការបោកប្រាស់ ការរំលោភបំពានអំណាច ឬទីតាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ ឬត្រូវបានផ្តល់ឱ្យ ឬ បានទទួលការបង់ប្រាក់ ឬអត្ថប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដែលមានការគ្រប់គ្រងលើជនរងគ្រោះ ក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យពួកគេប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាបញ្ហា។

អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងជាពិសេសព្រះរាជអាជ្ញាដែលអាចនឹងកំពុងបន្តការផ្ដន្ទាទោសលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់បទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ គួរតែត្រូវបានផ្តល់ព័ត៌មាន និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីតួនាទីនៃភាពមិនពាក់ព័ន្ធនៃការយល់ព្រមក្នុងការជួញដូរមនុស្សដែលមធ្យោបាយត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីយល់កាន់តែច្បាស់ពីបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការជួញដូរ¹⁶⁷ ។

¹⁶⁷ Recommended resources: *Issue Paper: The Role of ‘Consent’ in the Trafficking in Persons Protocol* (UNODC, 2014) available at: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2014/UNODC_2014_Issue_Paper_Consent.pdf

៣.៤. ការការពារក្តីតាមផ្លូវច្បាប់

អនុសាសន៍ទី ១៦៖ រៀបចំសេចក្តីព្រាង ឬធ្វើវិសោធនកម្មបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ឱ្យបាន ច្បាស់លាស់ ដើម្បីផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពដល់ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាក់ទណ្ឌកម្ម ដោយមិនពឹងផ្អែកលើស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់អ្នករងគ្រោះ

ការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ច្បាស់លាស់ និងជាក់លាក់ គឺជាការអនុវត្តដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនជាក់ទណ្ឌកម្ម¹⁶⁸ ។ ខណៈពេលដែលការការពារតាមច្បាប់ទូទៅ ដូចជាការបង្ខំ និងភាពចាំបាច់ មានប្រយោជន៍ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស ពួកវាត្រូវបានកំណត់ក្នុងការអនុវត្តនៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោស។ បទប្បញ្ញត្តិមិន ជាក់ទណ្ឌកម្មដែលបញ្ជាក់អនុវត្តដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការកាត់ទោសតាំងពីដំបូង។ ជាងនេះទៅ ទៀត មេធាវីការពារក្តីអាចកាត់បន្ថយការកាត់ទោសជាងការដោះលែងជនជាប់ចោទដែលត្រូវបាន ចាប់ខ្លួន ចោទប្រកាន់ និងកាត់ទោសដោយអយុត្តិធម៌៖ បទពិសោធន៍ដែលក្នុងខ្លួននិងខ្លួនមានទោស ទណ្ឌ ផ្ទុយនឹងគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស។

ដូច្នេះ អ្នករៀបចំច្បាប់គួរពិចារណាលើការតាក់តែង ឬវិសោធនកម្មបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ច្បាស់ លាស់។ នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលមានការកាត់ទោសជាកាតព្វកិច្ច ច្បាប់គួរតែត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្ម ដើម្បី តម្រូវឱ្យមិនមានការកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ ឬការបញ្ឈប់ការកាត់ទោសនៅដំណាក់ កាលដំបូង។ នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលមានការកាត់ទោសតាមឆន្ទានុសិទ្ធិ ច្បាប់គួរតែធានាថា ព្រះរាជ អាជ្ញាមិនបន្តការកាត់ទោស ឬបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់នូវអ្វីដែលបានផ្តួចផ្តើមឡើង។

ប្រអប់ទី ១០៖ គំរូបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីការមិនជាក់ទណ្ឌកម្ម

គំរូបែបបង្គាប់បញ្ជា

បុគ្គលណាម្នាក់មិនមានទោសក្នុងបទល្មើស ប្រសិនបើ៖

(ក) ពួកគេបានប្រព្រឹត្តិអំពើដែលបង្កើតនូវបទល្មើសនេះ ដោយសារតែពួកគេត្រូវបានបង្ខំតបង្ខំ ឱ្យធ្វើ ហើយការបង្ខំតបង្ខំនោះ បណ្តាលមកពីការជួញដូរមនុស្ស។ ឬ

¹⁶⁸ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 46.*

(ខ) អំពើដែលបង្កើតជាបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាជនល្មើសជួញដូរ។

គំរូបែបបទព្រហ្មទណ្ឌ

<p>ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុក គ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC)</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋបាល ឬទទួលខុសត្រូវក្រោមច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី [ផ្តន្ទាទោស] ជាប់ឃុំឃាំង មិនសមរម្យ ពិន័យ ឬពិន័យផ្សេងទៀត សម្រាប់បទល្មើស [អំពើខុសច្បាប់] ដែលប្រព្រឹត្តដោយពួកគេ ក្នុងកម្រិតដែលការជាប់ពាក់ព័ន្ធនោះផ្ទាល់ជាផលវិបាកនៃស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាជនល្មើសជួញដូរ។</p> <p>បទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះនឹងមិនមានការរើសអើងចំពោះការការពារទូទៅដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ចំពោះជនរងគ្រោះឡើយ¹⁶⁹ ។</p>	<p>(អ្នករាយការណ៍ពិសេស)</p> <p>ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស មិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ រដ្ឋប្បវេណី ឬច្បាប់រដ្ឋបាលចំពោះអំពើខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ដែលប្រព្រឹត្តដោយពួកគេឡើយ ដល់កម្រិតដែលការពាក់ព័ន្ធនោះជាផលវិបាកផ្ទាល់នៃស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាជនល្មើសជួញដូរ។</p> <p>កុមាររងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ មិនត្រូវកាត់ទោស ឬផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូររបស់ពួកគេឡើយ¹⁷⁰ ។</p>
--	--

គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអនុវត្តចំពោះជនរងគ្រោះទាំងអស់ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការមិនរើសអើង និងមិនគិតពីប្រភេទនៃការជួញដូរដែលពួកគេត្រូវបានទទួលរង ឬប្រភេទនៃបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលរបស់វា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តាមពិត បទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ហើយមធ្យោបាយដែលប្រើដោយជនល្មើសជួញដូរកាន់តែមានភាពស៊ី សង្វាក់គ្នានោះ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មគឺមិនសូវអនុវត្តដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោសនោះទេ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន បទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចអនុវត្តបានតែចំពោះបទល្មើសដែល

¹⁶⁹ *Model Legislative Provisions against Trafficking in Persons*, (United Nations, Vienna, 2020) 44. Also see Article 10 of *Model Law against Trafficking in Persons* (UNODC, 2009) pp.40-42

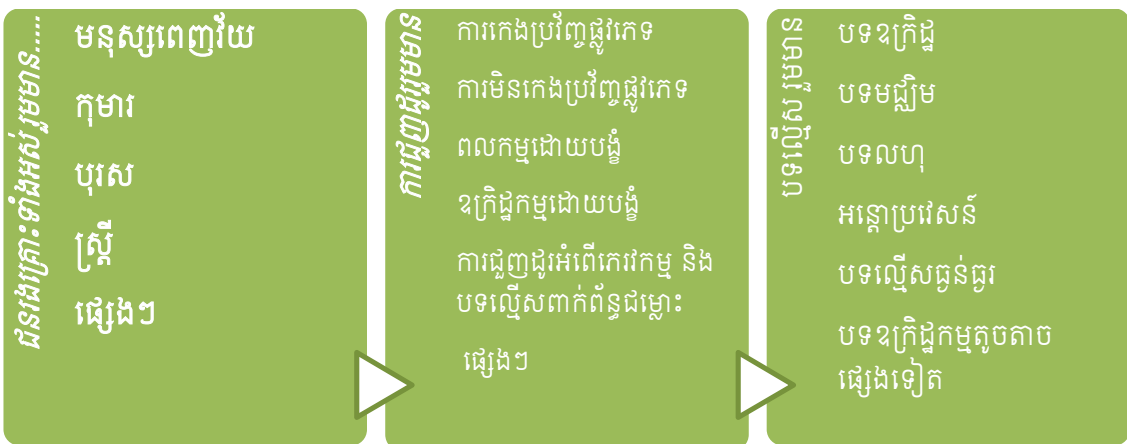
¹⁷⁰ *The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims*, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020, 5 at [29]

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

មានកំណត់ ឧទាហរណ៍ អន្តរប្រវេសន៍ ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ¹⁷¹ ។ ជាលទ្ធផល បទប្បញ្ញត្តិ អាចការពារជនរងគ្រោះខ្លះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសមួយចំនួន (ឧទាហរណ៍ ជន រងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទសម្រាប់បទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងពេស្យា បារ) ប៉ុន្តែ ប្រហែលជាមិនអាចជួយការពារពួកគេសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងទៀត (ដូចជាអំពើចោរកម្ម ឬ បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន) ឬជួយជនរងគ្រោះពីការកេងប្រវ័ញ្ចគ្រប់ទម្រង់ រួមទាំងទម្រង់មិន ផ្លូវភេទ ។

ជម្រកមតិ ៣៖ ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទោសត្រូវអនុវត្តចំពោះ...

...ដែលមានទំនាក់ទំនងរវាងការជួញដូរ និងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការបង្ខិតបង្ខំ ឬមូលហេតុ ស្របតាមច្បាប់ក្នុងប្រទេស គោលនយោបាយ និងការប្តេជ្ញាចិត្តអន្តរជាតិ ។

បទប្បញ្ញត្តិច្បាប់គួរតែអនុវត្តចំពោះវិសាលភាពទូលំទូលាយ ឬមិនពេញលេញនៃបទល្មើស ស៊ី វិល រដ្ឋបាល អន្តរប្រវេសន៍ និងឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយអាចអនុវត្តបានចំពោះជនរងគ្រោះទាំងអស់ ដោយ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការមិនរើសអើង និងមិនគិតពីប្រភេទនៃការកេងប្រវ័ញ្ចដែលពួកគេត្រូវបានជួញដូរ និង ដោយមិនគិតពីភាពធ្ងន់ធ្ងរ ឬភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត¹⁷² ។ ដូច្នេះ រដ្ឋគួរតែ

¹⁷¹ See for instance, Susan Coppedge (former US Ambassador at Large, Senior counsel with Krevolin & Horst, and attorney for Tiffany Simpson), *Justice is a part of healing for victims of human trafficking*, law.com, 18 February 2021, <https://www.law.com/dailyreportonline/2021/02/18/justice-is-a-part-of-healing-for-victims-of-human-trafficking/?slreturn=20210405034616> accessed 5 May 2021.
¹⁷² See, inter alia, *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), para. 37.

ទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់ថាការជួញដូរមនុស្សទៅជាបទឧក្រិដ្ឋ ដោយបង្ខំថាជាទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ច ឬនៅពេលដែលច្បាប់ផ្តល់បញ្ជីនៃបទល្មើសដែលបទប្បញ្ញត្តិត្រូវបានអនុវត្ត វាក៏ត្រូវបានចែងថាមិន ពេញលេញ¹⁷³ ។

ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម សូម្បីតែចំពោះបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ឬធ្ងន់ធ្ងរ គឺជាការ អនុវត្តដ៏ល្អដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ។ ដូចអ្នកជំនាញម្នាក់កត់សម្គាល់ថា ៖

មិនមានហេតុផលជាគោលការណ៍ដែលកាតព្វកិច្ចមិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនគួរអនុវត្ត ចំពោះបទ ល្មើសភាគច្រើននោះទេ។ ប្រសិនបើខ្លឹមសារនៃកាតព្វកិច្ចផ្អែកលើការពិតថា ជនជួញដូរមិន មែនជាភ្នាក់ងារសេរី និងមិនមានជម្រើសពិតប្រាកដក្រៅពីប្រព្រឹត្តបទល្មើសទេនោះ ពួកគេមិន គួរទទួលខុសត្រូវតាមបទឧក្រិដ្ឋឡើយ ដូចជាបុគ្គលមិនអាចទទួលខុសត្រូវបានឡើយ ពីព្រោះ ពួកគេ ខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងចំពោះសកម្មភាពរបស់ពួកគេ¹⁷⁴ ។

ក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ក្នុងការអនុវត្តចំពោះបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ អតីតអ្នករាយការណ៍ពិសេស ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សបានពន្យល់ថា ការអនុញ្ញាតឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ទូលំទូលាយមិនបណ្តាល ឱ្យមានអភ័យឯកសិទ្ធិទេ ប៉ុន្តែ ជាជាងស្តង់ដារនៃការសាកសួរថា ៖

បទល្មើសកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ការស៊ើបអង្កេតកាន់តែចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតកាលៈទេសៈដែលបទ ល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត និងថាតើសិទ្ធិក្នុងការមិនផ្តន្ទាទោសអាចអនុវត្តបានដែរឬទេ។ ឆ្ងាយពី ការបញ្ចូលប្រភេទនៃ 'អភ័យឯកសិទ្ធិក្នុង' ការការពារបែបនេះឆ្លើយតបទៅនឹង (១) ភាព ចាំបាច់នៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណកាលៈទេសៈពិតដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត (២) អនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្វែរចូលទៅក្នុងការការពារ និងមុខងារជំនួយដែលពួកគេ មា ន។ មានសិទ្ធិទទួលបាន និង (៣) លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការស៊ើបអង្កេតលើឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការ ជួញដូរមនុស្ស ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅជាលទ្ធផល បង្កើនការកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរ និង កាត់បន្ថយការកាត់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តនៅពេលដែលពួក គេស្ថិតនៅក្រោមឥទ្ធិពល ឬការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់ជនដទៃ។ លើសពីនេះ គោលការណ៍មិនដាក់ ទោសទណ្ឌនឹងដំណើរការដោយគ្មានការរើសអើងចំពោះការការពារណាមួយ នៅក្នុងច្បាប់ ជាតិ¹⁷⁵ ។

¹⁷³ Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021) paragraph 37 and 38.
¹⁷⁴ Ryszard Piotrowicz, "Article 26, Non-punishment provision" in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings (Edward Elgar, 2020) p.320
¹⁷⁵ The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims, Maria Grazia Giammarinaro, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, United Nations, Geneva, 30 July 2020, 11 at [41]

សំខាន់ជាងនេះទៀត ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មមិនត្រូវមានលក្ខខណ្ឌលើការកាត់ទោសជនល្មើសជួញដូរដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬកិច្ចសហការពីជនរងគ្រោះក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឡើយ¹⁷⁶។

អនុសាសន៍ទី ១៧៖ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំដល់អ្នកអនុវត្តចរិយៀបបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូររបស់គាត់ ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស។ រដ្ឋបានអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្សេងគ្នាជាមួយនឹងការបង្ខំមួយចំនួន មូលហេតុផ្សេងទៀត និងវិធីផ្សេងទៀតម្តងទៀតអាចប្រើការរួមបញ្ចូលគ្នានៃទាំងពីរ ឬវិធីសាស្ត្រផ្សេងគ្នាទាំងអស់គ្នា។ ដោយមិនគិតពីវិធីសាស្ត្រត្រូវបានយកនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក វាជាការសំខាន់ដែលអ្នកអនុវត្តយល់ពីវា។

នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន រួមទាំងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ានផងដែរ វាមិនច្បាស់ទេចំពោះអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌអំពីរបៀបបង្កើតទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជួញដូររបស់គាត់ ដើម្បីអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស។ រដ្ឋបានអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្សេងគ្នាជាមួយនឹងការបង្ខំមួយចំនួន មូលហេតុផ្សេងទៀត និងវិធីផ្សេងទៀតម្តងទៀតអាចប្រើការរួមបញ្ចូលគ្នានៃទាំងពីរ ឬវិធីសាស្ត្រផ្សេងគ្នាទាំងអស់គ្នា។ ដោយមិនគិតពីវិធីសាស្ត្រត្រូវបានយកនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក វាជាការសំខាន់ដែលអ្នកអនុវត្តយល់ពីវា។

នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលអនុវត្តកម្រិត 'បែបបង្គាប់បញ្ជា' (ឧទាហរណ៍ ជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យធ្វើបាបដោយជនល្មើសជួញដូរ)៖ ដែលជាកន្លែងដែលកម្រិតបង្ខិតបង្ខំត្រូវបានអនុវត្ត វាជាការសំខាន់សម្រាប់អ្នកអនុវត្តដើម្បីយល់ពីសាលភាពពេញលេញ នៃវិធីដែលឆន្ទៈដោយសេរីរបស់ជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានបំផ្លាញដោយ ជនល្មើសជួញដូររួមទាំងតាមរយៈ 'មធ្យោបាយ' ណាមួយដែលមានចែងក្នុងនិយមន័យអន្តរជាតិ និងតំបន់នៃការជួញដូរមនុស្ស រួមទាំងការគំរាមកំហែង ឬការប្រើប្រាស់កម្លាំង ឬទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការបង្ខិតបង្ខំ ការចាប់ពង្រត់ ការក្លែងបន្លំ ការបោកប្រាស់ ការបំពានអំណាច ឬទីតាំងនៃភាពងាយរងគ្រោះ ឬការផ្តល់ ឬទទួលការទូទាត់ ឬអត្ថប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដែលគ្រប់គ្រងលើជនរងគ្រោះ¹⁷⁷ ។ ការការពារតាមច្បាប់គួរតែអនុវត្តចំពោះកុមារទាំងអស់ ដោយមិនគិតពីថាតើ 'មធ្យោបាយ' ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីចរាចរណ៍កេរ្តិ៍ទេ។ កម្រិតនេះគឺទូលំទូលាយជាងការការពារប្រពៃណីនៃការបង្ខំ ហើយមិនគួរទាមទារភ័ស្តុតាងដូចគ្នានោះទេ ព្រោះស្តង់ដារនោះនឹងចូលជាធរមានបដិសេធជនរងគ្រោះនូវការការពារគោលការណ៍¹⁷⁸ ។ អតីតអ្នករាយការណ៍ពិសេសរបស់អង្គការ សហ

¹⁷⁶ See: *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), para. 58
¹⁷⁷ See *Trafficking in Persons Protocol*, article 3(a) and *ACTIP* 2(a). Also note that in proving the criminal culpability of អនុវត្ត, the consent of the victim is irrelevant where any of these means is established, in the case of adult victims (article 3(b) of the *Trafficking in Persons Protocol*; and article 2(b) of *ACTIP*) and always in the case of a child, for whom the means element is not required (article 3(c) of the *Trafficking in Persons Protocol* and article 2(c) of *ACTIP*).
¹⁷⁸ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 60.

ប្រជាជាតិទទួលបានបន្ទុកការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ បានបញ្ជាក់ថា កម្រិតនៃការអនុវត្ត បទល្មើសមិនគួរ “ទាមទារភ័ស្តុតាងច្បាស់លាស់ទេ ប៉ុន្តែ មានហេតុផលសមហេតុផលដើម្បីជឿថាការ ជួញដូរកំពុងកើតឡើង¹⁷⁹” ។

នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលអនុវត្តគំរូ 'បែបបុព្វហេតុ' (ឧទាហរណ៍ បទល្មើសរបស់ជនរងគ្រោះគឺ ជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ) ៖ នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលអនុវត្តគំរូមូលហេតុ អាជ្ញាធរគួរតែធានាថា ទំនាក់ទំនងរវាងការជួញដូរ និងបទល្មើសត្រូវបានយល់យ៉ាងទូលំទូលាយ តាមរយៈ ការយល់ដឹងអំពី តួនាទីដែលកំពុងបន្តដែលការភ័យខ្លាច និងរបួសដើរតួ ដើម្បីធានាថាពាក្យដូចជា 'លទ្ធផលផ្ទាល់' ឬ 'លទ្ធផលផ្ទាល់' និង 'ពាក់ព័ន្ធ' ត្រូវបានយល់យ៉ាងច្បាស់ និងទូលំទូលាយ។ សំណួរបណ្តោះអាសន្ន អាចលេចឡើងអំពីថាតើនៅពេលណា និងពេលណាដែលការឆ្លងកាត់នៃពេលវេលា ឬការផ្លាស់ប្តូរនៅ ក្នុងកាលៈទេសៈបានបំបែកទំនាក់ទំនងរវាងអំពើឧក្រិដ្ឋដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ និងការជួញដូរ មនុស្ស។ ការយល់ដឹងទូលំទូលាយមិនតម្រូវឱ្យមានការតភ្ជាប់ 'ដោយផ្ទាល់ និងភ្លាមៗ' នោះទេ ប៉ុន្តែ ទទួលស្គាល់ថាទំនាក់ទំនងអាចនៅតែមានរវាងការជួញដូរ និងបទល្មើសដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ ជា ឧទាហរណ៍ ដោយសារការបន្តភ័យខ្លាច និងបញ្ហាបង្កិតបង្កំ¹⁸⁰ ។ ម៉្យាងវិញទៀត ជនរងគ្រោះដែលស្ថិត ក្នុងស្ថានភាពនៃការជួញដូរ អាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ ដូច្នោះហើយមិន ស្ថិតក្នុងវិសាលភាពនៃការការពារពីការផ្តន្ទាទោសនោះទេ ។

មិនថានៅក្នុងច្បាប់ ឬនៅក្នុងឯកសារណែនាំដែលភ្ជាប់មកជាមួយច្បាប់នោះទេ មូលដ្ឋានដែល បទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការការពារអាចត្រូវបានហៅគួរតែត្រូវបានពន្យល់ដល់អ្នកអនុវត្ត តាមរយៈការ ណែនាំច្បាស់លាស់ និងអាចចូលដំណើរការបាន។ រដ្ឋគួរតែបង្កើត និងផ្សព្វផ្សាយការណែនាំ រួមទាំង តាមរយៈសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និងពង្រឹងសមត្ថភាព ដើម្បីជូនដំណឹងដល់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌអំពីអ្វីដែលបទប្បញ្ញត្តិមិនផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងយុត្តាធិការរៀងៗខ្លួននិយាយ និងមានន័យ ព្រមទាំងពន្យល់ឱ្យច្បាស់អំពីរបៀបនាំយកភ័ស្តុតាងមក ដើម្បីបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះនៃបទល្មើសមាន ឬមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូររបស់គាត់ ។

អនុសាសន៍ទី ១៨៖ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំដល់អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌ ស្តីពីការអនុវត្តការការពារក្តីទូទៅសម្រាប់ជនរងគ្រោះដែលបាន ប្រព្រឹត្តបទល្មើសជាលទ្ធផលផ្ទាល់ពីការជួញដូរ

¹⁷⁹ *Trafficking in persons, especially women and children, Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children*, UN Doc. A/HRC/44/45 (6 April 2020) [36]

¹⁸⁰ Ryszard Piotrowicz, *How far can we extend the non-punishment principle?* La Strada, 21 April 2021, <https://www.lastradainternational.org/blog/how-far-can-we-extend-the-non-punishment-principle/>

ជាពិសេសនៅក្នុងប្រទេសទាំងនោះ ដែលមិនរួមបញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិមិនដាក់ទណ្ឌកម្មដាក់លាក់សម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនៅក្នុងច្បាប់របស់ពួកគេ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវតែពឹងផ្អែកលើការការពារទូទៅដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេ។ ការការពារដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូររួមមាន ការយុបយិត ការចាប់ឃុំខ្លួន ភាពចាំបាច់និងការការពារខ្លួន។

ស្តង់ដារដ៏តឹងរឹងក្នុងការអនុវត្តការការពារក្តីទូទៅនៃ 'ការបង្ខំ' និង 'ភាពចាំបាច់' អាចនឹងបរាជ័យក្នុងការកំណត់ភាពស្មុគស្មាញនៃការជួញដូរ និងបង្ហាញថាជាឧបសគ្គចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម¹⁸¹។ ជាឧទាហរណ៍ អាស្រ័យលើរបៀបដែលការការពារការបង្ខិតបង្ខំត្រូវបានបង្ហាញ និងបកស្រាយ វាអាចចាប់បានតែស្ថានភាពដែលជនរងគ្រោះធ្វើសកម្មភាពដោយសារតែការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរ ឬជិតមកដល់ប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនចែងមធ្យោបាយដែលស្មុគស្មាញជាងនេះ ដែលឈ្នួញប្រើដើម្បីបង្ខិតបង្ខំ និងរៀបចំជនរងគ្រោះរបស់ពួកគេ។ បន្ទុកនៃភ័ស្តុតាងគំរាមកំហែងអាចស្ថិតនៅលើជនរងគ្រោះដើម្បីបង្ហាញភ័ស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការការពារដោយនាំមកនូវភ័ស្តុតាងនៃការគំរាមកំហែងនោះ¹⁸²។ ដូច្នោះ ការការពារទាំងនោះមានកម្រិតច្រើនជាងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មដ៏ទូលំទូលាយ¹⁸³។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការការពារទូទៅត្រូវតែត្រូវបានបកស្រាយយ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងបរិបទនៃការជួញដូរ ដើម្បីធានាថាទម្រង់នៃការបង្ខិតបង្ខំ (រួមទាំង 'មធ្យោបាយ' ទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងនិយមន័យនៃការជួញដូរ ក្នុងមាត្រា ៣ នៃពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ និងមាត្រា ២ (ក) នៃអនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ACTIP)¹⁸⁴។ ក្នុងករណីកុមារ ការការពារតាមច្បាប់ត្រូវតែអនុវត្តចំពោះកុមារទាំងអស់ដោយមិនគិតថាតើមធ្យោបាយណាមួយត្រូវបានគេប្រើដើម្បីចរាចរពួកគេ ឬអត់។

អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវតែត្រូវបានគាំទ្រជាមួយនឹងការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំអំពីរបៀបកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងអនុវត្តការការពារទូទៅក្នុងការការពារជនរងគ្រោះ-ជនល្មើសពីការផ្តន្ទាទោស។ វាជារឿងសំខាន់ដែលការបណ្តុះបណ្តាល និងការណែនាំមិនត្រឹមតែត្រូវបានផ្ត

¹⁸¹ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 6, 76-93
¹⁸² Christine Anchan, "Protecting the imperfect victim: expanding 'safe harbours' to adult victims of sex trafficking" *William & Mary Journal of Race, Gender and Social Justice*, Vol 23 (2016-2017) November 2016, 127-128
¹⁸³ For instance, the Special Rapporteur on Trafficking in Persons differentiates the defence of duress provided for in the Rome Statute of the International Criminal Court, and its application in the case of *Prosecutor v Dominic Ongwen* from the wider non-punishment principle. See *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021) paragraph 51.
¹⁸⁴ See: *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), para. 58

លំដួនដល់អ្នកអនុវត្តការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស។ ប៉ុន្តែ សម្រាប់ជនទូទៅដែលកាត់ទោស ឬ ការពារភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រព្រឹត្ត ។

អនុសាសន៍ទី ១៩៖ ធានាថាបន្ទុកក៏ស្តុតាងស្ថិតនៅលើរដ្ឋ មិនមែនលើជនរងគ្រោះទេ

បទប្បញ្ញត្តិមិនផ្ដន្ទាទោសអាចត្រូវបានព្រាង តាមរបៀបដែលដាក់បន្ទុកក៏ស្តុតាងលើជនរង គ្រោះ-ចុងចោទដើម្បីនាំយកក៏ស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថាគាត់គឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ប៉ុន្តែ នេះអាចជាការពិបាកក្នុងការសម្រេចបាន ជាពិសេសនៅក្នុងយុត្តាធិការ ដែលការកេងប្រវ័ញ្ចក្នុង សកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មមិនត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថា ជាទម្រង់នៃការជួញដូរនៅក្នុងច្បាប់ក្នុងប្រទេស¹⁸⁵ ។ ការដាក់បន្ទុកក៏ស្តុតាងលើជនរងគ្រោះក៏ផ្ទុយទៅនឹងការអនុវត្តដ៏ល្អបំផុតក្នុងការធានាថាបន្ទុកនោះ ស្ថិតនៅលើរដ្ឋ ស្របតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការពារជនរងគ្រោះយ៉ាង សកម្ម។

អាស្រ័យហេតុនេះ ការផ្លាស់ប្តូរនីតិបញ្ញត្តិអាចត្រូវបានទាមទារ ដើម្បីធានាថា បន្ទុកក៏ស្តុតាង តែងតែស្ថិតនៅលើរដ្ឋ ដើម្បីបញ្ជាក់ថា ការការពារតាមច្បាប់មិនត្រូវបានអនុវត្តទេ ពីព្រោះជនរងគ្រោះ មានចេតនាឧក្រិដ្ឋកម្មចាំបាច់ ហើយចេតនាឧក្រិដ្ឋមិនត្រូវបានបំផ្លាញដោយសារការប្រើប្រាស់ មធ្យោបាយរបស់ជនល្មើសជួញដូរ¹⁸⁶។ ទាក់ទងទៅនឹងស្តង់ដារនៃក៏ស្តុតាង សេចក្តីណែនាំដែលចេញ ដោយក្រុមការងារប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស បានកំណត់ថា ៖

ជនជាប់ចោទមិនគួរត្រូវបានតម្រូវឱ្យបញ្ជាក់ពីអត្ថិភាពនៃមេធាវីការពារក្តី លើសពីការសង្ស័យ សមហេតុផល ឬសូម្បីតែនៅលើតុល្យភាពនៃប្រូបាប៊ីលីតេ ព្រោះការធ្វើដូច្នោះអាចរំលោភលើ ការសន្មតថាគ្មានទោស។ នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តីបានក្លាយជាបញ្ហាផ្ទាល់ នៅក្នុងការ កាត់ក្តី ព្រះរាជអាជ្ញាគួរតែត្រូវបានតម្រូវឱ្យបង្ហាញលើសពីការសង្ស័យ ដែលសមហេតុផលថាវា មិនអនុវត្ត¹⁸⁷។

¹⁸⁵ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 6, 76-93

¹⁸⁶ សេចក្តីសម្រេចឆ្នាំ ២០១៨ ដោយសាលាឧទ្ធរណ៍ចក្រភពអង់គ្លេសបានសម្រេចថា បន្ទុកនៃក៏ស្តុតាងគួរតែស្ថិតនៅ ជាមួយ Crown មានន័យថា វាគួរតែបានធ្លាក់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីបដិសេធការអនុវត្តច្បាប់ការពារក្តីលើសពីការសង្ស័យ សមហេតុផល។ *ការត្រួតពិនិត្យឯករាជ្យនៃច្បាប់ទោសភាពសម័យទំនើបឆ្នាំ ២០១៥៖ របាយការណ៍ចុងក្រោយ (រដ្ឋ លេខាធិការសម្រាប់នាយកដ្ឋានផ្ទះឆ្នាំ ២០១៩) ១៨ ដោយយោងទៅ MK v R [2019] EWCA Crim ៦៦៧*

¹⁸⁷ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 65.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការណែនាំច្បាស់លាស់គួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបង្ហាញថាជនណាជាជនទទួលខុសត្រូវលើកំសុខតាងសម្រាប់ការបង្កើនការការពារ។ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌគួរតែដឹងថា នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តីត្រូវបានកោះហៅ វាក៏សម្រាប់រដ្ឋ (ព្រះរាជអាជ្ញា) ដើម្បីបង្ហាញថាវាមិនបានអនុវត្ត។

អនុសាសន៍ទី ២០៖ បង្ការក្នុងការប្រើប្រាស់ខុសនៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម

ហានិភ័យដែលគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុស ដោយឧក្រិដ្ឋជនធ្ងន់ធ្ងរ ដើម្បីជៀសវាងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ អាចត្រូវបានកាត់បន្ថយដោយការអនុវត្តច្បាប់ដែលមានជំនាញ និងស្មោះត្រង់ប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះរដ្ឋគួរតែបន្តកសាងសមត្ថភាពយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌដើម្បីអនុវត្តការធ្វើតេស្តធាតុបីដើម្បីកំណត់ថាមនុស្សម្នាក់គឺជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ (ឬពីរដែលជនរងគ្រោះជាកុមារ) និងដើម្បីបង្កើត ឬបដិសេធថាមានទំនាក់ទំនងរវាងការប្រព្រឹត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ និងការរងគ្រោះរបស់គាត់។ វិធីសាស្ត្រនេះគឺត្រូវបានជូនដំណឹង ដោយនិយមន័យនៃការជួញដូរមនុស្សដែលមានចែងក្នុងពិធីសារស្តីពីការជួញដូរ និង អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេស ស្ត្រីនិងកុមារ (ACTIP) និងស្របតាមប្រព័ន្ធច្បាប់នៅក្នុងយុត្តាធិការពាក់ព័ន្ធ។

៣.៥. ការផ្តន្ទាទោស និងការកាត់ទោស

អនុសាសន៍ទី ២១៖ ជំរុញសមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការឱ្យមានភាពរស់បរិប័ត្ន គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងតួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងការអនុវត្ត

នៅពេលដែលការការពាររួមទាំងបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការប្រើធនធានសិទ្ធិស៊ើបអង្កេត ឬព្រះរាជអាជ្ញាបានបរាជ័យក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការកាត់ទោស វាអាចមានឱកាសនៅដំណាក់កាលកាត់ទោស និងការកាត់ទោសដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការផ្តន្ទាទោសបន្ថែមទៀត។ សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ។ បញ្ហាប្រឈមកើតឡើងនៅពេលដែលចៅក្រមមិនដឹងអំពីគោលការណ៍នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការការពារតាមច្បាប់ដែលមាន¹⁸⁸ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការចាំបាច់ត្រូវយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍មិនផ្តន្ទាទោស និងការអនុវត្តចំពោះជនល្មើសក្នុងការកាត់ក្តី ដែលជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ វាក៏ជាការអនុវត្តដ៏ល្អមួយសម្រាប់តុលាការក្នុងការពិចារណាលើការការពារដែលពាក់ព័ន្ធណាមួយ ដែលអាចមានសម្រាប់ជនរង

¹⁸⁸ For insights in the UK, see Ofer, Nogah, Implementation of the Non-Punishment Principle in England: Why Are Victims of Trafficking Not Benefiting from the Protection from Prosecution Provided by International Law? *Journal of Human Rights Practice*, 11, 2019, 486–507 at 492-494.

គ្រោះដោយអំពើជួញដូរទោះបីជាមេធាវីការពារក្តី ឬព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានលើកឡើងក៏ដោយ¹⁸⁹ ។ ច្បាប់ អាចនឹងត្រូវធ្វើវិសោធនកម្ម ដើម្បីបញ្ជាក់ពីការទទួលខុសត្រូវនេះ ។

អនុសាសន៍ទី ២២៖ ជៀសវាង ឬបន្ថយបន្ថយទោសចំពោះជនជាប់ចោទពីមនុស្ស ជួរ

នៅក្នុងការអនុវត្ត មានទំនោរក្នុងការបង្រួមការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការពិចារណាលើការ កាត់ទោស ជាជាងបង្ការប្រឆាំងនឹងការកាត់ទោស¹⁹⁰ ។ ប៉ុន្តែ ការកាត់ទោសកាត់បន្ថយគឺជាមធ្យោបាយ ចុងក្រោយ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានការពារពីការកាត់ទោស និងការកាត់ទោស។ សូម្បី តែបន្ទាប់ពីការកាត់ទោសត្រូវបានបម្រើបទពិសោធន៍នៃឧក្រិដ្ឋកម្មអាចរារាំងការសង្គ្រោះជនរងគ្រោះ និងការរួមបញ្ចូលឡើងវិញ។ កំណត់ត្រាឧក្រិដ្ឋកម្ម - សូម្បីតែបទល្មើសតូចតាច អាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ សមត្ថភាពរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុក និងការធ្វើដំណើរ អាចប៉ះពាល់ដល់ឱកាស ការងារ និងការអប់រំ ហើយអាចបដិសេធការទទួលបានលំនៅដ្ឋាន អត្ថប្រយោជន៍ និងសូម្បីតែការមើល ថែកូនរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះហើយទើបអ្នកអនុវត្តយល់ថា ការបន្ថយទោសមិនបានបំពេញតាម គោលការណ៍មិនដាក់ទោស។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅកន្លែងដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោស តុលាការអាចផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវភាពជឿជាក់ស្រាលខ្លះពីការដាក់ទណ្ឌកម្ម តាមរយៈវិធីសាស្ត្រនៃការកាត់ ទោស។ នៅពេលដែលមិនមានគោលការណ៍ជាក់លាក់នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬការការពារទូទៅមិនត្រូវ បានអនុវត្ត ច្បាប់ទាក់ទងនឹងការបន្ថយទោសកាត់ទោស នឹងក្លាយជាឧបករណ៍មានប្រយោជន៍ជា ពិសេសក្នុងការរក្សាគោលការណ៍ក្នុងការអនុវត្ត¹⁹¹ ។ សមាជិកនៃស្ថាប័នតុលាការអាចមានសិទ្ធិ ទាមទារចំពោះវិធានដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេមិនកាត់ទោសជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ ទោះបីជាការ ទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេត្រូវបានបង្កើតឡើងក៏ដោយ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការផ្សេងទៀត ច្បាប់ទូទៅ អាចត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពសក្តិសមរបស់ជនល្មើសនៅក្នុងទោស។ ក្រុមសម្របសម្រួល អន្តរទីភ្នាក់ងារប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (ICAT) សង្កត់ធ្ងន់ថា កន្លែងដែលជនល្មើសជួញដូរត្រូវបានគេ

¹⁸⁹ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 66.*

¹⁹⁰ *See: Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking (OSCE, 2013) 26, referring to Case of R v N, R v LE, EWCA Crim 189 (2012), paras. 13, 91 and 113*

¹⁹¹ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 46.*

រកឃើញថាមានពិរុទ្ធភាពនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយសូម្បីតែក្នុងករណីដែលមេធាវីការពារក្តីមិនមានក៏ដោយ ការកាត់ទោសដែលដាក់គួរតែតែងតែឆ្លុះបញ្ចាំងពីកម្រិតនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនរងគ្រោះ-ពិរុទ្ធ ជន និងភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្ត¹⁹² ។

ក្នុងការកំណត់កម្រិតនៃពិរុទ្ធភាពក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ វាសមហេតុផលក្នុងការសន្មត់ថាពេល ដែលទំនាក់ទំនងរវាងបទល្មើស និងការជួញដូរកាន់តែរឹងមាំ នឹងមានភាគរយកាន់តែតិច ដែល ថា មនុស្សដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងត្រូវចាត់ទុកថាមានទោស ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងការអនុវត្ត វត្តមានស្តែង ចៅក្រមអាចទទួលបានបទពិសោធន៍នៃការជួញដូរប្រឆាំងនឹងជនរងគ្រោះ-ពិរុទ្ធជន និង ដាក់ទណ្ឌកម្មកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរលើមនុស្សម្នាក់ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានដែលគាត់ 'គួរតែដឹង'¹⁹³ ។ ដូច្នេះ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ រួមទាំងចៅក្រមគួរតែត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីផ្តោតលើការ ពិចារណាអំពីពិរុទ្ធភាព និងដើម្បីស្វែងរកឃើញអំពីភាពលម្អៀងរបស់ពួកគេប្រឆាំងនឹង និងការសន្មត់អំពី ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ។

អនុសាសន៍ទី ២៣៖ ពិចារណាលើយុត្តិធម៌មែមស្តារឡើងវិញ ជាជាងយុត្តិធម៌សង សីកម៌ពោះជនរងគ្រោះ-ជនល្មើស

នៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន មានគំរូសម្រាប់ជំនួសការកាត់ទោស និងការជាប់ពន្ធនាគារ សម្រាប់ជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយចំនួន។ គោលដៅនៅទីនេះគឺដើម្បីផ្តល់នូវការស្តារឡើង វិញជាជាងយុត្តិធម៌សងសឹក ហើយបង្វែរប្រភេទមួយចំនួននៃជនល្មើសឱ្យឆ្ងាយពីដំណើរការយុត្តិធម៌ ព្រហ្មទណ្ឌឆ្ពោះទៅរកការការពារ និងជំនួយជំនួសវិញ។ គំរូបែបនេះត្រូវបានអនុវត្តជាមួយនឹងកម្រិត នៃភាពជោគជ័យមួយចំនួន ជាមួយនឹងវិធីសាស្ត្ររបស់តុលាការតាមសហគមន៍ ដើម្បីកាត់បន្ថយឧក្រិដ្ឋ កម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ប្រភេទនៃការជួញដូរមួយចំនួន ជាពិសេសនៅក្នុងបរិបទ នៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ (សូមមើលប្រអប់ទី ១១ ខាងក្រោម)។ រដ្ឋគួរតែពិចារណាពីវិសាលភាព ដែលតុលាការ និងដំណើរការតុលាការអាចត្រូវបានក្រិតតាមខ្នាតដើម្បីគាំទ្រ ជាជាងដាក់ទណ្ឌកម្មជន រងគ្រោះ-ជនល្មើស ។

¹⁹² ក្រុមសម្របសម្រួលអន្តរជាតិក្នុងការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (ICAT) គឺជាវេទិកាគោលនយោបាយមួយ ដែលត្រូវបាន បង្កើតឡើងក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៧ ដោយអនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតលេខ ៦១/១៨០ ដែល មានអង្គការចំនួន ២៥ ដែលទទួលបន្ទុកដោយមហាសន្និបាត ដើម្បីកែលម្អការសម្របសម្រួលក្នុងចំណោមអង្គការសហ ប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការជួញដូរមនុស្ស ។

¹⁹³ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020) 7.

ប្រអប់ទី ១១៖ តុលាការទទួលបន្ទុកកាត់ក្តីលើការជួញដូរមនុស្សក្នុងសហគមន៍ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក

គំរូតុលាការតាមសហគមន៍ជាទូទៅ ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះមនុស្សដែលជួបប្រទះនៅក្នុង ឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ។ ពួកគេព្យាករណ៍ទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ និងការលួចលាក់ ហើយផ្តល់ជម្រើស ផ្សេងទៀតចំពោះការផ្តន្ទាទោសព្រហ្មទណ្ឌ ហើយអាចជួយកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងគាំទ្រជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរ។ តុលាការខ្លះចែមទាំងអាចប្រើកាសានៃ 'ការជួញដូរផ្លូវភេទ' ឬ 'ការជួញដូរមនុស្ស' ឧទាហរណ៍ តុលាការពេស្យាចារ និងការជួញដូរមនុស្សនៅទីក្រុងឈីកាហ្គោ តុលាការកាត់បន្ថយការ កេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ និងការជួញដូរ (RESET) នៅ Sacramento County រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា និងតុលាការ អន្តរាគមន៍ការជួញដូរមនុស្ស (HTIC) នៅ Queens County New York¹⁹⁴។ ប៉ុន្តែ ឈ្មោះជនដទៃ បានណែនាំថា ការផ្តោតគឺលើការដោះស្រាយការប្រព្រឹត្ត និងការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយារបស់ជនរង គ្រោះជាជាងការចោទប្រកាន់ពីជនជួញដូរ។ ឧទាហរណ៍ ការផ្លាស់ប្តូរសកម្មភាពដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ (CATCH) តុលាការនៅក្នុងប្រទេស Franklin រដ្ឋ Ohio; ជោគជ័យតាមរយៈសមិទ្ធិផល និងភាពធន់ (STAR) តុលាការនៅ Los Angeles County, California; និងការឈានដល់ឯករាជ្យតាមរយៈ តុលាការផ្តល់អំណាចដោយខ្លួនឯង (RISE) នៅ Tarrant County រដ្ឋតិចសាស់។

តុលាការបែបនេះមានចៅក្រមដែលត្រូវបានចាត់តាំង និងព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសិទ្ធិកំណត់ ថាតើចុងចោទមានសិទ្ធិទទួលបានជម្រើសក្នុងការឃុំខ្លួន ក៏ដូចជាមេធាវីការពារក្តី និងជនផ្តល់សេវា ដែលខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីគាំទ្រចុងចោទ¹⁹⁵។ តុលាការបានបង្ហាញភាពជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយ ឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់មនុស្សសម្រាប់ប្រភេទជាក់លាក់នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម - រួមទាំងជនដែលអាចត្រូវបានជួញដូរ ក្នុងចំណោមពួកគេ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ មានដែនកំណត់មួយចំនួននៃតុលាការបែបនេះក្នុងការ ការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស។

តុលាការទាំងនេះត្រូវបានគេរិះគន់ចំពោះការបង្រួបបង្រួមការងារផ្លូវភេទជាមួយនឹងការជួញដូរ មនុស្ស និងស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទជាមួយជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរ។ ពួកគេក៏មិនពាក់ព័ន្ធក្នុងការការពារ មនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទដែលមិនមែនជាផ្លូវភេទ។ ក្នុងករណី ខ្លះ ពួកគេអនុវត្តចំពោះតែស្ត្រី និងមិនមែនបុរស ឬសម្រាប់តែអនីតិជន និងមិនមែនមនុស្សធំ ដែលមិន ស្របការយល់ដឹងមិនគ្រប់គ្រាន់អំពីប្រតិបត្តិការនៃ 'មធ្យោបាយ' ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយជន

¹⁹⁴ Teresa C. Kulig & Leah C. Butler (2019) From “Whores” to “Victims”: The Rise and Status of Sex Trafficking Courts, *Victims & Offenders*, 14:3, 299-321 at 309.
¹⁹⁵ *Clearing the Slate: seeking effective remedies for criminalized trafficking victims*, International Women’s Human Rights Clinic (IWHRC) at the City University of New York School of Law, May 2015, 29

ល្មើសជួញដូរដើម្បីធ្វើឱ្យខូចដល់ការយល់ព្រម និងឆន្ទៈដោយសេរីរបស់ជនរងគ្រោះ¹⁹⁶ ។ វាក៏ជាការព្រួយបារម្ភផងដែរ ដែលថាក្នុងករណីខ្លះវិធីសាស្ត្រនេះគឺមានការបង្ខិតបង្ខំ ដែលក្នុងនោះមនុស្សដែលចូលរួមក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទត្រូវបានផ្តល់ជម្រើសនៃការកាត់ទោស ឬយល់ព្រមចូលរួមក្នុងកម្មវិធីសេវាកម្ម ដែលមួយចំនួនត្រូវបានផ្តល់ដោយ ឬពាក់ព័ន្ធជាមួយក្រុមសាសនា¹⁹⁷ ។ វិធីសាស្ត្របង្ខិតបង្ខំចំពោះយុត្តិធម៌ស្តារមិនបំពេញគោលការណ៍នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ដែលមិនគួរមានលក្ខខណ្ឌ។ ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានគំរាមកំហែងជាមួយនឹងការផ្តន្ទាទោសតាំងពីដំបូងឡើយ។ លើសពីនេះ តុលាការទាំងនេះអាចមិនរាប់បញ្ចូលមនុស្សដែលមានការកាត់ទោសពីមុន ដោយពង្រឹងការបែងចែករវាង 'មានទោស' និង 'គ្មានទោស' ដូចជាថា '[ការទាមទារ] សម្រាប់ការលើកលែងនឹងទំនងជាទម្លាក់ភ្នាក់ងារបុគ្គលក្នុងការពេញចិត្តចំពោះអំណះអំណាងដែលបុគ្គលនោះត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំ ឬត្រូវបានបញ្ជាតចូលទៅក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់'¹⁹⁸ ។ ការយល់ខុសម្តងទៀតអំពីជនរងគ្រោះ 'ឧត្តមប្រយោជន៍' និង 'សមនឹងទទួលបាន' លេចឡើងដើម្បីប្រឈមនឹងការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងការអនុវត្ត។

យុត្តិធម៌បែបស្តារឡើងវិញមានសារៈសំខាន់ជាពិសេសក្នុងការការពារកុមារដែលប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងបរិបទនៃការជួញដូរ។ នៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាក់លាក់ចំពោះកុមារដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងអំពើហិង្សាដែលមានហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរនៃការផ្តន្ទាទោស ដំណោះស្រាយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខលេខ ២៣៨៨ (ឆ្នាំ២០១៧) ជំរុញឱ្យរដ្ឋសមាជិកមិនដាក់ទណ្ឌកម្មកុមាររងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ ដំណោះស្រាយលេខ ២៤២៧ (ឆ្នាំ២០១៨) សំដៅលើការព្យាបាលកុមារ ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមប្រដាប់អាវុធមិនមែនរដ្ឋ រួមទាំងជនដែលប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សា ហើយអំពាវនាវឱ្យបង្កើតនីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារ ដើម្បីធានាបាននូវការព្យាបាលសមស្របរបស់ពួកគេ។ អនុសាសន៍ក៏បានផ្តោតលើវិធានការក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការផងដែរ ដើម្បីស្តារនីតិសម្បទា និងធ្វើសមាហរណកម្មកុមារឡើងវិញ ដែលជាជម្រើសសម្រាប់ការកាត់ទោស និងតម្រូវការសម្រាប់ដំណើរការត្រឹមត្រូវសម្រាប់កុមារទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងក្រុម។ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មគឺស្មើនឹងដំណើរការត្រឹមត្រូវក្នុងន័យនេះ¹⁹⁹ ។

¹⁹⁶ Christine Anchan, "Protecting the imperfect victim: expanding 'safe harbours' to adult victims of sex trafficking" William & Mary Journal of Race, Gender and Social Justice, Vol 23 (2016-2017) November 2016, 123-125; Dempsey, Michelle Madden, *Decriminalizing Victims of Sex Trafficking*, American Criminal Law Review, 2015, Vol 52:207, 223-224
¹⁹⁷ Teresa C. Kulig & Leah C. Butler (2019) From "Whores" to "Victims": The Rise and Status of Sex Trafficking Courts, *Victims & Offenders*, 14:3, 299-321 at 305.
¹⁹⁸ Sabrina Balgamwalla, *Trafficking in Narratives: Conceptualizing and Recasting Victims, Offenders, and Rescuers in the War on Human Trafficking*, Denver Law Review Vol 94:1, January 2016, 28
¹⁹⁹ *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021) paragraph 39.

**អនុសាសន៍ទី ២៤៖ ការការពារទេសចរដោយអំពើជួញដូរ ពីការជាប់ទោសខាង
រាងកាយ និងការប្រហារជីវិត**

ប្រទេសមួយចំនួនដាក់ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយ ដូចជាការដាក់ទារុណកម្ម និងវាយដំសម្រាប់បទល្មើសមួយចំនួន រួមទាំងជនដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ អាចប្រព្រឹត្តដោយសារការជួញដូររបស់ពួកគេ។ នៅកន្លែងខ្លះ នេះអាចរាប់បញ្ចូលទាំងការបំពានផ្នែកអន្តោប្រវេសន៍។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏អាចប្រឈមមុខនឹងការផ្តន្ទាទោសជាធរមានចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរ ។ ជាការពិតណាស់ នៅពេលដែលការសិក្សានេះត្រូវបានសរសេរ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរកំពុងរង់ចាំការកាត់ទោសប្រហារជីវិតសម្រាប់បទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត ដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរ (សូមមើលប្រអប់ទី ៥) ។

ក្នុងករណីដែលទោសប្រហារជីវិតត្រូវបានដាក់បន្ទាប់ពីការកាត់ក្តីដែលមិនយុត្តិធម៌ ទាំងសិទ្ធិទទួលបានការកាត់ក្តីដោយយុត្តិធម៌ (មាត្រា ១៤ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) និងសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត (មាត្រា ៦ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិស៊ីវិល និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) មាត្រា ២០ នៃសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន) ត្រូវបានរំលោភបំពាន²⁰⁰ ។ សំខាន់ជាងនេះទៀត ក្នុងករណីកុមារដែលមានវិវាទនឹងច្បាប់ មាត្រា ៣៧ នៃ អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ (CRC) ចែងថា “ ទាំងការដាក់ទោសទណ្ឌ ឬដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ដោយគ្មានលទ្ធភាពដោះលែង នឹងត្រូវដាក់ ” សម្រាប់បទល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយជន ដែលមានអាយុក្រោមដប់ប្រាំបីឆ្នាំ ។ ការបំពេញកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សទាំងនេះមានសារៈសំខាន់សម្រាប់រដ្ឋក្នុងការឈានទៅដល់ករណីដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ។

ការដាក់ទោសប្រហារជីវិតកាត់បន្ថយសមត្ថភាពយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌរបស់រដ្ឋ ប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សតាមរបៀបសំខាន់ៗ។ ទីមួយ ការភ័យខ្លាចរារាំងជនរងគ្រោះពីការស្វែងរកការគាំទ្រ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួននិងជនល្មើសជួញដូររបស់ពួកគេទៅកាន់អាជ្ញាធរ។ ទីពីរ វាចូលទៅក្នុងដៃជនល្មើសជួញដូរដោយសារភ័យខ្លាចសំខាន់ៗប្រឆាំងនឹងពួកគេ គឺត្រូវបានលុបចោលយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ទីបី វាជ្រៀតជ្រែកដល់ឱកាសសម្រាប់ជំនួយផ្លូវច្បាប់ទៅវិញទៅមក ការធ្វើបត្យាប័ន និងទម្រង់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ដែលអាចត្រូវបានទាមទារ ដើម្បីប្រឈមមុខនឹងការជួញដូរឆ្លងដែនដោយជោគជ័យ។ ទីបួន វាបង្កឧបសគ្គដល់អង្គការអន្តរជាតិ និងរដ្ឋម្ចាស់ជំនួយដែល

²⁰⁰ ទោសប្រហារជីវិតត្រូវបានហាមឃាត់សម្រាប់រដ្ឋកាត់សម្រាប់រដ្ឋកាត់នៃពិធីសារបន្ថែមទីពីរចំពោះកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិស៊ីវិល និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) ដែលសំដៅលើការលុបបំបាត់ទោសប្រហារជីវិតដែលបានអនុម័តក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៩ ។ នៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន មានតែប្រទេសហ្វីលីពីនប៉ុណ្ណោះ ដែលជាកាត់នៅក្នុងសន្និសីទនេះ ។

កំពុងធ្វើការដើម្បីជួយរដ្ឋក្នុងការពង្រឹងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេ ហើយអាចតម្រូវឱ្យពួកគេ កាត់បន្ថយ ឬដកការគាំទ្ររបស់ពួកគេ²⁰¹ ។ នៅពេលដែលការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរាងកាយ និងដើមទុន ត្រូវបានដាក់លើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូររដ្ឋគួរតែមានតម្លាភាព និងរបៀបដែលគោលការណ៍មិន ដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានពិចារណា និងហេតុអ្វីបានជាវាមិនត្រូវបានអនុវត្ត ។

៣.៦ ក្រោយការងារទោស

អនុសាសន៍ទី ២៥៖ ស្វែងរកឱកាសនៅក្នុងផ្លូវច្បាប់ ដើម្បីលុបបំបាត់កំណត់ត្រា ព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

នៅពេលដែលការការពារនៅទូទាំងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ មិនអាចការពារជនដែលត្រូវ បានជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស ដែលលទ្ធផលអាចថាពួកគេត្រូវបានគេកាត់ទោស ដាក់ពន្ធនាគារ កើត វិបត្តិផ្លូវចិត្តឡើងវិញ ចំណែកការស្តារឡើងវិញ និងការធ្វើសមាហរណកម្មពួកគេគឺមានគ្រោះថ្នាក់ ²⁰² ។ សូម្បីតែការផ្តន្ទាទោស ចំពោះបទល្មើសតូចតាចក៏អាចមានឥទ្ធិពលយូរអង្វែងលើជនរងគ្រោះ ដែរ ។ រយៈពេលយូរបន្ទាប់ពីការជាប់ទោសបានកើតឡើង កំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌអាចរំខានដល់សមត្ថ ភាពរបស់បុគ្គលម្នាក់ក្នុងការទទួលបានការអប់រំ ការងារ កន្លែងស្នាក់នៅ ប្រាក់កម្ចី ទិដ្ឋាការអន្តោ ប្រវេ សន៍ និងការការពារ សន្តិសុខសង្គម អាជ្ញាប័ណ្ណ និងសូម្បីតែការអប់រំកូនរបស់ពួកគេ²⁰³ ។ ដូច្នេះ ការ លុបបំបាត់កំណត់ត្រាឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ជនរងគ្រោះ អាចជាកត្តាសំខាន់ដើម្បីជៀសវាងផលវិបាក អវិជ្ជមានរយៈពេលវែង²⁰⁴ ។

នៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន ច្បាប់ដែលមានស្រាប់បានបង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការទុកចោល កំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនរងគ្រោះ (ការផ្តន្ទាទោសមិនត្រូវបានអនុវត្ត) លុបចោល (ការផ្តន្ទា ទោសនៅតែមាន ប៉ុន្តែ ត្រូវបានដកចេញពីកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនរងគ្រោះ) ឬបិទចោល (ការ

²⁰¹ UNODC Toolkit for mainstreaming human rights and gender equality into criminal justice interventions to address trafficking in persons and smuggling of migrants (UNODC, 2021) p.75
²⁰² Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Joy Ngozi Ezeilo, 6 June 2012, UN Doc. A/HRC/20/18, [7]
²⁰³ See inter alia, Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 48; Clearing the Slate: seeking effective remedies for criminalized trafficking victims, International Women’s Human Rights Clinic (IWHRC) at the City University of New York School of Law, May 2015, 15-16, 21-25; Christine Anchan, “Protecting the imperfect victim: expanding ‘safe harbours’ to adult victims of sex trafficking” William & Mary Journal of Race, Gender and Social Justice, Vol 23 (2016-2017) November 2016, 127-128; Non-Criminalization Practice Guide (Warnath Group, Washington DC, 2021)
²⁰⁴ Interagency Coordination Group against Trafficking in Persons, Non-punishment of victims of trafficking (ICAT, Issue Brief 8/2020) 4

ផ្ដន្ទាទោសនៅតែមាន ប៉ុន្តែ ដីការបស់តុលាការត្រូវបានទាមទារចំពោះការរកឃើញ)²⁰⁵ ។ សម្រាប់ជន រងគ្រោះជាច្រើន លទ្ធផលនៃកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេត្រូវបានទុកចោល លុបចោល ឬបិទ ចោល គឺជាពួកគេត្រូវបានដោះលែងពីការមាក់ងាយនៃការផ្ដន្ទាទោសពីមុន ដែលកំណត់ឱកាសក្នុង ជីវិតក្រោយការជួញដូររបស់ពួកគេ ។

ខណៈពេលដែលច្បាប់ទាំងនេះគឺជាមធ្យោបាយដោះស្រាយដ៏សំខាន់ សម្រាប់ជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរដើម្បីអាចបន្តជីវិតរបស់ពួកគេបាន ពួកគេគឺមិនបានគ្របរក្សាគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទា ទោសនេះនៅក្នុងការអនុវត្តនោះទេ ។ ការខូចខាតអាចត្រូវបានធ្វើឡើងរួចហើយដោយការចាប់ខ្លួន ការ កាត់ទោស និងការផ្ដន្ទាទោស។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការដោះលែងការកាត់ទោសក៏អាចទៅជា មធ្យោបាយមួយចំនួនដើម្បីស្ដារជំនឿរបស់ពួកគេនៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ដែលពីមុនបាន ចាត់ទុកពួកគេដូចជាឧក្រិដ្ឋជនដែរ²⁰⁶ ។ ជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព និងអាចអនុវត្តបានចំពោះការរំលោភសិទ្ធិរបស់ពួកគេទាំងនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ និង ដោយយោងតាមមាត្រា ៥ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍អាស៊ានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។ រដ្ឋគួរតែពិចារណាដាក់ ចេញច្បាប់ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានការផ្ដន្ទាទោសជនរងគ្រោះពីការជួញដូរឱ្យនៅទំនេរ បណ្តេញចេញ ឬ បិទជិត ឬកំណត់នូវច្បាប់ដែលមានស្រាប់ និងកែលម្អការអនុវត្តរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ។

ប្រអប់ទី ១២៖ អនុសាសន៍ពីការអនុវត្តល្អៗសម្រាប់ការរៀបចំ ច្បាប់លើកលែងទោស

ការសិក្សាមួយដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់នូវបណ្តុំអនុសាសន៍ នៃការអនុវត្តល្អៗសម្រាប់ច្បាប់លើកលែងទោស ដែលរួមមានដូចខាងក្រោម²⁰⁷

<p>ច្បាប់លើកលែងទោស គួរតែ...</p> <p>ផ្តល់និយមន័យនៃជនរងគ្រោះដោយ អំពើជួញដូរឱ្យបានទូលំទូលាយ</p>	<p>ច្បាប់លើកលែងទោស គួរតែ...</p>
--	--

²⁰⁵ See for instance, *Post-Conviction Advocacy for Survivors of Human Trafficking: A Guide for Attorneys* (American Bar Association, 2016) p.9

²⁰⁶ *Clearing the Slate: seeking effective remedies for criminalized trafficking victims*, International Women’s Human Rights Clinic (IWHRC) at the City University of New York School of Law, May 2015, 26-27

²⁰⁷ *Clearing the Slate: seeking effective remedies for criminalized trafficking victims*, International Women’s Human Rights Clinic (IWHRC) at the City University of New York School of Law, May 2015, 31-32

<p>អនុវត្តចំពោះការផ្តន្ទាទោសឱ្យបានទូលំទូលាយចំពោះបទល្មើសគ្រប់ប្រភេទ</p>	<p>មិនទាមទារនូវភ័ស្តុតាងដែលមិនសមហេតុផល ឬភ័ស្តុតាងដែលបញ្ជាក់អំពីការរងគ្រោះរបស់ជនរងគ្រោះ</p>
<p>រួមបញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិរក្សាការសម្ងាត់ដើម្បីការពារអត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ</p>	<p>មិនមានលក្ខខណ្ឌឱ្យផ្តល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការអនុវត្តច្បាប់</p>
<p>ធ្វើឱ្យការផ្តន្ទាទោសត្រូវបានលុបចោលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព</p>	<p>មិនកំណត់ពេលវេលាដែលមិនសមហេតុផល ក្នុងការសិក្សាពីការលើកលែង ការផ្តន្ទាទោស</p>
<p>ផ្តល់នូវឆន្ទានុសិទ្ធិដល់តុលាការ ក្នុងការចាត់វិធានការបន្ថែម ដើម្បីដកការផ្តន្ទាទោស</p>	
<p>ផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់ជនរងគ្រោះ ដើម្បីស្វែងរកការលើកលែងការកាត់ទោសលើពួកគេ</p>	

អនុសាសន៍ទី ២៦៖ កំណត់ និងដោះស្រាយនូវឧបសគ្គនានា ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សប្រឈមនឹងការផ្តន្ទាទោស

ចំពោះការលើកលែងការផ្តន្ទាទោស ជនរងគ្រោះត្រូវដាក់ព្រឹត្តិទៅតុលាការ ដើម្បីស្នើដកការកាត់ទោស ហើយប្រសិនបើជោគជ័យ តុលាការទទួលស្គាល់ថាការផ្តន្ទាទោសធ្វើឡើងដោយកំហុស និងប្រានចោលការផ្តន្ទាទោស²⁰⁸ ។ នៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន លទ្ធផលនៃការបដិសេធនេះនឹងផ្តល់សិទ្ធិឱ្យជនរងគ្រោះបញ្ជាក់ថា គាត់មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬផ្តន្ទាទោស។ នៅក្នុងរដ្ឋផ្សេងទៀត ការចោទប្រកាន់អាចត្រូវបានដកចេញពីកំណត់ត្រារបស់ជនរងគ្រោះ ប៉ុន្តែ ការផ្តន្ទាទោសនៅតែមាន²⁰⁹ ។

²⁰⁸ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 50.*

²⁰⁹ *Human Trafficking Issue Brief: Vacating Convictions (Polaris, 2015) 1*

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

មានដែនកំណត់ចំពោះច្បាប់លើកលែងទោស។ ខ្លះក៏អាចអនុវត្តចំពោះបទល្មើសជ្រើសរើស (ដូចជាបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ) និងមិនមែនចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងទៀត ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រព្រឹត្តដោយសារការជួញដូរបស់គាត់ ដូច្នោះអាចមិនរាប់បញ្ចូលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ចំពោះទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចដែលមានលក្ខណៈមិនជាប់ទាក់ទងនឹងផ្លូវភេទ គ្នាបានទេ។ ក្នុងករណីខ្លះ តុលាការបានគ្រប់គ្រងដើម្បីបកស្រាយច្បាប់លើកលែងទោសយ៉ាងទូលំទូលាយ²¹⁰ ។ បន្តដើម្បីបញ្ជាក់ថា ការកាត់ទោសមានកំហុសធ្លាក់ទៅលើជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវតែបញ្ជាក់ការផ្ដន្ទាទោស គឺជាលទ្ធផលនៃការជួញដូរ²¹¹ ។ ដោយកត់សម្គាល់ពីបញ្ហាប្រឈម និងឱកាសទាំងនេះ អ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌគួរតែស្គាល់ខ្លួនឯងជាមួយនឹងជម្រើសនៅក្នុងច្បាប់ កាលៈទេសៈដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់វា និងដំណើរការសម្រាប់បន្តជម្រើសនេះ។ ភាគីពាក់ព័ន្ធប្រឆាំងការជួញដូរគួរតែកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងដោះស្រាយនីតិបញ្ញត្តិ នីតិវិធី និងឧបសគ្គផ្សេងទៀតដែលជនរងគ្រោះប្រឈមមុខក្នុងការធ្វើឱ្យកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេទំនេរ ឬត្រូវបានលុបចោល។ មូលនិធិគ្រប់គ្រាន់គួរតែត្រូវបានបែងចែកសម្រាប់តុលាការ ដើម្បីអាចអនុវត្តច្បាប់លើកលែងទោស រួមទាំងតាមរយៈការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកដែលមិនសមរម្យលើជនរងគ្រោះ²¹² ។ ការពិចារណាក៏គួរត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យការដកចេញនូវឧបសគ្គដែលជនរងគ្រោះមួយចំនួនអាចមាននៅក្នុងការទទួលបានដំណោះស្រាយ រួមទាំងដោយធានាថា សំណងក្រោយការកាត់ទោស អាចប្រើប្រាស់និងមានបានសម្រាប់កុមារ និងយុវជន ហើយមានពិការភាពដែលរួមបញ្ចូលស្របតាមតម្រូវការច្បាប់ផ្ទៃក្នុងទាក់ទងនឹង សិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌ និងដំណោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ប្រអប់ទី ១៣៖ ច្បាប់លើកលែងទោស ដែលជួយគាំទ្រដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរពិសេសព្រហ្មទណ្ឌ

²¹⁰ For instance, in the case of *New York v. G.M.* 32 Misc. 3d 274 (Criminal Court of the City of New York, Queens County, Apr. 29, 2011), the court vacated charges for trespassing and possession of a controlled substance, alongside prostitution charges ruling that these charges were also a result of being trafficked, and the statute allowed the court to order additional actions that are appropriate under the circumstances. Case referred to in Human Trafficking Issue Brief: Vacating Convictions (Polaris, 2015) 1

²¹¹ Human Trafficking Issue Brief: Vacating Convictions (Polaris, 2015) 1

²¹² *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021) paragraph 50.

នៅឆ្នាំ ២០១៦ ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលមានការិយាល័យដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស នៅក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក បានផ្តល់មតិមួយដល់គម្រោងសេរីភាព CNN ទៅលើគុណតម្លៃនៃច្បាប់ស្តីពីការលើកលែងទោស។

ខណៈពេលដែលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាល មិនអាចលុបចោលទាំងស្រុងនូវវិបត្តិផ្លូវចិត្ត ដែលបណ្តាលមកពីការជួញដូរមនុស្សនោះ យើងអាចចាប់ផ្តើមដោយការកែលម្អច្បាប់ និងគោលនយោបាយរបស់យើង ដើម្បីធានាថាជនរងគ្រោះពីការជួញដូរមនុស្សមិនត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តតាំងពីដំបូងឡើយ។ ប្រសិនបើត្រូវបានកាត់ទោសនិងផ្តន្ទាទោស យើងត្រូវតែមានប្រព័ន្ធមួយដើម្បីទុកឱ្យនៅទំនេរ ឬលុបចោលនូវបញ្ជីឧក្រិដ្ឋកម្មនៃជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១០ ញូវយ៉កបានក្លាយជារដ្ឋដំបូងគេដែលអនុម័តច្បាប់ដែលអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះមានជីវិតពីការជួញដូរឱ្យទំនេរពីការផ្តន្ទាទោសរបស់ពួកគេសម្រាប់បទល្មើសពេស្យាបាវ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៣ ច្បាប់របស់រដ្ឋផ្លរីដាបានដំណើរការកាន់តែឆ្ងាយ ដោយផ្តល់នូវការលុបបំបាត់ "ការផ្តន្ទាទោសណាមួយចំពោះបទល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តខណៈពេលដែល ... ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស"។ ច្បាប់ស្តីពីការលើកលែងទោសផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ មិនត្រឹមតែមានឱកាសដើម្បីកែតម្រូវភាពអយុត្តិធម៌អតីតកាលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងជួយពួកគេកសាងជីវិតរបស់ពួកគេឡើងវិញផងដែរ²¹³ ។

²¹³ Susan Coppedge, "Stop criminalizing the victims", CNN Freedom Project 17 March 2016 available at: <https://edition.cnn.com/2016/03/17/opinions/coppedge-freedom-project-new-lives/index.html>

ឧបសម្ព័ន្ធ

**ឧបសម្ព័ន្ធ ១៖ បទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានចាត់ទុកថាជា
បទឧក្រិដ្ឋកម្ម**

ឧបសម្ព័ន្ធនេះផ្តល់នូវបញ្ជីមិនពេញលេញនៃឧទាហរណ៍ពីបទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយ អំពើជួញដូរត្រូវបានផ្តន្ទាទោស²¹⁴ ។

បទល្មើសអន្តោប្រវេសន៍ និងបទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ

នៅក្នុងប្រទេសដែលមានទំនោរខ្លាំង ក្នុងការដាក់ទោសទណ្ឌចំពោះការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ ដោយខុសច្បាប់ និងកាត់ទោសជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់នោះ ជនដែលត្រូវបានជួញដូរក៏ ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសផងដែរ²¹⁵ ។ បទល្មើសដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោសអាច រួមមាន ការចាក់ចេញដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ការចូលដោយខុសច្បាប់ ការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ ការក្លែងបន្លំឯកសារ ឬការក្លែងបន្លំ ការកាន់កាប់ ឬប្រើប្រាស់ឯកសារក្លែងបន្លំ និងបទល្មើសពាក់ព័ន្ធ ។ តំបន់អាស៊ានត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញថាជាតំបន់ដែលបទប្បញ្ញត្តិប្រឆាំងការជួញដូរ និងការធ្វើចំណាក ស្រុកត្រូវបានបង្រួបបង្រួម ដែលបណ្តាលឱ្យមានហានិភ័យខ្ពស់នៃជនល្មើសជួញដូរដែលត្រូវបានគេ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងនិរទេសជាជនទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់ ។ ជាការកត់សម្គាល់ការ សិក្សាឆ្នាំ ២០២១ ៖

ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌក្នុងប្រទេស និងច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានមាន ភាពខុសគ្នាខ្លាំង ។ វិសាលភាពនៃការជួញដូរមនុស្សមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ដោយច្បាប់ជាតិ មួយចំនួនមិនបានបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់លាស់ រវាងការជួញដូរមនុស្ស និងការរត់ពន្ធជនទេសន្តរ ប្រវេសន៍ ។ ដូច្នេះ សកម្មភាពប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាទូទៅត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយ នឹងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីអន្តោប្រវេសន៍ ជាពិសេសនៅក្នុងប្រទេសទទួលជនទេសន្តរប្រវេសន៍²¹⁶ ។

²¹⁴ អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ផ្តល់អនុសាសន៍ថា រដ្ឋនានា “ប្រកាន់យកនូវបញ្ជីបទល្មើសដែលបើក ចំហរ និងមិនពេញលេញ ដែលជារឿយៗទាក់ទងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ដែលគួរតែត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ និងរួមបញ្ចូលក្នុង ការបណ្តុះបណ្តាល និងនៅក្នុងសេចក្តីណែនាំដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយសម្រាប់មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ទាំងអស់ និងគ្រប់គ្នាទាំង អស់ ដែលអាចទំនងជាទាក់ទងនឹងជនដែលត្រូវគេជួញដូរ” ។ សូមមើល៖ ការអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម៖ របាយការណ៍របស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ Siobhán Mullaly, UN Doc ។ A/HRC/47/34 (ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១), para. ៥៤ (គ) ។

²¹⁵ Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, 35.

²¹⁶ Marija Jovanović, International Law and Regional Norm Smuggling: How

នៅថ្នាក់តំបន់ផ្សេងទៀតក៏មានលក្ខណៈដូចគ្នាបែបនេះដែរ។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែង ជនចំណាកស្រុកនីហ្សេរីយ៉ា ដែលចូលរួមក្នុងការងារផ្លូវភេទនៅអឺរ៉ុបត្រូវបានគេដាក់ឈ្មោះថាជា “ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ” ឬជា “ឧក្រិដ្ឋជន” ឬ “ជនចំណាកស្រុកដោយគ្មានឯកសារ” នៅក្នុងប្រទេសគោលដៅ ហើយនៅពេលពួកគេត្រឡប់ទៅប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ាវិញ។ ការពិតនេះនិយាយអំពីភាពតានតឹងរវាងកម្លាំងមនុស្សធម៌ក្នុងការជួយសង្គ្រោះមនុស្សដែលរងគ្រោះ និងផលប្រយោជន៍ជាក់ទណ្ឌកម្មក្នុងពេលដំណាលគ្នាក្នុងការបង្ក្រាប “ជនចំណាកស្រុកសេដ្ឋកិច្ច” ដែលបំពានច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍។ អតីតអាចត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណថាជាជនរងគ្រោះ ប្រសិនបើពួកគេបរិហារជនល្មើសជួញដូរហើយត្រូវ ‘ត្រឡប់ទៅប្រទេសដើមរបស់ពួកគេវិញ’ ខណៈពេលដែលជនចុងក្រោយត្រូវបាន ‘និរទេស’ ទោះបីជាភាពខុសគ្នាខាងសម្ភារៈសម្រាប់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ អាចជារឿងមិនសំខាន់ក៏ដោយ²¹⁷ ។

វាក៏អាចមានហានិភ័យដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានកាត់ទោសពីបទជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្លែងក្លាយ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់។ ជាឧទាហរណ៍ នៅទ្វីបអឺរ៉ុប មានករណីនៃមនុស្ស ដែលជាធម្មតាជាស្ត្រី មានការបង្ខិតបង្ខំ ចាប់ពង្រត់ ឬដឹកជញ្ជូន និងបង្ខំឱ្យរៀបការជាមួយជនជាតិទីបី ក្នុងគោលបំណងទទួលបានឋានៈរបស់ពួកគេនៅក្នុងសហភាពអឺរ៉ុប។ ជនល្មើសជួញដូរនឹងទទួលបានប្រាក់សម្រាប់ការរៀបចំនេះ។ ស្ត្រីជាច្រើនដែលបានចូលរួមក្នុងការរៀបចំបែបនេះត្រូវបានគេរាយការណ៍ថាមានពិការភាពផ្លូវចិត្ត គឺជាជនរងគ្រោះនៃការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ និងត្រូវបានរក្សាឱ្យស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងយ៉ាងតឹងរឹង²¹⁸ ។

បទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាចារ

នៅក្នុងប្រទេសដែលប្រព្រឹត្តិអំពើពេស្យាចារ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះសកម្មភាពនានា ដូចជាការញុះញង់ និងការបោកប្រាស់ជាដើម²¹⁹ ។ នៅក្នុងប្រទេសដែលមានច្បាប់គ្រប់គ្រងអំពើពេស្យាចារ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចនឹងត្រូវពិន័យសម្រាប់ប្រតិបត្តិការក្រៅលក្ខខណ្ឌនៃបទប្បញ្ញត្តិ²²⁰ ។ ភាពច្របូកច្របល់នៃការចូលរួមដោយមិនបានបង្ខិតបង្ខំនៅក្នុង

the EU and ASEAN Redefined the Global Regime on Human Trafficking, *The American Journal of International Law*, 2021, Vol. XX, 1, 19
²¹⁷ Sine Plambech, “Between “Victims” and “Criminals”: Rescue, Deportation, and Everyday Violence among Nigerian Migrants, *Social Politics*. Vol. 24. No. 3, 2014, 382-402 at 384-385.
²¹⁸ For instance, in the United Kingdom, *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 64, 72-73
²¹⁹ *Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Maria Grazia Giammarinaro*, 6 April 2020, UN Doc A/HRC/44/45, 35.
²²⁰ *Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons*, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 7.

ពេស្យាបារ និងការជួញដូរក្នុងគោលបំណងកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ បានបណ្តាលឱ្យមានការកំនត់ច្រឡំយ៉ាងខ្លាំងថាតើនរណាជានរណា និងនរណាមិនមែនជាជនរងគ្រោះ²²¹ ។ GAATW ផ្តល់នូវឧទាហរណ៍នៃការជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ដែលត្រូវបានរកឃើញដោយអង្គការជនរកស៊ីផ្លូវភេទ (អាហ្វ្រិកខាងត្បូង) និងករណីជាច្រើនពីប្រទេសឥណ្ឌា ដែលស្ត្រីវ័យក្មេងត្រូវបានគេនាំទៅផ្ទះបនហើយអង្គការជនរកស៊ីផ្លូវភេទ អាចកំណត់អត្តសញ្ញាណថាពួកគេបានមកដល់តាមរយៈការជួញដូរ²²² ។ ភាពច្របូកច្របល់ដូចគ្នានេះត្រូវបានរាយការណ៍នៅក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុប ដែលជនរកស៊ីផ្លូវភេទចំណាកស្រុកត្រូវបានប៉ះពាល់ជាពិសេស²²³ ។

ការព្រួយបារម្ភអំពីការប្រើប្រាស់ខុសនៃពិធីសារការជួញដូរមនុស្ស តាមរបៀបដែលបែងចែក 'ជនរងគ្រោះស្មុគស្មាញ' និង 'ជនចំណាកស្រុកដែលមានកំហុស' បានធ្វើឱ្យមានការនិយាយស្តីអំពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សជាយូរមកហើយ។ គួរកត់សម្គាល់ថាការអនុវត្ត 'ការចុះបង្ក្រាប និងការ សង្គ្រោះ' ដែលធ្វើឡើងក្រោមលេសថា 'ការសង្គ្រោះជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ' ត្រូវបានរិះគន់យ៉ាងទូលំទូលាយចំពោះគ្រោះថ្នាក់ដែលវាធ្វើចំពោះមនុស្សនៅក្នុងបរិវេណ ដែលសិទ្ធិរបស់ពួកគេត្រូវបានរំលោភដោយអាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ និងជនដទៃដែលអនុវត្ត ការចុះបង្ក្រាប រួមទាំង ប៉ុន្តែ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោមពួកគេ ដែលជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ខណៈពេលដែលមានវឌ្ឍនភាពសំខាន់ៗត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីពង្រឹងការយល់ដឹងអំពីការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយ និងភាពស្មុគស្មាញនៃការយល់ព្រមក្នុងស្ថានភាពជួញដូរនោះ ការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវនៃក្របខណ្ឌស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរនៅតែបន្តមានផលវិបាកអវិជ្ជមានចំពោះក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ រួមទាំងជនពាក់ព័ន្ធក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទផងដែរ²²⁴ ។ លទ្ធផលមួយនៃភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ជុំវិញបញ្ហាទាំងនេះគឺថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ អាចនឹងត្រូវទទួលទោសពីបទពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេនៅក្នុងឧស្សាហកម្មផ្លូវភេទ ជាពិសេសកន្លែងដែលជនល្មើសជួញដូរប្រើប្រាស់មធ្យោបាយដ៏តូចតាចបន្ថែមទៀតដើម្បីដាក់ និងរក្សាពួកគេនៅទីនោះ។ ក្នុងករណីខ្លះ អនីតិជនត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ។

ករណីសិក្សា៖ កុមាររងគ្រោះដោយការជួញដូរត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីមនពេស្យាបារ

²²¹ See inter alia, Parmanand, Sharmila (2021). *Salvation as violence: anti-trafficking and the rehabilitation of rescued Filipino women into moral subjects*. Journal of International Women's Studies, 22(2), 78-91
²²² Borislav Gerasimov, speaking at ISRSE webinar on 'Sex Work, Migration, Exploitation and Trafficking in Europe', 17 May 2021.
²²³ *From vulnerability to resilience: sex workers organising to end exploitation* (International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, May 2021) 8
²²⁴ See for instance, *Hit and Run: The impact of anti-trafficking policy and practice on Sex Worker's Human Rights in Thailand* (RATS-W Team, Empower, 2012).

“ខ្ញុំមានអាយុ ១៣ ឆ្នាំ ហើយរស់នៅតាមជងផ្លូវនៃ D.C។ ជនល្មើសជួញដូររបស់ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ ក្មេងស្រីជំទង់អាយុ ១៦ ឆ្នាំម្នាក់ទៀត បង្ហាញខ្ញុំពីអ្វីដែលត្រូវធ្វើ នៅពេលដែលបុរសជិះឡានមកទិញ ខ្ញុំ។ វាជាយប់ទីបីដែលពួកគេលក់ខ្ញុំនៅកណ្តាលក្រុងដែលមានទីតាំងជិតសេតិមាន។ ខ្ញុំរងារ ឃ្លាន ហើយមិនដឹងថាត្រូវធ្វើអ្វីទេ។ បន្ទាប់មក ប៉ូលីសបានបង្ហាញខ្លួន” [...] “របបប៉ូលីសនៅគ្រប់ទីកន្លែង ហើយមន្ត្រីប្រាំនាក់បានចាប់ផ្តើមសួរសំណួរខ្ញុំ។ ខ្ញុំភ័យខ្លាច។ ខ្ញុំបានព្យាយាមកុហក មន្ត្រីប៉ូលីសស្រី នោះ ហើយនិយាយថាខ្ញុំមានអាយុ ១៨ ឆ្នាំ។ មានច្បាប់ជាច្រើននៅពេលដែលជនត្រូវបានជួញដូរផ្លូវ ភេទ ហើយការកុហកអំពីអាយុរបស់ជនគឺជារឿងមួយក្នុងចំណោមនោះ។ ការបំពានច្បាប់នឹងអាច ទទួលការវាយដំ ឬអាក្រក់ជាងនេះ។ កាលពីក្មេង ខ្ញុំគិតថាការចាប់ខ្លួនគឺជារឿងមិនសូវអាក្រក់”។ [...] “ខ្ញុំបានចំណាយពេលរាប់ម៉ោងនៅ កន្លែងដែលពួកគេបានសួរចាក់ដោតខ្ញុំម្តងហើយម្តងទៀតអំពីជន ល្មើសជួញដូររបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំភ័យខ្លាចហើយខ្ញុំមិននិយាយ។ ប៉ូលីសចាប់ខ្ញុំពីបទពេស្យាបាវ ហើយបញ្ជូនខ្ញុំ ទៅមន្ទីរឃុំឃាំង។ វាជាការអាម៉ាស់។ ក្មេងស្រីផ្សេងទៀតទាំងអស់នេះនៅទីនោះ ត្រូវបានចាប់ ដោយសាររឿងតូចតាច ហើយនៅទីនោះខ្ញុំត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទពេស្យាបាវ”។ [...] “ចៅក្រមមិនបាន មើលមកខ្ញុំទេ ដោយសារគាត់បានកំណត់ថា ខ្ញុំគួរត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅកន្លែងឃុំឃាំង។ ខ្ញុំចង់សួរគាត់ ថាហេតុអ្វីបានត្រូវជាខ្ញុំ ដែលត្រូវគេឃុំឃាំង ក្នុងខណៈពេលដែលបុរសដែលរួមភេទជាមួយក្មេងទាំង នោះ បែរជានៅដើរហើរដោយសេរីទៅវិញ²²⁵ ?

ការសន្មត់យេនឌ័រ គឺដើរតួក្នុងការព្យាបាលជនរងគ្រោះជាជនល្មើស ដែលអាចបណ្តាលឱ្យស្រ្តី ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យដោយផ្អែកលើការរំពឹងទុកនៃអត្ថន័យថាជាក្មេងស្រី 'ល្អ' ឬ 'អាក្រក់'។ ជនរងគ្រោះ ដោយអំពើជួញដូរ ជាពិសេសស្រ្តី សម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ អាចត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយសារទស្សនៈរបស់ឪពុកម្តាយដែលថា ការចាប់ខ្លួន និងការឃុំឃាំង គឺជាផលប្រយោជន៍ដ៏ល្អបំផុតរបស់ជនរង គ្រោះ²²⁶ ។ ថាមន្ត្រីយេនឌ័រនេះក៏អាចដំណើរការដើម្បីនាំឱ្យជនរងគ្រោះជាបុរសត្រូវបានចាត់ទុកជាជន ល្មើសជាជាងជាជនរងគ្រោះ។ ជាឧទាហរណ៍ ក្នុងករណីបុរសរងគ្រោះដោយការជួញដូរក្នុងទម្រង់នៃ ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ការសន្មត់អាចថាក្មេងប្រុសមិនមែនជាជនរងគ្រោះនៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទមិន មែនជាជនរងគ្រោះដោយសារតែក្មេងប្រុស “ចង់រួមភេទ”²²⁷ ។

²²⁵ Ashley Lowe, quoted in ‘An Arrested Childhood: Ashley Lowe’s Journey as an incarcerated child sex trafficking victim’, by Andrea Powell, Co-Founder and Executive Director, Karana Rising with Ashley Lowe, Survivor Leader and Advocacy Director, Karana Rising, <https://www.dressembler.org/blog/ashleylowejourney>
²²⁶ Sabrina Balamwalla, *Trafficking in Narratives: Conceptualizing and Recasting Victims, Offenders, and Rescuers in the War on Human Trafficking*, Denver Law Review Vol 94:1, January 2016, 33-34
²²⁷ Survivor Justice Panel Discussion, Dressembler and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author’s notes.

បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន

ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ មិនថាដោយសារតែជនល្មើសជួញដូរបានកំណត់គោលដៅពួកគេសម្រាប់ការពឹងផ្អែករបស់ពួកគេ ឬបង្កើតការពឹងផ្អែកបែបនេះជាមធ្យោបាយនៃការគ្រប់គ្រង។ កន្លែងដែលមិនយល់អំពីសក្តានុពលទាំងនេះ ជនរងគ្រោះអាចប្រឈមមុខនឹងការជាប់ទោសឧក្រិដ្ឋពីបទប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។ នៅក្នុងប្រទេសជាច្រើន រួមទាំងក្នុងតំបន់អាស៊ាន ការកាត់ទោសអាចធ្ងន់ធ្ងរណាស់។

ការផលិតគ្រឿងញៀន៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដោយសារការផលិតគ្រឿងញៀនត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួន ទោះបីជាពួកគេត្រូវបានគេកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក៏ដោយ។ លទ្ធផលគឺជនរងគ្រោះដោយសារជួញដូរដាំដុះគ្រឿងញៀនត្រូវបានកាត់ទោសពីបទល្មើសពាក់ព័ន្ធគ្រឿងញៀន ចំណែកជនជួញដូរមិនត្រូវបានកាត់ទោសពីបទជួញដូរមនុស្សដាំដុះគ្រឿងញៀន²²⁸ ។

ករណីសិក្សា៖ ឧក្រិដ្ឋកម្មជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរចំពោះបទល្មើសគ្រឿងញៀន

លោក Son Van Trinh (អាយុ ៣៩ឆ្នាំ) និងគ្រួសាររបស់គាត់បានធ្លាក់ក្នុងភាពលំបាកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ហើយកំពុងតស៊ូដើម្បីរកអាហារចិញ្ចឹមក្រពះ ។ រួមជាមួយនឹងក្រុមគ្រួសាររបស់គាត់ គាត់បានធ្វើការសម្រេចចិត្តដល់បាកដើម្បីចាកចេញពីប្រទេសកំណើតរបស់គាត់ប្រទេសវៀតណាម ដើម្បីស្វែងរកការងារ និងស្វែងរកវិធីចិញ្ចឹមគ្រួសាររបស់គាត់។ គាត់បានបង់ប្រាក់ចំនួន ២៥,០០០ ដោល ដើម្បីត្រូវបានរត់ពន្ធនៅខាងក្រោយឡានដឹកទំនិញឆ្លងកាត់ឆេចយ៉ា និងចូលប្រទេសបារាំងមុនពេលមកដល់ចក្រភពអង់គ្លេស។ គាត់ត្រូវបានគេនាំទៅផ្ទះធំមួយនៅ Lancashire ជាកន្លែងដែលគាត់ត្រូវបានគេប្រាប់ថាគាត់នឹងត្រូវទំនោរទៅរករក្ខជាតិចំនួន ៣១៩ ហើយត្រូវបានផ្តល់ឱ្យតែពួកនៅលើឥដ្ឋសម្រាប់គេង និងអាហារមួយចំនួន។ ពេលប៉ូលីសធ្លាក់ចូលផ្ទះគេឃើញនៅខាងក្នុងមានការភ័យខ្លាចនិងច្របូកច្របល់ដោយមិនដឹងថាគាត់មកពីប្រទេសណាទេ។ គាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសគ្រឿងញៀន និងកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ១៦ ខែ ។ ចៅក្រម នៅពេលកាត់ទោសគាត់បាននិយាយថា "ជនបានជាប់ពាក់ព័ន្ធ ប្រហែលជាដោយការគាបសង្កត់ និងការបង្ខិតបង្ខំ ប៉ុន្តែ វាប្រហែលជាត្រឹមត្រូវក្នុងការនិយាយថាជនជាប់ពាក់ព័ន្ធតាមរយៈភាពឆោតល្ងង់ និងការកេងប្រវ័ញ្ច"។

²²⁸ See for instance, Dr Patrick Burland, *Villains not Victims? An Examination of the Punishment of Vietnamese Nationals Trafficked for Cannabis Cultivation in the United Kingdom*, 2016.

ប្រភព៖ ដកស្រង់ចេញពីការជួញដូរចំពោះសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដោយបង្ខំ និងការសុំទាននៅអឺរ៉ុប៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តល្អ (ការប្រឆាំងនឹងទាសភាពអន្តរជាតិ, ឆ្នាំ២០១៤) ២៩ referring to Lancashire Evening Post, ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣, Cannabis Farmer gets Locked up after Bust. អាចរកបាននៅតាមតំណភ្ជាប់ lep.co.uk/news/local/cannabis-farmer-gets-locked-up-after-bust-1-6323095

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ អាចជាមនុស្សពេញវ័យ និងកុមារ ត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងការដាំដុះកញ្ឆា។ ក៏មានរបាយការណ៍អំពីជនល្មើសជួញដូរដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផលិតមេតាម៊ែន (ត្រីស្តាល់មេតា²²⁹)។ ការសិក្សាមួយដែលធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ បានបង្ហាញថាក្នុងចំណោមជនដែលត្រូវបានគេកំណត់ថាត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងការដាំដុះកញ្ឆា នៅចក្រភពអង់គ្លេសក្នុងឆ្នាំ ២០១១ ដល់ ២០១២ មាន ៩៦% មកពីប្រទេសវៀតណាម ៨១% ជាកុមារ²³⁰។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរចំនួន ១៤២ នាក់ ត្រូវបានរាយការណ៍សម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងចក្រភពអង់គ្លេស ៧១ (៥០%) ត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចសម្រាប់ការទាមទារអត្ថប្រយោជន៍ ២៩ (២១%) សម្រាប់ការដាំដុះកញ្ឆា ដែលក្នុងនោះ ២៥ នាក់ ជាជនជាតិវៀតណាម²³¹។ មានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំង ដែលជនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការដាំដុះកញ្ឆាត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើសជាជាងជនរងគ្រោះដែលផ្ទុយនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំងនៅចក្រភពអង់គ្លេស អៀរឡង់ ណេឌឺឡេន²³²។ ការសិក្សាមួយនៅអឺរ៉ុបក៏បានរកឃើញថា នៅពេលដែលគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលកំពុងធ្វើ “សង្គ្រាមលើគ្រឿងញៀន” បញ្ហានៃការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនរងគ្រោះ អាចនឹងបន្តកើតមានដោយអចេតនា²³³។ បញ្ហានៃឧក្រិដ្ឋកម្មលើជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់បទល្មើសទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀន បានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ តាមរយៈការវិនិច្ឆ័យសំខាន់របស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុបនៃ V.C.L និង A.N. v ចក្រភពអង់គ្លេស ក្រមវិធីលេខ ៧៧៥៨៧/១២ និង ៧៤៦០៣/១២ បានពិភាក្សានៅប្រអប់ទី ៤។

²²⁹ For instance, in the United Kingdom, *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 64
²³⁰ *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 18
²³¹ Unicef, *Victim, Not Criminal: Trafficked Children and the Non-Punishment Principle in the UK* (Unicef, 2017) 3
²³² *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 5-6; Ofer, Nogah, Implementation of the Non-Punishment Principle in England: Why Are Victims of Trafficking Not Benefiting from the Protection from Prosecution Provided by International Law? *Journal of Human Rights Practice*, 11, 2019, 486–507 at 489.
²³³ *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 9

ករណីសិក្សា៖ ការជួញដូរពលកម្មដោយបង្ខំក្នុងការដាំដុះកញ្ឆា

Hai អាយុ ១៥ឆ្នាំ ធំធាត់នៅក្នុងភូមិមួយក្នុងប្រទេសវៀតណាម ហើយមិនបានទៅសាលារៀនទេ។ នៅពេលដែលឪពុករបស់គាត់បានស្លាប់ Hai បានព្យាយាមរកប្រាក់ចិញ្ចឹមជីវិតនៅក្នុងរដ្ឋធានីដោយលក់ដបប្លាស្ទិកសម្រាប់កែច្នៃឡើងវិញ។ បុរសម្នាក់បានចូលទៅជិតគាត់ ហើយនិយាយថាគាត់អាចរកប្រាក់បានច្រើននៅអឺរ៉ុប។ Hai ត្រូវអង្គុយស្រាប់រាប់ពាន់ដុល្លារដើម្បីឱ្យភ្នាក់ងារយកគាត់ទៅ។ ម្តាយរបស់គាត់បានបញ្ជាផ្ទះ ហើយពូកគាត់ជាអ្នករកប្រាក់ដែលនៅសល់។

បន្ទាប់ពីធ្វើដំណើរអស់រយៈពេល ១៤ខែ Hai ត្រូវបានគេបោះចោលនៅស្ថានីយសេវាមួយក្នុងប្រទេសអង់គ្លេស។ នៅទីនេះគាត់ត្រូវបានជួបដោយបុរសជនជាតិវៀតណាមម្នាក់ទៀតឈ្មោះ Cuong ដែលបានបើកឡានទៅផ្ទះនៅប្រទេសស្កុតឡែន។ Hai ត្រូវបានគេប្រាប់ថាឥឡូវនេះគាត់ជំពាក់ប្រាក់បន្ថែមទៀតសម្រាប់ការធ្វើដំណើររួមទាំងការប្រាក់។ គាត់នឹងត្រូវស្រោចទឹកកញ្ឆាដើម្បីសងបំណុលរបស់គាត់ ហើយអាចផ្ញើប្រាក់ទៅម្តាយ និងបងស្រីរបស់គាត់។ Hai បានសួរថាហេតុអ្វីបានជាគាត់មិនអាចធ្វើការនៅក្នុងកោដិជានិយមដូចដែលបានសន្យា ប៉ុន្តែ Cuong បាននិយាយថានេះគឺជាជម្រើសតែមួយគត់របស់គាត់។

Cuong ទុក Hai ឱ្យនៅម្នាក់ឯងក្នុងផ្ទះដោយមានការណែនាំ ហើយចាក់សោរទ្វារពីខាងក្រៅ។ លោក Cuong បានត្រឡប់មកផ្ទះវិញរៀងរាល់ពីរថ្ងៃម្តងដោយមានអាហារ និងទឹកបន្តិចបន្តួច។ Hai បានសួរ Cuong ថាតើគាត់អាចទៅផ្ទះបានទេ ប៉ុន្តែ Cuong បានវាយគាត់ ហើយនិយាយថាគាត់មិនត្រូវទៅណាទេ បើមិនដូច្នោះទេប៉ូលីសនឹងចាប់ខ្លួន និងវាយគាត់។

៣ខែក្រោយមក ប៉ូលីសបានឆ្លុកចូលផ្ទះ។ Hai ត្រូវបានចាប់ខ្លួនទៅឃុំខ្លួន។ ពេលសួរសំណួរគាត់មានការច្របូកច្របល់ និងភ័យខ្លាចពេកមិនហ៊ានប្រាប់ពួកគេអ្វីទាំងអស់។ មេធាវីម្នាក់បានណែនាំគាត់ឱ្យសារភាពកំហុស។ Hai ត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់គុក ២៤ ខែនៅក្នុងពន្ធនាគារមនុស្សពេញវ័យ ហើយប្រាប់ថាគាត់នឹងត្រូវនិរទេសបន្ទាប់ពីគាត់បានជាប់ទោស។

ប្រភព៖ ដកស្រង់ចេញពីការជួញដូរសម្រាប់សកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដោយបង្ខំ និងការសុំទាននៅអឺរ៉ុប៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តល្អ (ការប្រឆាំងនឹងទាសភាពអន្តរជាតិ, ឆ្នាំ២០១៤) ១៧ ។

ការដឹកជញ្ជូន/ការជួញដូរគ្រឿងញៀន ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចថាជាមេក្លាងគ្រឿងញៀន ដែលជារឿយៗនៅក្នុងវិធីដឹកជញ្ជូនថ្នាក់បំផុតដែលថ្នាំញៀនត្រូវបាន

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ដាក់នៅខាងក្នុងខ្លួនរបស់ពួកគេ²³⁴ ។ ការជួញដូរកុមារដើម្បីដឹកជញ្ជូន ឬជួញដូរគ្រឿងញៀនត្រូវបានគេកត់ត្រាយ៉ាងច្បាស់។ នៅចក្រភពអង់គ្លេស ករណីខ្សែបន្ទាត់ពាក់ព័ន្ធនឹងការកេងប្រវ័ញ្ចលើកុមារដែលងាយរងគ្រោះ រួមទាំងកុមារដែលត្រូវបានជួញដូរដើម្បីដឹកជញ្ជូនគ្រឿងញៀននៅទូទាំងប្រទេស²³⁵ ។ បាតុភូតដូចគ្នានេះបានកើតឡើងឆ្លងប្រទេស ដោយកុមារត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងការជួញដូរគ្រឿងញៀនតាមផ្លូវជនចំណាកស្រុកពីមជ្ឈិមបូព៌ាទៅកាន់អឺរ៉ុប²³⁶ ។

មនុស្សជាច្រើនដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចតាមរបៀបនេះ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងកាត់ទោសពីបទរត់ពន្ធគ្រឿងញៀន ជាជាងត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។ ក្នុងករណីខ្លះ ការស្នាក់នៅក្នុងការព្យាបាលមនុស្សជាជនរងគ្រោះ អាចបណ្តាលមកពីភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃបទល្មើស ក៏ដូចជាការឆ្លងកាត់ពេលវេលារវាងបទល្មើស និងការជួញដូរ។ វាក៏អាចជាការពិបាកក្នុងការបញ្ជាក់អំពីជនរងគ្រោះ និងភាពជឿជាក់របស់បុគ្គលម្នាក់ផងដែរ²³⁷ ។ បាតុភូតនេះកើតឡើងក្នុងផ្នែកជាច្រើននៃពិភពលោក ហើយប៉ះពាល់ដល់ពលរដ្ឋនៃប្រទេសសមាជិកអាស៊ាន ។

មជ្ឈមណ្ឌលយុត្តិធម៌ហុងកុងបានរាយការណ៍ថា ជនរងគ្រោះ និងជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាននៃការជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោស និងដាក់ពន្ធនាគារពីបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀននៅក្នុងទីក្រុងហុងកុង។ របាយការណ៍របស់ខ្លួនដែលមានចំណងជើងថា “មិនបញ្ឈប់នៅទីនេះ៖ ទីក្រុងហុងកុងដែលជាកន្លែងឆ្លងកាត់សម្រាប់ការជួញដូរមនុស្សបានចងក្រងឯកសារករណីស្ត្រីម្នាក់ដែលត្រូវបានមិត្តប្រុសរបស់នាង (ដែលនាងគិតថាជាជនជំនួញ) សុំយកខោអាវពីក្លោងចូរក្នុងប្រទេសចិនទៅកាន់ទីក្រុងគូឡូឡា ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី។ តាមរយៈហុងកុង ដោយមិនបានដឹងថាវត្ថុដែលនាងកាន់នោះជាគ្រឿងញៀនទេ។ ឧប្បត្តិហេតុជាច្រើនផ្សេងទៀតត្រូវបានគេរាយការណ៍អំពីមនុស្សដែលត្រូវបានបញ្ជាត បង្ខិតបង្ខំ ឬការគំរាមកំហែងក្នុងការជួញដូរគ្រឿងញៀនតាមរយៈទីក្រុងហុងកុងពីអាមេរិកខាងត្បូង ឬអាហ្វ្រិកទៅកាន់ប្រទេសចិន ជាមួយនឹងបុរសបោកប្រាស់តាមរយៈមិត្តភាព និងស្ត្រីតាម ។

²³⁴ គ្រឿងញៀនអាចត្រូវបានជួញដូរដោយផ្ទាល់មាត់ ឬតាមមាត់ ប៉ុន្តែ វាក៏ដូចគ្នាដែរ។ ក្នុងករណីមួយនៅប្រទេសអេស្ប៉ាញ ជនរងគ្រោះមានថ្នាំដាក់ក្នុងខ្លួនជាការរក្សាភ័យខ្លាច។ Carolina Villacampa និង Núria Torres ការជួញដូរមនុស្សចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចព្រហ្មទណ្ឌ៖ ផលប៉ះពាល់ដែលរងគ្រោះដោយជនរងគ្រោះ ក្នុងការឆ្លងកាត់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌការពិនិត្យឡើងវិញអន្តរជាតិនៃជនរងគ្រោះ ឆ្នាំ២០១៩ លេខ២៥(១) ៣-១៨, នៅ ៩.

²³⁵ *County Lines Violence, Exploitation and Drug Supply 2017: National Briefing Report* (National Crime Agency, November 2017) 15

²³⁶ Healy, Claire., *The Strength to Carry On: Resilience and Vulnerability to Trafficking and Other Abuses among People Travelling along Migration Routes to Europe* (ICMPD, 2019), pp.210-212

²³⁷ Carolina Villacampa and Núria Torres, Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system, *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3-18, at 10.

យៈទំនាក់ទំនងស្នេហា²³⁸ ។ របាយការណ៍ក៏ត្រូវបានគេធ្វើឡើងអំពីស្ត្រីមកពីចិនដីគោក ដែលបោកបញ្ឆោតឱ្យជួញដូរគ្រឿងញៀនទៅម៉ាឡេស៊ី។ ក្នុងករណីទាំងអស់នេះ ដែលមនុស្សមិនត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណជាជនរងគ្រោះនៃការជួញដូរទេ ពួកគេត្រូវកាត់ទោសជំនួសវិញពីបទជួញដូរគ្រឿងញៀន²³⁹ ។

នៅក្នុងតំបន់ជាច្រើន រួមទាំងអាស៊ាន កិច្ចប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងក្លាក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរគ្រឿងញៀន បានបណ្តាលឱ្យមានហានិភ័យខ្ពស់ដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនឹងត្រូវទទួលទោសទណ្ឌ។ គួរកត់សម្គាល់ថាករណីបច្ចុប្បន្នរបស់ Mary Jane Veloso ដែលរង់ចាំការកាត់ទោសពីបទជួញដូរគ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ទោះបីជានាងត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាត្រូវបានជួញដូរសម្រាប់គោលបំណងនោះដោយអាជ្ញាធរហ្វីលីពីន ដែលជនល្មើសជួញដូររបស់នាងកំពុងជាប់ឃុំ (សូមមើលប្រអប់ទី ៥) ។

ឃាតកម្ម និងមនុស្សឃាត

មានករណីជនរងគ្រោះត្រូវបានគេធ្វើឡើង ដើម្បីវាយលើជនរងគ្រោះផ្សេងទៀតជាមធ្យោបាយគ្រប់គ្រង ដែលឈ្នួញជួញដូរអាចប្រើជាបន្តបន្ទាប់ជាទម្រង់នៃការបង្ខិតបង្ខំដោយគំរាមជនរងគ្រោះថាពួកគេមិនអាចទៅរកប៉ូលិសបាន²⁴⁰ ។ មានស្ថានភាពដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានបង្ខំឬបង្ខិតបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ហិង្សា ឬសូម្បីតែសម្លាប់នរណាម្នាក់ ដោយមិនមានឆន្ទៈសេរី ដើម្បីធ្វើដូច្នោះ។ ក្នុងករណីខ្លះ កុមារក៏ត្រូវបានបង្កើតឱ្យចូលរួមក្នុងអំពើឃាតកម្មដែរ²⁴¹ ។

ករណីសិក្សា៖ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានផ្តល់នូវទោសពីមធ្យោបាយឃាតកម្ម

ក្នុងករណីជនជាតិហូឡង់ ឈ្មោះ S ជនជាតិឥណ្ឌូនេស៊ី ត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ចមកធ្វើការងារតាមផ្ទះក្នុងគ្រួសាររបស់ R និង P ជាប្តីប្រពន្ធជនជាតិឥណ្ឌូនេស៊ីនៅទីក្រុង Hague ។ R និង P បានស្នើសុំឱ្យ S បំពាន Mehak ទារិករសំនៅផ្ទះជាមួយឪពុកម្តាយរបស់នាង ដែលយោងទៅតាម R និង P ត្រូវបានដាក់បណ្តាសា។ Mehak បានស្លាប់ដោយបន្ទុះទុក S ទាំងពីរជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

²³⁸ Justice Centre Hong Kong, *Not Stopping Here: Hong Kong as a Transit Site for Human Trafficking* (January 2019) p.10, 14.

²³⁹ Justice Centre Hong Kong, *Submission for the Working Group on Arbitrary Detention’s Study on arbitrary detention relating to drug policies* (March 2020)

²⁴⁰ Survivor Justice Panel Discussion, *Dressember X Karana Rising*, 4pm PT / 7 PM ET, 30 April 2021. Author’s notes.

²⁴¹ របាយការណ៍ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សជាសកលឆ្នាំ ២០២០ (UNODC, ២០២១) p.៥០។ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក មានករណីជាច្រើននៃជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទមនុស្សឃាត រួមមាន Cyntoya Brown, Jessica និង Jordan Hampton និង Tiffany Simpson ។

និងប្រឈមមុខនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទមនុស្សឃាតដោយសារតែតួនាទីរបស់នាង។ S ត្រូវបានកាត់ទោសជាលើកដំបូង ហើយការសម្រេចនេះត្រូវតម្កល់ទុកនៅសាលាឧទ្ធរណ៍ពីបទរួមប្រព្រឹត្តអំពើឃាតកម្ម។ សាលាឧទ្ធរណ៍បានកាត់ក្តីប្រឆាំងនឹងមេធាវីការពារក្តីដែល S ស្ថិតនៅក្រោមការគំរាមកំហែងមិនអាចអនុវត្តបាន ដោយផ្អែកលើហេតុផលថានាងអាចជួយសង្គ្រោះជីវិតទារកបានដោយសមហេតុផលដោយប្រថុយនឹងកំហឹងរបស់ R និង P។ ចៅក្រមក៏មិនបានអនុវត្តគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោសក្នុងការកាត់ទោសដោយពិចារណាថា អំពើឃាតកម្មមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរមនុស្សទេ។ S ត្រូវបានកាត់ទោស និងដាក់គុក ហើយស្ថានភាពរបស់នាងជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់តិចតួច ឬគ្មានលើពាក្យសុំសិទ្ធិជ្រកកោនរបស់នាង²⁴² ។

ក្នុងការកំណត់ថាតើគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស អាចអនុវត្តបាននៅកន្លែងណាដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរបានប្រព្រឹត្តអំពើឃាតកម្ម ឬឃាតកម្មនោះ វាត្រូវបានចាត់ទុកថាសមហេតុផលដែលតម្រូវឱ្យមានការត្រួតស៊ីគ្នាបណ្តោះអាសន្នរវាងការជួញដូរមនុស្ស និងឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលក្នុងនោះវាត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងពេលបទពិសោធន៍នៃការជួញដូរមនុស្ស។ ហើយថាវត្តមានមធ្យោបាយតែមួយគឺមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ប៉ុន្តែ ក៏មិនមានជម្រើសជំនួសដោយប្រធានបទ ឬគោលបំណងសម្រាប់ជនរងគ្រោះដើម្បីធ្វើសកម្មភាពខុសគ្នា ហើយបន្ទុកនៃភ័ស្តុតាងត្រូវបានដាក់លើការការពារ²⁴³ ។

អំពើកេរកម្ម អំពើហិង្សានិយម និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ

មនុស្សអាចត្រូវបានជួញដូរចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងអំពើកេរកម្មមិនថានៅក្នុងតួនាទីប្រយុទ្ធ ឬមិនមែនប្រយុទ្ធ ដូចជាចុងភៅ ជនបើកទ្វារ ឬសូម្បីតែខែលការពារមនុស្ស។ ការជ្រើសរើសចូលទៅក្នុងអំពើកេរកម្មប្រដាប់អាវុធ ភាពហិង្សានិយម និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធអាចបណ្តាលឱ្យមានការកេងប្រវ័ញ្ចជាច្រើនទម្រង់ ចាប់ពីការរៀបការដោយបង្ខំ និងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ រហូតដល់ការកេងប្រវ័ញ្ចឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ រួមទាំងការប្រព្រឹត្តអំពើ កេរកម្ម ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ²⁴⁴ ។ ស្ថានភាពរបស់កុមារដែលត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធស្ទើរតែតែងតែបង្កើតជាការជួញដូរមនុស្ស (ទាមទារតែអំពើមួយ និងគោលបំណងកេងប្រវ័ញ្ច) ។ កុមារដែលត្រូវបានជ្រើសរើសចូលទៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធគួរតែត្រូវបានទទួលស្គាល់

²⁴² Corinne Dettmeijer-Vermeulen and Luuk Esser, “The victim of human trafficking as offender: A combination with grave consequences A reflection on the criminal, immigration and labour law procedures involving a victim of human trafficking in the Dutch Mehak case” *Journal of Trafficking and Human Exploitation*, 2017, Vol. 1 Nr. 1, 77-94.
²⁴³ Corinne Dettmeijer-Vermeulen and Luuk Esser, “The victim of human trafficking as offender: A combination with grave consequences A reflection on the criminal, immigration and labour law procedures involving a victim of human trafficking in the Dutch Mehak case” *Journal of Trafficking and Human Exploitation*, 2017, Vol. 1 Nr. 1, 77-94 at 85.
²⁴⁴ Global Trafficking in Persons Report 2020 (UNODC, 2021) p.50

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

នៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិជាជនរងគ្រោះនៃការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើសិទ្ធិមនុស្ស និងច្បាប់មនុស្សធម៌ ។ ការមិនទទួលស្គាល់ពួកគេអាចបណ្តាលឱ្យមានការបរាជ័យក្នុងការការពារ ។ ក្នុងករណីខ្លះ មនុស្សដែលត្រូវបានគេកេងប្រវ័ញ្ចជាទាហានកុមាររៀនចប់ដើម្បីកេងប្រវ័ញ្ចជនដទៃ ។ កុមារដែលត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងបរិបទទាំងនេះ គួរតែត្រូវបានចាត់ទុកជាចម្បងថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនៃសិទ្ធិមនុស្ស និងច្បាប់មនុស្សធម៌ ប៉ុន្តែ ជាញឹកញាប់ពួកគេត្រូវបានគេដាក់ទណ្ឌកម្មជំនួសទៅវិញ ។ នៅកន្លែងដែលជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ ពួកគេមានហានិភ័យនៃការកាត់ទោសចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេជាមួយក្រុមកេរកម្ម និងក្រុមជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ហើយអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការគំរាមកំហែងដល់សន្តិសុខ ជាជាងត្រូវបានបញ្ជូនទៅអាជ្ញាធរការពារ²⁴⁵ ។

ករណីសិក្សា៖ ការផ្តន្ទាទោស Dominic Ongwen ដោយតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ

តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិបានប្រកាសសាលក្រមរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី ៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១ ក្នុងសំណុំរឿង The Prosecutor v Dominic Ongwen, ICC-02/04-01/15 ដោយបានរកឃើញថាលោក Ongwen មានពិរុទ្ធពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅភាគខាងជើងប្រទេស Uganda ចន្លោះថ្ងៃទី ១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០២ និង ថ្ងៃទី ៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៥ ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលលោក Ongwen ត្រូវបានកាត់ទោសរួមមានឃាតកម្ម ការបង្ខំឱ្យរៀបការ ការធ្វើទារុណកម្ម ការចាប់រំលោភ ទាសករផ្លូវភេទ និងទាសករ និងការបញ្ជូនកុមារអាយុក្រោម ១៥ ឆ្នាំឱ្យចូលរួមក្នុងអវិភាព ។ នៅថ្ងៃទី ៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០២១ ICC បានកាត់ទោសលោក Ongwen ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារ ២៥ ឆ្នាំ ។ លោក Ongwen ធ្លាប់ត្រូវបានចាប់ពង្រត់ដោយ Lord's Resistance Army (LRA) ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៧ នៅអាយុប្រហែល ៩ ឆ្នាំ ប៉ុន្តែ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បានរកឃើញថាគាត់បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដែលគាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ក្នុងនាមជាមនុស្សពេញវ័យ ដែលមានទំនួលខុសត្រូវពេញលេញ និងជាមេបញ្ជាការ LRA ។ នៅថ្ងៃទី ២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០២១ ក្រុមប្រឹក្សាការពារក្តីរបស់លោក Ongwen បានដាក់ការជូនដំណឹងអំពីចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើការកាត់ក្តី ។ ក្នុងចំណោមហេតុផលជាច្រើនសម្រាប់ការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ថាអង្គជំនុំជម្រះបានប្រព្រឹត្តកំហុសក្នុងការមិនយកចិត្តទុកដាក់លើភស្តុតាងនៃការចាប់ពង្រត់ ការមិនគោរព និងបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់លោក Ongwen ក្នុងនាមជាទាហានកុមារនៅក្នុង LRA²⁴⁶ ។

ការស្រាវជ្រាវដែលធ្វើឡើងលើការជួញដូរមនុស្សដោយ ISIS បានបង្ហាញនូវវិធីសាស្ត្រជាប្រព័ន្ធក្នុងការកំណត់គោលដៅបុគ្គលជាក់លាក់ និងជ្រើសរើសពួកគេចូលទៅក្នុងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ការ

²⁴⁵ See *Countering Trafficking in Persons in Conflict Situations* (UNODC, 2018).
²⁴⁶ *Prosecutor v Dominic Ongwen*, ICC-02/04-01/15, <https://www.icc-cpi.int/uganda/ongwen>

បម្រើតាមផ្ទះ ពលកម្មដោយបង្ខំ និងទម្រង់នៃការកេងប្រវ័ញ្ចផ្សេងទៀត រួមទាំងការចូលរួមក្នុងអំពើហិង្សា រកម្ម។ ការស្រាវជ្រាវដែលធ្វើឡើងដោយ Reprieve ក្នុងការជួញដូរពលរដ្ឋអង់គ្លេសដោយ ISIS បានរកឃើញថា ស្ត្រីអង់គ្លេសភាគច្រើនដែលត្រូវបានឃុំខ្លួននៅភាគឦសានប្រទេសស៊ីរី (៦៣%) ត្រូវបានជួញដូរ²⁴⁷។ ក្នុងករណីខ្លះ ជាជាងត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាជ្ញាធររដ្ឋដែលមានទំនួលខុសត្រូវនឹងជកពួកគេពីសញ្ជាតិ បដិសេធពួកគេពីជំនួយផ្នែកកុងស៊ុល បដិសេធសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការត្រឡប់ទៅប្រទេសកំណើតរបស់ពួកគេ ឬឃុំខ្លួនពួកគេដោយគ្មានកំណត់ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានដែលពួកគេបានជ្រើសរើស។ 'តាមឆន្ទៈរបស់ពួកគេ' ក្នុងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាព ដែលប្រហែលជាមិនមែនជាករណីនោះទេ។ ផ្នែកសំខាន់នៃមនុស្សដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់គឺកុមារ²⁴⁸។

ការជួញដូរមនុស្ស

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទជួញដូរមនុស្ស។ ក្នុងករណីខ្លះ ជនរងគ្រោះអាចជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការជ្រើសរើស ឬត្រួតពិនិត្យជនរងគ្រោះផ្សេងទៀត ដែលពួកគេប្រហែលជាបានធ្វើក្នុងគោលបំណងដើម្បីទទួលបានការប្រព្រឹត្តខុស ឬមិនសមរម្យដោយជនល្មើសជួញដូរដែលមានអំណាចច្រើនជាង²⁴⁹។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែង មានករណីស្ត្រីដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ដែលបានសងបំណុលរបស់ពួកគេ ហើយក្រោយមកបានក្លាយជាលោកជំទាវ។ ជនខ្លះថែមទាំងត្រូវបានកាត់ទោសជាជនល្មើសជួញដូរពីបទនាំស្ត្រីផ្សេងទៀត ទៅធ្វើការនៅបរទេសក្នុងវិស័យផ្លូវភេទដោយមិនប្រើប្រាស់បង្ខំ (ដូចជាការបង្ខំ ការក្លែងបន្លំ ឬការបង្ខិតបង្ខំ)²⁵⁰។

ការសិក្សាឆ្នាំ ២០២០ របស់ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC) ដែលមានចំណងជើងថា ជនរងគ្រោះជាស្ត្រីនៃការជួញដូរសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទក្នុងនាមជាចុងចោទ៖ ការវិភាគករណីច្បាប់បានវិភាគករណីចំនួន ៥៣ ពីយុត្តាធិការចំនួន ១៦ ដោយផ្ដោតលើទ្វីបអឺរ៉ុប។ វាបានរកឃើញថា ល្មើសជួញដូរប្រើប្រាស់ជនរងគ្រោះ ដើម្បី

²⁴⁷ Trafficked to ISIS: British families detained in Syria after being trafficked to Islamic State (Reprieve, 2021) 11

²⁴⁸ Trafficked to ISIS: British families detained in Syria after being trafficked to Islamic State (Reprieve, 2021). Also see Maya Foa, Co-Executive Director, Reprieve, speaking on the principle of non-punishment of victims of trafficking in persons, being a side event to the 47th Session of the Human Rights Council 30 June 2021, 13:00 – 14:30 CET. Author’s notes on file. Also see Maya Foa, Shamima Begum is a victim of trafficking – and the UK should treat her as such, Guardian 27 February 2021 (accessed 31 August 2021) available at: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/feb/26/shamima-begum-trafficking-uk-citizenship-rights>.

²⁴⁹ Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020), paragraph 8.

²⁵⁰ A Brief Guide on Collateral Damages of Anti-Trafficking Laws and Measures on Sex Workers (International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, 2019) 33.

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

ការពារខ្លួនពីការកាត់ទោសដោយប្រើជនរងគ្រោះ ដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើដូចជាការជ្រើសរើសជនរងគ្រោះថ្មី ការគ្រប់គ្រង ការប្រមូលដំណើរការពីការកេងប្រវ័ញ្ច និងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មសេវាកម្ម ។ ចុងចោទជន រងគ្រោះជាច្រើនបន្តត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទលើខ្លួនឯង ប៉ុន្តែ ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យបំពេញតួនាទី ជួញដូរទាំងនេះ ដើម្បីកាត់បន្ថយការកេងប្រវ័ញ្ចផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ធានាការពេញចិត្ត និងការ ស្រលាញ់របស់ជនល្មើសជួញដូរឬមិនមានជម្រើសអ្វីក្រៅពីបំពេញតួនាទីទាំងនេះ ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ ដោយ នៅក្នុងករណីដែលបានពិនិត្យក្នុងគោលបំណងនៃការសិក្សានោះ បានរកឃើញថា តុលាការមិន បានពិភាក្សាអំពីគោលការណ៍មិនផ្ដន្ទាទោស មិនទទួលស្គាល់ចុងចោទជាជនរងគ្រោះ ឬគ្រាន់តែ បដិសេធមិនអនុវត្តគោលការណ៍នេះ ដែលនាំឱ្យមានការកាត់ទោស ការផ្ដន្ទាទោស និងការដាក់ ទណ្ឌកម្ម ហើយលទ្ធផលដែលស្មើនឹងការរងគ្រោះទ្វេដងរបស់ពួកគេ²⁵¹ ។

ករណីសិក្សា៖ Tiffany Simpson – ត្រូវបានកាត់ទោសពីបទជួញដូរមនុស្ស

Tiffany Simpson បានជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ៣០ ឆ្នាំចំនួន ១០ ឆ្នាំនៅក្នុងរដ្ឋ Georgia សហរដ្ឋអាមេរិក ។ Tiffany ត្រូវបានគេជួញដូរនៅពេលនាងមានអាយុ ១៧ ឆ្នាំ ត្រូវបានវាយដំ ចាក់ថ្នាំ ផ្តល់ថ្នាំញៀន និងបង្ខំឱ្យធ្វើចរាចរណ៍អនីតិជនផ្សេងទៀត ។ នាងមានផ្ទៃពោះជាមួយជនល្មើសជួញដូរ របស់នាង ។ ជំនួសឱ្យការត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរនាងត្រូវបានកាត់ទោស ដោយការិយាល័យមេធាវីសង្កាត់ South Georgia ហើយបានផ្លាស់ប្តូរជាមួយនឹងបទល្មើសទាក់ទងនឹង ការជួញដូរអនីតិជន ។ នៅក្នុងការកាត់ទោសរបស់នាង Tiffany មិនអាចនិយាយដោយខ្លួនឯងបាន ទេ ។ ដូចជនតំណាងផ្លូវច្បាប់ បានពន្យល់ថា ៖

ការកាត់ទោសជនរងគ្រោះពីការជួញដូរមិនគួរកើតឡើងនោះទេ ប៉ុន្តែ តាមប្រវត្តិសាស្ត្របាន កើតឡើង ដោយសារជនរងគ្រោះនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ជនល្មើសជួញដូររបស់ពួកគេ ជារឿយៗ មិនអាចនិយាយ ឬជួយខ្លួនឯងបាន ដោយមានការភ័យខ្លាច និងការគ្រប់គ្រងដូចគ្នាដែល ដែលបង្ខំពួក គេឱ្យប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ។ ដោយសាររបួសដែលនាងបានរងទុក្ខ និងការភ័យខ្លាចចំពោះជនជួញដូរ របស់នាង Tiffany មិនបានទទួលស្គាល់ខ្លួនឯងថាជាជនរងគ្រោះឧក្រិដ្ឋកម្មទេ ហើយបានសារភាព ទោសកំហុសចំពោះបទចោទចំនួនពីរ ។ Tiffany ត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារចំនួន ៣០ ឆ្នាំ ជាមួយនឹង ការបម្រើ២០ ដង ។ Tiffany បានជាប់ទោស ៩ឆ្នាំ ។ តាមច្បាប់ Tiffany មិនអាចបង្កើត ចេតនា ដែលគេស្គាល់ថាជា *mens rea* ដើម្បីប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋនៃការជួញដូរជនដទៃនោះទេ ដោយសារនាងត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើដូច្នោះ ដោយខ្លាចសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន និងជីវិតរបស់នាង ។ ខាងសីល

²⁵¹ United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020).

ធម៌ Tiffany គួរតែទទួលបានសេវាដើម្បីជួយក្នុងការសង្គ្រោះ មិនត្រូវផ្ដន្ទាទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជនល្មើសជួញដូរមនុស្សប្រើមកលើនាង និងជនរងគ្រោះផ្សេងទៀតនោះទេ²⁵² ។

ប្រភព៖ Susan Coppedge (អតីតឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិកនៅ Large ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ជាមួយ Krevolin & Horst និងមេធាវីរបស់ Tiffany Simpson) យុត្តិធម៌ គឺជាផ្នែកមួយនៃការព្យាបាលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស, law.com, ថ្ងៃទី ១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១ ។

ការរត់ពន្ធជននៃសន្តរប្រយោជន៍

ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចចាប់ផ្ដើមដំណើររបស់ពួកគេ ក្នុងនាមជាជនចំណាកស្រុកដោយការរត់ពន្ធ ដោយបង់ប្រាក់សម្រាប់ការធ្វើដំណើររបស់ពួកគេទៅកាន់ប្រទេសមួយផ្សេងទៀត។ ក្នុងករណីដែលជនចំណាកស្រុកបំពេញការងាររត់ពន្ធ ដូចជាការបើកបរយានយន្តរត់ពន្ធ ឬក៏ប៉ាល់ចង្កូតជំនួសឱ្យថ្លៃរត់ពន្ធ ឬជាថ្មីនឹងការបញ្ចុះតម្លៃ លទ្ធផលអាចថាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ត្រូវបានកាត់ទោស ជាជនរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក។ ហានិភ័យជាក់លាក់មួយត្រូវបានកាត់សម្គាល់សម្រាប់អនីតិជន រួមទាំងការកាត់ទោសកុមារឥណ្ឌូនេស៊ីពីបទរត់ពន្ធសម្រាប់តួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងការដឹកជញ្ជូនមនុស្សទៅកាន់ប្រទេសអូស្ត្រាលី²⁵³ ។ ហានិភ័យដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ អាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ជំនួសឱ្យបទល្មើសរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក គឺកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ នៅក្នុងយុត្តាធិការដែលប្រភេទឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងពីរត្រូវបានច្របល់ចូលគ្នាតែមួយ ហើយអ្នកអនុវត្តយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌខ្លះសមត្ថភាពក្នុងការបែងចែកពួកគេ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងអត្តសញ្ញាណ

ការភ្លេចបន្លំ៖ ជនរងគ្រោះត្រូវបានជនល្មើសជួញដូរប្រើប្រាស់ ដើម្បីប្រព្រឹត្តការក្លែងបន្លំផ្នែកសុខុមាលភាព/អត្តប្រយោជន៍ ជាឧទាហរណ៍ ដែលជនពិការត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីទាមទារអត្តប្រយោជន៍ដែលត្រូវបានរក្សាទុកដោយជនល្មើសជួញដូរ²⁵⁴ ។ ក៏មានករណីជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានផ្តល់អត្តសញ្ញាណជាជនដទៃ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់ពួកគេសម្រាប់គោលបំណងផ្សេងទៀត ហើយត្រូវបានកាត់ទោសពីបទក្លែងបន្លំអត្តសញ្ញាណ²⁵⁵ ។ ការក្លែង

²⁵² Susan Coppedge (former US Ambassador at Large, Senior counsel with Krevolin & Horst, and attorney for Tiffany Simpson), *Justice is a part of healing for victims of human trafficking*, law.com, 18 February 2021, <https://www.law.com/dailyreportonline/2021/02/18/justice-is-a-part-of-healing-for-victims-of-human-trafficking/?slreturn=20210405034616> accessed 5 May 2021.
²⁵³ Palmer, W., & Missbach, A. (2017). Trafficking within migrant smuggling operations: are underage transporters 'victims' or 'perpetrators'? *Asian and Pacific Migration Journal*, 26(3), 287-307.
²⁵⁴ *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) 72.
²⁵⁵ Survivor Justice Panel Discussion, Dressemer and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author's notes.

បន្តិកាតតំណទានក៏ត្រូវបានរាយការណ៍ផងដែរ²⁵⁶ ។ ជនល្មើសជួញដូរក៏អាចប្រើជនរងគ្រោះដើម្បីប្រព្រឹត្តការក្លែងបន្លំពន្ធ ដែលបណ្តាលឱ្យជនរងគ្រោះប្រឈមមុខនឹងការស៊ើបអង្កេតរដ្ឋប្បវេណី និងព្រហ្មទណ្ឌសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតពន្ធ ជួនកាលអស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំបន្ទាប់ពីពួកគេត្រូវបានជួញដូរ។ នៅក្នុងការអនុវត្ត វាអាចជាការលំបាកសម្រាប់ជនរងគ្រោះក្នុងការទាមទារឱ្យមានភាពតានតឹងក្នុងស្ថានភាពទាំងនេះ។

ករណីសិក្សា៖ Rebekah

នៅក្នុងករណីធម្មតាជាអកុសលនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ Rebekah ត្រូវបានទទួលរងនូវការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទដោយជនល្មើសជួញដូរដោយហិង្សា។ ជនល្មើសជួញដូររបស់នាងក៏បានទិញផ្ទះ និងរថយន្តក្នុងនាមនាង ហើយបានប្រើឱ្យនាងបើកគណនីធនាគារក្រោមឈ្មោះក្លែងក្លាយ និងលេខសន្តិសុខសង្គម ដើម្បីគេចពីប្រាក់ចំណេញខុសច្បាប់។ គាត់មិនអនុញ្ញាតឱ្យនាងដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធសម្រាប់ប្រាក់ចំណូលដែលដាក់ក្នុងគណនីទាំងនេះទេ។ Rebekah ត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាបន្តបន្ទាប់ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលនាងត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត ហើយត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំមិនឱ្យសហការជាមួយអាជ្ញាធរ នាងមិនបានបង្ហាញពីការចូលរួមរបស់ជនល្មើសជួញដូរនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះទេ។ នាងបានសារភាពកំហុសចំពោះការគេចពន្ធ ហើយត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ១៣ ខែ។ ក្រោយពីនាងចេញពីពន្ធនាគារ ជនជួញដូរបានបង្ខំនាងឱ្យធ្វើលិខិតប្រកាសពន្ធវិញ ដែលជាលទ្ធផលនាងជំពាក់ពន្ធច្រើនជាងមួយភាគបួននៃមួយលានដុល្លារអាមេរិក²⁵⁷ ។

ការចោទប្រកាន់/ការបញ្ជូន/ការបង្ខំស្ត្រី៖ មានករណីជនរងគ្រោះនៅអាស៊ីបូព៌ានៃការជួញដូរត្រូវបានកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងគោលបំណងចោទប្រកាន់មជ្ឈមណ្ឌលហៅទូរស័ព្ទ ដែលធ្វើឡើងដើម្បីចោកប្រាស់ជនមានទ្រព្យធន ខណៈដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីរស់នៅក្នុងស្ថានភាពដ៏ថោកទាបដោយមិនទទួលបានប្រាក់កម្រៃណាមួយឡើយ។ គ្រោងការណ៍មួយដែលត្រូវបានគេសង្កេតឃើញទាំងនៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី និងអឺរ៉ុប ហើយក៏អាចកើតឡើងនៅកន្លែងផ្សេងទៀតផងដែរ²⁵⁸ ។

²⁵⁶ Carolina Villacampa and Núria Torres, Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system, *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3–18, at 4
²⁵⁷ *An Advocate’s Guide to Tax Issues Affecting Victims of Trafficking*, (The Human Trafficking Legal Centre, Ropes & Gray LLP, and the University of Baltimore Law School, 2019) 4
²⁵⁸ Global Trafficking in Persons Report 2020 (UNODC, 2021) p.51

បទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងអំពើពុករលួយ: ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងអំពើពុករលួយ មិនថាក្នុងអំឡុងពេលធ្វើទេសន្តរប្រវេសន៍ដោយខុសច្បាប់ពីចំណុចដើមដល់ចំណុចនៃការកេងប្រវ័ញ្ច ឬក្នុងដំណាក់កាលកេងប្រវ័ញ្ច ឧទាហរណ៍ នៅពេលដែលអ្នកអនុវត្តច្បាប់ជំរិតទារប្រាក់ ឬផលប្រយោជន៍សម្ភារៈផ្សេងទៀត រួមទាំងសេវាផ្លូវភេទ។ ក្នុងករណីខ្លះ សំណួរនឹងត្រូវបានជំរិតតាមរយៈការគំរាមកំហែងនៃការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះការងារខុសច្បាប់ ឬសកម្មភាពដែលពួកគេកំពុងធ្វើ²⁵⁹ ។

បទល្មើសផ្សេងៗ

ឧក្រិដ្ឋកម្មតូចតាច: ជនរងគ្រោះត្រូវបានកាត់ទោសពីបទឆបោក²⁶⁰ ការប្រមូលសប្បុរសធម៌ដោយខុសច្បាប់ និងសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចរបស់ពួកគេក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មតូចតាច រួមមាន ឆក់កាបូប ឆក់កាបូប ចោរលួច ATM និងចោរលួចរំខាន។ ជនដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការលួចហោប៉ៅ និងលក់ទំនិញក្លែងក្លាយក្នុងបណ្តាប្រទេសនានា រួមទាំងចក្រភពអង់គ្លេស គឺជាមនុស្សមកពីក្រុមជនជាតិភាគតិច ដែលភាគច្រើនជាក្រុម Roma ។ អាជ្ញាធរបារាំងបានរុះរើបណ្តាញឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមានការរៀបចំខ្ពស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការកេងប្រវ័ញ្ចលើកុមារជាង ២០០០នាក់ ក្នុងការលួច ដែលប្រតិបត្តិការនៅទូទាំងភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសបារាំង អេស្ប៉ាញ អ៊ីតាលី និងលើសពីនេះ²⁶¹ ។ ការជួញដូរសម្រាប់ការលួចលោហធាតុ (ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីរើសអេតបាយ សម្រាប់ លោហៈដែលជនល្មើសជួញដូរបានលក់ជាបន្តបន្ទាប់) ត្រូវបានរាយការណ៍នៅអឺរ៉ុប²⁶² ។

ការសុំទាន: ការសុំទានអាចនៅក្នុងយុត្តាធិការមួយចំនួនមិនត្រូវបានកំណត់ថាជាការបង្ខំ ឬត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាបញ្ហាជួញដូរទេ មានន័យថាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរទៅជាការសុំទានដោយបង្ខំមិនអាចត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបានទេ។ ជាឧទាហរណ៍ នៅប្រទេសហូឡង់ ការសុំទានត្រូវបានចាត់ទុកថាជាបញ្ហាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ដោយជនដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវបានចាត់ទុកជាជនល្មើសជាជាងកំណត់ថាពួកគេជាជនរងគ្រោះដែលអាចកើតមាននៃការជួញដូរ។ កន្លែងផ្សេងទៀតនៅក្នុងទ្វីបអឺរ៉ុប (ឧទាហរណ៍ រូម៉ានី និងប៊ូលហ្គារី) ការសុំទានត្រូវបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ ដោយបង្ហាញជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរទៅសុំទាន ប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការកាត់ទោស។ ការកេងប្រវ័ញ្ចលើកុមារក្នុងការសុំទាន អាចជាឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមានផលចំណេញខ្ពស់ និងមានហានិភ័យទាបសម្រាប់ជន

²⁵⁹ See: *Corruption as a Facilitator of Smuggling of Migrants and Trafficking in Persons in the Bali Process Region with a focus on Southeast Asia* (UNODC and RSO, 2021) pp.10, 33, 35-36.
²⁶⁰ Survivor Justice Panel Discussion, Dressemer and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author’s notes.
²⁶¹ Global Trafficking in Persons Report 2020 (UNODC, 2021) p.50
²⁶² For instance, in the United Kingdom, *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) pp.5, 15, 64, 73, 89.

ល្មើសជួញដូរដែលធ្លៀតយកអត្ថប្រយោជន៍ពីអាយុនៃការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ (អាចមានអាយុ ដប់ ឬប្រាំបីឆ្នាំ) ដែលមានន័យថាកុមារមិនអាចកាត់ទោសបាន ដូច្នោះហើយអាច ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទៅ ទូទាំងទ្វីបអឺរ៉ុបសម្រាប់ការកេងប្រវ័ញ្ចបន្ត²⁶³ ។

ការរំលោភបំពានដល់យុត្តិធម៌៖ ជនរងគ្រោះអាចត្រូវបានសួរចម្លើយដោយប៉ូលីសដែលចង់ ស្វែងរកជនល្មើសជួញដូរឬឧក្រិដ្ឋជនផ្សេងទៀតដែលពួកគេបានជាប់ពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងករណីខ្លះ សភាវគតិវិធីនៃ ការរស់រានមានជីវិតរបស់ជនរងគ្រោះរារាំងពួកគេមិនឱ្យសហការជាមួយប៉ូលីស ដោយសារការភ័យខ្លាច ចំពោះសុវត្ថិភាពរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេត្រូវបានគេយល់ថាបានជួយប៉ូលីស²⁶⁴ ។ ជនរងគ្រោះ អាចប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការកាត់ទោសក្រោមច្បាប់ក្នុងស្រុក រួមទាំងច្បាប់ជួញដូរផងដែរ។ ជា ឧទាហរណ៍ នៅប្រទេសសិង្ហបុរី ច្បាប់លេខ ២៤ នៃឆ្នាំ ២០១៤ ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សហាម ឃាត់ការរារាំងមន្ត្រីប៉ូលីស ឬមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ (មាត្រា ១៧) ការនិយាយមិនពិតព័ត៌មាន។ល។ (មាត្រា ២០) ទាំងពីរនេះ គឺជាបទល្មើសទាក់ទងការដាក់ពន្ធនាគារពិន័យរហូតដល់ ១០.០០០ ដុល្លារ និង/ឬ ដាក់ពន្ធនាគារមិនលើសពី ១២ ខែ។ នៅក្នុងយុត្តាធិការជាច្រើន មនុស្សអាចត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងបង្ហាញ ខ្លួននៅតុលាការក្នុងនាមជាសាក្សី។

ការបរិហារកេរ្តិ៍ / ការប្រមាថ៖ ប្រភពរួមទាំងរបាយការណ៍ការជួញដូរមនុស្សនៅសហរដ្ឋ អាមេរិកឆ្នាំ ២០២០ កត់សម្គាល់ថា និយោជកដែលកេងប្រវ័ញ្ចបានប្រើច្បាប់បរិហារកេរ្តិ៍ដើម្បីនាំយក ការចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌលើជនរងគ្រោះ និងជនតស៊ូមតិដើម្បីបំបិទមាត់ពួកគេពីការិះគន់ លក្ខខណ្ឌការងារ។ វាផ្តល់នូវឧទាហរណ៍ពីប្រទេសថៃ ដែលក្រុមហ៊ុនមួយបានបន្តពាក្យបណ្តឹងប្រឆាំង នឹងជនតស៊ូមតិសិទ្ធិ ដែលបានធ្វើការចោទប្រកាន់ជាសាធារណៈអំពីលក្ខខណ្ឌការងារដែលបង្ហាញពី ការបង្ខំឱ្យធ្វើការ ទោះជាការការពារជនផ្អែកវិញដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរក៏ដោយ។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតពីប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ពាក់ព័ន្ធនឹងអាជ្ញាធរចោទប្រកាន់កម្មកររោងចក្រសម្រាប់ការ ធ្វើកូដិកម្ម បន្ទាប់ពីត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើការរំលោភនៅរោងចក្រដែលគ្រប់គ្រងដោយជនជាតិចិន²⁶⁵ ។

បទល្មើសដែលទាក់ទងនឹងការពពោះជំនួស៖ នៅពេលដែលមនុស្សត្រូវបានជួញ ដូរសម្រាប់គោលបំណងពពោះជំនួស ហើយការពពោះជំនួសមិនត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថាជាទម្រង់ នៃការកេងប្រវ័ញ្ច ជនរងគ្រោះអាចនៅតែមិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណ ជំនួសឱ្យការប្រឈមមុខនឹងបទ ឧក្រិដ្ឋសម្រាប់បទល្មើសទាក់ទងនឹងការពពោះជំនួសដោយពាណិជ្ជកម្ម ឬបច្ចេកវិទ្យាបន្តពូជ។

²⁶³ *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014) pp.6, 22, 61, 64.
²⁶⁴ Survivor Justice Panel Discussion, Dressemer and Karana Rising, 7pm ET, 30 April 2021. Author's notes.
²⁶⁵ 2020 Trafficking in Persons Report: Burma (US Department of State, 2020)

ការលក់សរីរាង្គ/ការជួញដូរសរីរាង្គ៖ នៅក្នុងយុត្តាធិការជាច្រើន ការជួញដូរមនុស្សក្នុងគោលបំណងដកសរីរាង្គចេញ មិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ភាគីពាក់ព័ន្ធរួមទាំងជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងគោលបំណងយកសរីរាង្គចេញ អាចត្រូវបានកាត់ទោសពីបទលក់ ឬជួញដូរសរីរាង្គ។ ការសិក្សាបច្ចុប្បន្នបានរកឃើញស្ថានភាពអនាធិបតេយ្យរបស់បុរសមកពីប្រទេសក្រីក្រ ដែលធ្វើដំណើរឆ្លងប្រទេស រួមទាំងក្នុងតំបន់អាស៊ាន ដើម្បីលក់ក្រលៀនរបស់ពួកគេ ក្រោយមកត្រូវបានផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ស្តីពីការជួញដូរមនុស្សទាក់ទងនឹងការដកយកសរីរាង្គ ។

បទល្មើសទាក់ទងនឹងការនេសាទខុសច្បាប់ មិនបានរាយការណ៍ និងមិនមានការត្រួតពិនិត្យ (IUU)៖ ជនដែលកេងប្រវ័ញ្ចក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទគឺជាយ៉ាងគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលកំពុងជួញដូរ រួមទាំងការនេសាទខុសច្បាប់ ការបរបាញ់ ការរត់ពន្ធ និងការចូលទឹកដីជាតិដោយខុសច្បាប់²⁶⁶ ។ មនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទអាចត្រូវបានកាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោសចំពោះការពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេ ក្នុងការនេសាទ IUU ²⁶⁷ ។ ការសិក្សានាពេលនេះ បានបង្ហាញនូវការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងដែលជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរចូលទៅក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទនៅទូទាំងតំបន់អាស៊ាន ដោយប្រជាពលរដ្ឋជាពិសេសកម្ពុជា ឥណ្ឌូណេស៊ី និងហ្វីលីពីន ត្រូវបានទទួលទោសទណ្ឌ និងទទួលការដាក់ពិន័យចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុង IUU នៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗ រួមទាំងមិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ នៅអាស៊ី ប៉ុន្តែ ក៏នៅក្នុងតំបន់ផ្សេងទៀត រួមទាំងប៉ាស៊ីហ្វិកផងដែរ។ ជាការពិតណាស់ ពលរដ្ឋនៃបណ្តាប្រទេសអាស៊ានត្រូវបានជួញដូរក្នុងឧស្សាហកម្មនេសាទ ត្រូវបានជួញដូរទៅកាន់តំបន់មួយចំនួននៃពិភពលោក។ ក្នុងករណីខ្លះ បុគ្គលទាំងនេះត្រូវបានអង្កការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការ និងត្រូវបានការពារដូចនោះទេ។

²⁶⁶ 2021 Trafficking in Persons Report: Indonesia (US Department of State, 2021)
²⁶⁷ Sallie Yea, *Human Trafficking and Modern Slavery in Asia*, ABC Big Ideas, 10 May 2021

ឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ ឧបករណ៍សម្របសម្រួលសម្រាប់កិច្ចពិភាក្សាតុមូល

កិច្ចពិភាក្សាតុមូលស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មជនទេសចរគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ

ច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្ត ក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ជនសម្របសម្រួល៖ ទម្រង់នេះត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ក្រុម AACT ប្រចាំប្រទេស ដើម្បីប្រើប្រាស់ក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតុមូលលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទម្រង់នេះត្រូវប្រើដោយ ៖

- អ្នកសម្របសម្រួល ដើម្បីជួយសម្រួលដល់កិច្ចពិភាក្សាតុមូល
- អ្នកកត់ត្រា ដើម្បីកត់ត្រាពីការពិភាក្សា៖ អ្នកកត់ត្រាត្រូវប្រើទម្រង់មួយទៀត ដើម្បីកត់ត្រាពីកិច្ចពិភាក្សាតុមូលនីមួយៗ។

ទម្រង់នេះមិនត្រូវចែកជូនទៅសិក្ខាកាម/ជនចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតុមូលនោះទេ ។

សម្រាប់ក្រុមការងារ ASEAN-ACT ប្រចាំប្រទេសប្រើ ដើម្បីបំពេញមុនកិច្ចប្រជុំ និងពិនិត្យក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចប្រជុំ ៖

កាលបរិច្ឆេទ/ពេលវេលា/ទីកន្លែងរៀបចំកិច្ចពិភាក្សាតុមូល	
កាលបរិច្ឆេទ	
ពេលវេលា	
ទីកន្លែង	
ក្រុមការងារ ASEAN-ACT ដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតុមូល	
ឈ្មោះអ្នកសម្របសម្រួល	
ឈ្មោះអ្នកកត់ត្រា	
ឈ្មោះអ្នកបកប្រែ	
បុគ្គលិកផ្សេងទៀតរបស់ ASEAN-ACT ដែលមានវត្តមាន	
ចំនួនសិក្ខាកាមសរុប	
សមាសភាពសិក្ខាកាមដែលបានចូលរួមកិច្ចពិភាក្សាតុមូល	
រដ្ឋាភិបាល/មិនមែនរដ្ឋាភិបាល	
ចំនួនសិក្ខាកាម/យេនឌ័រ	សិក្ខាកាមជាបុរស ៖

	សិក្ខាកាមជាស្ត្រី ៖ ចំនួនសិក្ខាកាមសរុប ៖
ឈ្មោះមុខតំណែងសិក្ខាកាម (សូមពិពណ៌នា) (ឧ.មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់, មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍, ព្រះរាជអាជ្ញា, មេធាវីការពារក្តី, តុលាការ, ជនផ្តល់សេវាដល់ជនរងគ្រោះ, ផ្សេងៗ ជាដើម)	

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ជនសម្របសម្រួល៖

សារធាន៖ កម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) កំពុងធ្វើការសិក្សា ដើម្បីរៀបចំឯកសារមួយ ដែលមានចំណងជើងថា “ការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សក្នុងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន”។ ឯកសារនេះកំពុងរៀបចំដោយ Marika McAdam ដែលជាទីប្រឹក្សាគោលនយោបាយនិងច្បាប់អន្តរជាតិ ឱ្យកម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT)។ ដើម្បីឱ្យឯកសារនៃការសិក្សានេះមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ យើងចង់បានធាតុចូល ដែលរួមមានការយល់ឃើញ និងបទពិសោធន៍នានា ពីសំណាកមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល នៅទូទាំងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន។

គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ បានកំណត់ថា ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្សមិនគួរត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ចំពោះសកម្មភាពខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តដែលជាផលវិបាកនៃការជួញដូរ។ គោលការណ៍នេះមិនមែនលើកលែងទោសចំពោះរាល់បទល្មើស ដែលជនដែលត្រូវគេជួញដូរបានប្រព្រឹត្តនោះទេ ហើយក៏មិនមែនមានន័យថា មិនរាប់បញ្ចូលបទឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរនោះដែរ។ គោលការណ៍នេះត្រូវបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៤ (៧) នៃអនុសញ្ញាអាស៊ានប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ឆ្នាំ ២០១៥) ថា៖ “ស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ បទបញ្ជា បទប្បញ្ញត្តិ និងគោលនយោបាយក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន និងស្ថិតក្នុងករណីសមស្រប ភាគីនីមួយៗត្រូវពិចារណាមិនផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តឡើយ ប្រសិនបើអំពើនោះមានជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរមនុស្ស”។ លើសពីនេះ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះក៏បានចែងផងដែរ នៅក្នុង ACWC នៃគោលការណ៍ណែនាំរំញ័រចយេន ខ្ញុំស្តីពីការជួយស្ត្រីរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស

(ផ្នែកទី ៣, ៣.៦.១) និង ផ្នែកទី ១, c2 នៃគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អ្នកអនុវត្តក្នុងតំបន់អាស៊ាន ស្តីពីការឆ្លើយតបយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌចំពោះការជួញដូរមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព (ឆ្នាំ២០០៧) ។ ជាងនេះទៅទៀត ប្រទេសភាគច្រើននៅទូទាំងតំបន់អាស៊ាន ក៏បានចែងច្បាប់យ៉ាងជាក់លាក់ពី គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះផងដែរ ។

គោលបំណងនៃការពិភាក្សានេះ៖ នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សានេះ យើងនឹងសួរសំណួរជន ដោយផ្ដោតសំខាន់លើប្រធានបទមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម ៖

- ការយល់ដឹង និងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
- ការកាត់ទោសជនដែលត្រូវគេជួញដូរចំពោះបទល្មើស ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងដំណើរការជួញដូរ
- តួនាទីច្បាប់ ក្នុងការការពារជនរងគ្រោះពីការកាត់ទោស និងការផ្ដន្ទាទោស
- គោលការណ៍ណែនាំ គោលនយោបាយនិងកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ព្រមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀង កម្រិតតំបន់នានាពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម
- បញ្ហាប្រឈមនានា និងការអនុវត្តល្អៗ ក្នុងការរក្សា និងអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ ទណ្ឌកម្ម

ជាការពិតណាស់ អ្នកអាចរំលងសំណួរណាមួយក៏បាន ដោយមិនចាំបាច់ឆ្លើយសំណួរដែល អ្នកមិនចង់ឆ្លើយនោះទេ ។ ការពិភាក្សានេះអាចនឹងចំណាយពេលប្រហែល ២.៥ ម៉ោង ។

ការរក្សាការសម្ងាត់៖ យើងនឹងដាក់បញ្ចូលនូវបញ្ជីឈ្មោះអង្គការ និងទីភ្នាក់ងារ ដែលយើង បានជួបពិភាក្សាជាមួយនៅក្នុងការសិក្សានេះ ប៉ុន្តែ នឹងមិនបង្ហាញពីមតិយោបល់របស់បុគ្គល ឬស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធណាមួយ នៅក្នុងរបាយការណ៍នេះទេ ។ រាល់ការកត់ត្រានៅក្នុងការពិភាក្សានេះ នឹងត្រូវប្រើ សម្រាប់ការសិក្សានេះតែប៉ុណ្ណោះ និងមិនធ្វើការចែករំលែកទៅភាគីផ្សេង ក្រៅពីក្រុមការងារនៃកម្មវិធី អាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) នោះទេ ។

សំណួរ៖ តើអ្នកមានសំណួរអ្វីដែរទេ មុនពេលយើងបន្តទៅមុខទៀត ?

ផ្នែកទី ១៖ សំណួរទូទៅ (រយៈពេល២០នាទី)

អ្នកសម្របសម្រួលធ្វើការពន្យល់៖ គោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ចែងថា អ្នកដែលត្រូវគេ ជួញដូរ មិនគួរត្រូវបានផ្ដន្ទាទោស ឬដាក់ទោសចំពោះបទល្មើសដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត ដែលជាលទ្ធផល ផ្ទាល់នៃការជួញដូរ ឬជនជួញដូរបានបង្ខំពួកគេឱ្យប្រព្រឹត្ត ។

តាមការយល់ឃើញរបស់ជន.....

<p>សំណួរទី១៖ តើ អ្នកគិតថា គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានយល់ច្បាស់ និងអនុវត្តនៅក្នុង ប្រទេសរបស់អ្នកដែរឬទេ ?</p> <p>- បើមែន ហេតុអ្វី ឬ បើមិនមែនទេ ហេតុអ្វី ?</p>	
---	--

សំណួរទី ២៖ ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ អ្នកទាក់ទងនឹងការប្រឆាំងការជួញដូរ តើ អ្នកមានតួនាទីអ្វី ក្នុងការលើកកម្ពស់ និងអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងប្រទេសរបស់ជន ?

<p>ភារកិច្ចទាក់ទងនឹងការប្រឆាំងការជួញដូរ [ឧ. មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តី ចៅក្រម មន្ត្រីអន្តោ ប្រវេសន៍ / មន្ត្រីព្រំដែន / អធិការ ការងារ ជនផ្តល់សេវាជូនជនរងគ្រោះ / ផ្សេងទៀត (សូមបញ្ជាក់)]</p> <p>កំណត់សម្គាល់៖ មួយជួរក្នុងសម្រាប់ ជនចូលរួម ១នាក់</p>	<p>តួនាទីក្នុងការលើកកម្ពស់ និងអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការ មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម</p>
សិក្ខាកាមទី ១ ៖	
សិក្ខាកាមទី ២ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៣ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៤ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៥ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៦ ៖	

សិក្ខាកាមទី ៧ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៨ ៖	
សិក្ខាកាមទី ៩ ៖	
សិក្ខាកាមទី ១០ ៖	
សិក្ខាកាមទី ១១ ៖	
សិក្ខាកាមទី ១២ ៖	

ផ្នែកទី ២៖ ការផ្តន្ទាទោស និងការកាត់ទោសជនរងគ្រោះក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង (រយៈពេល ៤០ នាទី)

អ្នកសម្របសម្រួលធ្វើការពន្យល់៖ ជនរងគ្រោះអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួញដូរ។ ទាំងនេះរួមបញ្ចូលឯកសារ ឬបទល្មើសទាក់ទងនឹងអន្តោប្រវេសន៍ ដែលជនរងគ្រោះត្រូវបានជួញដូរឆ្លងដែន។ ក្នុងដំណាក់កាលកេងប្រវ័ញ្ច ជនរងគ្រោះអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងការងារខុសច្បាប់ ជាពិសេសកន្លែងពេស្យាចារខុសច្បាប់។ ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរក្នុងគោលបំណងដកចេញសរីរាង្គអាចត្រូវបានកាត់ទោសពីបទជួញដូរសរីរាង្គ ជាជាងត្រូវបានការពារក្នុងនាមជាជនរងគ្រោះ។ ហើយជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្ម (ដូចជាការដាំដុះគ្រឿងញៀន ការផលិតបារីខុសច្បាប់ ការហោប៉ៅ ចោរកម្ម និងការលក់ទំនិញក្លែងក្លាយ និងការក្លែងបន្លំផលប្រយោជន៍) មានហានិភ័យជាពិសេសក្នុងការកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋដែលពួកគេត្រូវបានជួញដូរ ដើម្បីប្រព្រឹត្ត។

សំណួរទី ៣៖ តើអ្នកដឹងអំពីស្ថានភាពណាមួយដែលជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ឬជនដែលត្រូវបានសន្មតថា ជាជនល្មើសជួញដូរដែលមិនត្រូវបានសម្គាល់ជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើសដូចខាងក្រោមនេះទេ? សូមរៀបរាប់ពីស្ថានភាពដោយសង្ខេប៖

បទល្មើស	ឧទាហរណ៍ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
ការចូលខុសច្បាប់	
ការចាកចេញដោយខុសច្បាប់	
ការស្នាក់នៅខុសច្បាប់	
ការងារខុសច្បាប់	
(ឧ. ពេស្យាចារ / ផ្សេងទៀត)	

បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ	
បទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើពុករលួយ	
បទល្មើសបរិហារកេរ្តិ៍ / បរិហារកេរ្តិ៍	
ការលក់សរីរាង្គ / ការជួញដូរសរីរាង្គ	
បទល្មើសទាក់ទងនឹងការពពោះជំនួស	
ការដាំដុះ ឬជួញដូរគ្រឿងញៀន	
បទល្មើសទាក់ទងនឹងការជួញដូរ (ឧ. ការជួញដូរជនដទៃ)	
ឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងភេរវកម្ម / ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ	
ឧក្រិដ្ឋកម្មតូចតាច	

សំណួរទី ៤៖ តើអ្នកដឹងអំពីស្ថានភាពណាមួយ ដែលជនជួញដូរដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះបទល្មើស ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តក្នុងដំណាក់កាលនៃការជួញដូរដែរឬទេ? បទល្មើសអ្វី? សូមរៀបរាប់ពីស្ថានភាពដោយសង្ខេប៖

បទល្មើស	ឧទាហរណ៍ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

សំណួរទី ៥៖ តើអ្នកមានឧទាហរណ៍នៃជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ ដែលប្រឈមមុខនឹងស្ថានភាព ដូចខាងក្រោមនៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នកដែរឬទេ? តើជនរងគ្រោះទាំងនេះត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវ ការឬអត់? សូមរៀបរាប់យ៉ាងខ្លីអំពីស្ថានភាព។

ការចាប់ខ្លួន	
ការឃុំខ្លួននៅក្នុងកន្លែងអនុវត្តច្បាប់ ឬកន្លែងអន្តោប្រវេសន៍	
ការឃុំឃាំងនៅក្នុងទីជម្រក ឬ កន្លែងថែទាំ	
ការនិរទេស / បង្ខំឱ្យត្រឡប់មកវិញ	
គិតថ្លៃអន្តោប្រវេសន៍ / ពិន័យ	
ការមិនបន្តការស្នាក់នៅ ឬបំណុលការងារ	
ការដកហូតសញ្ជាតិ	
ផ្សេងៗ (សូមបញ្ជាក់)	

សំណួរទី ៦: តើតាមរបៀបណាខ្លះ តើអ្នកគិតថាប្រភេទជនល្មើសជួញដូរខាងក្រោម ត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយហានិភ័យពីការផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត ជាផលវិបាកនៃការជួញដូរលើពួកគេដែរឬទេ ?

បុរសរងគ្រោះ	
ស្ត្រីរងគ្រោះ	
ស្ត្រីស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ខ្ចីយ ជនប្តូរភេទ ភេទដូចគ្នា អន្តរ ភេទ ជនរងគ្រោះជាស្រី	
កុមាររងគ្រោះ	
ប្រជាពលរដ្ឋនៃប្រទេស	
មិនមែនពលរដ្ឋ	
ពលរដ្ឋគ្មានឯកសារ	
ជនរងគ្រោះនៃទម្រង់នៃការ កេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ	
ជនរងគ្រោះនៃទម្រង់មិនផ្លូវ ភេទនៃការកេងប្រវ័ញ្ច	
ផ្សេងៗ (សូមបញ្ជាក់)	

ផ្នែកទី ៣៖ ច្បាប់ទាក់ទងនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្ម (រយៈពេល៤០ នាទី)

អ្នកសម្របសម្រួលធ្វើការពន្យល់៖ អនុសញ្ញាអាស៊ានស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ (ឆ្នាំ ២០១៥) កំណត់ថា៖ “ស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ បទបញ្ជា បទប្បញ្ញត្តិ និងគោលនយោបាយក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន និងស្ថិតក្នុងករណីសមស្រប ភាគីនីមួយៗត្រូវពិចារណាមិនផ្ដន្ទាទោសជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្តឡើយ ប្រសិនបើអំពើនោះមានជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអំពើជួញដូរមនុស្ស” ។ (មាត្រា ១៤ (៧))

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសប្រ៊ុយណេ គោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រូវបានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៤៧ នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ប្រ៊ុយណេ (ឆ្នាំ២០១៩) ដោយចែងថា ជនជួញដូរនឹងមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការចូលខុសច្បាប់ឡើយ ។ លំនៅដ្ឋាន និងការផ្តល់ឱ្យខុសច្បាប់ ឬកាន់កាប់ឯកសារធ្វើដំណើរក្លែងបន្លំ ឬអត្តសញ្ញាណដែលជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃបទល្មើសជួញដូរ។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសកម្ពុជា មាត្រា ៤៤ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ (២០០៨) ការពារការផ្ដន្ទាទោសជនក្រោមអាយុ ១៥ ឆ្នាំ ចំពោះបទល្មើសដែលមានចែងមួយចំនួន រួមទាំងការរួមភេទជាមួយអនីតិជនក្រោមដប់ប្រាំឆ្នាំ (មាត្រា ៤២) ។ និងអំពើមិនសមរម្យចំពោះអនីតិជនក្រោមដប់ប្រាំឆ្នាំ (មាត្រា ៤៣) ។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី មាត្រា ១៨ នៃច្បាប់នៃសាធារណៈរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ីលេខ ២១ (ឆ្នាំ ២០០៧) ស្តីពីការលុបបំបាត់អំពើជួញដូរមនុស្ស ចែងថា "ជនរងគ្រោះដែលប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋក្រោមការបង្ខិតបង្ខំដោយជនល្មើសនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនៃ អំពើជួញដូរមនុស្សមិនត្រូវទទួលបានបន្ទុកព្រហ្មទណ្ឌឡើយ ។"

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសឡាវ មាត្រា ៣៩ (៧) នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ ២០១៥) ចែងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះ 'ដើម្បីត្រូវបានលើកលែងពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌ និងមិនត្រូវឃុំខ្លួនពីបទល្មើសពេស្យាចារ និងអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ។ បន្ថែមពីលើនេះ មាត្រា ២៥ (៦) នៃច្បាប់ស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ និងការការពារស្ត្រី (ឆ្នាំ២០០៤) នៅប្រទេសឡាវ បានកំណត់ថាស្ត្រី និងកុមាររងគ្រោះមានសិទ្ធិ 'មិនត្រូវបានគេកាត់ទោស និងឃុំឃាំងដោយចោទប្រកាន់ពីបទជួញដូរស្ត្រី និងកុមារ ។ ពេស្យាចារ [ឬ] អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ។'

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការប្រឆាំងការរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក (២០០៧) មានចែងក្នុងផ្នែកទី ២៥ ថា មនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការកាត់ទោសព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការចូលខុសច្បាប់ លំនៅឋានខុសច្បាប់ និងការផ្តល់ឱ្យ។ ឬការកាន់កាប់ឯកសារធ្វើដំណើរក្លែងបន្លំ ឬអត្តសញ្ញាណសម្រាប់ការចូល ដែលទង្វើបែបនេះគឺជាផលវិបាកផ្ទាល់នៃការជួញដូរបស់គាត់។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ជំពូកទី v នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (ឆ្នាំ ២០០៥) ការការពារសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះដោយការជួញដូរបានកំណត់ថា ស្ថាប័នកណ្តាលនឹងមិនចាត់វិធានការលើជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានជួញដូរសម្រាប់បទល្មើសណាមួយ នៅក្រោមច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សឡើយ។ ហើយត្រូវកំណត់ថាតើវាសមស្របក្នុងការចាត់វិធានការប្រឆាំងនឹងពួកគេចំពោះបទល្មើសណាមួយដែលកើតឡើងជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការជួញដូរ។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសហ្វីលីពីន៖

- ផ្នែកទី ១៧ នៃច្បាប់សាធារណៈលេខ ៩២០៨ (ឆ្នាំ២០០៣) ដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មដោយ RA ១០៣៦៤ (ឆ្នាំ២០១២) កំណត់ថាជនដែលត្រូវបានជួញដូរមិនត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបានប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលផ្ទាល់ ឬជាឧបត្ថម្ភហេតុ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ។ ឬដោយគោរពតាមបញ្ជាដែលធ្វើឡើងដោយជនល្មើសជួញដូរ។ ផ្នែកនោះក៏ការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរសម្រាប់គោលបំណងពេស្យាចារពីការកាត់ទោស ការផាកពិន័យ ឬការផាកពិន័យផ្សេងទៀតក្រោមក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួល។
- ផ្នែកទី ៨៨ នៃច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលបានកែប្រែសម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់សាធារណរដ្ឋលេខ ៩២០៨ ដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មដោយច្បាប់សាធារណរដ្ឋលេខ ១០៣៦៤ ផ្តល់នូវ 'ការការពារប្រឆាំងនឹងការប្តឹងចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបានប្រព្រឹត្តទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ឬតាមបញ្ជាផ្ទាល់របស់ជនល្មើសជួញដូរ' ដែលចែងថា "ការយល់ព្រមពីជនដែលត្រូវបានជួញដូរចំពោះការកេងប្រវ័ញ្ចដែលមានគោលបំណងគឺមិនអាចយកជាការបានទេ។ ជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរមិនត្រូវទទួលទោសចំពោះអំពើខុសច្បាប់ដែលបានប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់ឬជាឧបទ្វីហេតុឬទាក់ទងនឹងការជួញដូរ ឬដោយគោរពតាមបញ្ជាដែលបានធ្វើឡើងដោយជនជួញដូរទាក់ទងនឹងអំពើនោះឡើយ»។ មាត្រា ៨៩ បន្ថែមថា "ការការពារប្រឆាំងនឹងបណ្តឹងតាមមាត្រា ២០២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួល" ដែលចែងថា "ជនដែលត្រូវបានជួញដូរដើម្បី

ពេស្យាបារមីនត្រូវកាត់ទោស ដាក់ពិន័យ ឬពិន័យក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២០២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌដែលបានកែសម្រួល” ។

នៅប្រទេសសិង្ហបុរី ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០១៤ (លេខ ៤៥ នៃឆ្នាំ ២០១៤) មិនមានបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់ណាមួយដើម្បីការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស ឬការកាត់ទោសឡើយ។

នៅក្នុងប្រទេសថៃ ផ្នែកទី ៤១ នៃច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ប្រទេសថៃ B.E. ២៥៥១(ឆ្នាំ ២០០៨) ចែងថា នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មិនអាចប្រព្រឹត្តចំពោះជនដែលត្រូវបានជួញដូរសម្រាប់ការចូល ឬការស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់ ការផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិត បទល្មើសទាក់ទងនឹងឯកសារ បទល្មើសទាក់ទងនឹងពេស្យាបារ បទល្មើសទាក់ទងនឹងការងារ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។ ប្រទេសថៃក៏ជាហត្ថលេខីនៃពិធីសាររបស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) ឆ្នាំ ២០១៤ នៃអនុសញ្ញាការងារដោយបង្ខំ ដែលចែងថាសមាជិកត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ពួកគេ 'ចាត់វិធានការចាំបាច់ដើម្បីធានាថាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិមិនកាត់ទោស ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម។ លើជនរងគ្រោះនៃពលកម្មដោយបង្ខំ ឬបង្ខំ សម្រាប់ការជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឱ្យប្រព្រឹត្ត ជាលទ្ធផលផ្ទាល់នៃការទទួលរងនូវពលកម្មដោយបង្ខំ ឬកំហិត ។

នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម មិនមានបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់លេខ ៦៦/២០១១/QH១២ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាបការជួញដូរមនុស្សនោះទេ។ ដូចគ្នាដែរគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម មិនត្រូវបានចែងនៅក្នុងក្រឹត្យលេខ ៦២/២០១២/ND-CP ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១២ ដែលចែងពីមូលដ្ឋានសម្រាប់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះពីការជួញដូរ និងការការពារសុវត្ថិភាពជនរងគ្រោះ និងសាច់ញាតិរបស់ពួកគេ និងក្រឹត្យលេខ ០៩/២០១៣/ND-CP ដែលចែងលម្អិតអំពីមាត្រាមួយចំនួននៃច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស។

ទាក់ទងនឹងច្បាប់ដែលមាននៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក តាមទស្សនៈរបស់អ្នក...

<p>សំណួរទី៧៖ តើច្បាប់នេះមានប្រយោជន៍ក្នុងការការពារជនល្មើសជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោសដែរឬទេ? ហេតុអ្វីមាន ឬហេតុអ្វីមិនមាន?</p>	
--	--

<p>សំណួរទី៨៖ តើច្បាប់នេះអនុវត្តក្នុងកម្រិតណា ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • តើអ្នកអាចផ្តល់ឧទាហរណ៍អំពីកន្លែង និងរបៀបដែលវាត្រូវបានអនុវត្តដែរឬទេ ? • តើករណីជួញដូរប្រភេទណា ដែលត្រូវអនុវត្ត និងបទល្មើសប្រភេទណា ? 	
<p>សំណួរទី ៩៖ ដើម្បីអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនេះ តើជនដែលត្រូវបានគេជួញដូរ ចាំបាច់ត្រូវកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថា ជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរដែរឬទេ ?</p>	
<p>សំណួរទី ១០៖ តើមានតួនាទីអ្វី ប្រសិនបើបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះមានតួនាទីនៅដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • តើជនស៊ើបអង្កេតមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងថាតើត្រូវដាក់ការផ្លាស់ប្តូរ ឬអត់ ? 	
<p>សំណួរទី ១១៖ តើបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះមាន តួនាទីអ្វីក្នុងដំណាក់កាលអយ្យការ ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • តើព្រះរាជអាជ្ញាមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការកាត់ទោសឬអត់ ? 	
<p>សំណួរទី ១២៖ តើតុលាការមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងរបៀបដែលពួកគេដោះស្រាយករណីដែលជនល្មើសត្រូវបានជួញដូរដែរឬទេ ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ជាឧទាហរណ៍ តើចៅក្រមមិនអាចកាត់ទោសជនរងគ្រោះ ឬបន្ទុះបន្ថយទោស ឬមិនកត់ត្រាការកាត់ទោសបានទេ ? 	
<p>សំណួរទី ១៣ (សម្រាប់បែបបញ្ចហេតុ)៖ ក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនេះ តើទំនាក់ទំនងត្រូវបានបង្កើតឡើងយ៉ាងដូចម្តេចរវាងបទល្មើស</p>	

<p>របស់ជនល្មើសជួញដូរនិងការជួញដូររបស់គាត់ ?</p>	
<p>សំណួរទី ១៣ (សម្រាប់បែបបង្គាប់បញ្ជា) ៖ ក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនេះ តើបទល្មើសរបស់ជនដែលត្រូវបានជួញដូរមានទំនាក់ទំនងដូចម្តេចជាមួយ ជនល្មើសជួញដូរ ?</p>	

ក្រៅពីច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ ៖

<p>សំណួរទី ១៤ ៖ តើមានបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងទៀតនៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋប្បវេណី ឬច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងការរក្សាគោលការណ៍នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នកដែរឬទេ ?</p> <p>ឧទាហរណ៍ ៖</p> <ul style="list-style-type: none"> • ការការពារផ្នែកច្បាប់នៅក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក • ច្បាប់ដើម្បីទុកចោល ឬលុបចោលកំណត់ត្រាព្រហ្មទណ្ឌ 	
<p>សំណួរទី ១៥ ៖ ផ្អែកតាមចំណេះដឹងរបស់អ្នក តើបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីរក្សាគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មដែរឬទេ ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ហេតុអ្វី ឬហេតុអ្វីមិនមាន ? • តើអ្នកអាចផ្តល់ឧទាហរណ៍ណាមួយពីការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិទាំងនោះបានទេ ? 	

ផ្នែកទី ៤ ៖ គោលការណ៍ណែនាំ គោលនយោបាយនិងកិច្ចព្រមព្រៀង (រយៈពេល ២០ នាទី)

អ្នកសម្របសម្រួលធ្វើការពន្យល់៖ មានគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់តំបន់មួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍នៃគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម រួមទាំង

- គោលការណ៍ណែនាំអំពីយេនឌ័រ ACWC សម្រាប់ការដោះស្រាយស្ត្រីរងគ្រោះដោយការជួញដូរមនុស្ស (ផ្នែកទី III, ៣.៦.១) ៖ 'ជនរងគ្រោះមិនគួរត្រូវបានឃុំខ្លួន ចោទប្រកាន់ ឬកាត់ទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលពួកគេអាចប្រព្រឹត្តជាលទ្ធផលដោយផ្ទាល់ និងភ្លាមៗនៃការជួញដូររបស់ពួកគេ
- គោលការណ៍ណែនាំអ្នកអនុវត្តអាស៊ានស្តីពីការឆ្លើយតបនៃយុត្តិធម៌ឧក្រិដ្ឋកម្ម ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពចំពោះការជួញដូរមនុស្ស (២០០៧) (ផ្នែកទី ១, c2): 'តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនគួរត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬកាត់ទោសពាក់ព័ន្ធនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តដោយពួកគេដែលជាផលវិបាកផ្ទាល់នោះទេ។ ស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ។
- អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នារបស់គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្សក្នុងមហាអនុតំបន់មេគង្គ (២០០៤) ប្តេជ្ញាកម្មជា ចិន ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ និងវៀតណាម ដើម្បី 'ធានាថាជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមិនត្រូវបានឃុំខ្លួននៅក្នុងអន្តោប្រវេសន៍ ការឃុំខ្លួនដោយអាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ (កថាខ័ណ្ឌ ១៦)
- គោលការណ៍ណែនាំរបស់ គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសម្របសម្រួលមេគង្គប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (COMMIT) ស្តីពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ និងការបញ្ជូនបន្ត (សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ចិន ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ និងវៀតណាម) ចែងថា 'ជនជួញដូរមិនត្រូវបានកាត់ទោសក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយសម្រាប់ការបំពានច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ ឬសម្រាប់សកម្មភាពដែលពួកគេជាប់ពាក់ព័ន្ធ។ ផលវិបាកផ្ទាល់នៃស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាជនល្មើសជួញដូរ; ឬឃុំខ្លួន

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រ៊ុយណេ ?

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសកម្ពុជា មានឯកសារគោលនយោបាយទម្រង់ណែនាំ និងនីតិវិធីមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។

- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីទម្រង់ និងនីតិវិធីសម្រាប់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរសម្រាប់ការផ្តល់សេវាសមស្រប (គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងការនឹងជួញដូរមនុស្ស, NCCT, ២០១៥) ចែងនៅ ២.គ, ២: 'ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការ ត្រូវការកំណត់អត្តសញ្ញាណបឋម] ជនបរទេសដែល ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជាផ្លូវការថាជាជនរងគ្រោះមិនត្រូវឃុំខ្លួន ឬចោទប្រកាន់ពីបទអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ និង/ឬពេស្យាចារ។ ពួកគេនឹងត្រូវបានផ្តល់នូវទីជម្រក និងការការពារ ខណៈកំពុងរង់ចាំដំណើរការធ្វើមាតុភូមិនិរន្តរ៍ជាផ្លូវការ។
- សេចក្តីសម្រេចស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការការពារសិទ្ធិកុមារ ដែលត្រូវបានជួញដូរនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ CNCC ថ្ងៃទី ២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧ លេខ 107) ៖ មាត្រា ៤, ២.៣(ក) កុមារដែលត្រូវបានជួញដូរគឺជាជនរងគ្រោះនៃ ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស។ ពួកគេមិនគួរត្រូវបានចាត់ទុកជាពិទ្ធិជន ឬទទួលរង ឬគំរាមកំហែងដោយការដាក់ទណ្ឌកម្មព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសណាមួយដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេក្នុងនាមជាកុមារដែលត្រូវបានជួញដូរ។
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបការជួញដូរមនុស្ស និងការរកងប្រវត្តិផ្លូវភេទ (ការបកប្រែមិនផ្លូវការរបស់ UNIAF ឆ្នាំ ២០០៨) គោលការណ៍ណែនាំទូទៅ ៖ (៤) ពេស្យាចារត្រូវចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះនៃការផ្តល់ឱ្យសម្រាប់ពេស្យាចារ។ ពេស្យាចារមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋកម្មទេ។ ដូច្នេះ ពេស្យាចារបុគ្គលមិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសជាជនប្រព្រឹត្តល្មើសក្រោមច្បាប់ថ្មីនោះទេ។
- ប្រទេសកម្ពុជាក៏មានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOUs) ជាមួយប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ដែលភាគីនានាបញ្ជាក់ថា ស្ត្រី និងកុមាររងគ្រោះត្រូវចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ មិនមែនជាជនល្មើស និងមិនត្រូវផ្តន្ទាទោសជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬណាមួយឡើយ។ បទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់ការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០១៥-២០១៩ មិនមានចែងពីគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០-២០២៤ ក៏មិនទាន់មាននៅឡើយទេ។ គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់ និងការការពារជនរងគ្រោះពីការជួញដូរមនុស្សក្នុងការដោះស្រាយការជួញដូរមនុស្ស

(២០០៩) ដែលបានបញ្ចប់ជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់ច្បាប់លេខ ២១ ឆ្នាំ ២០០៧ លើកឡើងពី បញ្ហាប្រឈមរបស់ជនរងគ្រោះដែលអាចចាត់ទុកថាជាជនល្មើសនៃឧក្រិដ្ឋកម្មទាក់ទងនឹងការជួញ ដូរបស់ពួកគេផងដែរ។ (ទំព័រ ៣៦) និងសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការសម្រាប់មន្ត្រីជំនាញ ដើម្បីយល់ ថាជនរងគ្រោះអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសពាក់ព័ន្ធនឹងការជួញដូរ (ទំព័រ ៤១)។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសឡាវ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការការពារ ការផ្តល់ជំនួយ និងការ បញ្ជូនជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ (ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ លេខាធិការដ្ឋានសម្រាប់គ ណៈកម្មាធិការដឹកនាំជាតិស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០២០) មិនបានបញ្ជាក់ ច្បាស់លាស់អំពីការមិន គោលការណ៍នៃការដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេគោរព គោលការណ៍សិទ្ធិមនុស្ស។ សិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការការពារ; និងការការពារ ជំនួយ និងការ បញ្ជូនជនរងគ្រោះ ស្របតាមផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់ពួកគេ និងផ្អែកលើការយល់ព្រម។

- អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១៤ ជាមួយប្រទេសចិន ចែងថាភាគី 'មិន ត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទ ល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្សនោះទេ។
- អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ ២០១៧ រវាងឡាវ និងថៃ មិនបានបញ្ជាក់ជាក់ លាក់អំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ ប៉ុន្តែ និយាយអំពីយុត្តិធម៌ ការការពារផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ៦) និងតម្រូវការមិនឱ្យពួកគេក្លាយជាជនរងគ្រោះបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណើរការផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ១៧)។

នៅថ្នាក់ជាតិ នៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី មិនមានគោលនយោបាយច្បាស់លាស់ ឬការណែនាំផ្សេងទៀត ដើម្បីអនុម័តឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្មនោះទេ។ នីតិវិធីប្រតិបត្តិការស្តង់ដារត្រូវបាន បង្កើតឡើងដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការប្រឆាំងការរត់ពន្ធជនចំណាកស្រុក (MAPO) ដើម្បីគាំទ្រការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។ ផែនការសកម្មភាពជាតិស្តីពីការ ប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សឆ្នាំ ២០១៦-២០២០ (MAPO) បញ្ជាក់ពីការប្តេជ្ញាចិត្តចំពោះវិធីសាស្ត្រ ដែលផ្តោតលើជនរងគ្រោះ និងផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការព្យាបាលជនល្មើសជួញដូរនិងដើម្បី លើកកម្ពស់គុណភាព ឬការការពារ និងការស្តារនីតិសម្បទា តាមរយៈការលើកកម្ពស់ និងរក្សា។ ជាមួយសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិគ្រប់កម្រិត ដោយមិនគិតពីភេទ អាយុ និងសាសនារបស់ជនរង គ្រោះ។ ផែនការសកម្មភាពជាតិឆ្នាំ ២០២១-២០២៥ បច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានបញ្ចប់។

នៅថ្នាក់ជាតិ ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា បានដាក់បញ្ចូលផែនការសកម្មភាពស្តីពីការការពារជនរងគ្រោះជាច្រើននៅក្នុងផែនការសកម្មភាព ឆ្នាំ ២០១៧-២០២១ របស់ខ្លួន ទោះបីជាមិនមានអ្វីដែលនិយាយជាពិសេសចំពោះការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មក៏ដោយ។ វាក៏មានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ផងដែរ ដែលភាគីនានាបញ្ជាក់ថាជនរងគ្រោះត្រូវបានចាត់ទុកជា ជនរងគ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស និងយល់ព្រមមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស រួមទាំង ប្រទេសថៃ (ឆ្នាំ២០០៩ មាត្រា ៨(ក)) និងជាមួយប្រទេសចិន (ឆ្នាំ២០០៩ មាត្រា ៥(១))

នៅប្រទេសហ្វីលីពីន

- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការការពារសិទ្ធិស្ត្រីដែលត្រូវបានជួញដូរ (គណៈកម្មការហ្វីលីពីនស្តីពីស្ត្រីក្នុងការសម្របសម្រួលជាមួយក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (IACAT) ២០១៣) សង្កត់ធ្ងន់ថា 'ស្ត្រីដែលត្រូវបានជួញដូរគួរតែត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស' (៥.៣.៨.១.១.)
- គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីប្រព័ន្ធបង្កែកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងករណីជួញដូរមនុស្សដែលត្រូវបានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (IACAT) នៅថ្ងៃទី ០២ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៧ តាមរយៈដំណោះស្រាយលេខ ០០៦ ឆ្នាំ ២០១៧ ចែងថា មនុស្សដែលត្រូវបានជួញដូរមានសិទ្ធិ៖ 'មិនត្រូវបានទទួលទោសព្រហ្មទណ្ឌ។ (ឬត្រូវបានចោទប្រកាន់ ឬដាក់ទណ្ឌកម្ម) ចំពោះការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេនៅក្នុងសកម្មភាពខុសច្បាប់ក្នុងអំឡុងពេលបទពិសោធន៍នៃការជួញដូររបស់ពួកគេ។

នៅប្រទេសសិង្ហបុរី វិធីសាស្ត្រជាតិស្តីពីការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ ២០១៦-២០២៦ នៃក្រុមការងារអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស មិនបានចែងពីបញ្ហានៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេ។

នៅប្រទេសថៃ

- គោលនយោបាយជាតិដំណាក់កាលទីពីរ យុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធានការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបការជួញដូរមនុស្ស ឆ្នាំ២០១៧-២០២១ (ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស ឆ្នាំ ២០១៧) គឺស្ងៀមស្ងាត់លើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម ប៉ុន្តែ បានកំណត់ដើម្បីពង្រឹងការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះ។

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

- ប្រទេសថៃក៏មានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ផងដែរ ដែលភាគីនានាបញ្ជាក់ថា ជនរងគ្រោះត្រូវចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះមិនមែនជាជនល្មើស និងយល់ព្រមមិនដាក់ទោសជនរងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស រួមទាំង ជាមួយមីយ៉ាន់ម៉ា (ឆ្នាំ២០០៩), មាត្រា ៨ (ក); និងជាមួយប្រទេសកម្ពុជា (ឆ្នាំ២០១៤) សម្រាប់ស្ត្រី និងកុមារ (មាត្រា ៦) និងវៀតណាម (ឆ្នាំ២០០៨) សម្រាប់ស្ត្រី និងកុមារ (មាត្រា ៦)។ អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) ឆ្នាំ២០១៧ រវាងឡាវ និងថៃ មិនបានបញ្ជាក់ជាក់លាក់អំពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មទេប៉ុន្តែ និយាយអំពីយុត្តិធម៌ ការការពារផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ៦) និងតម្រូវការមិនឱ្យពួកគេក្លាយជាជនរងគ្រោះបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណើរការផ្លូវច្បាប់ (មាត្រា ១៧)។

នៅប្រទេសវៀតណាម ស្តង់ដារអប្បបរមាក្នុងការផ្តល់សេវាដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរមនុស្ស (ក្រសួងការងារ យុទ្ធសាស្ត្រ និងសង្គមកិច្ច ឆ្នាំ ២០១១) គឺនៅស្ងៀមលើគោលការណ៍មិនដាក់ទណ្ឌកម្ម។ មានអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា (MOU) នៅជាមួយប្រទេសថៃ (ឆ្នាំ ២០១៣) និងកម្ពុជា (ឆ្នាំ២០០៤) ដែលបញ្ជាក់ថា ជនរងគ្រោះត្រូវចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ មិនមែនជាជនល្មើស ហើយភាគីភាគីយល់ព្រមមិនដាក់ទោសស្ត្រី និងកុមាររងគ្រោះចំពោះការចូល ឬចេញពីទឹកដីរបស់ខ្លួនដោយខុសច្បាប់។ ប្រទេសល្មើសផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ពីការជួញដូរមនុស្ស។ នៅក្នុង MOU រវាងភាគីឡាវ និងវៀតណាម (ឆ្នាំ២០១០) ប្តេជ្ញាធានាថាជនរងគ្រោះ 'មិនត្រូវបានគេយុំយ៉ាងនិង/ឬដាក់ទណ្ឌកម្មសម្រាប់អន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ឬបទល្មើសរដ្ឋបាលដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត'។ ការចូល ឬចេញពីទឹកដីជាតិរបស់ពួកគេ ឬអំពើខុសច្បាប់ផ្សេងទៀត ដែលជា លទ្ធផលក្លាមៗនៃការជួញដូរ (មាត្រា ២A)។

<p>សំណួរទី ១៦៖ ផ្អែកតាមការយល់ដឹងរបស់អ្នក តើលិខិតូបករណ៍ទាំងនេះមានតួនាទីអ្វីខ្លះ ក្នុងការការពារជនដែលត្រូវគេជួញដូរពីការផ្តន្ទាទោស?</p> <ul style="list-style-type: none"> • តើអ្នកអាចផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ខ្លះៗអំពីរបៀបដែលលិខិតូបករណ៍ទាំងនោះ អនុវត្តជាក់ស្តែងបាន ដែរឬទេ? 	
<p>សំណួរទី ១៧៖ តើនៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក មានគោលការណ៍ណែនាំ ឬគោលនយោបាយ</p>	

<p>អ្វីខ្លះ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនេះ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • តើអ្នកអាចផ្តល់ជាឧទាហរណ៍ខ្លះៗអំពីរបៀបដែលគោលការណ៍ណែនាំឬគោលនយោបាយទាំងនោះអនុវត្តជាក់ស្តែងបានដែរឬទេ?	
---	--

ផ្នែកទី ៥៖ សំណួរមិនកិច្ចពិភាក្សាតុម្តង (រយៈពេល ២០នាទី)

ជនសម្របសម្រួលធ្វើការពន្យល់៖ ឥឡូវនេះ យើងឈានដល់ការបញ្ចប់នៃកិច្ចពិភាក្សារបស់យើង ហើយ។ សម្រាប់ពេលវេលាដែលយើងនៅមាននេះ ខ្ញុំចង់សុំនូវធាតុចូល និងមតិយោបល់បន្ថែមពីជនចំពោះការលើកកម្ពស់ និងអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មឱ្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

<p>សំណួរទី ១៨៖ តើអ្នកយល់ថា អ្វីខ្លះដែលជាបញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗ និង/ឬ កត្តាកំហិតនៅក្នុងច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តចំពោះគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក ?</p>	
<p>សំណួរទី ១៩៖ តើអ្នកមានអនុសាសន៍ និងគំរូការអនុវត្តល្អៗអ្វីខ្លះ ដើម្បីអាចអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងច្បាប់ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្ត ប្រកបដោយជោគជ័យ ?</p>	

សំណួរទី ២០៖ ជាចុងក្រោយនេះ តើអ្នកមាន ៖

- រាល់មតិយោបល់បន្ថែមអំពីគោលការណ៍នៃការមិនដាក់ទណ្ឌកម្មនៅក្នុងប្រទេសរបស់ជន
- ការណែនាំអំពីសម្ភារៈណាមួយ (ឧ. ករណីច្បាប់ របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវ) យើងគួរតែមើល
- ឬ ការផ្តល់យោបល់របស់អ្នកជំនាញដែលយើងគួរនិយាយជាមួយ ?

យោបល់បន្ថែម ៖	
សម្ភារៈដែលគួរតែមាន ៖	
អ្នកជំនាញ ៖	

ចំណុចសម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល ដើម្បីធ្វើក្នុងការបិទកិច្ចពិភាក្សា :

- ប្រសិនបើអ្នកចង់ចែករំលែកមតិយោបល់បន្ថែមណាមួយជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬជួយពួកយើងទៅកាន់ការស្រាវជ្រាវ របាយការណ៍ ច្បាប់ករណី ឬសម្ភារៈផ្សេងទៀត សូមផ្ញើមកពួកយើងតាមរយៈ៖ [email]
- យើងនឹងបកប្រែកំណត់ចំណាំរបស់យើងទៅជាភាសាអង់គ្លេស ដើម្បីផ្តល់ជូនអ្នកនិពន្ធ ។ យើងនឹងមិនកត់ត្រាល្មោះរបស់អ្នកនៅក្នុងកំណត់ត្រាទាំងនោះទេ ។
- យើងសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះពេលវេលារបស់អ្នកនៅថ្ងៃនេះ និងសម្រាប់ការផ្តល់ពេលវេលា និងជំនាញរបស់អ្នកចំពោះការសិក្សាដ៏សំខាន់នេះ ។
- យើងនឹងចែកផ្សាយការសិក្សាចុងក្រោយជាមួយអ្នក នៅពេលវាត្រូវបានធ្វើការបោះពុម្ពផ្សាយ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ មជ្ឈមណ្ឌលអ្នកចូលរួម

យើងខ្ញុំជាអ្នកនិពន្ធ និងក្រុមការងារនៃកម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះបណ្តាអ្នកជំនាញការគ្រប់រូប ដែលបានផ្តល់នូវធាតុចូល ចំណេះដឹង ជំនាញ និងបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងក្នុងការសិក្សានេះ ដែលរួមមានដូចខាងក្រោម៖

Brigjen. Pol. (Purn) Dr. Achmadi, S.H., M.AP, អនុប្រធាន (Vice Chairman), អង្គការការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Jerome Alcantara, នាយកប្រតិបត្តិ (Executive Director), វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងមជ្ឈមណ្ឌលគោលនយោបាយ Blas F Ople (Blas F Ople Policy Center and Training Institute), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Lilian Doris S. Alejo, ជំនួយការជាន់ខ្ពស់នៃព្រះរាជអាជ្ញា (Senior Asst. State Prosecutor) និងជាប្រធានក្រុមការងារប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (Head of Task Force Against TIP (DOJTFATIP), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Ronny Pancratus Anis, S.E., M.Si, អនុប្រធានទទួលបន្ទុកការការពារនៅតំបន់មជ្ឈិមបូព៌ា ២ (Sub-Coordinator for the Protection of the Middle East 2) នាយកដ្ឋានទទួលបន្ទុកការការពារ និងផ្តល់ភាពអង់អាចនៅតំបន់អឺរ៉ុប និងមជ្ឈិមបូព៌ា ទីភ្នាក់ងារការពារពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូនេស៊ី (Directorate for the Protection and Empowerment of Europe and the Middle East Region, Indonesian Migrant Workers Protection Agency (BP2MI))

Chutinate Arsakit, មន្ត្រីសង្គមកិច្ច (Social worker), អង្គការ LIFT អន្តរជាតិ (LIFT International), ប្រទេសថៃ

Tatsana Bannasan, ប្រធានផ្នែកថែទាំជនរងគ្រោះដោយអំពើជួញដូរ និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទលើកុមារ (Director of the Care of Victims of Trafficking and Child Sexual Exploitation) នាយកដ្ឋានប្រតិបត្តិការផ្លូវដែកក្រោមដី (Operation Underground Railroad (O.U.R.) ប្រទេសថៃ

Ma Timotea Barizo, ប្រធានគ្រប់គ្រងគ្រប់ផ្នែកនៃ TCEU (Over all Head Supervisor TCEU) ការិយាល័យទេសន្តរប្រវេសន៍ (Bureau of Immigration (BI)) ប្រទេសហ្វីលីពីន

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Ruth P. Bernabe, ជំនួយការព្រះរាជអាជ្ញាក្រុង (Assistant City Prosecutor), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DoJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Naruephon Boonyaban, ជំនួយការកម្មវិធីជាន់ខ្ពស់ (Senior Programme Assistant), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ប្រចាំទីក្រុងបាងកក (International Organization for Migration Bangkok) ប្រទេសថៃ

លោក Phonepaseith Bouaphanthong បុគ្គលិកបច្ចេកទេស ATD (technical staff ATD), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

លោកស្រី Inthana Bouphasavanh, នាយិកា (Director), សមាគមដើម្បីការអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រី និងការអប់រំច្បាប់ (The Association for Development of Women and Legal Education (ADWLE)), ប្រទេសឡាវ

Christina Phuong Chi Bui, ប្រធានគម្រោង (Project Manager), អង្គការ Pacific Link, ប្រទេសវៀតណាម

Binh Cao, មន្ត្រី (Officer), អង្គការ ABAROLI, ប្រទេសវៀតណាម

Gideon Alfred Cauton, មេធាវី (Attorney), អង្គការបេសកកម្មយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (International Justice Mission), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Pol. Col. Trirong Chaichana, អគ្គនាយិកា (Superintendent) (មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត) (Inquiry Officer), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (Anti-Trafficking in Persons Division), នគរបាលកូមីន្ទថៃ (Royal Thai Police), ប្រទេសថៃ

លោក រដ្ឋា ជ័យ, ប្រធាននាយកដ្ឋាន, ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ, ប្រទេសកម្ពុជា

ឯកឧត្តម ឧត្តមសេនីយ៍ឯក ជីវ ផល្លី, ប្រធាននាយកដ្ឋាន, នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការពារអនីតិជន, អគ្គស្នងការនគរបាលជាតិកម្ពុជា

លោកជំទាវ ជូ ប៊ុនអេង រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងមហាផ្ទៃ និងជាអនុប្រធានអចិន្ត្រៃយ៍នៃគណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Thi Thu Hien Chu, ប្រធានទីបាត់ការ (Head of Division), នាយកដ្ឋានកិច្ចការទូទៅ (Department of General Affairs), តុលាការកំពូល (Supreme People’s Court), ប្រទេសវៀតណាម

Ma. Roda Cisneros, មន្ត្រីកម្មវិធី (Program Officer), មូលនិធិអាស៊ី (The Asia Foundation), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Thi Kim Anh Dang, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យសាធារណៈប្រជាជន (People’s Public College), No. 2, ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Angela Marie M. De Garcia, ការិយាល័យបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យា (Office of Cybercrime), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Jinky Dedumo, នាយកប្រតិបត្តិ (Executive Director), ក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិក្នុងការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (IACAT), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Anita Dewayani, S.H., M.H., អនុប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះ (Head of Sub-Directorate of Pre-Trial, នាយកដ្ឋានកេរ្តិ៍រាងកាយ និងឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន (Directorate of Terrorism and Transnational Crimes), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Attorney General’s Office (AGO)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Hoang Quang Dinh, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer) សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Van Trinh Dinh, អនុប្រធានទីបាត់ការនៃនាយកដ្ឋាននគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Deputy Head of Division Criminal Police Department), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Wimol Dinu, មន្ត្រីសង្គមកិច្ច (Social worker), គម្រោង HUG (HUG Project), ប្រទេសថៃ

Dinh Cong Duong, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

លោក ឯក សំអុល, ប្រធានគម្រោង, អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (IOM), ប្រទេសកម្ពុជា

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Jean Enriquez, នាយកប្រតិបត្តិ (Executive Director), សម្ព័ន្ធប្រឆាំងការជួញដូរស្ត្រី-ប្រចាំតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក (Coalition Against Trafficking in Women-Asia Pacific (CATW-AP)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Barbara Mae P. Flores, ព្រះរាជអាជ្ញារងប្រចាំតំបន់ទី ៦ (Deputy Regional Prosecutor (Reg XI)), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Dr. iur. Asmin Fransiska, S.H., LL.M, ព្រឹទ្ធបុរសនៃមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ (Dean of Law Faculty), មហាវិទ្យាល័យ Atmajaya (University of Atmajaya), ទីក្រុងហ្សាការតា, ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

James Gregorio, មន្ត្រីរដ្ឋបាល (Administrative Officer), លេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាអន្តរទីភ្នាក់ងារប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ (Inter-agency Council Against Trafficking (IACAT) Secretariat), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Thi Van Khanh Ha, ជនសម្របសម្រួលប្រចាំប្រទេស (Country Coordinator), កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP), ប្រទេសវៀតណាម

ហង្ស ជីវ៉ាន់ (Chivorn Hang), ប្រធានលេខាធិការដ្ឋាន, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Hariyanto, ប្រធាន (Chairman), សហភាពពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូនេស៊ី (Indonesian Migrant Workers Union (SBMI)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Anis Hidayah, សមាជិកនៃក្រុមជំនាញការទទួលបន្ទុកលើការលុបបំបាត់ការចូលនៅដោយខុសច្បាប់របស់ពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូនេស៊ី (Member of the Task Force Expert for Syndicate Eradication of Illegal placement of Indonesian Migrant Workers), ទីភ្នាក់ងារការពារពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូនេស៊ី (Indonesian Migrant Workers Protection Agency (BP2MI)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

ហឹម សុភ័ណ្ណ (Sophorn Him), ប្រធានក្រុមគាំទ្រតុលាការ (Court Support Team Leader), អង្គការ APLE ប្រចាំកម្ពុជា

Huong Nhung Hoang, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), នាយកដ្ឋានតស៊ូមតិ (Advocacy Department), សហភាពនារីវៀតណាម (Vietnam Women's Union), ប្រទេសវៀតណាម

Mr. Somboun Hosakoun, មេធាវី (Lawyer), ក្រុមហ៊ុនច្បាប់ Songvilay, ប្រទេសឡាវ

ហ៊ិរ ចន្ទវណ្ណច័ន (Chanvanthorn Hor), មន្ត្រីសង្គមកិច្ច, អង្គការជំនួយផ្លូវច្បាប់ដល់កុមារ និងស្ត្រី (LSCW), ប្រទេសកម្ពុជា

ឯកឧត្តម ហ៊ូ រុទ្ធី, រដ្ឋលេខាធិការ, ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ប្រទេសកម្ពុជា

Ms. Vannaly Inphaphom, ប្រធានផ្នែកប្រឹក្សាយោបល់ (Head of Counseling Division), សហភាពនារីឡាវ (Lao Women’s Union), ប្រទេសឡាវ

Mr. Souliyavong Insisiengmay, មន្ត្រីការពារកុមារ (Child Protection Officer), សមាគមសហគមន៍ណាំជៃ (Namjai Community Association (NCA)), ប្រទេសឡាវ

Dr. Livia Istanina DF Iskandar, M.Sc. Psi., អនុប្រធាន (Vice Chairman), ទីភ្នាក់ងារការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Marija Jovanovic, MJur, MPhil, DPhil (Oxon), សាស្ត្រាចារ្យផ្នែកច្បាប់ (Lecturer in Law), សាកលវិទ្យាល័យ Essex (University of Essex), ចក្រភពអង់គ្លេស

Mohamed Faizal Mohamed Abdul Kadir, អគ្គព្រះរាជអាជ្ញារង (Deputy Chief Prosecutor), ប្រទេសសិង្ហបុរី

Patomchai Kaewnaul, មេធាវី (Lawyer), អង្គការបេសកកម្មយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (International Justice Mission (IJM)), ប្រទេសថៃ

Pol. Col. Runglert Kantajan, អគ្គនាយិក (Superintendent), ការិយាល័យប្រឆាំងបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យាលើកុមារ (Internet Crime Against Children Group TICAC Unit), ផ្នែកបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យា (High-Tech Crime Division), ការិយាល័យស៊ើបអង្កេតបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យា (Cyber Crime Investigation Bureau), នគរបាលកូមីន្ទថៃ (Royal Thai Police), ប្រទេសថៃ

Wassana Kaonoparat, នាយិក (Director), មជ្ឈមណ្ឌលគាំពារនៃមូលនិធិសិទ្ធិកុមារ (The Center for the Protection of Children’s Rights Foundation (CPCR)), ប្រទេសថៃ

Pol. Col. Patcharadanai Karin, អគ្គនាយិក (Superintendent) (មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត) (Inquiry Officer), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (Anti-Trafficking in Persons Division), នគរបាលកូមីន្ទថៃ (Royal Thai Police), ប្រទេសថៃ

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Karsiwen, ប្រធាន (Chairperson), KABAR BUMI, ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Juwita Kayana, S.H, M.H., ប្រធាននៃអង្គភាពប្រតិបត្តិ និងពិនិត្យ (Head of Sub-Unit of Execution and Examination), នាយកដ្ឋានភារកម្ម និងឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន (Directorate of Terrorism and Transnational Crimes), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Attorney General's Office (AGO)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Nithi Keereedech, មេធាវី (Lawyer), ក្រុមហ៊ុនច្បាប់ SR (SR Law), ប្រទេសថៃ

ឧត្តមសន្តិសុខ កែវ ផល្លា, ប្រធានការិយាល័យ, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Mr. Thavone Keophila, ប្រធានផ្នែក (Head of Division), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Ms. Virith Khattingavong, នាយិកា (Director), អង្គការ Sengsavang (ផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅ), ប្រទេសឡាវ

Wanpen Khunthong, ព្រះរាជអាជ្ញាសាធារណៈជំនាញ (Expert Public Prosecutor), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (Department of Trafficking in Persons Litigation), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Office of the Attorney General), ប្រទេសថៃ

Phuong Lien Kieu, អនុប្រធានផ្នែក (Deputy Head of Division), នាយកដ្ឋានលេខ ១៣ (Department No. 13), មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនជាន់ខ្ពស់ (Supreme People's Procuracy), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Huyen Trang Kieu, មន្ត្រី (Officer), នាយកដ្ឋានជំនួយផ្លូវច្បាប់ (Department of Legal Aid), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Ministry of Justice), ប្រទេសវៀតណាម

គង់ វីឡា, នាយកប្រតិបត្តិ, អង្គការប្រឆាំងការជួញដូរកុមារនៅកម្ពុជា (Cambodia ACT)

Ngoc Hoan La, មន្ត្រី (Officer), ផ្នែកលេខ ២ (Division No. 2), នាយកដ្ឋានទំនាក់ទំនងការបរទេស (Foreign Relations Department), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

វះសេនីយ៍ឯក លោ លីន, អនុប្រធាន, នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការពារអនីតិជន អគ្គស្នងការនគរបាលជាតិកម្ពុជា

Thi Hong Luong Le, មន្ត្រីកម្មវិធី (Program Officer), មូលនិធិ Blue Dragan, ប្រទេសវៀតណាម

Mr. Sengphet Liemphacahn, អនុប្រធាន (Deputy Director), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Ministry of Justice), ប្រទេសឡាវ

Liceria S. Lofranco-Rabilas, ព្រះរាជអាជ្ញាទីក្រុង (City Prosecutor), ទីក្រុង OCP Cebu-សមាជិកក្រុមការងារតំបន់ទី ៧ (TF member Region 7), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Pros Lolita L. Lomanta, ជំនួយការជាន់ខ្ពស់របស់ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្តសេប៊ូ (Senior Assistant Provincial Prosecutor (Cebu Province)), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)). ប្រទេសហ្វីលីពីន

Nancy G. Losano, ទីប្រឹក្សារដ្ឋ (State Counsel), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Hai Yen Luong, នាយកមហាវិទ្យាល័យស៊ីបអង្កេតបទល្មើស និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (Head of the Criminology and Criminal Investigation Faculty, សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University,) ប្រទេសវៀតណាម

Hong Loan Luong, ប្រធានកម្មវិធី (Program Director), អង្គការ Pacific Link, ប្រទេសវៀតណាម

Thi Lich Luu, ជនចិត្តសាស្ត្រ (Psychologist), វិទ្យាស្ថានសិក្សាពីមនុស្ស (Institute of Human Studies), ប្រទេសវៀតណាម

ឯកឧត្តម លី តុងហ៊ុយ, អគ្គលេខាធិការរង, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Saravuot Mab, មេធាវី, អង្គការសម្ព័ន្ធចាប់ដៃ (Chab Dai), ប្រទេសកម្ពុជា

Melvin P. Mabulac, នាយកស្តីទី (Acting Chief), មជ្ឈមណ្ឌលប្រតិបត្តិការជាតិ BI (BI National Operations Center), ការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ (Bureau of Immigration), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Ratchapon Maneelek, ប្រធានក្រុមសម្របសម្រួលការគាំពារ និងជំនួយ (Director of Coordinating Assistance and Protecting Group), ផ្នែកប្រឆាំងការជួញដូរ (Division of Anti Trafficking), ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស (Ministry of Social Development and Human Security), ប្រទេសថៃ

លោកស្រី មាស សាអឹម, នាយករងផ្នែកសិទ្ធិស្ត្រី និងកុមារ (Deputy Head of Woman and Children Rights Section), អង្គការ ADHOC, ប្រទេសកម្ពុជា

Glenda Melodillar, មន្ត្រីរដ្ឋបាល (Administrative Officer), លេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាអន្តរាជ្ញាភ្នាក់ងារប្រឆាំងការជួញដូរ (Inter-agency Council Against Trafficking (IACAT) Secretariat), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Rebecca Miller, អ្នកសម្របសម្រួលប្រចាំតំបន់ (Regional Coordinator), ការជួញដូរមនុស្ស និងការតំពន្ធជនទេសន្តរប្រវេសន៍ (Human Trafficking and Migrant Smuggling), ការិយាល័យប្រចាំតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក (Regional Office for Southeast Asia and the Pacific), ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC))

លោក ម៉ុម សុខចារ, នាយក, អង្គការគាំទ្រផ្នែកច្បាប់សម្រាប់កុមារ និងស្ត្រី (LSCW), ប្រទេសកម្ពុជា

Wirawan Mosby, ស្ថាបនិក និងនាយក (Founder and Director), គម្រោង HUG, ប្រទេសថៃ

Eny Rofiatul Ngazizah, មន្ត្រីកម្មវិធីជាតិ OIC ទទួលបន្ទុក CT/LMHD (OIC National Programme Officer CT/LMHD), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (IOM), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Pol.Lt.Col. Supoj Noisawan, អនុប្រធាន (មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត) (Deputy Superintendent (Inquiry Officer)), អនុផ្នែកទី ៣ (Sub-Division 3), នាយកដ្ឋានបង្ក្រាបបទល្មើស (Crime Suppression Division), ក្រុមការងារប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សនៅប្រទេសថៃ (Thailand Anti-Trafficking in Persons Task Force), នគរបាលកូមិន្ទថៃ (Royal Thai Police), ប្រទេសថៃ

Judha Nugraha, ប្រធាននាយកដ្ឋានការពារប្រជាពលរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី និងនីតិបុគ្គល (Director for the Protection of Indonesian Citizen and Legal Entities), អគ្គនាយកដ្ឋានពិធីសារ និងកិច្ចការ

កុងស៊ុល (Directorate General for Protocol and Consular Affairs), ក្រសួងការបរទេស (MOFA), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Mohamad Nurdin, ជនការទូតទី១ (First Functional Diplomat), ក្រសួងការបរទេស (Ministry of Foreign Affairs), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Duc Hanh Nguyen, នាយករង (Vice Principal), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Bich Hien Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), សាកលវិទ្យាល័យប៉ូលីស (Police University), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Hong Anh Nguyen, ប្រធានកម្មវិធី (Program Manager), គណៈប្រតិភូសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំនៅវៀតណាម (The Delegation of the European Union to Vietnam), ប្រទេសវៀតណាម

Hai Hoa Nguyen, មន្ត្រី (Officer), ផ្នែកទី ៥ (Division No. 5), នាយកដ្ឋាននគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Department of Criminal Police), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thanh Huong Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Loan Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Tan Thuong Nguyen, នាយកមហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Head of Criminal Police Faculty), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជន លេខ ២ (People's Police College, No. 2), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Huyen Trang Nguyen, មន្ត្រី (Officer), នាយកដ្ឋានកិច្ចការទូទៅ (Department of General Affairs), តុលាការប្រជាជនកំពូល (Supreme People's Court), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Hong Van Nguyen, មន្ត្រី (Officer), សាលាបណ្ឌិតសភានគរបាលប្រជាជន (People's Police Academy), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Kim Dung Nguyen, នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ (Administrative and Criminal Laws Department), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Ministry of Justice), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Loc Nguyen, ប្រធានផ្នែក (Head of Division), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Mai Anh Nguyen, អនុប្រធានផ្នែក (Deputy Head of Division), នាយកដ្ឋានគាំពារសង្គម (Department of Social Vices Prevention), ក្រសួងការងារ យុទ្ធជនពិការ និងសង្គមកិច្ច (Ministry of Labour, Invalids and Social Affairs (MOLISA)), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Mai Thuy Nguyen, ជនសម្របសម្រួលគម្រោងជាតិ (National Project Coordinator), អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (International Labour Organisation (ILO)), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Man Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), នាយកដ្ឋានសមភាពយេនឌ័រ (Department of Gender Equality), ក្រសួងការងារ យុទ្ធជនពិការ និងសង្គមកិច្ច (Ministry of Labour, Invalids and Social Affairs (MOLISA)), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Ngan Nguyen, មន្ត្រី (Officer), នាយកដ្ឋានលេខ ១៣ (Department No. 13), មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនជាន់ខ្ពស់ (Supreme People's Procuracy), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thanh Huyen Nguyen, មន្ត្រី (Officer), នាយកដ្ឋានកិច្ចការច្បាប់ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល និងតុលាការ (Department of Legal Affairs and Administrative and Judicial Reform), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thanh Nguyen, មន្ត្រីសង្គមកិច្ច (Social Worker), អង្គការ Pacific Link, ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thanh Tu Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យនីតិសាស្ត្រហាណូយ (Hanoi Law University), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thu Ha Nguyen, ការគ្រប់គ្រងករណី (Case Management), អង្គការ Hagar អន្តរជាតិ, ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thuy Hanh Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Criminal Police Faculty), សាលាបណ្ឌិតសកានគរបាលប្រជាជន (People's Police Academy), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thuy Hang Nguyen, នាយករងមហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Deputy Head of Criminal Police Faculty), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជន លេខ ២ (People's Police College No. 2), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thuy Nguyen, មន្ត្រី (Officer), ផ្នែកលេខ ៥ (Division No. 5), នាយកដ្ឋាននគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Department of Criminal Police), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Van Huong Nguyen, នាយកមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ Head of Criminal Law Faculty, សាកលវិទ្យាល័យសាស្ត្រហាណូយ (Hanoi Law University), ប្រទេសវៀតណាម

Van Oanh Nguyen, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Criminal Police Faculty), សាលាបណ្ឌិតសកានគរបាលប្រជាជន (People's Police Academy), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Van Tat Nguyen, អនុប្រធាន (Deputy Director), នាយកដ្ឋានលេខ ២ (Department No. 2), មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនជាន់ខ្ពស់ (Supreme People's Procuracy), ប្រទេសវៀតណាម

Viet Dung Nguyen, មន្ត្រី (Officer), នាយកដ្ឋាននីតិកម្ម (Legal Department), តុលាការប្រជាជនកំពូល (Supreme People's Court), ប្រទេសវៀតណាម

Xuan Ha Nguyen, នាយករងមហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Deputy Head of Criminal Police Faculty), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជន លេខ ២ (People's Police College No. 2), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Monton Ongmali, មន្ត្រីនីតិកម្ម (Legal Officer) កម្រិតវិជ្ជាជីវៈ (Professional Level), ការិយាល័យតុលាការ (Office of the Judiciary), ប្រទេសថៃ

Mr. Thanakone Ousavang, មន្ត្រីនីតិកម្ម (Legal Officer), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (IOM), ប្រទេសឡាវ

Ms. Xoukiet Panyanouvong, ប្រធានអង្គការ (Chief of Party), អង្គការ Winrock អន្តរជាតិ, ប្រទេសឡាវ

Janejinda Pawadee, មន្ត្រីសង្គមកិច្ច (Social worker), អង្គការ LIFT អន្តរជាតិ, ប្រទេសថៃ

ឯកឧត្តម ប៉ែន ពេជ្រសាលី, អគ្គនាយក, អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងព្រហ្មទណ្ឌ, ក្រសួងយុត្តិធម៌, ប្រទេសកម្ពុជា

Hai Trung Pham, នាយករងមហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Deputy Head of Criminal, Police Faculty), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជន លេខ ១ (Police College No. 1), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

លោក ផាត សំអាត, ប្រធានកម្មវិធីប្រចាំតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ (Southeast Program Manager), អង្គការ Hagar អន្តរជាតិ, ប្រទេសកម្ពុជា

Mr. Xaysomphone Phetsomphou, តុលាការ (Judge), តុលាការកំពូលប្រជាជន (People's Supreme Court (PSC)), ប្រទេសឡាវ

Ms. Lattanong Phienmany, អនុប្រធានផ្នែក (Deputy head of Division), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (ATD), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Pol.Col. Kenechanh Phommachack, អនុប្រធាននាយកដ្ឋាននគរបាល (Deputy Directors of Police Dept), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

លោកស្រី ផុន ពុទ្ធបុរី, ប្រធាននាយកដ្ឋាន, ក្រសួងកិច្ចការនារី (MoWA), ប្រទេសកម្ពុជា

Ms. Sourivonexay Phormmala, មន្ត្រីគម្រោងជាន់ខ្ពស់ (Senior Project Officer), មូលនិធិអាស៊ី (TAF), ប្រទេសឡាវ

Ms. Kongseng Piengpanya, ជនសម្របសម្រួលកម្មវិធី (Program Coordinator), អង្គការ Village Focus International (VFI), ប្រទេសឡាវ

លោក ភឿត ពិសី, ជំនួយការផ្នែកច្បាប់, អង្គការគាំទ្រផ្នែកច្បាប់សម្រាប់កុមារ និងស្ត្រី (LSCW), ប្រទេសកម្ពុជា

លោកជំទាវ ប៉ុណ្ណ សំខាន់, អគ្គលេខាធិការ, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Kanjana Poolkaew, ប្រធានផ្នែកគាំពារការងារ (Director of Labour Protection Division), នាយកដ្ឋានគាំពារ និងសុខុមាលភាពការងារ (Department of labour protection and welfare), ក្រសួងការងារ (Ministry of Labour), ប្រទេសថៃ

Sayan Poonpermboon, ប្រធានស្តីទីនៃផ្នែកទី១ ប្រឆាំងបទល្មើសជួញដូរមនុស្ស (Acting Head of Human Trafficking Crime Division 1), នាយកដ្ឋានស៊ើបអង្កេតពិសេស (Department of Special Investigation), ប្រទេសថៃ

Wipada Prasanpeangsri, មេធាវី (Lawyer), ប្រតិបត្តិការរថភ្លើងក្រោមដី (Operation Underground Railroad (O.U.R.)), ប្រទេសថៃ

Ronnasit Proeksayajiva, ប្រធាន (Chairman), មូលនិធិ Ronnasit, ប្រទេសថៃ

លោកស្រី ព្រំ សុខន, ប្រធាន, នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងសមាហរណកម្មជនរងគ្រោះ, ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា (MoSVY), ប្រទេសកម្ពុជា

Adi Purwanto, S.H., M.H., មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ (Immigration Officer), អនុផ្នែកស៊ើបអង្កេត (Sub-Directorate of Investigation), នាយកដ្ឋានតាមដាន និងកាត់ទោសអន្តោប្រវេសន៍ (Directorate of Immigration Monitoring and Prosecution), អគ្គនាយកដ្ឋានអន្តោប្រវេសន៍ (Directorate General of Immigration), ក្រសួងច្បាប់ និងសិទ្ធិមនុស្ស (Ministry of Law and Human Rights), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Marie Michelle Munoz Quezon, មន្ត្រីការពារកុមារ (Child Protection Officer), អង្គការ UNICEF, SAFERKIDS PH, ប្រទេសហ្វីលីពីន

Mr. Xaysana Rajvong, អនុប្រធាននាយកដ្ឋានព្រហ្មទណ្ឌ (Deputy Director of Criminal Dept), OSPP, ប្រទេសឡាវ

Varamon Ramangkura, ចៅក្រមនៃការិយាល័យប្រធានតុលាការកំពូល (Judge of the Office of the President of the Supreme Court), ការិយាល័យតុលាការ (Office of the Judiciary), ប្រទេសថៃ

លោកជំទាវ រ៉ែន សិរីលក្ខណា, អគ្គលេខាធិការរង, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Sugunya Rattananakin, ព្រះរាជអាជ្ញាសាធារណៈជាន់ខ្ពស់ (Senior Expert Public Prosecutor), នាយកដ្ឋានវិវាទការជួញដូរមនុស្ស (Department of Trafficking in Persons Litigation), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Office of the Attorney General), ប្រទេសថៃ

Dollaya Rochanahastin, មន្ត្រីសង្គមកិច្ចកម្រិតអ្នកអនុវត្ត (Social Worker Practitioner Level), ផ្នែកប្រឆាំងការជួញដូរ (Division of Anti Trafficking), ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស (Ministry of Social Development and Human Security), ប្រទេសថៃ

Hazel Roxas, មន្ត្រីប្រតិបត្តិផ្នែករដ្ឋបាល (Executive Officer for Admin), ការិយាល័យជាតិស៊ើបអង្កេត (National Bureau of Investigation (NBI)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Jatuporn Saenghiran, អគ្គនាយករង (Deputy Director-General), នាយកដ្ឋានវិវាទការជួញដូរមនុស្ស (Department of Trafficking in Persons Litigation), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Office of the Attorney General), ប្រទេសថៃ

Chaleerat Saengsuwan, ជនសម្របសម្រួលកម្មវិធី (Program Coordinator), សម្ព័ន្ធប្រឆាំងការជួញដូរ (Alliance Anti Traffic (AAT)), ប្រទេសថៃ

សាន សូនី, មេធាវី, អង្គការសម្ព័ន្ធចាប់ដៃ (Chab Dai), ប្រទេសកម្ពុជា

Pol.Lt.Col. Thidet Satjanurakwong, អនុប្រធាន (មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត) (Deputy Superintendent (Inquiry Officer)), ផ្នែកស៊ើបអង្កេត (Investigation Division), ការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ (Immigration Bureau), នគរបាលក្សមិន្ទថៃ (Royal Thai Police), ប្រទេសថៃ

RD Chrisanctus Paschalis Saturnus, ប្រធាន (Chairman), គណៈកម្មការសម្រាប់យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាព - ការថែទាំជនទេសន្តរប្រវេសន៍ និងជនពនេចរ (Commission for Justice and Peace – the Pastoral Care of Migrants and Itinerant People, (KKPMP)), តំបន់ Pangkal Pinang, ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Mr. Vongtavanh Sayavong, ជនសម្របសម្រួលគម្រោងជាតិ (National Project Coordinator), អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO), ប្រទេសឡាវ

លោក សេក សារឿន, អង្គការបេសកកម្មយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (IJM), ប្រទេសកម្ពុជា

Cristina Sevilla, មេធាវី (Attorney), សម្ព័ន្ធប្រឆាំងការជួញដូរស្ត្រី-តំបន់អាស៊ី ប៉ាស៊ីហ្វិក (Coalition Against Trafficking in Women-Asia Pacific (CATW-AP)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Papop Siamhan, នាយកកម្មវិធី (Program Director), មូលនិធិសិទ្ធិមនុស្ស និងអភិវឌ្ឍន៍ (Human Rights and Development Foundation (HRDF)), ប្រទេសថៃ

Noor Sidharta, អគ្គលេខាធិការ (General Secretary), ទីភ្នាក់ងារការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Jacob Sims, នាយក, អង្គការបេសកកម្មយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (IJM), ប្រទេសកម្ពុជា

Ermelina Singereta, ជនសម្របសម្រួលក្នុងអង្គភាពច្បាប់ (Coordinator in Law Unit), សម្ព័ន្ធជាតិប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សរបស់ឥណ្ឌូនេស៊ី (National Coalitions of Indonesian Anti TIP (JARNAS Anti TPPO)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Mr. Nanthasay Singhak, មន្ត្រីបច្ចេកទេសនៃនាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (technical staff ATD), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Ms. Vadsana Sinthavong, ប្រធានគម្រោងជាន់ខ្ពស់ (Senior Project Manager), មូលនិធិអាស៊ី (The Asia Foundation (TAF)), ប្រទេសឡាវ

Lt.Jg. Songpaow Smiti, មន្ត្រីវិភាគគោលនយោបាយនិងផែនការសកម្មភាព (កម្រិតអ្នកអនុវត្ត) (Policy and Action Plan Analyst Officer (Practitioner Level)), បញ្ជាការដ្ឋានបង្ការ ទប់ស្កាត់ ការជួញដូរពលកម្ម (Command Center of Prevention on Labour Trafficking), ក្រសួងការងារ (Ministry of Labour), ប្រទេសថៃ

Wannapa Sookkhong, ប្រធាននាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (Director of Division of Anti Trafficking), ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស (Ministry of Social Development and Human Security), ប្រទេសថៃ

Sorrakrai Sornsri, មេធាវី/ជនស្រាវជ្រាវ (Lawyer/ Researcher), ក្រុមហ៊ុនច្បាប់ SR (SR Law), ប្រទេសថៃ

Mingwarin Srisiripong, ព្រះរាជអាជ្ញាសាធារណៈផ្នែក (Divisional Public Prosecutor), នាយកដ្ឋានវិវាទការជួញដូរមនុស្ស (Department of Trafficking in Persons Litigation), ការិយាល័យអគ្គមេធាវី (Office of the Attorney General), ប្រទេសថៃ

Polwish Subsrisonjai, ជនសម្របសម្រួលកម្មវិធី (Program Coordinator), មូលនិធិសិទ្ធិមនុស្ស និងអភិវឌ្ឍន៍ (Human Rights and Development Foundation (HRDF)), ប្រទេសថៃ

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Dr. Sudharmawatiningsih, S.H., M.Hum., ក្រឡាបញ្ជីវិស័យក្នុងសម្រាប់សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ (Young Clerk for Criminal Cases), ការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី (Clerk Office), តុលាការកំពូល (Supreme Court), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Dwi Sugiarto, S.H., M.H., ចៅក្រម/ក្រឡាបញ្ជីជំនួសការិយាល័យក្រឡាបញ្ជី (Judiciary Judge/ Substitute Clerk of the Clerk Office), តុលាការកំពូល (Supreme Court), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Bagus Suharyono, ប្រធានផ្នែក Echelon IV - PPNS (Echelon IV - Head of PPNS section), អគ្គនាយកដ្ឋានអន្តោប្រវេសន៍ (Immigration Directorate General), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Desiree Ann Sumalinog, មន្ត្រីរដ្ឋបាល (Administrative Officer V), លេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាអន្តរភ្នាក់ងារប្រឆាំងការជួញដូរ (Inter-agency Council Against Trafficking (IACAT) Secretariat), នាយកដ្ឋានយុត្តិធម៌ (Department of Justice (DOJ)), ប្រទេសហ្វីលីពីន

Nono Sumarsono, ប្រធានគម្រោង SAFE Seas (Project Director SAFE Seas Project), អង្គការ PLAN Yayasan អន្តរជាតិ (Yayasan PLAN International), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

លោកស្រី សុន សុខាលីដា, ប្រធាននាយកដ្ឋានកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ, អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងព្រហ្មទណ្ឌ, ក្រសួងយុត្តិធម៌ (MoJ), ប្រទេសកម្ពុជា

Drs. Hasto Atmojo Suroyo, M. Krim, ប្រធាន (Chairman), ទីភ្នាក់ងារការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Dr. Ida Susanti, S.H., LL.M, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), សាកលវិទ្យាល័យ Parahyangan, (University of Parahyangan), តំបន់ជ្វាខាងលិច (West Java), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Susilaningtias, S.H., M.H., អនុប្រធាន (Vice Chairman), ទីភ្នាក់ងារការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Wahyu Susilo, S.S., នាយកប្រតិបត្តិ (Executive Director), ការថែទាំជនទេសន្តរប្រវេសន៍ (Migrant CARE), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Apinya Tajit, អនុប្រធាន, មជ្ឈមណ្ឌល Stella Maris (Stella Maris Center), ប្រទេសថៃ

Thamma Tajit, មន្ត្រីប្រចាំការនៅតំបន់ Stella Maris Rayong (Fieldwork at Stella Maris Rayong), មជ្ឈមណ្ឌល Stella Maris (Stella Maris Center), ប្រទេសថៃ

Chonticha Tangworamongkon, ជនសម្របសម្រួលគម្រោងជាតិ (National Project Coordinator), អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (International Labour Organization (ILO)), ប្រទេសថៃ

Pol.Maj. Arit Tatsaphan, អនុប្រធានការិយាល័យឧក្រិដ្ឋកម្មជួញដូរមនុស្ស (Deputy Director of Bureau of Human Trafficking Crime), នាយកដ្ឋានស៊ើបអង្កេតពិសេស (Department of Special Investigation), ប្រទេសថៃ

Mr. Khamphone Thaochervang, អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន (Deputy of Division), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Ministry of Justice), ប្រទេសឡាវ

Mr. Thongphanh Thilasack, ប្រធាននាយកដ្ឋាន (Head of Division), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរក្រុងវៀងច័ន្ទ (Vientiane Anti-Trafficking Division), ប្រទេសឡាវ

Mr. Viengpasith Thipphasouda, ជនសម្របសម្រួលគម្រោងជាតិ (National Project Coordinator), អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (International Labour Organization (ILO)), ប្រទេសឡាវ

ឯកឧត្តម តេ សុដ្ឋាវ៉ត, អគ្គនាយករង, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

Dinh Hai Tran, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យស៊ើបអង្កេតបទល្មើស និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (Criminology and Criminal Investigation Faculty), សាកលវិទ្យាល័យហាណូយ (Hanoi Procuratorate University), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Hong Tran, មន្ត្រីកម្មវិធី (Program Officer), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (International Organisation for Migration (IOM)), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Hong Yen Tran, ជំនួយការទំនាក់ទំនង (Communication Assistant), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (International Organisation for Migration (IOM)), ប្រទេសវៀតណាម

Duy Thuyen Trinh, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជនលេខ ២ (People's Police College No. 2), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

ឯកឧត្តម អ៊ុក ហេសិលា, អគ្គនាយករងទទួលបន្ទុកផ្នែកនីតិកម្ម (Deputy Director General in charge of Legislation), នាយកដ្ឋានអន្តោប្រវេសន៍ (Immigration Department), ក្រសួងមហាផ្ទៃ (MoI), ប្រទេសកម្ពុជា

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Mr. Somsanouk Vannabouathong, ប្រធានផ្នែក (Head of Division), ព្រះរាជអាជ្ញាក្រុងវៀងច័ន្ទ (Vientiane Prosecutor), ប្រទេសឡាវ

Siriwan Vongkietpaisan, ប្រធានគម្រោង/ប្រធានមេធាវី/ជនស្រាវជ្រាវ (Project Chief/ Chief Lawyer/ Researcher), ក្រុមហ៊ុនច្បាប់ SR (SR Law), ប្រទេសថៃ

Manh Tuan Vu, សាស្ត្រាចារ្យ (Lecturer), មហាវិទ្យាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌ (Criminal Police Faculty), មហាវិទ្យាល័យប៉ូលីសប្រជាជនលេខ ២ (People’s Police College No. 2), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security), ប្រទេសវៀតណាម

Thi Thu Huong Vu, អនុប្រធាន (Deputy Director), ទីភ្នាក់ងារជាតិជំនួយផ្នែកច្បាប់ (National Legal Aid Agency), ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Ministry of Justice), ប្រទេសវៀតណាម

Ngoc Binh Vu, ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ (Senior Adviser), វិទ្យាស្ថានសម្រាប់ការសិក្សាប្រជាជន គ្រួសារ និងកុមារ (IPFCS) ចំណុះក្រោមសម្ព័ន្ធសមាគមវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យាវៀតណាម (Institute for Population, Family and Children Studies (IPFCS) under the Viet Nam Union of Science and Technology Associations), ប្រទេសវៀតណាម

Anastasia Vynnychenko, មន្ត្រីកម្មវិធី (Program Officer), អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (International Organisation for Migration (IOM)), ប្រទេសវៀតណាម

Hadi Wahyuningrum, ប្រធានផ្នែកការពារ និងផ្តល់ភាពអង់អាច ប្រចាំតំបន់អឺរ៉ុប និងមជ្ឈិមបូព៌ា (Director of Protection and Empowerment of the European and Middle East region), ទីភ្នាក់ងារការពារពលករចំណាកស្រុកឥណ្ឌូនេស៊ី (Indonesian Migrant Workers Protection Agency (BP2MI)), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Samruam Waiwasa, បុគ្គលិកអភិវឌ្ឍន៍សង្គម (Social Development Worker), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស (Division of Anti Trafficking), ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសន្តិសុខមនុស្ស (Ministry of Social Development and Human Security), ប្រទេសថៃ

Agatha C Wangge, S.H, ព្រះរាជអាជ្ញា (Prosecutor), ការិយាល័យព្រះរាជអាជ្ញានៃខេត្តជ្វាខាងលិច (West Java Provincial Prosecutor’s Office), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

(Dr. iur.) Antonius PS Wibowo, S.H., M.H., អនុប្រធាន (Vice Chairman), ទីភ្នាក់ងារការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី (Witness and Victim Protection Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Danny Dwi Wulandari, ប្រធានផ្នែកនៃស្ថាប័នរដ្ឋ (Head of section government institutions), ទីភ្នាក់ងារជាតិប្រឆាំងកេរកម្ម (National Counter-Terrorism Agency), ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

Mr. Sonephet Xayasith, មន្ត្រីបច្ចេកទេស (technical staff), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (ATD), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Mr. Khanpane Xayavong, ប្រធានការិយាល័យ (Head of Division), នាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (ATD), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Pol.Col. Lathsamie Xayyakham, អគ្គនាយកនៃនាយកដ្ឋានប្រឆាំងការជួញដូរ (Director General of Anti-Trafficking Department (ATD)), ក្រសួងសន្តិសុខសាធារណៈ (Ministry of Public Security (MoPS)), ប្រទេសឡាវ

Sallie Yea, Tracey Banivanua Mar, ជនស្រាវជ្រាវ (Principal Research Fellow), នាយកដ្ឋានស៊ើបអង្កេតសង្គម (Department of Social Inquiry), សាកលវិទ្យាល័យ La Trobe (La Trobe University), ទីក្រុង Victoria, ប្រទេសអូស្ត្រាលី

Mr. Nyoua Herr Xia Yee, តុលាការ (Judge), PSC, ប្រទេសឡាវ

លោក យ៉ែម ច័ន្ទណារ៉ុ, អគ្គលេខាធិការរង, គណៈកម្មាធិការជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្ស (គ.ជ.ប.ជ), ប្រទេសកម្ពុជា

លោក យស សុខមរិន អនុប្រធាននាយកដ្ឋានកិច្ចការកុងស៊ុល, ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ (MoFAIC), ប្រទេសកម្ពុជា

Ayu Hannah Zaimah, ជំនួយការគម្រោងដំណាក់កាលទី ២ អង្គការប្រឆាំងនឹងការជួញដូរ និងទេសន្តរប្រវេសន៍ការងារ អង្គការអន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍ (IOM) ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

យើងខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅផងដែរ ចំពោះសហការីនៃកម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) ដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងសម្រាប់ការសិក្សានេះ ក្នុងនោះរួមមាន Dang Thi Hanh, Manichanh Keoviriyavong, លោក ណែ ឈួន, Archemides Siguan, Apiradee Thienthong និង Nurul Qoiriah ដែលបានជួយសម្របសម្រួលក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់តុមូល។ យើងខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរ ចំពោះក្រុមគាំទ្រ នៃកម្មវិធីអាស៊ាន-អូស្ត្រាលីប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស (ASEAN-ACT) ក្នុងនោះរួមមាន Thet Sandar

McAdam (ថ្ងៃទី ១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២២)

សេចក្តីព្រាងចុងក្រោយលើកទី ៤ ចុងក្រោយ

Aung, Phadsada Chanthavong, Tran Thu Huong, Vikanya Jearaditharporn, Thi Thanh Hang Le, Thi Van Nguyen, Darlene Pajarito, លោកស្រី ពីម ម៉ាលី, Bich Phuong Pham, Chanita Rochananond, Methinee Sangsuwan, Thu Huong Tran និង លោក អ៊ិន រុំទ្រី ។

ឯកសារពិគ្រោះ

American Bar Association, *Post-Conviction Advocacy for Survivors of Human Trafficking: A Guide for Attorneys* (American Bar Association, 2016)

Anchan, Christine, 'Protecting the imperfect victim: expanding 'safe harbours' to adult victims of sex trafficking', *William & Mary Journal of Race, Gender and Social Justice*, Vol 23 (2016-2017) November 2016

Anti-Slavery International, *Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe: Exploratory Study and Good Practices* (Anti-Slavery International, 2014)

Balgamwalla, Sabrina, 'Trafficking in Narratives: Conceptualizing and Recasting Victims, Offenders, and Rescuers in the War on Human Trafficking', *Denver Law Review*, Vol 94:1, January 2016.

Chapkis, Wendy, 'Trafficking, Migration, and the Law: Protecting Innocents, Punishment Migrants', *Gender & Society*, Vol. 17, No. 6, December 2003, 923-937.

Dempsey, Michelle Madden, 'Decriminalizing Victims of Sex Trafficking', *American Criminal Law Review*, 2015, Vol 52:207,

Derenčinović, Davor, 'Comparative Perspectives on Non-Punishment

Of Victims of Trafficking In Human Beings' (2014) 46 *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul* 63, 3-20

Dettmeijer-Vermeulen, Corrinne, and Luuk Esser, 'The victim of human trafficking as offender: A combination with grave consequences A reflection on the criminal, immigration and labour law procedures involving a victim of human trafficking in the Dutch Mehak case', *Journal of Trafficking and Human Exploitation*, 2017, Vol. 1 Nr. 1, 77-94

ECPAT International, *Through the eyes of the child: Barriers to Access to Justice and Remedies for Child Victim of Sexual Exploitation* (ECPAT International, 2017)

Empower, 'Hit and Run: The impact of anti-trafficking policy and practice on Sex Worker's Human Rights in Thailand' (RATS-W Team, Empower, 2012).

Gerry QC, Felicity., Karen Gomez Dumpit, Sara Kowal, Courtney Keefe, 'Human trafficking and the proposed reintroduction of the death penalty', 3 April 2020, *International Bar Association*, ibanet.org accessed 30 September 2021

Giammarinaro, Maria Grazia., Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, *The Importance of implementing the non-punishment provision: the obligation to protect victims* (United Nations, Geneva, 30 July 2020)

Giammarinaro, Maria Grazia., Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, *Trafficking in persons, especially women and children*, Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, UN Doc. A/HRC/44/45 (6 April 2020)

Global Alliance Against Trafficking Traffic in Women, *Sex Workers organising for change: Self-representation, community mobilisation, and working conditions* (GAATW, 2018).

Guidance on the issue of appropriate criminal justice responses to victims who have been compelled to commit offences as a result of their being trafficked: Background paper prepared by the Secretariat for the Working Group on Trafficking in Persons, Vienna 10 and 11 September 2020, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2020/2 (15 June 2020).

The Human Trafficking Legal Centre, *Prosecution at any cost? The Impact of Material Witness Warrants in Federal Human Trafficking Cases* (HTLC, 2020)

The Human Trafficking Legal Centre et al., *An Advocate's Guide to Tax Issues Affecting Victims of Trafficking* (The Human Trafficking Legal Centre, Ropes & Gray LLP, and the University of Baltimore Law School, 2019)

Inter-Agency Coordination Group Against Trafficking in Persons, *Non-punishment of victims of trafficking*, Issue Brief 8, 2020 (United Nations, Vienna, 2020)

International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, *A Brief Guide on Collateral Damages of Anti-Trafficking Laws and Measures on Sex Workers* (ICRSWE, 2019)

International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, *From vulnerability to resilience: sex workers organising to end exploitation* (ICRSWE, May 2021)

International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, *Undeserving victims? A community report on migrant sex worker victims of crime in Europe* (ICRSWE, 2020)

International Labour Organisation, *Recruitment fees and related costs: What migrant workers from Cambodia, the Lao People's Democratic Republic, and Myanmar pay to work in Thailand* (ILO, 2020)

International Women's Human Rights Clinic, *Clearing the Slate: seeking effective remedies for criminalized trafficking victims* (IWHRC at the City University of New York School of Law, May 2015)

Jovanović, Marija, 'The Principle of Non-Punishment of Victims of Trafficking in Human Beings: A Quest for Rationale and Practical Guidance', *Journal of Trafficking and Human Exploitation*, 2017, Vol. 1 Nr. 1, 41-76

Jovanović, Marija, 'International Law and Regional Norm Smuggling: How

the EU and ASEAN Redefined the Global Regime on Human Trafficking', *The American Journal of International Law*, 2021, Vol. XX, 1.

Jovanović, Marija, 'The Principle of Non-Punishment of Victims of Trafficking in Human Beings: A Quest for Rationale and Practical Guidance' (2017) 1 (1) *Journal of Trafficking and Human Exploitation* 41-76;

Justice Centre Hong Kong, *Not Stopping Here: Hong Kong as a Transit Site for Human Trafficking* (January 2019)

Justice Centre Hong Kong, *Submission for the Working Group on Arbitrary Detention's Study on arbitrary detention relating to drug policies* (March 2020)

Kulig, Teresa C. & Leah C. Butler (2019) 'From "Whores" to "Victims": The Rise and Status of Sex Trafficking Courts', *Victims & Offenders*, 14:3, 299-321

Liberty Asia, *ASEAN & ACTIP: Using a Regional Legal Framework to Fight a Global Crime* (Liberty Asia, 2017)

McAdam, Marika, *Briefing Note on Draft Law on Vietnamese Workers Working Abroad under Contract of the Socialist Republic of Viet Nam (Draft Law 72): Implications for Trafficking in Persons* (ASEAN-ACT, 2020)

McAdam, Marika., *Freedom of movement of persons identified as victims of human trafficking: An analysis of law, policy and practice in the ASEAN region* (ASEAN-ACT, 2021)

Mullaly, Siobhán., *Implementation of the non-punishment principle: Report of the Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, Siobhán Mullaly*, UN Doc. A/HRC/47/34 (17 May 2021), Submitted to the 47th Session of the Human Rights Council, 21 June to 9 July 2021.

Non-punishment and non-prosecution of victims of trafficking in persons: administrative and judicial approaches to offences committed in the process of such trafficking, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/4 (9 December 2009)

Non-punishment and non-prosecution of victims of trafficking in persons: administrative and judicial approaches to offences committed in the process of such trafficking: Background paper prepared by the Secretariat, Vienna 27 – 29 January 2010, UN Doc. CTOC/COP/WG.4/2010/4 (9 December 2010)

Ofer, Nogah, 'Implementation of the Non-Punishment Principle in England: Why Are Victims of Trafficking Not Benefiting from the Protection from Prosecution Provided by International Law?' *Journal of Human Rights Practice*, 11, 2019, 486–507

Ofer, Nogah, 'Prosecuting Victims of Trafficking in the UK: The Difference between law and practice', *University of Oxford, Border Criminologies Blog*, 11 February 2019.

Office of the High Commissioner of Human Rights et al., *Human Trafficking: Joint UN Commentary on the EU Directive – A Human Rights-Based Approach* (OHCHR, UNHCR, UNICEF, UNODC, UN Women and ILO, 2011)

Organisation for Security and Cooperation in Europe, *Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking* (OSCE, Vienna, 2013)

Palmer, W., & Missbach, A. (2017). 'Trafficking within migrant smuggling operations: are underage transporters 'victims' or 'perpetrators?', *Asian and Pacific Migration Journal*, 26(3), 287-307.

Parmanand, Sharmila (2021). 'Salvation as violence: anti-trafficking and the rehabilitation of rescued Filipino women into moral subjects'. *Journal of International Women's Studies*, 22(2), 78-91

Piotrowicz, Ryszard Wilson and Liliana Sorrentino, 'Human Trafficking and the Emergence of the Non-Punishment Principle' 2016 (16) 4 *Human Rights Law Review* 669 – 699.

Piotrowicz, Ryszard and Liliana Sorrentino, 'What's on your mind? Towards growing recognition of the non-punishment principle with regard to victims of trafficking', *La Strada Newsletter*, Issue 44, April 2017

Piotrowicz, Ryszard., 'Article 26, Non-punishment provision' in Julia Planitzer and Helmut Sax (eds.) *A Commentary on the Council of Europe Convention on against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar, 2020)

Piotrowicz, Ryszard., 'Non-Punishment Provision' in *A Commentary on the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings* (Edward Elgar Publishing, 2020)

Plambech, Sine., 'Between "Victims" and "Criminals": Rescue, Deportation, and Everyday Violence among Nigerian Migrants', *Social Politics*. Vol. 24. No. 3, 2014

Polaris, *Human Trafficking Issue Brief: Vacating Convictions* (Polaris, 2015).

Schloenhardt, Andreas & Rebekkah Markey-Towler, "Non-Criminalisation of Victims of Trafficking in Persons – Principles, Promises, and Perspectives", *Groningen Journal of International Law*, Vol 4(1) (2016), 10-38

Shared Hope International, *Responding to Sex Trafficking: Victim-Offender Intersectionality*, (Shared Hope International, 2020).

Surtees, Rebecca and Laura S. Johnson (2021) *Trafficking Victim Identification: A Practitioner Guide* (Regional Support Office of the Bali Process (RSO) and NEXUS Institute, 2021)

Unicef, Victim, *Not Criminal: Trafficked Children and the Non-Punishment Principle in the UK* (Unicef, 2017)

United Kingdom Crown Prosecution Services, *Guidelines on Human Trafficking, Smuggling and Slavery*, UK CPS, Updated 30 April 2020

United Kingdom Home Department, *Independent Review of the Modern Slavery Act 2015: Final Report* (Secretary of State for the Home Department, United Kingdom, 2019)

United Nations Office on Drugs and Crime, *Female Victims of Trafficking for Sexual Exploitation as Defendants: A Case Law Analysis* (United Nations, Vienna, 2020).

United Nations Office on Drugs and Crime, *Issue Paper: The Role of 'Consent' in the Trafficking in Persons Protocol* (UNODC, 2014)

United Nations Office on Drugs and Crime, *Guidance Note on 'abuse of a position of vulnerability' as a means of trafficking in persons in Article 3 of the Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime* (UNODC, 2012)

United Nations Office on Drugs and Crime, *Legislative Guide for the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially women and children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime* (United Nations, Vienna, 2020)

United Nations Office on Drugs and Crime, *Model Legislative Provisions against Trafficking in Persons*, (United Nations, Vienna, 2020)

United Nations Office of Drugs and Crime, *The Role of Recruitment Fees and Abusive Fraudulent Practices of Recruitment Agencies in Trafficking in Persons* (UNODC, 2015)

United Nations Office on Drugs and Crime, *UNODC Toolkit for mainstreaming human rights and gender equality into criminal justice interventions to address trafficking in persons and smuggling of migrants* (UNODC, 2021)

United Nations Office on Drugs and Crime and Bali Process Regional Support Office, *Corruption as a Facilitator of Smuggling of Migrants and Trafficking in Persons in the Bali Process Region with a focus on Southeast Asia* (UNODC and RSO, 2021)

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, *Commentary to Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking* (United Nations, Geneva, 2010)

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, *Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking* (United Nations, Geneva, 2002)

Urquiza-Haas, Nayeli, 'Vulnerability Discourses and Drug Mule Work: Legal Approaches in Sentencing and Non-Prosecution/Non-Punishment Norms' (2017) 56(3) *The Howard Journal of Crime and Justice* 309

Villacampa, Carolina, and Núria Torres, 'Human trafficking for criminal exploitation: Effects suffered by victims in their passage through the criminal justice system', *International Review of Victimology*, 2019, Vol. 25(1) 3–18

Zornosa, Francisco, 'Protecting Victims from Punishment and Promoting their Rehabilitation: The Need for an Affirmative Defense', *Washington and Lee Journal of Civil Rights and Social Justice*, 2016, Vol 22, Issue 1, 177-203.